

Sprawozdanie Finansowe mBanku S.A. według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej za 2021 rok

Oficjalne Sprawozdanie Finansowe mBanku S.A. za 2021 rok zostało sporządzone zgodnie z wymogami ESEF. Niniejszy dokument nie stanowi oficjalnej wersji Sprawozdania Finansowego mBanku S.A. za 2021 rok, ale został przygotowany na podstawie oryginału sporządzonego w formacie ESEF i stanowi jego odwzorowanie. Dokument ten nie był przedmiotem procedur atestacyjnych wykonywanych przez biegłego rewidenta.

WYBRANE DANE FINANSOWE

Poniższe wybrane dane finansowe stanowią informację uzupełniającą do sprawozdania finansowego mBanku S.A. za 2021 rok.

WYBRANE DANE FINANSOWE	w tys. zł		w tys. EUR	
	Rok kończący się 31 grudnia		Rok kończący się 31 grudnia	
	2021	2020	2021	2020
I. Przychody z tytułu odsetek	3 879 243	4 109 239	847 459	918 430
II. Przychody z tytułu opłat i prowizji	2 532 315	2 095 250	553 209	468 296
III. Wynik na działalności handlowej	78 317	183 724	17 109	41 063
IV. Wynik na działalności operacyjnej	(273 324)	1 043 144	(59 710)	233 146
V. Zysk / (strata) brutto	(680 227)	572 996	(148 602)	128 067
VI. Zysk / (strata) netto	(1 215 353)	93 047	(265 506)	20 796
VII. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	9 863 509	(2 736 186)	2 154 781	(611 548)
VIII. Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(417 555)	(278 830)	(91 219)	(62 320)
IX. Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	(1 218 481)	(1 014 965)	(266 189)	(226 848)
X. Przepływy pieniężne netto, razem	8 227 473	(4 029 981)	1 797 373	(900 715)
XI. Zysk / (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł/EUR)	(28,68)	2,20	(6,27)	0,49
XII. Rozwodniony zysk / (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł/EUR)	(28,63)	2,20	(6,25)	0,49
XIII. Zadeklarowana lub wypłacona dywidenda na jedną akcję (w zł/EUR)	-	-	-	-

WYBRANE DANE FINANSOWE	w tys. zł		w tys. EUR	
	Stan na dzień		Stan na dzień	
	31.12.2021	31.12.2020 - przekształcone	31.12.2021	31.12.2020 - przekształcone
I. Aktywa razem	191 873 819	170 745 007	41 717 141	36 999 438
II. Zobowiązania wobec banków	3 420 001	2 624 286	743 575	568 667
III. Zobowiązania wobec klientów	159 905 991	137 778 034	34 766 707	29 855 689
IV. Kapitał własny	13 381 823	16 467 692	2 909 471	3 568 452
V. Kapitał akcyjny	169 540	169 468	36 861	36 723
VI. Liczba akcji	42 384 884	42 367 040	42 384 884	42 367 040
VII. Wartość księgowa na jedną akcję (w zł/EUR)	315,72	388,69	68,64	84,23
VIII. Łączny współczynnik kapitałowy	19,01	22,95	19,01	22,95

Do wyliczenia wybranych danych finansowych w EUR zastosowano następujące kursy:

- dla pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej – kurs NBP z dnia 31 grudnia 2021 roku: 1 EUR = 4,5994 PLN oraz kurs z dnia 31 grudnia 2020 roku: 1 EUR = 4,6148 PLN;
- dla pozycji rachunku zysków i strat – kurs wyliczony jako średnia kursów NBP, obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca 2021 i 2020 roku, odpowiednio: 1 EUR = 4,5775 PLN i 1 EUR = 4,4742 PLN.

SPIS TREŚCI

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	5
SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	6
SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	7
SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM	8
SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	9
NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	10
1. Informacje o mBanku S.A.	10
2. Opis ważniejszych stosowanych zasad rachunkowości	10
2.1. Podstawa sporządzenia	11
2.2. Przychody i koszty z tytułu odsetek	11
2.3. Przychody z tytułu opłat i prowizji	12
2.4. Przychody i koszty z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych powiązanych z kredytami	14
2.5. Aktywa finansowe	14
2.6. Kompensowanie instrumentów finansowych	17
2.7. Utrata wartości aktywów finansowych	17
2.8. Umowy gwarancji finansowych	20
2.9. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	20
2.10. Umowy sprzedaży i odkupu	20
2.11. Pochodne instrumenty finansowe i rachunkowość zabezpieczeń	21
2.12. Zyski i straty w momencie początkowego ujęcia	23
2.13. Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	23
2.14. Inwestycje w jednostki zależne	23
2.15. Wartości niematerialne	24
2.16. Rzeczowe aktywa trwałe	24
2.17. Nieruchomości inwestycyjne	25
2.18. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży oraz działalność zaniechana	25
2.19. Odroczony podatek dochodowy	26
2.20. Aktywa przejęte za długi	26
2.21. Rozliczenia międzyokresowe i przychody przyszłych okresów	27
2.22. Leasing	27
2.23. Rezerwy	29
2.24. Świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia i inne świadczenia pracownicze	29
2.25. Kapitał	29
2.26. Wycena pozycji wyrażonych w walutach obcych	30
2.27. Działalność powiernicza	31
2.28. Nowe standardy, interpretacje i poprawki do opublikowanych standardów	31
2.29. Segmenty działalności	35
2.30. Dane porównawcze	35
3. Zarządzanie ryzykiem	37
3.1. Zarządzanie ryzykiem w mBanku w 2021 roku – uwarunkowania zewnętrzne	37
3.2. Zasady zarządzania ryzykiem	40
3.3. Ryzyko kredytowe	43
3.4. Koncentracja aktywów, zobowiązań i pozycji pozabilansowych	58
3.5. Ryzyko rynkowe	60
3.6. Ryzyko walutowe	63
3.7. Ryzyko stopy procentowej	64
3.8. Ryzyko płynności	67
3.9. Ryzyko operacyjne	73
3.10. Ryzyko biznesowe	76
3.11. Ryzyko modeli	76
3.12. Ryzyko reputacji	77
3.13. Ryzyko kapitałowe	77
3.14. Ryzyko portfela kredytów w walutach obcych	77
3.15. Ryzyko podatkowe	78
3.16. Wartość godziwa aktywów i zobowiązań	78

4.	Ważniejsze oszacowania i oceny dokonane w związku z zastosowaniem zasad rachunkowości	86
5.	Wynik z tytułu odsetek	94
6.	Wynik z tytułu opłat i prowizji	95
7.	Przychody z tytułu dywidend	96
8.	Wynik na działalności handlowej	96
9.	Zyski lub straty z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu obowiązkowo wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy	97
10.	Zyski lub straty z tytułu zaprzestania ujmowania aktywów oraz zobowiązań finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy	97
11.	Pozostałe przychody operacyjne	98
12.	Ogólne koszty administracyjne	98
13.	Pozostałe koszty operacyjne	99
14.	Utrata wartości lub odwrócenie utraty wartości z tytułu aktywów finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy	100
15.	Podatek dochodowy	100
16.	Zysk / (strata) na jedną akcję	101
17.	Inne całkowite dochody	102
18.	Kasa, operacje z bankiem centralnym	103
19.	Aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu oraz instrumenty pochodne zabezpieczające	103
20.	Aktywa finansowe nieprzeznaczone do obrotu wyceniane obowiązkowo w wartości godziwej przez wynik finansowy	113
21.	Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	114
22.	Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	117
23.	Inwestycje w jednostki zależne	125
24.	Aktywa trwałe i grupy do zbycia sklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży oraz zobowiązania przeznaczone do sprzedaży	126
25.	Wartości niematerialne	126
26.	Rzeczowe aktywa trwałe	128
27.	Nieruchomości inwestycyjne	130
28.	Inne aktywa	131
29.	Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	132
30.	Inne zobowiązania	136
31.	Rezerwy	137
32.	Aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	138
33.	Postępowania toczące się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej	141
34.	Ryzyko prawne związane z kredytami hipotecznymi i mieszkaniowymi udzielonymi klientom indywidualnym w CHF	143
35.	Zobowiązania pozabilansowe	151
36.	Aktywa zastawione	152
37.	Zarejestrowany kapitał akcyjny	153
38.	Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	154
39.	Zyski zatrzymane	154
40.	Inne pozycje kapitału własnego	155
41.	Dywidenda na akcję	155
42.	Noty objaśniające do sprawozdania z przepływów pieniężnych	155
43.	Programy motywacyjne oparte na akcjach	158
44.	Transakcje z podmiotami powiązanymi	163
45.	Przejęcie i zbycie	165
46.	Adekwatność kapitałowa	166
47.	Zdarzenia po dniu bilansowym	171
PODPISY CZŁONKÓW ZARZĄDU MBANKU S.A.		172

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

	Nota	Rok kończący się 31 grudnia	
		2021	2020
Przychody z tytułu odsetek, w tym:	5	3 879 243	4 109 239
<i>Przychody z tytułu odsetek obliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej</i>		3 409 087	3 647 495
<i>Przychody o charakterze zbliżonym do odsetek od aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy</i>		470 156	461 744
Koszty odsetek	5	(257 066)	(568 077)
Wynik z tytułu odsetek		3 622 177	3 541 162
Przychody z tytułu opłat i prowizji	6	2 532 315	2 095 250
Koszty z tytułu opłat i prowizji	6	(712 664)	(636 291)
Wynik z tytułu opłat i prowizji		1 819 651	1 458 959
Przychody z tytułu dywidend	7	30 095	31 271
Wynik na działalności handlowej	8	78 317	183 724
Zyski lub straty z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu obowiązkowo wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy	9	3 744	17 740
Zyski lub straty z tytułu zaprzestania ujmowania aktywów oraz zobowiązań finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy	10	76 622	95 114
Pozostałe przychody operacyjne	11	44 314	45 343
Utrata wartości lub odwrócenie utraty wartości z tytułu aktywów finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy	14	(782 861)	(1 031 276)
Koszty ryzyka prawnego związanego z kredytami walutowymi	34	(2 758 079)	(1 021 714)
Ogólne koszty administracyjne	12	(1 817 885)	(1 774 844)
Amortyzacja	25,26	(376 780)	(376 363)
Pozostałe koszty operacyjne	13	(212 639)	(125 972)
Wynik działalności operacyjnej		(273 324)	1 043 144
Podatki od pozycji bilansowych Banku		(577 565)	(500 030)
Udział w zyskach (stratach) jednostek wycenianych metodą praw własności	23	170 662	29 882
Zysk / (strata) brutto		(680 227)	572 996
Podatek dochodowy	15	(535 126)	(479 949)
Zysk / (strata) netto		(1 215 353)	93 047
Zysk / (strata) netto	16	(1 215 353)	93 047
Średnia ważona liczba akcji zwykłych	16	42 369 790	42 355 695
Zysk / (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł)	16	(28,68)	2,20
Średnia ważona rozwodniona liczba akcji zwykłych	16	42 450 509	42 379 726
Rozwodniony zysk / (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł)	16	(28,63)	2,20

Noty przedstawione na stronach 10 - 172 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

	Nota	Rok kończący się 31 grudnia	
		2021	2020
Zysk / (strata) netto		(1 215 353)	93 047
Inne dochody całkowite netto, w tym:	17	(1 881 075)	249 412
Pozycje, które mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat			
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych (netto)		4 803	2 854
Zabezpieczenia przepływów pieniężnych (netto)	17	(901 645)	283 530
Udział w innych dochodach całkowitych jednostek wycenianych metodą praw własności	17	(28 110)	9 898
Zmiana wyceny dłużnych instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody (netto)	17	(974 268)	(40 635)
Pozycje, które nie zostaną przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat			
Zyski i straty aktuarialne dotyczące świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia (netto)	17	6 709	(6 235)
Przeklasyfikowanie do nieruchomości inwestycyjnych (netto)	17	11 436	-
Dochody całkowite netto, razem		(3 096 428)	342 459

SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

AKTYWA	Nota	31.12.2021	31.12.2020 - przekształcone	01.01.2020 - przekształcone
Kasa, operacje z bankiem centralnym	18	12 087 608	3 939 298	7 861 776
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu oraz instrumenty pochodne zabezpieczające	19	2 581 174	2 493 535	2 921 749
Aktywa finansowe nieprzeznaczone do obrotu wyceniane obowiązkowo w wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym:	20	1 221 063	1 585 029	2 035 189
<i>Kapitałowe papiery wartościowe</i>		148 466	136 480	87 597
<i>Dłużne papiery wartościowe</i>		81 128	76 068	133 774
<i>Kredyty i pożyczki udzielone klientom</i>		991 469	1 372 481	1 813 818
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	21	54 162 657	47 731 612	30 298 647
Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie, w tym:	22	114 326 977	109 527 366	100 942 738
<i>Dłużne papiery wartościowe</i>		16 632 915	15 952 501	11 234 873
<i>Należności od banków</i>		11 194 916	10 845 844	7 337 703
<i>Kredyty i pożyczki udzielone klientom</i>		86 499 146	82 729 021	82 370 162
Zmiany wartości godziwej pozycji zabezpieczanych w zabezpieczaniu portfela przed ryzykiem stopy procentowej	19	1 055 478	-	-
Inwestycje w jednostki zależne	23	2 357 068	2 204 922	2 164 112
Aktywa trwałe i grupy do zbycia sklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	24	31 247	-	91 605
Wartości niematerialne	25	1 111 479	1 013 746	823 109
Rzeczowe aktywa trwałe	26	1 204 680	1 246 496	945 606
Nieruchomości inwestycyjne	27	127 510	-	-
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego		28 077	22 826	11 878
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	32	721 324	206 924	273 257
Inne aktywa	28	857 477	773 253	491 052
AKTYWA RAZEM		191 873 819	170 745 007	148 860 718
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁY				
ZOBOWIĄZANIA				
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu oraz instrumenty pochodne zabezpieczające	19	2 044 601	1 414 374	987 933
Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie, w tym:	29	172 634 071	149 315 812	128 979 983
<i>Zobowiązania wobec banków</i>		3 420 001	2 624 286	1 180 782
<i>Zobowiązania wobec klientów</i>		159 905 991	137 778 034	121 936 987
<i>Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych</i>		6 683 623	6 335 165	3 361 997
<i>Zobowiązania podporządkowane</i>		2 624 456	2 578 327	2 500 217
Zmiany wartości godziwej pozycji zabezpieczanych w zabezpieczaniu portfela przed ryzykiem stopy procentowej	19	110 033	59 624	136
Zobowiązania przeznaczone do sprzedaży	24	7 425	-	-
Rezerwy	31	839 698	515 211	369 612
Bieżące zobowiązanie z tytułu podatku dochodowego		54 467	225 029	150 859
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	32	89	89	82
Inne zobowiązania	30	2 801 612	2 747 176	2 257 106
ZOBOWIĄZANIA RAZEM		178 491 996	154 277 315	132 745 711
KAPITAŁY				
Kapitał podstawowy:		3 593 944	3 587 035	3 579 818
Zarejestrowany kapitał akcyjny	37	169 540	169 468	169 401
Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	38	3 424 404	3 417 567	3 410 417
Zyski zatrzymane, w tym:	39	11 248 903	12 460 606	12 364 550
- Wynik finansowy z lat ubiegłych		12 464 256	12 367 559	12 364 550
- Wynik roku bieżącego		(1 215 353)	93 047	-
Inne pozycje kapitału własnego	40	(1 461 024)	420 051	170 639
KAPITAŁY RAZEM		13 381 823	16 467 692	16 115 007
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁY RAZEM		191 873 819	170 745 007	148 860 718
Łączny współczynnik kapitałowy (w %)		19,01	22,95	22,84
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I (w %)		16,23	19,59	19,42
Wartość księgowa		13 381 823	16 467 692	16 115 007
Liczba akcji		42 384 884	42 367 040	42 350 367
Wartość księgowa na jedną akcję (w zł)		315,72	388,69	380,52

Noty przedstawione na stronach 10 - 172 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

Zmiany w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2021 roku

	Kapitał podstawowy		Zyski zatrzymane		Inne pozycje kapitału własnego	Razem
	Zarejestrowany kapitał akcyjny	Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	Wynik finansowy z lat ubiegłych	Wynik roku bieżącego		
Stan na 1 stycznia 2021 roku	169 468	3 417 567	12 460 606	-	420 051	16 467 692
Dochody całkowite razem	-	-	-	(1 215 353)	(1 881 075)	(3 096 428)
Emisja akcji zwykłych	72	-	-	-	-	72
Program opcji pracowniczych	-	6 837	3 650	-	-	10 487
wartość usług świadczonych przez pracowników	-	-	10 487	-	-	10 487
rozliczenie zrealizowanych opcji pracowniczych	-	6 837	(6 837)	-	-	-
Stan na 31 grudnia 2021 roku	169 540	3 424 404	12 464 256	(1 215 353)	(1 461 024)	13 381 823

Zmiany w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2020 roku

	Kapitał podstawowy		Zyski zatrzymane		Inne pozycje kapitału własnego	Razem
	Zarejestrowany kapitał akcyjny	Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	Wynik finansowy z lat ubiegłych	Wynik roku bieżącego		
Stan na 1 stycznia 2020 roku	169 401	3 410 417	12 364 550	-	170 639	16 115 007
Dochody całkowite razem	-	-	-	93 047	249 412	342 459
Emisja akcji zwykłych	67	-	-	-	-	67
Program opcji pracowniczych	-	7 150	3 009	-	-	10 159
wartość usług świadczonych przez pracowników	-	-	10 159	-	-	10 159
rozliczenie zrealizowanych opcji pracowniczych	-	7 150	(7 150)	-	-	-
Stan na 31 grudnia 2020 roku	169 468	3 417 567	12 367 559	93 047	420 051	16 467 692

SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

	Nota	Rok kończący się 31 grudnia	
		2021	2020 - przekształcone
Zysk / (strata) przed opodatkowaniem		(680 227)	572 996
Korekty:		10 543 736	(3 309 182)
Zapłacony podatek dochodowy		(818 904)	(413 446)
Amortyzacja, w tym amortyzacja środków trwałych oddanych w leasing operacyjny	25,26	389 157	388 271
(Zyski) straty z tytułu różnic kursowych z działalności finansowej		222 425	627 795
(Zyski) straty z działalności inwestycyjnej		(155 925)	(122 416)
Zmiana wyceny inwestycji w jednostki zależne niewyceniane metodą praw własności	23	(78)	1 643
Dywidendy otrzymane	7	(30 095)	(31 271)
Przychody odsetkowe (rachunek zysków i strat)	5	(3 879 243)	(4 109 239)
Koszty odsetkowe (rachunek zysków i strat)	5	257 066	568 077
Odsetki otrzymane		4 122 518	4 869 710
Odsetki zapłacone		(226 000)	(672 734)
Zmiana stanu należności od banków		(279 558)	(3 584 761)
Zmiana stanu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu oraz pochodnych instrumentów zabezpieczających		(1 572 774)	1 325 997
Zmiana stanu pożyczek i kredytów udzielonych klientom		(9 028 245)	(4 252 701)
Zmiana stanu aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe dochody całkowite		(2 144 622)	(13 932 407)
Zmiana stanu papierów wartościowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie		(753 545)	(4 717 628)
Zmiana stanu papierów wartościowych nieprzeznaczonych do obrotu wycenianych obowiązkowo przez wynik finansowy		(17 046)	8 823
Zmiana stanu pozostałych aktywów		45 162	(370 206)
Zmiana stanu zobowiązań wobec banków		827 197	1 651 006
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów		23 212 050	16 056 654
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych		(62 715)	2 772 464
Zmiana stanu rezerw		324 487	145 599
Zmiana stanu innych zobowiązań		112 424	481 588
A. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej		9 863 509	(2 736 186)
Zbycie udziałów lub akcji w jednostkach zależnych, po odliczeniu zbytych środków pieniężnych		5 147	92 047
Zbycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		833	1 886
Dywidendy otrzymane	7	30 095	31 271
Nabycie udziałów lub akcji w jednostkach zależnych	23	(17 039)	-
Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		(436 591)	(404 034)
B. Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		(417 555)	(278 830)
Wpływy z emisji dłużnych papierów wartościowych	29	2 309 950	35 000
Wpływy z tytułu emisji akcji zwykłych		72	67
Spląty kredytów i pożyczek otrzymanych od banków		-	(196 140)
Spląty kredytów i pożyczek otrzymanych od innych podmiotów		(1 358 250)	-
Wykup dłużnych papierów wartościowych		(2 020 661)	(178 042)
Płatności z tytułu innych zobowiązań finansowych		-	(479 271)
Płatności zobowiązań z tytułu leasingu		(89 901)	(111 846)
Odsetki zapłacone od kredytów otrzymanych od banków i od pożyczek podporządkowanych		(59 691)	(84 733)
C. Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej		(1 218 481)	(1 014 965)
Zmiana stanu środków pieniężnych netto, razem (A+B+C)		8 227 473	(4 029 981)
Zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych		(9 649)	30 883
Środki pieniężne na początek okresu sprawozdawczego		4 205 132	8 204 230
Środki pieniężne na koniec okresu sprawozdawczego	42	12 422 956	4 205 132

Noty przedstawione na stronach 10 - 172 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO**1. Informacje o mBanku S.A.**

mBank S.A. został powołany pod nazwą Bank Rozwoju Eksportu SA uchwałą nr 99 Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 1986 roku. Bank został zarejestrowany na podstawie prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego dla Miasta Stołecznego Warszawy, XVI Wydział Gospodarczy - Rejestrowy w dniu 23 grudnia 1986 roku w Rejestrze Handlowym pod numerem RHB 14036. IX Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy z dnia 4 marca 1999 roku podjęło uchwałę o zmianie nazwy Banku na BRE Bank SA. Nowa firma Banku została wpisana do rejestru w dniu 23 marca 1999 roku. W dniu 11 lipca 2001 roku Sąd Rejonowy w Warszawie wydał postanowienie o wpisie Banku do Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000025237.

W dniu 22 listopada 2013 roku Sąd Rejonowy dla Miasta Stołecznego Warszawy, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego dokonał rejestracji zmian Statutu Banku wynikających z uchwał nr 26 oraz 27 XXVI Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia mBanku S.A., które odbyło się dnia 11 kwietnia 2013 roku. Wraz z rejestracją zmian w Statucie zmianie uległa nazwa Banku z dotychczasowej BRE Bank Spółka Akcyjna na mBank Spółka Akcyjna (w skrócie mBank S.A.).

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności Bank posiada numer 6419Z „Pozostałe pośrednictwo pieniężne”. Zgodnie z Cedulą Giełdową Bank zaklasyfikowany jest do makrosektora „Finanse”, sektor „Banki”.

Zgodnie ze Statutem Banku, przedmiotem jego działalności jest świadczenie usług bankowych i konsultacyjno-doradczych w sprawach finansowych oraz prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie określonym w Statucie. Bank prowadzi działalność w zakresie obsługi klientów korporacyjnych, instytucjonalnych i detalicznych (w tym private banking) na terenie całego kraju oraz prowadzi działalność handlową i inwestycyjną, a także działalność maklerską.

Bank świadczy usługi na rzecz osób prawnych i fizycznych, krajowych i zagranicznych, zarówno w złotych jak i w walutach obcych.

Bank może otwierać i posiadać rachunki w bankach polskich i zagranicznych oraz ma prawo posiadania wartości dewizowych i dokonywania obrotu nimi.

Siedziba centrali Banku mieści się w Warszawie przy ul. Prostej 18.

W ramach bankowości detalicznej mBanku działalność prowadzą oddziały zagraniczne w Czechach i na Słowacji.

Na dzień 31 grudnia 2021 roku zatrudnienie w mBanku S.A. wynosiło 6 075 etatów, (31 grudnia 2020 roku: 6 034 etaty).

Na dzień 31 grudnia 2021 roku zatrudnienie w mBanku S.A. wynosiło 7 088 osób, (31 grudnia 2020 roku: 7 065 osób).

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd mBanku S.A. w dniu 1 marca 2022 roku.

2. Opis ważniejszych stosowanych zasad rachunkowości

Najważniejsze zasady rachunkowości zastosowane przy sporządzaniu niniejszego sprawozdania finansowego zostały przedstawione poniżej. Zasady te stosowane były we wszystkich prezentowanych okresach w sposób ciągły, za wyjątkiem zmiany zasad rachunkowości wprowadzonej od początku 2021 roku, dotyczącej ujęcia wpływu ryzyka prawnego związanego ze sprawami sądowymi dotyczącymi klauzul indeksacyjnych w kredytach hipotecznych i mieszkaniowych we frankach szwajcarskich. Do końca 2020 roku Bank ujmował rezerwy na sprawy sporne zgodnie z MSR 37 „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe” w odniesieniu zarówno do kredytów aktywnych, jak i kredytów spłaconych. Wobec zmian uwarunkowań, takich jak rosnąca liczba spraw sądowych oraz w przeważającej mierze niekorzystne wyroki sądowe stwierdzające nieważność umowy w całości lub określonych jej zapisów, Bank spodziewa się, że nie odzyska wszystkich przepływów umownych związanych z tymi kredytami. W związku z tym w odniesieniu do aktywnych kredytów Bank zaktualizował swoje szacunki przepływów pieniężnych i skorygował wartość bilansową brutto tych kredytów zgodnie z paragrafem B5.4.6 MSSF 9 „Instrumenty finansowe”. Ponieważ zmiana oczekiwanych przepływów pieniężnych nie jest związana z ryzykiem kredytowym to nie jest ujmowana jako oczekiwane straty kredytowe. Ujęcie wpływu ryzyka prawnego związanego ze spłaconymi kredytami nie uległo zmianie.

Bank zmienił stosowane w tym zakresie zasady rachunkowości zgodnie z MSR 8 w celu zapewnienia użytkownikom sprawozdań finansowych bardziej przydatnych informacji dotyczących wpływu portfela kredytów hipotecznych i kredytów mieszkaniowych we frankach szwajcarskich oraz związanego z tym ryzyka prawnego na sytuację finansową, wynik finansowy i przepływy pieniężne Banku. W opinii Banku takie podejście zapewnia lepsze odzwierciedlenie wartości kredytów indeksowanych do CHF w sprawozdaniu

z sytuacji finansowej. Zmienione podejście pozwoli również na większą porównywalność sprawozdań finansowych w całym sektorze finansowym, ponieważ takie podejście księgowe stanowi przeważającą praktykę rynkową w tym zakresie. Zmiany te zostały opisane w Nocie 2.30.

2.1. Podstawa sporządzenia

Sprawozdanie finansowe mBanku S.A. sporządzono za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2021 roku. Zaprezentowane w sprawozdaniu finansowym dane porównawcze dotyczą okresu 12 miesięcy zakończonego 31 grudnia 2020 roku.

Sprawozdanie finansowe mBanku S.A. sporządzone zostało zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) przyjętymi do stosowania w Unii Europejskiej według zasady kosztu historycznego, za wyjątkiem kontraktów pochodnych, innych aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu, aktywów finansowych niespełniających testu SPPI oraz aktywów i zobowiązań finansowych wyznaczonych jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, jak również dłużnych i kapitałowych papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, nieruchomości inwestycyjnych oraz zobowiązań z tytułu rozliczanych w środkach pieniężnych płatności w formie akcji własnych, które są wyceniane w wartości godziwej. Składniki aktywów trwałych lub grupy do zbycia zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży, wykazywane są w kwocie niższej z dwóch, to jest wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia.

Prezentowane w sprawozdaniu finansowym mBanku S.A. dane za rok 2020 były przedmiotem badania biegłego rewidenta.

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga użycia określonych szacunków księgowych. Wymaga również od Zarządu stosowania własnego osądu przy stosowaniu przyjętych przez Bank zasad rachunkowości. Zagadnienia, w odniesieniu do których w istotnym zakresie wymagany jest profesjonalny osąd, zagadnienia bardziej złożone lub takie, przy których założenia i szacunki są znaczące z punktu widzenia sprawozdania finansowego, ujawnione są w Nocie 4.

Sprawozdanie finansowe sporządzane jest zgodnie z zasadą istotności. Pominięcia lub zniekształcenia pozycji sprawozdania finansowego są istotne, jeżeli mogą, pojedynczo lub łącznie, wpłynąć na decyzje gospodarcze podejmowane przez użytkowników sprawozdania finansowego Banku. Istotność uzależniona jest od wielkości i rodzaju pominięcia lub zniekształcenia pozycji w sprawozdaniu finansowym oraz od kombinacji obu tych czynników. Każdą istotną kategorię podobnych pozycji Bank prezentuje odrębnie. Pozycje odmienne pod względem rodzaju lub funkcji Bank prezentuje odrębnie, chyba że są one nieistotne.

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Bank w dającej się przewidzieć przyszłości, tj. co najmniej 12 miesięcy od dnia bilansowego.

Zarząd w swojej ocenie prawidłowości przyjęcia założenia kontynuacji działalności gospodarczej przez Bank rozważył m.in. poniesienie przez Bank straty netto w 2021 roku w wysokości 1 215 353 tys. zł. Strata ta wynika z ujętych w 2021 roku kosztów ryzyka prawnego związanego z kredytami hipotecznymi i mieszkaniowymi udzielonymi klientom indywidualnym w CHF, co szczegółowo opisano w Nocie 34.

Rentowność podstawowego modelu biznesowego Banku w 2021 roku pozostawała na wysokim i stabilnym poziomie. Na dzień 31 grudnia 2021 roku oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego Bank przestrzegał wszystkich wymogów regulacyjnych, w tym dotyczących adekwatności kapitałowej oraz płynności. Również wskaźniki planu naprawy w obszarach płynności, kapitału i jakości aktywów wskazują na stabilną i bezpieczną sytuację Banku, co szczegółowo opisano w Nocie 3.2.6.

W związku z tym na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez Bank w ciągu co najmniej 12 miesięcy od dnia bilansowego.

Bank sporządza również skonsolidowane sprawozdanie finansowe zgodnie z MSSF. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy mBanku S.A. za 2021 rok zostało zatwierdzone w dniu 1 marca 2022 roku.

2.2. Przychody i koszty z tytułu odsetek

W rachunku zysków i strat ujmowane są wszystkie przychody odsetkowe dotyczące instrumentów finansowych wycenianych w koszcie amortyzowanym przy wykorzystaniu metody efektywnej stopy procentowej oraz przychody odsetkowe od aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody oraz w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Metoda efektywnej stopy procentowej jest metodą obliczania amortyzowanej wartości początkowej aktywów lub zobowiązań finansowych oraz alokacji przychodów lub kosztów z tytułu odsetek do właściwego okresu. Efektywna stopa procentowa to stopa, za pomocą której szacowane przyszłe płatności lub wpływy pieniężne w ciągu całego oczekiwanego okresu życia składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego dyskontowane są dokładnie do wartości bilansowej brutto składnika aktywów finansowych lub

do zamortyzowanego kosztu zobowiązania finansowego. Obliczając efektywną stopę procentową, Bank szacuje oczekiwane przepływy pieniężne uwzględniając wszystkie warunki danego instrumentu finansowego, nie biorąc jednak pod uwagę oczekiwanych strat kredytowych. Kalkulacja ta uwzględnia wszystkie zapłacone lub otrzymane między stronami umowy prowizje i punkty, które są integralną częścią efektywnej stopy procentowej, oraz koszty transakcji i wszystkie inne premie lub dyskonta.

Bank oblicza przychód odsetkowy przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej do wartości bilansowej brutto składnika aktywów finansowych za wyjątkiem składników aktywów finansowych dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe. W momencie przeklasyfikowania do Koszyka 3 aktywa finansowego lub grupy podobnych aktywów finansowych, przychody z tytułu odsetek naliczane są w oparciu o zamortyzowany koszt (tj. o wartość bilansową brutto skorygowaną o odpisy z tytułu strat kredytowych) i wykazywane są według stopy procentowej, według której zdyskontowane zostały przyszłe przepływy pieniężne dla celów wyceny utraty wartości.

Przychody z tytułu odsetek obejmują odsetki oraz prowizje otrzymane lub należne z tytułu kredytów, lokat międzybankowych oraz inwestycyjnych papierów wartościowych ujęte w kalkulacji efektywnej stopy procentowej.

Przychody z tytułu odsetek, w tym odsetek od kredytów, ujmowane są w rachunku zysków i strat oraz drugostronnie w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako składnik należności od banków lub pozostałych klientów.

W kalkulacji efektywnej stopy procentowej uwzględniane są przepływy pieniężne wynikające z kontraktu hybrydowego jako całości zawierającego umowę zasadniczą będącą składnikiem aktywów objętych zakresem MSSF 9.

Kwoty naliczone przy pomocy ujemnych stóp procentowych kwalifikowane są odpowiednio do przychodów odsetkowych w przypadku, gdy dotyczą zobowiązań finansowych, oraz do kosztów odsetkowych w przypadku, gdy dotyczą aktywów finansowych.

Przychody i koszty dotyczące elementu odsetkowego wyniku na instrumentach pochodnych stopy procentowej oraz wynikające z bieżącego naliczania punktów swapowych walutowych instrumentów pochodnych zaklasyfikowanych do księgi bankowej wykazywane są w wyniku odsetkowym w pozycji Przychody/koszty odsetkowe na instrumentach pochodnych zaklasyfikowanych do księgi bankowej. Do portfela bankowego zalicza się transakcje, które nie są dokonywane w celach handlowych, tj. nie mające na celu uzyskania korzyści finansowych w krótkim okresie czasu (do 6 miesięcy) oraz takie, które nie stanowią zabezpieczenia ryzyka wynikającego z operacji zaliczonych do portfela handlowego.

Przychody i koszty odsetkowe dotyczące elementu odsetkowego wyceny z tytułu instrumentów pochodnych zawartych jako instrumenty zabezpieczające w ramach rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej prezentowane są w wyniku odsetkowym w pozycji Przychody/koszty odsetkowe na instrumentach pochodnych w ramach rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej.

Przychody odsetkowe dotyczące elementu odsetkowego wyceny z tytułu instrumentów pochodnych zawartych jako instrumenty zabezpieczające w ramach rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych prezentowane są w wyniku odsetkowym w pozycji Przychody odsetkowe na instrumentach pochodnych w ramach rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych.

2.3. Przychody z tytułu opłat i prowizji

Przychody z tytułu prowizji i opłat ujmuje się zgodnie z MSSF 15 stosując 5 stopniowy model ujmowania przychodów, na który składa się:

Etap I – Identyfikacja umowy z klientem:

W ramach tego etapu następuje identyfikacja umów z klientami poprzez analizę spełnienia następujących kryteriów:

1. strony umowy zawarły umowę (w formie pisemnej, ustnej lub zgodnie z innymi zwyczajowymi praktykami handlowymi) i są zobowiązane do wykonania swoich obowiązków,
2. istnieje możliwość zidentyfikowania praw każdej ze stron dotyczących dóbr lub usług, które mają zostać przekazane,
3. istnieje możliwość zidentyfikowania warunków płatności za dobra lub usługi, które mają zostać przekazane,
4. umowa ma treść ekonomiczną (tzn. można oczekiwać, że w wyniku umowy ulegnie zmianie ryzyko, rozkład w czasie lub kwota przyszłych przepływów pieniężnych), oraz
5. jest prawdopodobne, że Bank otrzyma wynagrodzenie, które będzie jej przysługiwało w zamian za dobra lub usługi, które zostaną przekazane klientowi. Oceniając, czy otrzymanie kwoty wynagrodzenia jest prawdopodobne, Bank uwzględnia zdolność i zamiar zapłaty kwoty wynagrodzenia przez klienta w odpowiednim terminie, z uwzględnieniem wszelkich upustów cenowych.

Etap II – Identyfikacja odrębnych zobowiązań do wykonania świadczenia:

Zobowiązanie do wykonania świadczenia to przyrzeczenie (domniemane lub sprecyzowane) do przekazania klientowi dóbr lub usług, które identyfikowane są w momencie zawarcia umowy na bazie warunków kontraktowych, jak również zwyczajowej praktyki biznesowej. Bank w momencie zawarcia umowy dokonuje oceny dóbr lub usług przyrzeczonych w umowie z klientem i identyfikuje jako zobowiązanie do wykonania świadczenia każde przyrzeczenie do przekazania na rzecz klienta:

1. dobra lub usługi (lub pakietu dóbr lub usług), które można wyodrębnić; lub
2. grupy odrębnych dóbr lub usług, które są zasadniczo takie same i w przypadku, których przekazanie na rzecz klienta ma taki sam charakter.

Dobro lub usługa przyrzeczona klientowi są odrębne, jeżeli są spełnione oba poniższe warunki:

1. klient może odnosić korzyści z dobra lub usługi albo bezpośrednio, albo poprzez powiązanie z innymi zasobami, które są dla niego łatwo dostępne (tj. dobro lub usługa mogą być odrębne); oraz
2. zobowiązanie jednostki do przekazania dobra lub usługi na rzecz klienta można zidentyfikować jako odrębne w stosunku do innych zobowiązań określonych w umowie (tj. dobro lub usługa są odrębne w ramach samej umowy).

Bank identyfikuje opcje zakupu dodatkowych dóbr lub usług dla klienta (punkty lojalnościowe) jako odrębne zobowiązania do wykonania świadczeń, jeżeli dają one klientowi istotne prawa (prawo materialne, którego klient nie uzyskałby, jeżeli nie zawarłby przedmiotowej umowy).

W przypadku, gdy w procesie dostarczania wybranych usług dla klienta zaangażowany jest podmiot trzeci, Bank dokonuje oceny, czy występuje w roli agenta czy zleceniodawcy, biorąc pod uwagę przede wszystkim możliwość kontrolowania danej usługi przed jej przekazaniem klientowi (zasada kontroli).

Etap III – Określenie ceny transakcyjnej:

Bank na moment zawarcia umowy ustala cenę transakcyjną odrębnego dobra lub odrębnej usługi będącej przedmiotem każdego zobowiązania do wykonania świadczenia, uwzględniając warunki umowy oraz stosowane przez nią zwyczajowe praktyki handlowe.

Cena transakcyjna to kwota wynagrodzenia, które zgodnie z oczekiwaniem Banku – będzie przysługiwać w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług na rzecz klienta, z wyłączeniem kwot pobranych w imieniu osób trzecich.

Przy ustalaniu ceny transakcyjnej uwzględniane są następujące komponenty: wynagrodzenie zmienne, wartość pieniądza w czasie, wynagrodzenie niegotówkowe oraz wynagrodzenie płatne klientowi. W zakresie wynagrodzenia zmiennego (np. rabaty od organizacji płatniczych) Bank oszacowuje kwotę wynagrodzenia, do którego będzie uprawniony w zamian za przekazanie przyrzeczonych usług.

Etap IV – Alokowanie ceny transakcyjnej do poszczególnych zobowiązań do wykonania świadczenia:

Bank przypisuje cenę transakcyjną do każdego zobowiązania do wykonania świadczenia (lub do odrębnego dobra lub odrębnej usługi) w kwocie, która odzwierciedla kwotę wynagrodzenia, które – zgodnie z oczekiwaniem Banku – przysługuje w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług klientowi. Bank dokonuje alokacji ceny transakcyjnej na podstawie modelu względnej wartości godziwej.

Etap V – Ujęcie przychodu w momencie realizacji zobowiązania wynikającego z umowy:

Bank ujmuje przychody w momencie spełnienia (lub w trakcie spełniania) zobowiązania do wykonania świadczenia poprzez przekazanie przyrzonego dobra lub usługi klientowi. Dobro zostaje przekazane, a usługa wykonana w momencie uzyskania przez klienta kontroli. Do przychodów zaliczane są jednorazowo opłaty pobierane przez Bank za wykonanie czynności niezwiązanych bezpośrednio z powstaniem kredytów, pożyczek i innych należności, a także rozliczane liniowo opłaty za świadczenie usług przez Bank w okresie dłuższym niż 3 miesiące. Do przychodów prowizyjnych zalicza się także opłaty i prowizje rozliczane w czasie metodą liniową, otrzymane od udzielonych kredytów i pożyczek o nieustalonych harmonogramach przyszłych przepływów pieniężnych, dla których nie można ustalić efektywnej stopy procentowej. Metoda liniowa dla tego typu usług zapewnia rzetelny obraz przekazania dóbr i usług, ponieważ usługi te świadczone są równomiernie w czasie.

Zasady rachunkowości dotyczące ujęcia przychodów prowizyjnych z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych powiązanych z kredytami i pożyczkami opisane zostały w Nocie 2.4.

Opłaty za uruchomienie kredytu dotyczące kredytów, które prawdopodobnie zostaną wykorzystane, są odraczane (wraz z odnośnymi kosztami bezpośrednimi) i uwzględniane w kalkulacji efektywnej stopy procentowej kredytu. Opłaty z tytułu udostępnienia kredytów konsorcjalnych wykazuje się jako przychód w momencie zakończenia procesu organizacji konsorcjum, jeżeli Bank nie zachował dla siebie żadnej części ryzyka kredytowego lub zachował część ryzyka o poziomie zbliżonym jak inni uczestnicy. Prowizje i opłaty z tytułu negocjowania lub uczestnictwa w negocjowaniu transakcji na rzecz osoby trzeciej, takiej jak

nabycie akcji/udziałów lub innych papierów wartościowych bądź nabycie lub zbycie przedsiębiorstwa, ujmuje się z chwilą zrealizowania odnośnej transakcji. Opłaty z tytułu zarządzania portfelem i inne opłaty za usługi zarządzania, doradztwa i inne są ujmowane na podstawie umów o świadczenie usług, zazwyczaj proporcjonalnie do upływu czasu. Tę samą zasadę stosuje się przy usługach zarządzania majątkiem klientów, planowania finansowego i powiernictwa, które świadczy się nieprzerwanie przez dłuższy okres.

Prowizje i opłaty pobierane przez Bank z tytułu wydania, odnowienia i zmiany limitu kart kredytowych i płatniczych, udzielonych gwarancji oraz z tytułu otwarcia, przedłużenia i podwyższenia akredytyw rozliczane są metodą liniową.

Prowizje i opłaty pobierane przez Bank z tytułu operacji gotówkowych, prowadzenia rachunków klientów, realizacji przekazów oraz z tytułu działalności maklerskiej rozpoznawane są w rachunku zysków i strat jednorazowo.

Dodatkowo przychody z tytułu opłat i prowizji obejmują przychody z tytułu opłaty pobieranej od produktów ubezpieczeniowych sprzedawanych poprzez platformę internetową za rozłożenie składki na raty. Opłata za rozłożenie składki na raty jest rozliczana w czasie zgodnie z okresem trwania polisy.

Do wyniku z tytułu opłat i prowizji Bank zalicza także wynagrodzenie uzyskane z tytułu oferowania produktów ubezpieczeniowych podmiotów trzecich. W przypadku sprzedaży produktów ubezpieczeniowych, które nie są powiązane z produktami kredytowymi, przychody te są rozpoznawane jednorazowo lub, w przeważającej większości przypadków, rozliczane na bazie miesięcznej.

2.4. Przychody i koszty z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych powiązanych z kredytami

Bank traktuje sprzedawane produkty ubezpieczeniowe jako powiązane z kredytami w szczególności, gdy produkt ubezpieczeniowy jest oferowany klientowi wyłącznie z kredytem, tj. nie ma możliwości zakupu w Banku produktu ubezpieczeniowego identycznego co do formy prawnej, warunków i treści ekonomicznej bez zakupu kredytu.

Przychody z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych powiązanych z kredytami ujmuje się częściowo w przychodach odsetkowych, a częściowo w przychodach prowizyjnych w oparciu o analizę relatywnej wartości godziwej każdego z tych produktów.

Wynagrodzenie zaliczane do przychodów odsetkowych rozliczane jest w czasie w ramach kalkulacji efektywnej stopy procentowej dla powiązanego kredytu. Wynagrodzenie ujmowane w przychodach z tytułu prowizji ujmowane jest częściowo jednorazowo, a częściowo jest liniowo rozkładane w czasie na podstawie analizy stopnia zaawansowania usługi, zgodnie z modelem 5 kroków opisanym powyżej.

Koszty bezpośrednio związane ze sprzedażą produktu ubezpieczeniowego są rozliczane w analogiczny sposób do rozliczania przychodów, z zachowaniem zasady współmierności przychodów i kosztów. Część kosztów jest traktowana jako element korygujący wyliczenie przychodów odsetkowych przy użyciu efektywnej stopy procentowej, a pozostała część tych kosztów rozpoznawana jest jednorazowo lub jest rozliczana w czasie w ramach kosztów prowizyjnych.

Bank dokonuje również szacunku wynagrodzenia, które będzie w przyszłości zwracane z tytułu wcześniejszego zakończenia umowy ubezpieczeniowej i odpowiednio pomniejsza rozpoznawane przychody odsetkowe lub prowizyjne.

W związku z wejściem w życie Rekomendacji U dotyczącej dobrych praktyk w zakresie bancassurance, począwszy od 31 marca 2015 roku Bank nie otrzymuje wynagrodzenia z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych, które byłyby traktowane jako produkty powiązane z kredytami.

2.5. Aktywa finansowe

Bank klasyfikuje swoje aktywa finansowe do następujących kategorii: aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody z możliwością reklasyfikacji zysków i strat na instrumencie do rachunku zysków i strat w momencie zaprzestania ujmowania aktywa, aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody bez możliwości reklasyfikacji zysków i strat na instrumencie do rachunku zysków i strat w momencie zaprzestania ujmowania aktywa, oraz aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie. Zaliczenie dłużnego składnika aktywów finansowych do jednej z kategorii odbywa się w momencie jego początkowego ujęcia na podstawie modelu biznesowego Banku w zakresie zarządzania aktywami finansowymi oraz charakterystyki wynikających z umowy przepływów pieniężnych składnika aktywów finansowych. Kapitałowy składnik aktywów finansowych zalicza się do kategorii aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, chyba że w momencie początkowego ujęcia Bank dokonał nieodwołalnego wyboru odnośnie określonych inwestycji w instrumenty kapitałowe, aby ujmować późniejsze zmiany wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

Standaryzowane transakcje zakupu i sprzedaży aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat i wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody ujmują się na dzień rozliczenia transakcji - dzień, w którym Bank dostarcza lub otrzymuje dany składnik aktywów. Zmiany w wartości godziwej pomiędzy datą zawarcia transakcji a datą jej rozliczenia w przypadku aktywów wycenianych w wartości godziwej ujmują się w rachunku zysków i strat lub w innych pozycjach kapitału własnego. Kredyty wykazywane są w momencie wypłaty lub udostępnienia środków na rachunek kredytobiorcy. Pochodne instrumenty finansowe są ujmowane począwszy od dnia zawarcia transakcji.

Zaprzestanie ujmowania składnika aktywów finansowych następuje wtedy i tylko wtedy, gdy wygasają prawa umowne do przepływów pieniężnych ze składnika aktywów, gdy jednostka przenosi składnik aktywów finansowych, a przeniesienie spełnia warunki zaprzestania ujmowania składnika aktywów lub w przypadku zidentyfikowania zdarzenia istotnej modyfikacji składnika aktywów finansowych.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Składnik aktywów finansowych wycenia się w wartości godziwej przez wynik finansowy, chyba że jest wyceniany w zamortyzowanym koszcie lub w wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

Rozchód dłużnych i kapitałowych papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu następuje według średniej ważonej metody rozchodu.

Bank dokonuje również nieodwołalnej klasyfikacji do aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat w momencie początkowego ujęcia, gdy klasyfikacja taka prowadzi do uzyskania bardziej przydatnych informacji, gdyż eliminuje lub znacząco zmniejsza niespójność w zakresie wyceny lub ujmowania (określaną czasami jako "niedopasowanie księgowe"), która w przeciwnym razie powstałaby z powodu innego sposobu wyceny aktywów lub zobowiązań bądź innego ujęcia związanych z nimi zysków i strat.

W prezentowanych w niniejszym sprawozdaniu okresach sprawozdawczych Bank nie wyznaczył żadnych instrumentów finansowych w momencie ich początkowego ujęcia jako aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat celem zmniejszenia niedopasowania księgowego.

W momencie początkowego ujęcia aktywa zaklasyfikowane do tej kategorii wyceniane są w wartości godziwej.

Po początkowym ujęciu aktywa finansowe zaklasyfikowane do tej kategorii wyceniane są na koniec okresu sprawozdawczego według wartości godziwej.

Zyski i straty wynikające ze zmian wartości godziwej aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat są wykazywane w rachunku zysków i strat w okresie, w którym powstały.

Przychody z tytułu odsetek od aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej (Nota 2.2), za wyjątkiem instrumentów pochodnych, których sposób ujęcia jest opisany w Nocie 2.11, ujmują się w wyniku z tytułu odsetek. Wycena i wynik ze sprzedaży aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy ujęte są w wyniku na działalności handlowej jeśli dotyczą aktywów przeznaczonych do obrotu lub w pozycji zyski lub straty z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu obowiązkowo wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie

Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie to aktywa finansowe spełniające oba poniższe warunki, o ile Bank nie wyznaczył ich do wyceny w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat: składnik aktywów finansowych jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego cel zakłada utrzymywanie aktywów finansowych dla uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy oraz warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstawanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty. Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie są wprowadzane do ksiąg w dniu zawarcia transakcji.

W momencie początkowego ujęcia aktywa finansowe zaklasyfikowane do tej kategorii wyceniane są w wartości godziwej, którą powiększa się o koszty transakcyjne, które można bezpośrednio przypisać do nabycia tych aktywów finansowych. Po początkowym ujęciu aktywa te są wyceniane według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody

Przez aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody rozumie się aktywa finansowe spełniające oba poniższe warunki, o ile jednostka nie wyznaczyła ich do wyceny w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat: składnik aktywów finansowych jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego cel zakłada zarówno utrzymywanie aktywów finansowych dla uzyskiwania

przepływów pieniężnych wynikających z umowy, jak i sprzedaż składników aktywów finansowych oraz warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstawanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty.

Przychody i koszty z tytułu odsetek od aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody ujmuje się w wyniku z tytułu odsetek. Wynik ze sprzedaży aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody ujmuje się w zyskach lub stratach z tytułu zaprzestania ujmowania aktywów oraz zobowiązań finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody oraz aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są na koniec okresu sprawozdawczego wyceniane w wartości godziwej.

Zyski i straty z tytułu zmiany wartości godziwej dłużnych aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody są odnoszone bezpośrednio na inne całkowite dochody do czasu usunięcia danego składnika aktywów finansowych ze sprawozdania z sytuacji finansowej – wówczas łączna kwota zysków lub strat ujmowanych dotychczas w pozostałych dochodach całkowitych wykazywana jest w rachunku zysków i strat. Jednakże odsetki naliczane według efektywnej stopy procentowej ujmowane są w rachunku zysków i strat.

Wartość godziwa inwestycji notowanych na aktywnym rynku wynika z ich bieżącej wartości rynkowej. Jeżeli rynek na dany składnik aktywów finansowych nie jest aktywny, Bank ustala wartość godziwą stosując techniki wyceny. Obejmują one wykorzystanie niedawno przeprowadzonych transakcji na normalnych zasadach rynkowych, odwołanie się do innych instrumentów, analizę zdyskontowanych przepływów pieniężnych oraz modele wyceny opcji oraz inne metody wyceny powszechnie stosowane przez uczestników rynku.

Instrumenty kapitałowe

Inwestycje w instrumenty kapitałowe wycenia się w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. W momencie początkowego ujęcia Bank może dokonać nieodwołalnego wyboru dotyczącego ujmowania w innych dochodach całkowitych późniejszych zmian wartości godziwej (opcja wyceny wartości godziwej przez inne całkowite dochody) inwestycji w instrument kapitałowy, który nie jest przeznaczony do obrotu ani nie jest warunkową zapłatą ujętą przez Bank w ramach połączenia jednostek zgodnie z MSSF 3.

W przypadku instrumentów kapitałowych, dla których zastosowano opcję wyceny do wartości godziwej przez inne całkowite dochody, wszystkie zyski i straty z tytułu zmiany wartości godziwej, z uwzględnieniem różnic kursowych, ujmowane są w innych całkowitych dochodach. Brak jest możliwości reklasyfikacji do rachunku wyników w momencie sprzedaży instrumentu. Jedynie dywidendy otrzymywane z tych instrumentów są rozpoznawane w rachunku zysków i strat w momencie ustanowienia prawa jednostki do otrzymania płatności.

Modyfikacja warunków kontraktowych aktywów finansowych

Bank dokonuje rozliczenia ujmowanego dotychczas aktywa finansowego oraz ponownej wyceny zgodnej z zasadami stosowanymi w momencie początkowego ujęcia w przypadku stwierdzenia znaczącej modyfikacji warunków umowy w okresie finansowania. Przez znaczącą modyfikację Bank definiuje taką zmianę warunków, która spełnia jedno z następujących kryteriów:

- podwyższenie kwoty finansowania o więcej niż 10% w stosunku do kwoty sprzed zmiany,
- wydłużenie okresu finansowania o ponad 12 miesięcy w stosunku do okresu finansowania sprzed zmiany,
- przewalutowanie, które nie było przewidziane warunkami umowy. Przy czym aby przewalutowanie mogło być uznane za przewidziane warunkami umowy, musiałaby ona definiować zarówno kurs po którym miałyby ono nastąpić jak również oprocentowanie kredytu po przewalutowaniu,
- zmiana kredytobiorcy – jedynie w przypadku kiedy dotychczasowy kredytobiorca jest zwolniony z długu,
- zmiana warunków umownych wpływająca na wynik testu SPPI,
- zmiana przedmiotu finansowania w przypadku finansowania typu object finance oraz project finance,
- zmiana formy prawnej/rodzaju instrumentu finansowego.

W przypadku zidentyfikowania zdarzenia znaczącej modyfikacji następuje rozpoznanie w rachunku wyników odroczonego przychodu i kosztów związanych z tym aktywem oraz rozwiązanie rezerw. Jednocześnie następuje ponowna wycena zgodna z zasadami wyceny na datę początkowego ujęcia. Wszelkie inne

modyfikacje warunków umownych, które nie prowadzą do zaprzestania ujmowania składnika aktywów traktowane są jako nieznaczące modyfikacje i powodują rozpoznawanie zysku lub straty z tytułu modyfikacji. Efekty wszystkich zidentyfikowanych nieznaczających modyfikacji przepływów pieniężnych traktowane są jako niezwiązane z ryzykiem kredytowym i ujmowane w wyniku z tytułu odsetek. Wynik na modyfikacji stanowi różnicę pomiędzy wartością bieżącą zmodyfikowanych przepływów zdyskontowanych starą stopą efektywną, a zaangażowaniem efektywnym kredytu. Prowizje otrzymywane związane z nieznaczającą modyfikacją są rozliczane w czasie z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej. Wszystkie znaczące modyfikacje ujmowane są jako związane z ryzykiem kredytowym. W przypadku znaczącej modyfikacji ekspozycji w koszyku drugim, dla których w konsekwencji modyfikacji nastąpiło przesunięcie do koszyka pierwszego, powstała na datę początkowego ujęcia korekta z tytułu wyceny do wartości godziwej takiej ekspozycji koryguje wynik odsetkowy w kolejnych okresach.

W przypadku modyfikacji warunków kontraktowych w wyniku obejmującej cały rynek reformy wskaźnika referencyjnego stopy procentowej, w tym zastąpienia wskaźnika referencyjnego stopy procentowej alternatywnym wskaźnikiem referencyjnym, gdy:

- zmianie w kontrakcie uległa podstawa określenia przepływów pieniężnych wynikających z umowy i nowa podstawa została uznana ekonomicznie ekwiwalentną starej podstawie, to taka zmiana jest ujmowana poprzez zmianę efektywnej stopy procentowej;
- zmiany dotyczą innych obszarów, lub nie zostały uznane za ekonomicznie ekwiwalentne, takie zmiany są ujmowane na zasadach ogólnych, w szczególności są oceniane pod kątem znaczącej modyfikacji.

Zakupione lub utworzone aktywa finansowe dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (aktywa POCI)

POCI to aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu, które w momencie początkowego ujęcia są dotknięte utratą wartości. Do kategorii tej zaliczane są również te aktywa finansowe, które były dotknięte utratą wartości w momencie zidentyfikowanej znaczącej modyfikacji. W momencie początkowego ujęcia aktywa POCI ujmowane są w wartości godziwej. Wartość godziwa aktywów POCI na datę początkowego ujęcia liczona jest jako wartość bieżąca szacowanych przyszłych przepływów uwzględniających ryzyko kredytowe zdyskontowanych stopą wolną od ryzyka. Po początkowym ujęciu aktywa POCI wyceniane są według zamortyzowanego kosztu. W odniesieniu do tych składników aktywów finansowych Bank stosuje efektywną stopę procentową skorygowaną o ryzyko kredytowe do ustalania wartości zamortyzowanego kosztu składnika aktywów finansowych oraz przychodów odsetkowych generowanych przez te aktywa – stopę CEIR. W przypadku ekspozycji POCI zmiana oczekiwanych strat kredytowych w stosunku do szacowanych na datę ich początkowego ujęcia ujmowana jest jako odpis z tytułu utraty wartości. Wartość tego odpisu może zarówno pomniejszać wartość brutto ekspozycji POCI jak również ją powiększać w przypadku zmniejszenia oczekiwanych strat w stosunku do ich wartości na datę początkowego ujęcia.

Przeklasyfikowanie aktywów finansowych

Dłużne aktywa finansowe podlegają przeklasyfikowaniu wtedy i tylko wtedy, gdy Bank zmienia model biznesowy w zakresie zarządzania aktywami finansowymi. W takim przypadku przeklasyfikowaniu podlegają te aktywa, na które zmiana modelu biznesowego miała wpływ.

Bank nie dokonuje przeklasyfikowania żadnych zobowiązań finansowych.

2.6. Kompensowanie instrumentów finansowych

Aktywa i zobowiązania finansowe kompensuje się i wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w kwocie netto, jeżeli występuje możliwe do wyegzekwowania na drodze prawnej prawo do skompensowania ujętych kwot oraz zamiar rozliczenia ich w kwocie netto lub jednoczesnej realizacji danego składnika aktywów i uregulowania zobowiązania. Powyższe warunki uznaje się za niespełnione, a dokonanie kompensaty za niewłaściwe, gdy: różne instrumenty finansowe łączy się tak, aby naśladowały cechy pojedynczego instrumentu, aktywa i zobowiązania finansowe wynikają z instrumentów finansowych obciążonych takim samym ryzykiem ale dotyczą różnych kontrahentów, aktywa finansowe lub inne aktywa stanowią zabezpieczenie zobowiązań finansowych bez prawa regresu, aktywa finansowe są wnoszone przez dłużnika na rachunek powierniczy w celu wywiązania się ze zobowiązania ale nie zostały jeszcze przyjęte przez wierzyciela jako spłata zobowiązania lub gdy oczekuje się, że obowiązki powstałe na skutek zdarzeń powodujących straty zostaną rozliczone przez stronę trzecią na podstawie roszczenia zgłoszonego z tytułu umowy ubezpieczeniowej.

2.7. Utrata wartości aktywów finansowych

Instrumenty finansowe podlegające wymogom szacowania kosztów z tytułu ryzyka kredytowego to: aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie, aktywa finansowe wyceniane przez inne całkowite dochody, zobowiązania do udzielania pożyczek jeżeli nie są wyceniane w wartości godziwej przez rachunek

wyników, umowy gwarancji finansowej jeżeli nie są wyceniane w wartości godziwej przez rachunek wyników, należności leasingowe ujmowane zgodnie z MSSF 16, składniki aktywów kontraktowych z tytułu umów ujmowane zgodnie z MSSF 15.

Szczegółowy opis zagadnień dotyczący zasad wyznaczania oczekiwanych strat kredytowych został zamieszczony w Nocie 3.3.6.

Zasady klasyfikacji ekspozycji do Koszyków

Logika transferu jest to algorytm klasyfikacji ekspozycji do jednego z czterech Koszyków (ang. Stage): 1, 2, 3, POCI.

- Koszyk 1 zawiera ekspozycje, dla których kalkulacja oczekiwanych strat kredytowych odbywa się w horyzoncie 12 miesięcy.
- Koszyk 2 zawiera ekspozycje, dla których na datę raportową zidentyfikowano istotne pogorszenie jakości kredytowej w stosunku do daty początkowego ujęcia ekspozycji - kalkulacja oczekiwanych strat kredytowych odbywa się w horyzoncie dożywotnim (ang. lifetime).
- Koszyk 3 zawiera ekspozycje, dla których została stwierdzona przesłanka utraty wartości.
- Koszyk POCI zawiera aktywa, dla których przesłanka utraty wartości została zidentyfikowana na moment początkowego ujęcia.

Szczegółowy opis zagadnień dotyczący zasad klasyfikacji ekspozycji do koszyków został zamieszczony w Nocie 3.3.6.1.

Istotne pogorszenie jakości kredytowej

Identyfikacja istotnego pogorszenia jakości kredytowej aktywa odbywa się na bazie kryterium ilościowego i kryteriów jakościowych, przy czym o klasyfikacji aktywa do Koszyka 2 decyduje wystąpienie przynajmniej jednego z kryteriów jakościowych lub kryterium ilościowego.

Odrzucenie założenia o istotnym pogorszeniu jakości kredytowej

Podejście Banku do odrzucenia założenia o istotnym pogorszeniu jakości kredytowej w przypadku wystąpienia $DPD \geq 31$ dni (ang. rebuttable presumption) polega na wprowadzeniu progów materialności (progów aktywacji) zaległej wobec Banku kwoty. Kryterium $DPD \geq 31$ dni (jedno z jakościowych kryteriów Logiki Transferu) nie jest brane pod uwagę, w przypadku gdy nie jest spełniony przynajmniej jeden z poniższych warunków:

1. przeterminowana kwota ekspozycji przekracza 400 zł dla ekspozycji detalicznych w oddziale polskim i ekspozycji dłużników Private Banking, rejestrowanych w systemach korporacyjnych, 2500 CZK dla ekspozycji detalicznych w oddziale zagranicznym Banku w Czechach, 100 EUR dla ekspozycji detalicznych w oddziale zagranicznym Banku na Słowacji oraz 2000 zł dla ekspozycji z obszaru bankowości korporacyjnej i inwestycyjnej,
2. stosunek przeterminowanej kwoty ekspozycji do całkowitej kwoty ekspozycji bilansowej przekracza 1%.

Szczegółowy opis zagadnień dotyczący istotnego pogorszenia jakości kredytowej został zamieszczony w Nocie 3.3.6.1.1.

Niskie ryzyko kredytowe

Zgodnie z zapisami MSSF 9, Bank wyodrębnia kategorię aktywów z niskim ryzykiem kredytowym (ang. Low Credit Risk, LCR). Aktywa oznaczone jako LCR nie podlegają procesowi identyfikacji przesłanek istotnego pogorszenia jakości kredytowej (jeżeli nie są w statusie default, to znajdują się w Koszyku 1).

Szczegółowy opis zagadnień dotyczący kryterium niskiego ryzyka kredytowego został zamieszczony w Nocie 3.3.6.1.2.

Utrata wartości

Bank stosuje jednolitą definicję niewykonania zobowiązania (default) we wszystkich obszarach zarządzania ryzykiem kredytowym, w tym dla celów kalkulacji oczekiwanych strat kredytowych i wymogu kapitałowego. Podstawą przyjętej definicji default jest definicja niewykonania zobowiązania zawarta w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającym rozporządzenie (UE) nr 648/2012 ("Rozporządzenie CRR").

Przeklasyfikowanie klienta do kategorii default dokonywane jest w przypadku wystąpienia przesłanki utraty wartości. Przeklasyfikowanie co najmniej jednego zobowiązania kredytowego klienta do kategorii default

powoduje przeklasyfikowanie wszystkich zobowiązań kredytowych i niekredytowych klienta do kategorii default.

Szczegółowy opis zagadnień dotyczący przesłanek utraty wartości został zamieszczony w Notach 3.3.6.1.3 (należności korporacyjne) oraz 3.3.6.1.4 (należności detaliczne).

Szacowanie oczekiwanych strat kredytowych

Kalkulacja oczekiwanej straty kredytowej odbywa się dla ekspozycji, które na datę raportową są aktywne oraz posiadają niezerowe zaangażowanie (bilansowe i pozabilansowe). Oszacowanie wartości oczekiwanej straty kredytowej odbywa się odrębnie dla bilansowej, jak też pozabilansowej części ekspozycji. W kalkulacji oczekiwanych strat kredytowych stosowane jest:

- podejście portfelowe: dotyczy ekspozycji, dla których na datę raportową nie stwierdzono przesłanki utraty wartości oraz ekspozycji z portfela detalicznego ze stwierdzoną przesłanką utraty wartości (z wyłączeniem ekspozycji, dla których stosowane jest podejście indywidualne),
- podejście indywidualne: dotyczy wszystkich ekspozycji korporacyjnych oraz wszystkich ekspozycji klientów Private Banking rejestrowanych w systemach korporacyjnych, dla których stwierdzono przesłankę utraty wartości, a także w określonych przypadkach ekspozycji mikrofirm detalicznych, dla których stwierdzono przesłankę utraty wartości.

Szczegółowy opis zagadnień dotyczący szacowania oczekiwanych strat kredytowych został zamieszczony w Nocie 3.3.6.2.

Spisanie należności kredytowej

Spisanie należności kredytowej może dotyczyć całości bądź części (bankowość korporacyjna) składnika aktywów finansowych.

W przypadku bankowości detalicznej odpisanie wierzytelności może być zrealizowane w sytuacji:

1. braku możliwości dochodzenia wierzytelności, np.:
 - a. przedawnienie roszczenia Banku,
 - b. wyłudzenie kredytu uniemożliwiające ustalenie tożsamości dłużnika,
 - c. ograniczenie odpowiedzialności spadkobierców,
 - d. zakwestionowanie wierzytelności przez dłużnika na drodze powództwa sądowego;
2. braku lub wyczerpania możliwości odzysku, w szczególności:
 - a. umorzenia postępowania egzekucyjnego z uwagi na jego bezskuteczność,
 - b. oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości albo zakończenia postępowania upadłościowego z uwagi na brak majątku dłużnika wystarczającego na pokrycie kosztów postępowania,
 - c. uznania wierzytelności za nieściągalną – koszty dochodzenia wierzytelności przewyższają potencjalny odzysk,
 - d. ograniczenia odpowiedzialności spadkobierców za długi spadkowe.

Przypadki spełniające te kryteria mogą być także objęte procesem portfelowej sprzedaży wierzytelności.

W przypadku bankowości korporacyjnej odpisywanie wierzytelności jest realizowane w sytuacji:

1. gdy zostały wyczerpane wszelkie możliwości odzysku:
 - a. zostało zakończone postępowanie upadłościowe, dłużnik został wykreślony z KRS i nie odzyskano całości długu,
 - b. postępowanie upadłościowe zostało umorzone ze względu na brak majątku dłużnika na zaspokojenie kosztów postępowania lub wystarcza jedynie na zaspokojenie tych kosztów,
 - c. wniosek o ogłoszenie upadłości został oddalony z uwagi na brak majątku dłużnika wystarczającego na pokrycie kosztów postępowania,
 - d. w ramach sądowego postępowania restrukturyzacyjnego zatwierdzono warunki układu zakładające umorzenie części długu,
 - e. postępowanie egzekucyjne zostało umorzone z powodu bezskuteczności w związku z brakiem majątku dłużnika,
 - f. uznanie wierzytelności za nieściągalną – koszty dochodzenia wierzytelności przewyższają potencjalny odzysk;

2. gdy brak możliwości dochodzenia wierzytelności, np.:

- a. wierzytelność jest kwestionowana przez dłużnika na drodze powództwa sądowego. Zgodnie z decyzją sądu wierzytelność jest umarzana,
- b. przedawnienie roszczenia Banku.

2.8. Umowy gwarancji finansowych

Umową gwarancji finansowych jest umowa zobowiązująca wystawcę do dokonania określonych płatności rekompensujących posiadaczowi stratę, jaką poniesie z powodu niedokonania przez określonego dłużnika płatności w przypadającym terminie zgodnie z pierwotnymi lub zmienionymi warunkami instrumentu dłużnego.

W momencie początkowego ujęcia umowę gwarancji finansowej wycenia się w wartości godziwej. Po początkowym ujęciu, wystawca takiej umowy w późniejszych okresach wycenia ją według wyższej z następujących wartości:

- kwoty odpisu na oczekiwane straty kredytowe, określonej zgodnie z metodologią opisaną w Nocie 3.3.6 Zasady wyznaczania oczekiwanych strat kredytowych,
- początkowo ujętej kwoty, w odpowiednich przypadkach pomniejszonej o skumulowaną kwotę dochodów ujmowanych zgodnie z zasadami MSSF 15.

2.9. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych obejmują pozycje zapadalne w ciągu trzech miesięcy od dnia nabycia, w tym kasę i środki w banku centralnym o nieograniczonych możliwościach dysponowania oraz należności od innych banków.

2.10. Umowy sprzedaży i odkupu

Transakcje repo i reverse repo określane są jako operacje sprzedaży lub kupna papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu lub odsprzedaży w umownym terminie i określonej umownej cenie i są ujmowane na dzień przekazania środków.

Papiery wartościowe sprzedawane przy jednoczesnym zawarciu powiązanej umowy odkupu (ang. repos lub sell/buy back) są reklasyfikowane w sprawozdaniu finansowym jako aktywa, na których ustanowiono zabezpieczenie, jeżeli jednostka przejmująca ma wynikające z umowy lub zwyczaju prawo do sprzedaży lub ponownego zastawienia zabezpieczenia. Zobowiązanie wobec kontrahenta ujmuje się w zobowiązaniach wobec innych banków, depozytach innych banków, innych depozytach lub zobowiązaniach wobec klientów z tytułu depozytów, w zależności od jego charakteru. Zakupione papiery wartościowe z przyrzeczeniem odsprzedaży (ang. reverse repos lub buy/sell back) ujmuje się jako kredyty i pożyczki udzielone innym bankom lub klientom, w zależności od ich charakteru. Z tytułu aktywów będących przedmiotem umów odkupu Bank jest narażony na te same ryzyka, jakie wiążą się z posiadaniem identycznych aktywów nieobjętych transakcjami z przyrzeczeniem odkupu.

Przy zawieraniu transakcji repo lub sell/buy back i reverse repo lub buy/sell back mBank S.A. sprzedaje lub nabywa papiery wartościowe z udzielonym przyrzeczeniem odkupu lub odsprzedaży w umownym terminie i po określonej umownej cenie. Transakcje te są prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy lub przez inne całkowite dochody oraz zobowiązania w przypadku dokonania transakcji repo lub sell/buy back i jako należności w przypadku transakcji typu reverse repo lub buy/sell back wyceniane według zamortyzowanego kosztu.

Pożyczonych przez Bank w transakcjach reverse repo lub buy/sell back papierów wartościowych nie ujmuje się w sprawozdaniu finansowym, chyba że zostały sprzedane osobom trzecim. W takim wypadku, transakcje sprzedaży ujmuje się w sprawozdaniu finansowym, przychody ze sprzedaży uwzględnia się w wyniku na działalności handlowej, a obowiązek zwrotu pożyczonych papierów ujmuje się według wartości godziwej jako zobowiązania wobec klientów. Nie rozpoznaje się jako aktywów finansowych papierów wartościowych pożyczonych w transakcjach buy/sell back oraz ponownie wypożyczonych w transakcjach sell/buy back.

W wyniku zawierania transakcji repo lub sell/buy back na papierach posiadanych przez Bank, dokonuje się przeniesienia aktywów finansowych w taki sposób, że nie kwalifikują się one do wyłączenia, ponieważ Bank zachowuje zasadniczo wszystkie ryzyka i korzyści związane z posiadaniem aktywów finansowych.

2.11. Pochodne instrumenty finansowe i rachunkowość zabezpieczeń

Pochodne instrumenty finansowe wykazywane są w wartości godziwej począwszy od dnia zawarcia transakcji. Wartość godziwą ustala się w oparciu o notowania instrumentów na aktywnych rynkach, w tym w oparciu o ceny niedawno zawartych transakcji, oraz w oparciu o techniki wyceny, w tym modele bazujące na zdyskontowanych przepływach pieniężnych oraz modele wyceny opcji, w zależności od tego, który ze sposobów jest w danym przypadku właściwy. Wszystkie instrumenty pochodne o dodatniej wartości godziwej wykazuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako aktywa, a o wartości ujemnej – jako zobowiązania.

Najlepszym wskaźnikiem wartości godziwej instrumentu pochodnego w momencie jego początkowego ujęcia jest cena zawarcia transakcji (czyli wartość godziwa zapłaconej lub otrzymanej zapłaty). Jeżeli wartość godziwa tego instrumentu może być określona poprzez porównanie z innymi aktualnymi transakcjami rynkowymi dotyczącymi tego samego instrumentu (nie poddanego modyfikacji) lub na podstawie technik wyceny opartych wyłącznie na możliwych do zaobserwowania danych rynkowych, wówczas Bank wykazuje zyski lub straty pierwszego dnia zgodnie z zasadami opisanymi w Nocie 2.12.

Instrument pochodny wbudowany w kontrakt hybrydowy, którego umowę zasadniczą stanowi składnik aktywów finansowych objęty zakresem MSSF 9, nie jest wydzielany, a cały kontrakt hybrydowy jest ujmowany zgodnie z wymogami dotyczącymi klasyfikacji aktywów finansowych.

Instrument pochodny wbudowany w kontrakt hybrydowy, którego umowa zasadnicza nie jest składnikiem aktywów finansowych objętych zakresem MSSF 9, podlega ocenie pod kątem konieczności jego wydzielenia.

Instrumenty pochodne, które są wyznaczone i stanowią efektywne instrumenty zabezpieczające, nie są klasyfikowane do żadnej z kategorii wymienionych powyżej i podlegają zasadom rachunkowości zabezpieczeń.

Zgodnie z zapisami MSSF 9: (i) opcja wcześniejszej spłaty nie musi być wydzielana z instrumentu dłużnego i wyceniana na potrzeby sprawozdania finansowego, ponieważ wartość wykonania opcji wcześniejszej spłaty jest w przybliżeniu równa wartości zamortyzowanego kosztu instrumentu dłużnego na każdy dzień rozliczania. W przypadku opcji wcześniejszej spłaty, która nie spełnia kryteriów testu umownych charakterystyk przepływów pieniężnych, składnik aktywów finansowych w całości podlega obowiązkowej klasyfikacji jako aktywo finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat; (ii) cena wykonania opcji przedpłaty daje pożyczkodawcy zwrot w kwocie w przybliżeniu równej wartości bieżącej utraconych odsetek za pozostały do końca okres zasadniczej umowy. Utracone odsetki są rezultatem pomnożenia kwoty nominalu objętej przedpłatą przez różnicę stóp procentowych. Różnica stóp procentowych jest to nadwyżka efektywnej stopy procentowej umowy zasadniczej nad efektywną stopą procentową, którą jednostka uzyskałaby na dzień przedpłaty, gdyby dokonała reinwestycji kwoty nominalu objętej przedpłatą w ramach podobnej umowy obejmującej okres pozostały do końca umowy zasadniczej.

Ocena tego, czy opcja kupna lub sprzedaży jest ściśle powiązana z zasadniczym instrumentem dłużnym, dokonywana jest przed wydzieleniem składnika kapitałowego z zasadniczego instrumentu dłużnego zgodnie z MSR 32.

Sposób ujmowania zmian wartości godziwej zależy od tego, czy dany instrument pochodny jest wyznaczony jako instrument zabezpieczający, a jeżeli tak, to także od rodzaju zabezpieczanej pozycji. Bank wyznacza niektóre instrumenty pochodne albo jako (1) zabezpieczenie wartości godziwej ujętego składnika aktywów lub zobowiązań albo wiążącej umowy (zabezpieczenie wartości godziwej), albo (2) zabezpieczenie przyszłych wysoce prawdopodobnych przepływów pieniężnych z tytułu ujętego składnika aktywów lub zobowiązania, lub prognozowanej transakcji (zabezpieczenie przepływów pieniężnych).

Bank podjął decyzję, że będzie kontynuował stosowanie wymogów rachunkowości zabezpieczeń zgodnie z MSR 39 zamiast wymogów wskazanych w MSSF 9.

W odniesieniu do instrumentów pochodnych zabezpieczających pozycje Banku stosuje się rachunkowość zabezpieczeń pod warunkiem spełnienia określonych w MSR 39 kryteriów:

- w momencie ustanowienia zabezpieczenia formalnie wyznaczono i udokumentowano powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem przez jednostkę oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia. Dokumentacja zawiera identyfikację instrumentu zabezpieczającego, zabezpieczanej pozycji lub transakcji, charakter zabezpieczanego ryzyka, a także sposób, w jaki jednostka będzie oceniała efektywność instrumentu zabezpieczającego w kompensowaniu zagrożenia zmianami wartości godziwej pozycji zabezpieczanej lub przepływów pieniężnych związanych z zabezpieczanym ryzykiem;
- oczekuje się, że zabezpieczenie będzie wysoce efektywne w kompensowaniu zmian wartości godziwej lub przepływów pieniężnych wynikających z zabezpieczanego ryzyka, zgodnie z udokumentowaną pierwotnie strategią zarządzania ryzykiem, dotyczącą tego konkretnego powiązania zabezpieczającego;

- w przypadku zabezpieczeń przepływów pieniężnych, planowana transakcja będąca przedmiotem zabezpieczenia musi być wysoce prawdopodobna oraz musi podlegać zagrożeniu zmianami przepływów pieniężnych, które w rezultacie mogą wpływać na rachunek zysków i strat;
- efektywność zabezpieczenia można wiarygodnie ocenić, tj. wartość godziwa lub przepływy pieniężne związane z pozycją zabezpieczaną wynikające z zabezpieczanego ryzyka oraz wartość godziwa instrumentu zabezpieczającego mogą być wiarygodnie wycenione;
- zabezpieczenie jest na bieżąco oceniane i stwierdza się jego wysoką efektywność we wszystkich okresach sprawozdawczych, na które zabezpieczenie zostało ustanowione.

Bank dokumentuje cele zarządzania ryzykiem i strategię zawierania transakcji zabezpieczających oraz w momencie zawarcia transakcji, relację między instrumentem zabezpieczającym a zabezpieczaną pozycją. Bank dokumentuje również własną ocenę efektywności transakcji zabezpieczających przed zmianami wartości godziwej lub przepływów pieniężnych, mierzoną zarówno prospektywnie jak i retrospektywnie od momentu ustalenia oraz przez cały okres trwania relacji instrumentu zabezpieczającego z zabezpieczaną pozycją.

Ze względu na podział instrumentów pochodnych zaklasyfikowanych do księgi bankowej oraz zaklasyfikowanych do księgi handlowej, Bank stosuje odmienne podejście do prezentowania przychodów/kosztów odsetkowych dla każdej z tych grup instrumentów pochodnych, które zostało opisane w Nocie 2.2. Pozostały wynik z wyceny do wartości godziwej instrumentów ujmuje się w wyniku na działalności handlowej.

Zabezpieczenie wartości godziwej

Zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych wyznaczonych i kwalifikujących się jako zabezpieczenia wartości godziwej ujmuje się w rachunku zysków i strat wraz z odpowiadającymi im zmianami wartości godziwej zabezpieczanego składnika aktywów lub zobowiązania odnoszącego się do ryzyka, przed którym Bank się zabezpiecza. Zysk lub strata z tytułu zabezpieczenia pozycji zabezpieczanej korygują wartość bilansową pozycji zabezpieczanej.

W przypadku, gdy zabezpieczenie przestało spełniać kryteria stosowania rachunkowości zabezpieczeń, korektę wartości bilansowej instrumentu zabezpieczanego, wycenianego według efektywnej stopy procentowej, rozlicza się w czasie w rachunku zysków i strat w okresie pozostałym do terminu wymagalności/zapadalności. Korekta wartości bilansowej zabezpieczanego kapitałowego papieru wartościowego jest wykazywana w innych całkowitych dochodach do czasu zbycia tego papieru wartościowego.

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych

Efektywną część zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych wyznaczonych i kwalifikujących się jako zabezpieczenia przepływów pieniężnych ujmuje się w innych całkowitych dochodach. Zysk lub stratę dotyczącą części nieefektywnej wykazuje się w rachunku zysków i strat bieżącego okresu.

Kwoty ujęte w innych całkowitych dochodach przenosi się do rachunku zysków i strat oraz zalicza do przychodów lub kosztów tych samych okresów, w których zabezpieczana pozycja wpłynie na rachunek zysków i strat (np. w momencie zawarcia prognozowanej transakcji sprzedaży, która jest przedmiotem zabezpieczenia).

W przypadku, gdy instrument zabezpieczający wygaśł albo został sprzedany, lub gdy zabezpieczenie przestało spełniać kryteria rachunkowości zabezpieczeń, wszelkie łączne zyski lub straty wykazywane w tym momencie w innych całkowitych dochodach pozostają w innych całkowitych dochodach, do momentu ujęcia w rachunku zysków i strat prognozowanej transakcji. Jeżeli zawarcie prognozowanej transakcji nie jest już uznawane za prawdopodobne, łączne zyski lub straty wykazane w innych całkowitych dochodach są niezwłocznie przenoszone do rachunku zysków i strat.

Instrumenty pochodne niedesygnowane do rachunkowości zabezpieczeń

Zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych nie desygnowanych do rachunkowości zabezpieczeń wykazywane są w rachunku zysków i strat bieżącego okresu. Bank posiada w portfelu następujące instrumenty pochodne:

Instrumenty na ryzyko rynkowe:

- Kontrakty futures na obligacje, na indeks
- Opcje na papiery wartościowe i indeksy giełdowe
- Opcje na kontrakty futures
- Transakcje terminowe na papiery wartościowe
- Swapy towarowe

Instrumenty na ryzyko stopy procentowej:

- Forward Rate Agreement (FRA)
- Interest Rate Swap (IRS), Overnight Index Swap (OIS)
- Opcje na stopę procentową

Instrumenty na ryzyko kursu walutowego:

- Walutowe transakcje terminowe, FX swap, FX forward
- Cross Currency Interest Rate Swap (CIRS)
- Opcje walutowe.

2.12. Zyski i straty w momencie początkowego ujęcia

Najlepszym dowodem wartości godziwej instrumentu finansowego przy początkowym ujęciu jest cena transakcji (tj. wartość godziwa uiszczonej lub otrzymanej zapłaty), chyba że wartość godziwa tego instrumentu jest udowodniona poprzez porównanie z innymi możliwymi do obserwacji bieżącymi transakcjami rynkowymi dla tego samego instrumentu (tj. bez modyfikacji lub przepakowania) lub oparta jest na technice wyceny, której zmienne obejmują wyłącznie dane pochodzące z możliwych do obserwacji rynków.

W przypadku transakcji, których wartość początkowa uzyskana z modelu wyceny (uwzględniającego zarówno dane obserwowane na rynku jak i dane nierynkowe) oraz cena transakcyjna różnią się, początkowe ujęcie następuje według ceny transakcyjnej. Bank zakłada, że cena taka jest najlepszym przybliżeniem wartości godziwej, pomimo faktu, iż wartość otrzymana z modelu wyceny może być różna. Różnica pomiędzy ceną transakcji a wartością uzyskaną z modelu, zwyczajowo nazywana zyskami i stratami z początkowego ujęcia („day one profit and loss”), jest rozliczana w czasie.

Moment ujęcia odroczonego zysków i strat z początkowego ujęcia jest oceniany indywidualnie. Są one amortyzowane przez okres trwania transakcji, odraczane do momentu, kiedy wartość instrumentu może być ustalona na podstawie obserwowalnych rynkowych danych wejściowych, lub realizowane przez płatności. Instrument finansowy jest od tego momentu wyceniany w wartości godziwej, skorygowanej o zyski i straty z początkowego ujęcia. Dalsze zmiany wartości godziwej są niezwłocznie ujmowane w rachunku zysków i strat bez odwracania odroczonego zysków i strat z początkowego ujęcia.

2.13. Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie

Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie obejmują kredyty i pożyczki otrzymane, depozyty przyjęte, zobowiązania z tytułu emisji dłuższych papierów wartościowych i zobowiązania podporządkowane. Powyższe zobowiązania finansowe ujmowane są początkowo według wartości godziwej, pomniejszonej o poniesione koszty transakcyjne. Po początkowym ujęciu, zobowiązania te wykazuje się według skorygowanej ceny nabycia (zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej). Wszelkie różnice pomiędzy otrzymaną kwotą (pomniejszoną o koszty transakcyjne) a wartością wykupu ujmowane są w rachunku zysków i strat przez okres obowiązywania odnośnych umów metodą efektywnej stopy procentowej.

2.14. Inwestycje w jednostki zależne

Inwestycje w jednostkach zależnych w jednostkowym sprawozdaniu finansowym ujmowane są początkowo według ceny nabycia, a następnie wyceniane są metodą praw własności, polegającą na tym, że wartość bilansowa inwestycji w jednostki zależne jest powiększana lub pomniejszana w celu ujęcia udziałów Banku w zyskach lub stratach jednostki zależnej, odnotowanych przez nią po dacie nabycia. Udział Banku w zysku lub stracie jednostki zależnej ujmowane są w rachunku zysków i strat w pozycji Udział w zyskach (stratach) jednostek wycenianych metodą praw własności. Otrzymane dywidendy obniżają wartość bilansową inwestycji i są wykazywane w pozycji Przychody z tytułu dywidend. Udział Banku w innych całkowitych dochodach jednostki zależnej ujmowane są w innych całkowitych dochodach Banku. Niezrealizowane zyski lub straty z transakcji z jednostkami zależnymi wycenianymi metodą praw własności (w tym np. oczekiwane straty kredytowe ujęte w związku z udzielonymi kredytami lub gwarancjami) są eliminowane. Salda bilansowe takie jak należności lub zobowiązania, czy depozyty i kredyty udzielone jednostkom zależnym nie są eliminowane w jednostkowym sprawozdaniu finansowym. W sytuacji, gdy udział Banku w stratach przewyższa wartość udziałów w jednostce zależnej, Bank zaprzestaje ujmowania swojego udziału w dalszych stratach. Na dzień bilansowy Bank ocenia czy wystąpiły przesłanki wskazujące na utratę wartości inwestycji dokonanych w jednostce zależnej.

2.15. Wartości niematerialne

Przy początkowym ujęciu Bank wycenia wartości niematerialne w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia. Po początkowym ujęciu wartości niematerialne wykazane są według ceny nabycia skorygowanej o koszty ulepszenia (przebudowy, rozbudowy, rekonstrukcji lub modernizacji) oraz naliczone umorzenie i łączną kwotę odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości. Umorzenie naliczane jest metodą liniową przy uwzględnieniu oczekiwanych okresów ekonomicznej użyteczności wartości niematerialnych.

Oprogramowanie komputerowe

Zakupione licencje na oprogramowanie komputerowe aktywuje się w wysokości kosztów poniesionych na zakup i przygotowanie do używania konkretnego oprogramowania komputerowego. Aktywowane koszty odpisuje się przez szacowany okres użytkowania oprogramowania (1,5-18 lat). Wydatki związane z utrzymaniem programów komputerowych spisywane są w koszty z chwilą poniesienia. Wydatki bezpośrednio związane z wytworzeniem dających się zidentyfikować i unikatowych programów komputerowych kontrolowanych przez Bank, które prawdopodobnie wygenerują korzyści gospodarcze przekraczające te koszty i będą uzyskiwane przez więcej niż jeden rok, ujmuje się jako wartości niematerialne. Koszty bezpośrednio obejmują koszty osobowe bezpośrednio przypisane do oprogramowania. Aktywowane koszty związane z tworzeniem oprogramowania amortyzowane są przez szacowany okres użytkowania (1,5-30 lat).

Oprogramowanie komputerowe bezpośrednio związane z funkcjonowaniem określonego sprzętu informatycznego jest wykazywane w pozycji „Rzeczowe aktywa trwałe”.

Wartości niematerialne są badane pod kątem utraty wartości zawsze, gdy występują zdarzenia lub zmiany okoliczności wskazujące, że wartość bilansowa może być niemożliwa do odzyskania.

2.16. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe wykazuje się według kosztu historycznego pomniejszonego o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Koszt historyczny uwzględnia wydatki bezpośrednio związane z nabyciem danych aktywów.

Późniejsze nakłady uwzględnia się w wartości bilansowej danego środka trwałego lub ujmuje jako odrębny środek trwały (tam, gdzie jest to właściwe) tylko wówczas, gdy jest prawdopodobne, że z tytułu tej pozycji nastąpi wpływ korzyści ekonomicznych do Banku, zaś koszt danej pozycji można wiarygodnie zmierzyć. Wszelkie pozostałe wydatki na naprawę i konserwację odnoszone są do rachunku zysków i strat w okresie obrotowym, w którym je poniesiono.

Grunty nie podlegają amortyzacji. Amortyzację innych środków trwałych nalicza się metodą liniową w celu rozłożenia ich wartości początkowej, pomniejszonej o wartość końcową, przez okresy ich użytkowania, które dla poszczególnych grup środków trwałych wynoszą:

Budynki i budowle	20-40 lat,
Urządzenia techniczne i maszyny	2-15 lat,
Środki transportu	4-5 lat,
Sprzęt informatyczny	2-10 lat,
Inwestycje w obce środki trwałe	5-20 lat nie dłużej niż okres najmu / dzierżawy / leasingu,
Sprzęt biurowy, meble	2-10 lat.

Grunty i budynki obejmują głównie oddziały i biura. Weryfikacji wartości końcowej i okresów użytkowania środków trwałych oraz metod amortyzacji dokonuje się na koniec każdego okresu sprawozdawczego i w razie potrzeby dokonuje się ich korekty prospektywnie.

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego Bank ocenia, czy istnieją jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości środków trwałych. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie występują, Bank szacuje wartość odzyskiwaną tych środków trwałych. Amortyzowane środki trwałe są badane pod kątem utraty wartości zawsze, gdy występują zdarzenia lub zmiany okoliczności wskazujące, że wartość bilansowa może być niemożliwa do odzyskania. Wartość bilansowa środka trwałego jest obniżana do poziomu wartości odzyskiwalnej, jeżeli wartość bilansowa przewyższa szacunkową wartość odzyskiwalną. Wartość odzyskiwalna jest wyższą z dwóch wartości: wartości godziwej środka trwałego pomniejszonej o koszty jego sprzedaży i wartości użytkowej.

Jeżeli oszacowanie wartości odzyskiwalnej pojedynczego składnika aktywów nie jest możliwe, Bank ustala wartość odzyskiwalną ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego należy dany składnik aktywów (ośrodek wypracowujący środki pieniężne danego składnika aktywów).

Wartość bilansowa pozycji rzeczowych aktywów trwałych zostaje usunięta z bilansu w momencie zbycia lub wówczas, gdy nie przewiduje się osiągnięcia przyszłych korzyści ekonomicznych z jego użytkowania

i następującego po nim zbycia. Zyski i straty wynikające z faktu usunięcia pozycji rzeczowych aktywów trwałych z bilansu ujmują się w rachunku zysków i strat w momencie usunięcia z bilansu.

Zyski i straty z tytułu zbycia środków trwałych ustala się drogą porównania wpływów ze sprzedaży z ich wartością bilansową i ujmują w rachunku zysków i strat.

2.17. Nieruchomości inwestycyjne

Nieruchomości inwestycyjne definiuje się jako grunty i budynki utrzymywane w celu uzyskiwania dochodów z najmu lub ze względu na przewidywany wzrost wartości. Do nieruchomości inwestycyjnych zalicza się również aktywa z tytułu prawa do użytkowania spełniające definicje nieruchomości inwestycyjnej zgodnie z MSR 40. W momencie początkowego ujęcia nieruchomość inwestycyjną posiadaną na własność wycenia się według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia. Przy początkowej wycenie uwzględnia się koszty przeprowadzenia transakcji.

W kolejnych wycenach nieruchomości inwestycyjne wyceniane są w wartości godziwej. Wartość godziwa prawa do użytkowania spełniającego definicje nieruchomości inwestycyjnej nie obejmuje wartości oczekiwanych wpływów pieniężnych z tytułu płatności leasingowych, które wykazywane są oddzielnie w bilansie Banku jako zobowiązanie z tytułu leasingu zgodnie z MSSF 16.

Bieżące przychody i koszty ujmowane są w pozostałych przychodach lub kosztach operacyjnych. Zmiany wyceny wynikające ze zmian wartości godziwej wykazywane są również w pozostałych przychodach lub kosztach operacyjnych rachunku zysków i strat okresu. Na dzień przeklasyfikowania nieruchomości zajmowanej przez Bank do nieruchomości inwestycyjnych różnicę między wartością bilansową tej nieruchomości określoną zgodnie z MSR 16 lub MSSF 16, a jej wartością godziwą Bank ujmuje w rachunku zysków lub strat w przypadku zmniejszenia dotychczasowej wartości bilansowej lub odwrócenia uprzednio dokonanego odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości tej nieruchomości, lub w innych całkowitych dochodach, w przypadku zwiększenia dotychczasowej wartości powyżej kwoty odwróconego odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości. Przy późniejszym zbyciu nieruchomości inwestycyjnej kapitał z aktualizacji wyceny zawarty w kapitale własnym przenosi się do zysków zatrzymanych. Przeniesienie z nadwyżki z aktualizacji wyceny do zysków zatrzymanych odbywa się z pominięciem rachunku zysków i strat.

2.18. Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży oraz działalność zaniechana

Do aktywów trwałych do zbycia klasyfikowane są aktywa trwale w przypadku, jeśli ich wartość bilansowa zostanie odzyskana przede wszystkim w drodze transakcji sprzedaży, a nie poprzez ich dalsze wykorzystanie. Sytuacja taka ma miejsce, gdy pojedynczy składnik aktywów (lub grupa) jest dostępny do natychmiastowej sprzedaży w jego bieżącym stanie z uwzględnieniem jedynie normalnych i zwyczajowo przyjętych warunków dla sprzedaży tego typu aktywów oraz jego sprzedaż jest wysoce prawdopodobna, tzn. zdecydowano o wypełnieniu planu sprzedaży danego składnika aktywów, rozpoczęto aktywny program znalezienia nabywcy i zakończenia planu zbycia. Ponadto taki składnik aktywów jest oferowany do sprzedaży po cenie, która jest racjonalna w odniesieniu do jego bieżącej wartości godziwej i oczekuje się, że sprzedaż zostanie ujęta jako sprzedaż zakończona w czasie jednego roku od dnia zaklasyfikowania składnika aktywów do tej kategorii.

Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży ujmują się w kwocie niższej z dwóch: wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia tych aktywów. Dla aktywów zaklasyfikowanych do tej kategorii nie nalicza się amortyzacji.

W przypadku, gdy kryteria klasyfikacji do grupy aktywów trwałych do zbycia nie są spełnione, Bank zaprzestaje ich ujmowania w tej kategorii i dokonuje reklasyfikacji do odpowiedniej kategorii aktywów. W takim przypadku Bank wycenia składnik aktywów, który nie jest dłużej klasyfikowany jako przeznaczony do zbycia (lub nie wchodzi już w skład grupy przeznaczonej do zbycia) w kwocie niższej z dwóch:

- jego wartości bilansowej z dnia poprzedzającego klasyfikację składnika aktywów (lub grupy do zbycia) jako przeznaczony do sprzedaży, skorygowanej o amortyzację lub aktualizację wyceny, która zostałaby ujęta, gdyby składnik aktywów (lub grupa do zbycia) nie został zaklasyfikowany jako przeznaczony do sprzedaży;
- jego wartości odzyskiwalnej z dnia podjęcia decyzji o braku jego sprzedaży.

Działalność zaniechana to element przedsięwzięcia Banku, który został zbyty lub jest zakwalifikowany jako przeznaczony do sprzedaży, jak również stanowi odrębną, ważną dziedzinę działalności jednostki lub jej geograficzny obszar działalności, albo jest jednostką zależną nabytą wyłącznie z zamiarem jej odsprzedaży.

Klasyfikacja do działalności zaniechanej następuje w momencie zbycia lub w momencie, gdy działalność spełnia kryteria działalności przeznaczonej do sprzedaży, jeśli ten moment nastąpił wcześniej. Grupa do zbycia, która ma zostać wycofana z użytkowania, również może się kwalifikować jako działalność zaniechana.

2.19. Odroczony podatek dochodowy

Bank tworzy rezerwę na przejściową różnicę z tytułu podatku dochodowego spowodowaną różnicą między wartością bilansową danego składnika aktywów lub zobowiązań wykazywaną w sprawozdaniu finansowym a jego wartością podatkową. Dodatnią różnicę netto wykazuje się w pasywach jako „Rezerwę z tytułu odroczonego podatku dochodowego”. Ujemną różnicę netto ujmuje się w pozycji „Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego”. Zmianę stanu rezerwy na odroczony podatek dochodowy oraz aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego w stosunku do poprzedniego okresu obrotowego zalicza się do pozycji „Podatek dochodowy”.

Zobowiązania lub aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmowane są w pełnej wysokości, metodą bilansową, w związku z istnieniem różnic przejściowych pomiędzy wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową. Zobowiązania lub aktywa z tego tytułu ustala się przy zastosowaniu stawek podatkowych obowiązujących prawnie lub faktycznie na koniec okresu sprawozdawczego, i które to stawki zgodnie z oczekiwaniami będą obowiązywać w momencie realizacji aktywów lub regulowania zobowiązań z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Główne różnice przejściowe powstają z tytułu odpisów tworzonych na utratę wartości kredytów i udzielonych gwarancji spłaty kredytów, amortyzacji środków trwałych i wartości niematerialnych, leasingu, aktualizacji wyceny niektórych aktywów i zobowiązań finansowych, w tym kontraktów na instrumenty pochodne oraz transakcje terminowe, rezerw na świadczenia emerytalne i inne świadczenia po okresie zatrudnienia, a także strat podatkowych przysługujących do odliczenia.

Bank weryfikuje wartość bilansową składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego na koniec każdego okresu sprawozdawczego. Bank obniża wartość bilansową składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego w zakresie, w jakim nie jest prawdopodobne osiągnięcie zysku do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Takie obniżki koryguje się w górę w zakresie, w jakim uzyskanie wystarczającego zysku do opodatkowania staje się prawdopodobne.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego są ujmowane w księgach w wysokości możliwej do zrealizowania. Jeżeli prognozowana kwota dochodu ustalonego dla celów podatkowych nie pozwala na realizację aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego w całości lub w części, aktywa te są tworzone w odpowiedniej wysokości. Powyższa zasada dotyczy także ujmowanych w aktywie odroczonym kwot strat podatkowych.

Aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego Bank wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej po skompensowaniu na poziomie każdego z krajów, w którym Bank prowadzi działalność i rozlicza się z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych. Aktywa i rezerwy można kompensować, jeżeli Bank ma tytuł uprawniający do ich jednoczesnego uwzględniania przy obliczaniu kwoty zobowiązania podatkowego.

Bank ujawnia oddzielnie kwotę ujemnych różnic przejściowych (głównie z tytułu nierozliczonych strat podatkowych lub niewykorzystanych ulg podatkowych), w związku z którymi nie ujęto w sprawozdaniu z sytuacji finansowej aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego, a także kwotę różnic przejściowych związanych z inwestycjami w jednostkach zależnych i stowarzyszonych, na które nie utworzono rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Bank ujmuje w kalkulacji podatku odroczonego zobowiązania lub aktywa z tytułu różnic przejściowych powstających w związku z inwestycjami w jednostki zależne i stowarzyszone, chyba że na podstawie posiadanych dowodów realizacja różnic przejściowych jest kontrolowana przez Bank i prawdopodobne jest, że w możliwej do przewidzenia przyszłości różnice te nie ulegną odwróceniu.

Odroczony podatek dochodowy z tytułu aktualizacji wartości instrumentów finansowych wycenianych przez inne całkowite dochody i aktualizacji transakcji zabezpieczeń przepływów pieniężnych ujmuje się, tak jak aktualizację wyceny, bezpośrednio w innych pozycjach kapitału własnego, a następnie przenosi do rachunku zysków i strat w momencie, gdy dana inwestycja lub pozycja zabezpieczana wpływa na rachunek zysków i strat.

2.20. Aktywa przejęte za długi

Aktywa przejęte za długi to finansowe i niefinansowe aktywa przejęte przez Bank w celu rozliczenia przeterminowanych należności kredytowych. Aktywa te wycenia się w momencie początkowego ujęcia w kwocie odpowiadającej ich wartości godziwej i klasyfikuje jako rzeczowe aktywa trwałe, aktywa finansowe lub inne aktywa w zależności od rodzaju aktywów i intencji Banku odnośnie sposobu realizacji korzyści z tych aktywów. W przypadku, gdy wartość godziwa przejętych aktywów jest wyższa od kwoty długu, różnica stanowi zobowiązanie wobec kredytobiorcy.

W późniejszym okresie aktywa przejęte za długi są ujmowane i wyceniane zgodnie z polityką przewidzianą dla aktywów danej kategorii.

2.21. Rozliczenia międzyokresowe i przychody przyszłych okresów

Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów ujmuje się, jeśli wydatki dotyczą miesięcy następujących po miesiącu, w którym je poniesiono. Czynne rozliczenia międzyokresowe ujmowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Inne aktywa”.

Do biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów zalicza się koszty z tytułu świadczeń wykonywanych na rzecz Banku, lecz jeszcze nie stanowiących jej zobowiązań. Przychody przyszłych okresów stanowią między innymi otrzymane kwoty przyszłych świadczeń. Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów oraz przychody przyszłych okresów prezentowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Pozostałe zobowiązania”.

2.22. Leasing

Umowa jest leasingiem lub zawiera leasing, jeżeli na jej mocy przekazuje się prawo do kontroli użytkowania zidentyfikowanego składnika aktywów na dany okres w zamian za wynagrodzenie. Bank ponownie ocenia, czy umowa jest leasingiem lub czy zawiera leasing tylko wtedy, gdy warunki umowy ulegną zmianie.

Przekazanie prawa do użytkowania ma miejsce wówczas, gdy mamy do czynienia ze zidentyfikowanym składnikiem aktywów, w odniesieniu do którego leasingobiorca ma prawo do praktycznie wszystkich korzyści ekonomicznych i kontroluje wykorzystanie danego składnika aktywów w danym okresie.

mBank S.A. jako leasingobiorca

W przypadku gdy definicja leasingu jest spełniona, ujmuje się prawo do użytkowania składnika aktywów wraz z odpowiednim zobowiązaniem z tytułu leasingu ustalonym w wysokości zdyskontowanych przyszłych płatności w okresie trwania leasingu.

Bank jako leasingobiorca stosuje uproszczenia i nie stosuje wymogów dotyczących ujmowania, wyceny i prezentacji w odniesieniu do umów leasingu krótkoterminowego do 12 miesięcy dla danej klasy bazowego składnika aktywów oraz w odniesieniu do umów leasingowych, dla których bazowy składnik aktywów ma niską wartość, tzn. poniżej 20.000 PLN w odniesieniu do poszczególnych leasingów. W odniesieniu do umów, dla których Bank stosuje uproszczenia, opłaty leasingowe ujmuje się jako koszty metodą liniową w trakcie okresu leasingu.

Prawo wieczystego użytkowania jest klasyfikowane jako leasing zgodnie z MSSF 16 ze względu na występowanie przyszłych opłat za korzystanie z tego prawa. Bank przyjął, że okres leasingu dla tego typu umów to pozostały okres przyznanego prawa od momentu przejścia na MSSF 16.

Bank ustala okres leasingu dla leasingów nieodwołalnych uwzględniając:

- opcję przedłużenia leasingu, jeżeli można z wystarczającą pewnością założyć, że Bank jako leasingobiorca skorzysta z tej opcji, oraz
- opcję wypowiedzenia leasingu, jeżeli można z wystarczającą pewnością założyć, że Bank jako leasingobiorca nie skorzysta z tej opcji.

Bank ocenia, czy można z wystarczającą pewnością założyć, że skorzysta z opcji przedłużenia leasingu lub że nie skorzysta z opcji wypowiedzenia leasingu. Bank uwzględnia wszystkie istotne fakty i okoliczności, które stanowią zachętę ekonomiczną do tego, aby skorzystał z opcji przedłużenia leasingu lub nie skorzystał z opcji wypowiedzenia leasingu. Bank ponownie ocenia, czy można z wystarczającą pewnością założyć, że skorzysta z opcji przedłużenia leasingu lub że nie skorzysta z opcji wypowiedzenia leasingu w przypadku wystąpienia znaczącego zdarzenia albo znaczącej zmiany w okolicznościach, które Bank jako leasingobiorca kontroluje, oraz które wpływają na to, że można z wystarczającą pewnością założyć, że Bank skorzysta z opcji, która nie została wcześniej uwzględniona w ustaleniach dotyczących okresu leasingu, lub że nie skorzysta z opcji, która została wcześniej uwzględniona w tych ustaleniach. Bank aktualizuje okres leasingu, gdy zaszła zmiana dotycząca nieodwołalnego okresu leasingu.

W dacie rozpoczęcia leasingu Bank jako leasingobiorca wycenia składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania według kosztu. Koszt składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania powinien obejmować:

- kwotę początkowej wyceny zobowiązania z tytułu leasingu,
- wszelkie opłaty leasingowe zapłacone w dacie rozpoczęcia lub przed tą datą, pomniejszone o wszelkie otrzymane zachęty leasingowe,
- wszelkie początkowe koszty bezpośrednie poniesione przez Bank jako leasingobiorcę, oraz
- szacunek kosztów, które mają zostać poniesione przez Bank jako leasingobiorcę w związku z demontażem i usunięciem bazowego składnika aktywów, przeprowadzeniem renowacji miejsca, w którym się znajdował, lub przeprowadzeniem renowacji bazowego składnika aktywów do stanu wymaganego przez warunki leasingu, chyba że te koszty są ponoszone w celu wytworzenia zapasów.

Po dacie rozpoczęcia leasingu Bank wycenia składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania według kosztu:

- pomniejszonego o łączne odpisy amortyzacyjne (umorzenie) i łączne straty z tytułu utraty wartości, oraz
- skorygowanego z tytułu jakiegokolwiek aktualizacji wyceny zobowiązania z tytułu leasingu.

Bank stosuje wymogi w zakresie amortyzacji zgodnie z MSR 16 Rzeczowe aktywa trwałe oraz MSR 36 Utrata wartości aktywów w celu określenia, czy składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania utracił wartość.

W dacie rozpoczęcia leasingu Bank wycenia zobowiązanie z tytułu leasingu w wysokości wartości bieżącej opłat leasingowych pozostających do zapłaty w tej dacie. W dacie rozpoczęcia opłaty leasingowe ujęte w wycenie zobowiązania z tytułu leasingu obejmują następujące opłaty:

- stałe opłaty leasingowe (w tym zasadniczo stałe opłaty leasingowe) pomniejszone o wszelkie należne zachęty leasingowe,
- zmienne opłaty leasingowe, które zależą od indeksu lub stawki, wycenione początkowo z zastosowaniem tego indeksu lub tej stawki zgodnie z ich wartością w dacie rozpoczęcia,
- kwoty, których zapłaty przez leasingobiorcę oczekuje się w ramach gwarantowanej wartości końcowej,
- cenę wykonania opcji kupna, jeżeli można z wystarczającą pewnością założyć, że leasingobiorca skorzysta z tej opcji, oraz
- kary pieniężne za wypowiedzenie leasingu, jeżeli w warunkach leasingu przewidziano, że leasingobiorca może skorzystać z opcji wypowiedzenia leasingu.

Zmienne opłaty leasingowe, które zależą od indeksu lub stawki obejmują na przykład opłaty powiązane z indeksem cen konsumpcyjnych, opłaty powiązane z referencyjną stopą procentową (taką jak LIBOR) lub opłaty, które zmieniają się, aby odzwierciedlić zmiany w stawkach czynszów na wolnym rynku.

Po dacie rozpoczęcia leasingu Bank wycenia zobowiązanie z tytułu leasingu poprzez:

- zwiększenie wartości bilansowej w celu odzwierciedlenia odsetek od zobowiązania z tytułu leasingu,
- zmniejszenie wartości bilansowej w celu uwzględnienia zapłaconych opłat leasingowych, oraz
- zaktualizowanie wyceny wartości bilansowej w celu uwzględnienia wszelkiej ponownej oceny lub zmiany leasingu lub w celu uwzględnienia zaktualizowanych zasadniczo stałych opłat leasingowych.

Bank dyskontuje opłaty leasingowe z zastosowaniem stopy procentowej leasingu, jeżeli tę stopę można z łatwością ustalić. W przeciwnym razie Bank stosuje krańcową stopę procentową leasingobiorcy. Bank jako leasingobiorca szacuje wartość stopy dyskonta, biorąc pod uwagę okres trwania oraz walutę umowy.

Stopy dyskonta obliczone przez Bank wyniosły:

- dla umów w EUR: 0,02%,
- dla umów w PLN: 1,95%,
- dla umów w USD: 2,93%,
- dla umów w CZK: 2,19%.

Wszystkie aktywa z tytułu prawa do użytkowania wykazane są w rzeczowych aktywach trwałych (Nota 26). Zobowiązania z tytułu leasingu prezentowane są jako zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie (Nota 29).

Płatności pieniężne zobowiązania z tytułu leasingu wykazane są w sprawozdaniu z przepływów w ramach działalności finansowej. Opłaty z tytułu leasingu krótkoterminowego, opłaty za leasingi obejmujące aktywa o niskiej wartości oraz zmienne opłaty leasingowe nieuwzględnione w wycenie zobowiązania z tytułu leasingu ujęte są w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych w działalności operacyjnej.

mBank S.A. jako leasingodawcaW leasingu operacyjnym

W leasingu operacyjnym Bank ujmuje opłaty leasingowe z leasingów operacyjnych jako dochód metodą liniową albo w inny systematyczny sposób. Bank ujmuje w kosztach poniesione w celu uzyskania dochodów z tytułu leasingu koszty, łącznie z amortyzacją. Bank dodaje początkowe koszty bezpośrednio poniesione w celu uzyskania leasingu operacyjnego do wartości bilansowej bazowego składnika aktywów i ujmuje te koszty jako koszty poniesione w okresie leasingu na tej samej podstawie co dochody z tytułu leasingu. Sposób amortyzowania oddanych w leasing składników aktywów podlegających amortyzacji powinien być zgodny ze zwykłymi zasadami amortyzacji przyjętymi przez Bank w odniesieniu do podobnych aktywów, a odpisy amortyzacyjne powinny być obliczane zgodnie z MSR 16 i MSR 38. W celu określenia czy nastąpiła utrata wartości przedmiotu leasingu, Bank stosuje MSR 36.

2.23. Rezerwy

Wymogom szacowania odpisów i rezerw zgodnie z MSSF 9 podlegają zobowiązania do udzielenia pożyczki oraz umowy gwarancji finansowych. Sposób wyceny gwarancji jest zaprezentowany w Nocie 2.8.

Rezerwy zgodnie z MSR 37 są tworzone wówczas, gdy na Banku ciąży obecny obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, prawdopodobne jest, że wypełnienie obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków oraz gdy można dokonać wiarygodnego szacunku kwoty tego obowiązku.

2.24. Świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia i inne świadczenia pracownicze**Świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia**

Bank tworzy rezerwy na przyszłe zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia ustalone w oparciu o oszacowania tego typu zobowiązań, na podstawie modelu aktuarialnego. Bank stosuje zasadę ujmowania zysków i strat aktuarialnych z wyceny świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia dotyczących zmian w założeniach aktuarialnych w innych całkowitych dochodach, które nie zostaną przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat. Natomiast koszty zatrudnienia oraz odsetki netto od zobowiązań z tytułu określonych świadczeń Bank ujmuje odpowiednio w „Ogólnych kosztach administracyjnych” i w pozostałych kosztach z tytułu odsetek.

Świadczenia oparte na akcjach rozliczane w instrumentach kapitałowych

Bank prowadzi programy wynagrodzeń opartych na i regulowanych akcjami własnymi. Świadczenia oparte na akcjach rozliczane w instrumentach kapitałowych są rozliczane zgodnie z MSSF 2 „Płatności związane z akcjami”. Wartość godziwa świadczonej przez pracowników pracy, w zamian za przyznanie opcji i akcji, powiększa koszty danego okresu odpowiednio w korespondencji z kapitałami własnymi. Łączną kwotę, jaką należy rozliczyć w koszty przez okres nabywania uprawnień przez pracowników do realizacji opcji i akcji, ustala się w oparciu o wartość godziwą przyznanych opcji i akcji. Nie występują warunki rynkowe nabywania uprawnień, które byłyby uwzględnione przy szacowaniu na dzień wyceny wartości godziwej opcji na akcje oraz akcji. Warunki nabycia uprawnień inne niż warunki rynkowe nie są uwzględniane przy szacowaniu wartości godziwej opcji na akcje i akcji, lecz są uwzględniane przez korektę liczby instrumentów kapitałowych. Na koniec każdego okresu sprawozdawczego Bank koryguje szacunek co do poziomu liczby opcji i akcji, co do których oczekuje się, że będą możliwe do wykorzystania. Zgodnie z MSSF 2, w trakcie trwania programów nie jest konieczne ujmowanie zmiany wartości godziwej płatności opartej na akcjach.

2.25. Kapitał

Kapitały stanowią kapitały i fundusze własne Banku tworzone zgodnie z określonymi przepisami prawa, tj. właściwymi ustawami lub statutem Banku.

Zarejestrowany kapitał akcyjny

Zarejestrowany kapitał akcyjny wykazywany jest według wartości nominalnej, zgodnie ze statutem oraz wpisem do rejestru sądowego.

Akcje własne

W przypadku nabycia akcji Banku przez Bank, zapłacona kwota pomniejsza kapitał własny jako akcje własne do momentu ich umorzenia. W przypadku sprzedaży lub powtórnego przydziału tych akcji, otrzymana zapłata wykazywana jest w kapitale własnym.

Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej

Kapitał ten tworzony jest z premii emisyjnej uzyskanej z emisji akcji, pomniejszonej o poniesione bezpośrednio koszty z nią związane.

Koszty bezpośrednio związane z emisją nowych akcji, emisją opcji, pomniejszającą ujętą w kapitale własnym wpływy z emisji.

Ponadto kapitał zapasowy uwzględnia rozliczenia z tytułu programów motywacyjnych opartych na akcjach Banku.

Zyski zatrzymane

Zyski zatrzymane obejmują:

- pozostały kapitał zapasowy,
- pozostałe kapitały rezerwowe,
- fundusz ogólnego ryzyka,
- niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych,
- wynik roku bieżącego.

Pozostały kapitał zapasowy, pozostałe kapitały rezerwowe i fundusz ogólnego ryzyka tworzone są z odpisów z zysku i są przeznaczone na cele określone w statucie lub innych przepisach prawa.

Ponadto w pozostałych kapitałach rezerwowych ujmuje się wycenę programów motywacyjnych opartych na akcjach Banku.

Dywidendy za dany rok, które zostały zatwierdzone przez Walne Zgromadzenie, ale nie zostały wypłacone na koniec okresu sprawozdawczego, ujawnia się w pozycji zobowiązania z tytułu dywidendy w ramach „pozostałych zobowiązań”.

Inne pozycje kapitałów

Inne pozycje kapitałów tworzone są w wyniku:

- wyceny aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody,
- różnic kursowych z przeliczenia jednostek zagranicznych,
- zysków i strat aktuarialnych dotyczących świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia,
- wyceny instrumentów pochodnych w ramach rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych w odniesieniu do efektywnej części zabezpieczenia,
- udziału Banku w pozostałych dochodach całkowitych jednostek wycenianych metodą praw własności,
- wyceny do wartości godziwej składników majątku przeklasyfikowanych do nieruchomości inwestycyjnych.

2.26. Wycena pozycji wyrażonych w walutach obcych

Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji

Pozycje zawarte w sprawozdaniach finansowych poszczególnych jednostek Banku, w tym oddziałów zagranicznych Banku, wycenia się w walucie podstawowego środowiska gospodarczego, w którym dana jednostka prowadzi działalność („waluta funkcjonalna”). Sprawozdanie finansowe prezentowane jest w złotych, które są walutą prezentacji Banku.

Transakcje i salda

Transakcje wyrażone w walutach obcych przelicza się na walutę funkcjonalną według kursu obowiązującego w dniu transakcji. Zyski i straty kursowe z tytułu rozliczenia tych transakcji oraz wyceny bilansowej aktywów i zobowiązań pieniężnych wyrażonych w walutach obcych ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Różnice kursowe z tytułu pozycji pieniężnych, takich jak aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, wykazuje się w ramach zysków i strat z tytułu zmian wartości godziwej. Różnice kursowe z tytułu pozycji pieniężnych, takich jak instrumenty kapitałowe zaklasyfikowane do aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, uwzględnia się w innych całkowitych dochodach.

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego pozycje niepieniężne wyceniane według kosztu historycznego wyrażonego w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu kursu wymiany z dnia zawarcia transakcji, natomiast pozycje niepieniężne wyceniane w wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu kursów wymiany, które obowiązywały w dniu, na który wartość godziwa została wyceniona. W przypadku, gdy zysk lub strata z tytułu pozycji niepieniężnych jest ujęta w innych całkowitych dochodach, każdy element tego zysku lub straty dotyczący różnic kursowych ujmuje się w innych całkowitych dochodach. Natomiast jeżeli zysk lub strata z tytułu pozycji niepieniężnych jest ujęta w wyniku, każdy element tego zysku lub straty dotyczący różnic kursowych ujmuje się w wyniku.

Zmiana wartości godziwej pieniężnych aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody obejmuje różnice kursowe wynikające z wyceny według zamortyzowanego kosztu, które ujmowane są w rachunku zysków i strat.

Pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej oddziałów zagranicznych przeliczane są na walutę prezentacji z waluty funkcjonalnej z zastosowaniem kursu średniego na koniec okresu sprawozdawczego. Pozycje rachunku zysków i strat tych jednostek przelicza się na walutę prezentacji z zastosowaniem kursów średnich Narodowego Banku Polskiego z końca poszczególnych miesięcy okresu sprawozdawczego. Powstałe w ten sposób różnice kursowe ujmowane są w innych całkowitych dochodach.

2.27. Działalność powiernicza

mBank S.A. prowadzi działalność powierniczą w zakresie krajowych i zagranicznych papierów wartościowych oraz obsługi funduszy inwestycyjnych i emerytalnych.

Bank świadczy usługi przechowywania aktywów, powiernictwa, zarządzania przedsiębiorstwami, zarządzania inwestycyjnego oraz usługi doradcze na rzecz osób trzecich. Przychody z tytułu prowizji i opłat z działalności powierniczej ujmują się zgodnie z MSSF 15 stosując 5 stopniowy model ujmowania przychodów opisany w Nocie 2.3. W związku z wykonywaniem tych usług Bank podejmuje decyzje dotyczące alokacji oraz kupna i sprzedaży wielu różnych instrumentów finansowych. Aktywa przechowywane na zasadach powierniczych nie zostały wykazane w niniejszym sprawozdaniu finansowym, ponieważ nie należą do Banku.

2.28. Nowe standardy, interpretacje i poprawki do opublikowanych standardów

Niniejsze sprawozdanie finansowe uwzględnia wymogi wszystkich zatwierdzonych przez Unię Europejską Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej oraz związanych z nimi interpretacji, które zostały wydane i obowiązują za okresy roczne rozpoczynające się 1 stycznia 2021 roku.

Standardy i interpretacje, które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską

Opublikowane Standardy i Interpretacje, które zostały wydane i obowiązują po raz pierwszy w okresie objętym niniejszym sprawozdaniem

Standardy i interpretacje	Opis zmian	Początek okresu obowiązywania	Wpływ na sprawozdania finansowe Banku w okresie ich początkowego zastosowania
Zmiany do MSSF 4, Przedłużenie tymczasowego zwolnienia ze stosowania MSSF 9	Zmiany do MSSF 4 przedłużają tymczasowe zwolnienie, które pozwala ubezpieczycielowi na odroczenie stosowania MSSF 9 aż do okresów rocznych rozpoczynających się od 1 stycznia 2023 roku lub po tej dacie. Wydłużenie terminu zapewnia zgodność między datą wygaśnięcia tymczasowego wyłączenia a datą wejścia w życie MSSF 17, który zastępuje MSSF 4.	1 stycznia 2021 roku	Zastosowanie zmian do standardu nie miało istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe.
Zmiany do MSSF 9, MSR 39, MSSF 7, MSSF 4 oraz MSSF 16 Reforma wskaźników stóp procentowych – Faza 2	<p>Zmiany do MSSF 9, MSR 39, MSSF 7, MSSF 4 oraz MSSF 16 Reforma wskaźników stóp procentowych – Faza 2 dotyczą sposobu ujęcia modyfikacji aktywów finansowych, zobowiązań finansowych i zobowiązań z tytułu leasingu, wymogów dotyczących rachunkowości zabezpieczeń oraz dodatkowych ujawnień informacji zgodnie z MSSF 7, wynikających z wdrożenia ogólnorynkowej reformy wskaźników referencyjnych stóp procentowych.</p> <p>Wprowadzone zmiany wymagają aby w przypadku modyfikacji podstawy naliczania przepływów pieniężnych, która jest ekwiwalentna poprzedniej podstawie i jest efektem wdrożenia reformy, modyfikacja została ujęta tak jakby wynikała ze zmiany zmiennej stopy procentowej.</p> <p>W przypadku rachunkowości zabezpieczeń zmiany pozwalają na kontynuowanie istniejących relacji, które zostały zmodyfikowane w wyniku reformy IBOR, po odpowiednim zmodyfikowaniu dokumentacji relacji zabezpieczającej.</p> <p>Jednostki są także zobowiązane do ujawnienia użytkownikom informacji pozwalających na zrozumienie charakteru i zakresu ryzyk wynikających z reformy IBOR, na które jednostka jest narażona, oraz sposobu w jaki jednostka zarządza tym ryzykiem, a także postępów jednostki we wdrażaniu reformy IBOR.</p> <p>MSSF 4 został również zmieniony w celu nałożenia na ubezpieczycieli, którzy stosują tymczasowe zwolnienie z MSSF 9, wymogu stosowania zmian w rachunkowości w zakresie modyfikacji wymaganych bezpośrednio przez reformę IBOR.</p>	1 stycznia 2021 roku	<p>W 2021 roku Bank prowadził intensywne prace mające na celu wdrożenie reformy referencyjnych wskaźników stóp procentowych. W efekcie tych prac instrumenty finansowe oparte na stawkach referencyjnych objętych reformą zostały zmodyfikowane poprzez zastąpienie referencyjnych wskaźników stóp procentowych alternatywnymi wskaźnikami referencyjnych stóp procentowych. W celu prawidłowego ujęcia opisywanych powyżej zmian, zgodnie z wymaganiami zmienionych standardów Bank dokonał oceny ekwiwalentności ekonomicznej wprowadzanych zmian i ujął je w księgach zgodnie z wynikami tej oceny. Bank odpowiednio zmodyfikował również dokumentację relacji zabezpieczających aby odzwierciedlić zmiany wynikające z reformy.</p> <p>Wprowadzone zmiany nie miały istotnego wpływu na wartość bilansową modyfikowanych instrumentów ani na strumienie przychodów odsetkowych wynikających z tych instrumentów.</p> <p>Więcej informacji na temat reformy IBOR zamieszczono dalej w tej nodzie.</p>

Opublikowane Standardy i Interpretacje, które zostały wydane, ale jeszcze nie obowiązują i nie zostały wcześniej zastosowane

Standardy i interpretacje	Opis zmian	Początek okresu obowiązywania	Wpływ na sprawozdania finansowe Banku w okresie ich początkowego zastosowania
Roczne Zmiany do Standardów 2018-2020	Roczne zmiany do Standardów obejmują zmiany do MSSF 1 Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Finansowych po raz pierwszy, MSSF 9 Instrumenty Finansowe, Przykładu Ilustrującego do MSSF 16 Leasing oraz do MSR 41 Rolnictwo. Zmiany do MSSF 9 wyjaśniają jakie opłaty jednostka uwzględni, gdy stosuje „test 10%” na potrzeby oceny usunięcia z bilansu zobowiązania finansowego. Zmiana do MSSF 16 usuwa ilustrację płatności od leasingodawcy dotyczącą ulepszeń w zakresie leasingu.	1 stycznia 2022 roku	Zastosowanie zmian do standardów nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe.
Zmiany do MSR 16 Rzeczowe aktywa trwałe: Wpływy przed Planowanym Użyciem	Zmiany do MSR 16 zabraniają jednostce odliczania od kosztu wytworzenia rzeczowych aktywów trwałych kwot otrzymanych ze sprzedaży składników wytworzonych w trakcie przygotowywania aktywa do zamierzonego użytkowania. Zamiast tego jednostka rozpoznaje takie przychody ze sprzedaży i powiązane koszty w rachunku zysków i strat.	1 stycznia 2022 roku	Zastosowanie zmian do standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe.
Zmiany do MSR 37 Umowy rodzące obciążenia - Koszty Wykonania Umowy	Zmiany do MSR 37 precyzują koszty, jakie należy uwzględnić przy szacowaniu kosztu wykonania umowy na potrzeby oszacowania czy umowa jest umową rodzącą obciążenia.	1 stycznia 2022 roku	Zastosowanie zmian do standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe.
Zmiany do MSSF 3 Odniesienie do Ram Konceptyjnych	Zmiany do MSSF 3 zastąpiły odniesienia do zasad ramowych poprzez odniesienia do ram koncepcyjnych z 2018 roku. Dodano również wymóg, że w odniesieniu do transakcji i innych zdarzeń objętych zakresem MSR 37 lub KIMSF 21, jednostka przejmująca stosuje MSR 37 lub KIMSF 21 (zamiast ram koncepcyjnych) w celu zidentyfikowania zobowiązań, które zaciągnęła w ramach połączenia jednostek. Zgodnie z wprowadzonymi zmianami jednostka przejmująca nie rozpoznaje aktywów warunkowych nabytych w ramach połączenia jednostek.	1 stycznia 2022 roku	Zastosowanie zmian do standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe.
Zmiana do MSSF 16, Udogodnienia czynszowe związane z COVID-19 po 30 czerwca 2021 roku	W zmianie do MSSF 16 Udogodnienia czynszowe związane z COVID-19 po 30 czerwca 2021 roku (zmiana z 2021 roku) Rada rozszerzyła o jeden rok możliwość skorzystania z praktycznego wyjątku, który pozwala leasingobiorcom na nieocenianie czy udogodnienia czynszowe, których wystąpienie jest bezpośrednią konsekwencją pandemii COVID-19 i które spełniają określone warunki stanowią modyfikację leasingu.	1 kwietnia 2021 roku	Zastosowanie zmiany do standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe.
MSSF 17, Kontrakty ubezpieczeniowe	MSSF 17 definiuje nowe podejście do rozpoznawania, wyceny, prezentacji i ujawniania umów ubezpieczeniowych. Głównym celem MSSF 17 jest zagwarantowanie przejrzystości oraz porównywalności sprawozdań finansowych ubezpieczycieli. MSSF 17 wprowadza szereg istotnych zmian w stosunku do dotychczasowych wymogów MSSF 4, w szczególności w zakresie wyceny zobowiązań ubezpieczeniowych oraz rozpoznawania przychodów i wyniku z kontraktów ubezpieczeniowych.	1 stycznia 2023 roku	Zastosowanie zmienionego standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe.
Zmiany do MSSF 17, Kontrakty ubezpieczeniowe	Zmiany do MSSF 17 obejmują dwuletnie odroczenie daty wejścia w życie i ustaloną datę wygaśnięcia tymczasowego zwolnienia ze stosowania MSSF 9 przyznanego ubezpieczycielom spełniającym określone kryteria. Jednostki sporządzające sprawozdania finansowe nie muszą już stosować MSSF 17 do niektórych umów kart kredytowych i podobnych umów oraz pożyczek zapewniających ochronę ubezpieczeniową.	1 czerwca 2023 roku	Zastosowanie zmian do standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe.

Standardy i interpretacje, które nie są jeszcze zatwierdzone przez Unię Europejską

Niniejsze sprawozdanie finansowe nie uwzględnia wymienionych poniżej standardów i interpretacji, które oczekują na zatwierdzenie przez Unię Europejską.

Standardy i interpretacje	Opis zmian	Początek okresu obowiązywania	Wpływ na sprawozdania finansowe Banku w okresie ich początkowego zastosowania
Zmiany do MSR 12 Podatek dochodowy – podatek odroczonej transakcji	Zmiany do MSR 12 wprowadzają wymóg ujęcia w sprawozdaniu finansowym aktywów i zobowiązań z tytułu różnic przejściowych także w przypadku transakcji innych niż połączenia jednostek gospodarczych, które w momencie początkowego ujęcia generują dodatnie i ujemne różnice przejściowe o identycznej wartości.	1 stycznia 2023 roku	Zastosowanie zmian do standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe.
Zmiany do MSR 1, Klasyfikacja zobowiązań na krótko- i długoterminowe	Zmiany do MSR 1 mają wpływ na wymogi dotyczące prezentacji zobowiązań w sprawozdaniu finansowym. W szczególności wyjaśniają one jedno z kryteriów klasyfikacji zobowiązań jako długoterminowe.	1 stycznia 2023 roku	Zastosowanie zmienionego standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe.
Zmiana do MSR 8, Definicja szacunków księgowych	Zmianie do MSR 8 wprowadza nową definicję szacunków księgowych. Zgodnie z nową definicją szacunki księgowe to kwoty pieniężne w sprawozdaniach finansowych, które są objęte niepewnością wyceny. Wprowadzenie definicji szacunków księgowych oraz innych poprawek do MSR 8 ma na celu pomóc jednostkom odróżnić zmiany zasad rachunkowości od zmian w szacunkach księgowych.	1 stycznia 2023 roku	Zastosowanie zmian do standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe.
Zmiany do MSR 1 i Zasad Praktyki MSSF 2 Ujawnianie zasad rachunkowości	Zmiany do MSR 1 i Zasad Praktyki MSSF 2 mają na celu pomóc w podjęciu decyzji, które zasady rachunkowości ujawnić w sprawozdaniach finansowych jednostki. Zamiast znaczących zasad rachunkowości zmiany wprowadzają wymóg ujawniania istotnych informacji o polityce rachunkowości, wraz z wyjaśnieniami i przykładami w jaki sposób jednostka może zidentyfikować istotne informacje dotyczące zasad rachunkowości.	1 stycznia 2023 roku	Zastosowanie zmian do standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe.
MSSF 17, Kontrakty ubezpieczeniowe oraz MSSF 9	Zmiana wprowadza opcjonalne udogodnienia umożliwiające zminimalizowanie niedopasowania księgowego pomiędzy aktywami i zobowiązaniami finansowym prezentowanymi w danych porównawczych sprawdzania finansowego podmiotów stosujących MSSF 17 i MSSF 9 po raz pierwszy.	1 stycznia 2023 roku	Zastosowanie zmian do standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe.

Reforma wskaźników stóp procentowych

W 2021 roku mBank prowadził intensywne prace mające na celu wdrożenie reformy stawek referencyjnych zainicjowanej przez Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1011 z dnia 8 czerwca 2016 roku w sprawie indeksów stosowanych jako wskaźniki referencyjne w instrumentach finansowych i umowach finansowych lub do pomiaru wyników funduszy inwestycyjnych i zmieniające dyrektywę 2008/48/WE i 2014/17/UE oraz rozporządzenie (UE) nr 596/2014 (rozporządzenie BMR) skutkującej decyzją brytyjskiego urzędu Financial Conduct Authority (FCA) o zaprzestaniu kwotowania lub utracie reprezentatywności przez stawki LIBOR (dalej reforma IBOR). W celu skutecznego wdrożenia zmian wynikających z reformy IBOR, w mBanku już w 2020 roku uruchomiono projekt, w którym biorą udział jednostki organizacyjne mBanku odpowiedzialne za zarządzanie ryzykiem, obszary skarbu, bankowość detaliczną i korporacyjną, rynki finansowe, obszar IT, rachunkowość, sprawozdawczość oraz zgodność z prawem. Realizacja projektu jest nadzorowana przez Komitet Sterujący oraz Komitet ds. Zarządzania Aktywami, Pasywami oraz Kapitałem mBanku.

Kluczowe ryzyka, na które narażony jest Bank w związku z reformą IBOR, zidentyfikowane i zarządzane w ramach projektu, to:

- ryzyko związane z brakiem utrwalonych praktyk rynkowych i niepewnością związaną ze sposobem przejścia kontraktów na nowe alternatywne stawki referencyjne, co mogło doprowadzić do niekorzystnej zmiany profilu ryzyka tych kontraktów,
- ryzyko braku współpracy klientów Banku przy wprowadzaniu w umowach zmian wymaganych przez reformę IBOR i w efekcie niepewność dotycząca właściwej podstawy naliczania umownych przepływów pieniężnych po zaprzestaniu publikacji lub utracie reprezentatywności stawek referencyjnych LIBOR,
- ryzyko braku terminowej implementacji wymaganych zmian w systemach IT mBanku co mogłoby uniemożliwić prawidłowe naliczenie odsetek oraz wycen aktywów i pasywów finansowych,
- ryzyka operacyjne związane ze skalą działań wymaganych do aneksowania umów wchodzących w skład portfeli dotkniętych reformą IBOR, w szczególności ryzyka związane ze zmasowanym przetwarzaniem danych osobowych w celu aneksowania kontraktów.

W wyniku prac projektowych Bank zaktualizował i wdrożył zmiany w planie działania na wypadek wystąpienia istotnych zmian lub zaprzestania opracowywania danego indeksu lub wskaźnika referencyjnego, opracował i rozpoczął proces wprowadzania do umów z klientami klauzul awaryjnych.

Wskutek działania polskich i europejskich regulatorów indeksy WIBOR oraz EURIBOR, zostały zreformowane oraz doprowadzone do zgodności z rozporządzeniem BMR co znacząco zmniejszyło ryzyko związane z reformą w ich zakresie oraz ograniczyło konieczne zmiany do wdrożenia klauzul awaryjnych na wypadek zaprzestania kwotowania tych stawek w przyszłości.

19 stycznia 2021 roku Parlament Europejski dokonał nowelizacji rozporządzenia BMR przyznając Komisji Europejskiej kompetencję do wyznaczenia alternatywnego wskaźnika referencyjnego dla indeksów objętych reformą. Taki wskaźnik z mocy prawa zastępuje wszystkie odniesienia do wskaźnika, który przestaje być publikowany we wszystkich umowach oraz instrumentach finansowych, których zapisy nie przewidują rozwiązań na wypadek trwałego zaprzestania publikowania wskaźnika. W dniu 14 października 2021 roku Komisja Europejska wydała Rozporządzenie wykonawcze w sprawie wyznaczenia zamiennika dla niektórych terminów zapadalności stopy LIBOR dla franka szwajcarskiego (CHF LIBOR) wyznaczając urzędowo alternatywną stawkę referencyjną. Decyzja ta znacząco ograniczyła ryzyka związane z zaprzestaniem kwotowań tego indeksu.

W celu ograniczenia ryzyka dla pozostałych indeksów objętych reformą mBank uczestniczy w pracach grup roboczych powołanych przy Związku Banków Polskich oraz korzysta z rozwiązań wypracowanych dla instrumentów pochodnych w ramach konsultacji prowadzonych przez International Swaps and Derivatives Association (ISDA) i inne organizacje międzynarodowe.

W IV kwartale 2021 Bank zintensyfikował działania związane z aneksowaniem umów zawartych z klientami detalicznymi oraz klientami korporacyjnymi, opartych o indeksy, dla których Komisja Europejska nie wyznaczyła wskaźników alternatywnych. Szczególny nacisk, w celu maksymalizacji odsetka zaaneksowanych umów, położono na efektywną i przejrzystą komunikację wymaganych zmian oraz szkolenia personelu banku przygotowujące do wdrożenia klauzul w relacjach z klientami. W rezultacie na koniec 2021 roku według szacunków Banku ponad 40% umów kredytu hipotecznego opartych o stawkę LIBOR EUR zostało zaaneksowanych poprzez wprowadzenie odpowiednich klauzul.

Ponadto poza pojedynczymi przypadkami wszystkie umowy kredytowe z segmentu korporacyjnego, w których oprocentowanie oparte było o wskaźniki z rodziny LIBOR, zawierają zapisy planu działania na wypadek braku lub zmiany wskaźnika.

W zakresie instrumentów pochodnych opartych na stawkach LIBOR (za wyjątkiem LIBOR USD) Bank dokonał konwersji instrumentów pochodnych rozliczanych przez centralne izby rozliczeniowe na instrumenty oparte na alternatywnych stawkach referencyjnych, a w przypadku instrumentów nierozliczanych centralnie – zgodnie z metodologią wypracowaną w drodze konsultacji rynkowych przez ISDA.

Bank dostosował także modele ryzyka do nowych stawek referencyjnych oraz wdrożył zmiany w systemach IT mające na celu prawidłową obsługę nowych stawek referencyjnych oraz istotnych biznesowo produktów i instrumentów na nich opartych. Ze względu na złożoność systemów IT prace nad sfinalizowaniem prac w obszarze IT będą kontynuowane także w 2022 roku.

W rezultacie podjętych działań na koniec 2021 roku Grupa znacząco ograniczyła opisane powyżej ryzyka związane z reformą IBOR.

Poniższa tabela przedstawia ekspozycję Banku na dzień 31 grudnia 2021 roku na istotne rodzaje stóp procentowych będących przedmiotem wpływu reformy wskaźników referencyjnych stóp procentowych, których przejście na alternatywne stawki referencyjne nie zostało jeszcze dokonane.

(w mln zł)	Aktywa finansowe niepoходne w wartości kontraktowej	Pasywa finansowe niepoходne w wartości kontraktowej	Instrumenty pochodne w wartości nominalnej jako wartość netto z tytułu należności i zobowiązań dla transakcji pochodnych
EUR LIBOR	2 977	18	-
USD LIBOR	1 047	4	108
CHF LIBOR	12 190	1 779	(8 804)
GBP LIBOR	69	-	-
JPY LIBOR	5	-	-
Pozostałe	3	-	-

W związku z tym, że stawki WIBOR, EURIBOR, PRIBOR zostały uznane za zgodne z rozporządzeniem BMR, ekspozycje oparte o te stawki nie są prezentowane w powyższej tabeli na dzień 31 grudnia 2021 roku. Jeśli w przyszłości okaże się, że stawki te przestaną spełniać wymogi rozporządzenia BMR, mBank uruchomi odpowiednie procedury przewidziane w takim przypadku przez plan działania.

Wykazane w tabeli kwoty dotyczące aktywów, pasywów oraz instrumentów pochodnych opartych o stawki CHF LIBOR stanowią ekspozycje, które po zakończeniu trwającego okresu odsetkowego, do końca I kwartału 2022 wygasną lub przejdą na stawkę SARON Compound skorygowaną o odpowiedni dla danego tenoru spread zgodnie z powołanym wyżej rozporządzeniem wykonawczym Komisji Europejskiej z 14 października 2021 roku albo na inną stawkę zgodnie z zapisami umów i terminami przeszacowania stawek.

W przypadku umów opartych o LIBOR USD, dotyczących zarówno kredytów jak i instrumentów pochodnych, mBank będzie kontynuował działania mające na celu wprowadzenie do umów z klientami klauzul ciągłości oraz wprowadzenie na ich podstawie wskaźnika alternatywnego. Biorąc jednak pod uwagę ograniczoną ekspozycję Banku oraz to, że na koniec 2021 roku do umów kredytów korporacyjnych wprowadzono już odpowiednie klauzule, mBank nie identyfikuje istotnego ryzyka związanego z tym procesem.

W przypadku umów opartych o indeksy LIBOR EUR, około połowa ekspozycji zostanie skonwertowana na ekspozycje oparte o indeks EURIBOR w I kwartale 2022 roku. W pozostałych przypadkach, gdzie klienci nie odpowiedzieli lub odmówili podpisania aneksu wprowadzającego alternatywną stawkę referencyjną, odsetki będą naliczane w oparciu o stawkę z ostatniego okresu odsetkowego. Bank nie wyklucza możliwości podpisania odpowiedniego aneksu w późniejszym terminie z inicjatywy klienta. Bank nie posiada w aktualnej ofercie produktów opartych na wskaźnikach niezgodnych z rozporządzeniem BMR.

Wpływ reformy IBOR na rachunkowość zabezpieczeń opisany jest w Nocie 19.

2.29. Segmenty działalności

Dane dotyczące segmentów działalności zostały zaprezentowane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy mBanku S.A. za 2021 rok, sporządzonym według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej, zatwierdzonym w dniu 1 marca 2022 roku.

2.30. Dane porównawcze

- Wpływ ryzyka prawnego związanego ze sprawami sądowymi dotyczącymi klauzul indeksacyjnych w kredytach hipotecznych i mieszkaniowych we frankach szwajcarskich

Począwszy od 2021 roku Bank zmienił zasady rachunkowości dotyczące ujęcia wpływu ryzyka prawnego związanego ze sprawami sądowymi dotyczącymi klauzul indeksacyjnych w kredytach hipotecznych i mieszkaniowych we frankach szwajcarskich. Do końca 2020 roku Bank ujmował rezerwy na sprawy sporne zgodnie z MSR 37 „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe” w odniesieniu zarówno do kredytów aktywnych, jak i kredytów spłaconych. Wobec zmian uwarunkowań, takich jak rosnąca liczba spraw sądowych oraz w przeważającej mierze niekorzystne wyroki sądowe stwierdzające nieważność umowy w całości lub określonych jej zapisów, Bank spodziewa się, że nie odzyska wszystkich przepływów umownych związanych z tymi kredytami. W związku z tym w odniesieniu do aktywnych kredytów Bank zaktualizował swoje szacunki przepływów pieniężnych i skorygował wartość bilansową brutto tych kredytów zgodnie z paragrafem B5.4.6 MSSF 9 „Instrumenty finansowe”. Ponieważ zmiana oczekiwanych przepływów pieniężnych nie jest związana z ryzykiem kredytowym to nie jest ona ujmowana jako oczekiwane straty kredytowe. Dane porównawcze na dzień 1 stycznia 2020 roku i 31 grudnia 2020 roku oraz za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2020 roku zostały odpowiednio przekształcone. Ujęcie wpływu ryzyka prawnego związanego ze spłaconymi kredytami nie uległo zmianie.

Powyższe zmiany nie miały wpływu na poziomy kapitałów oraz na rachunki zysków i strat Banku w prezentowanych w niniejszym sprawozdaniu finansowym okresach porównawczych. Dane dotyczące współczynników wypłacalności dla okresów porównawczych nie podlegały przekształceniu. Wpływ wprowadzonych korekt na prezentowane dane porównawcze przedstawiają poniższe zestawienia.

Przekształcenia w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień 1 stycznia 2020 roku

AKTYWA	01.01.2020 przed korektą	korekta	01.01.2020 po korekcie
Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie, w tym:	101 310 293	(367 555)	100 942 738
<i>Dłużne papiery wartościowe</i>	11 234 873	-	11 234 873
<i>Należności od banków</i>	7 337 703	-	7 337 703
<i>Kredyty i pożyczki udzielone klientom</i>	82 737 717	(367 555)	82 370 162
Pozostałe pozycje aktywów	47 917 980	-	47 917 980
AKTYWA RAZEM	149 228 273	(367 555)	148 860 718
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁY	01.01.2020 przed korektą	korekta	01.01.2020 po korekcie
Rezerwy	737 167	(367 555)	369 612
Pozostałe pozycje zobowiązań	132 376 099	-	132 376 099
ZOBOWIĄZANIA RAZEM	133 113 266	(367 555)	132 745 711
KAPITAŁY RAZEM	16 115 007	-	16 115 007
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁY RAZEM	149 228 273	(367 555)	148 860 718

Przekształcenia w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2020 roku

AKTYWA	31.12.2020 przed korektą	korekta	31.12.2020 po korekcie
Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie, w tym:	110 792 043	(1 264 677)	109 527 366
<i>Dłużne papiery wartościowe</i>	15 952 501	-	15 952 501
<i>Należności od banków</i>	10 845 844	-	10 845 844
<i>Kredyty i pożyczki udzielone klientom</i>	83 993 698	(1 264 677)	82 729 021
Pozostałe pozycje aktywów	61 217 641	-	61 217 641
AKTYWA RAZEM	172 009 684	(1 264 677)	170 745 007
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁY	31.12.2020 przed korektą	korekta	31.12.2020 po korekcie
Rezerwy	1 779 888	(1 264 677)	515 211
Pozostałe pozycje zobowiązań	153 762 104	-	153 762 104
ZOBOWIĄZANIA RAZEM	155 541 992	(1 264 677)	154 277 315
KAPITAŁY RAZEM	16 467 692	-	16 467 692
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁY RAZEM	172 009 684	(1 264 677)	170 745 007

Przekształcenia w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2020 roku

	Okres od 01.01.2020 do 31.12.2020 przed korektą	korekta	Okres od 01.01.2020 do 31.12.2020 po korekcie
Zysk / (strata) przed opodatkowaniem	572 996	-	572 996
Korekty, w tym:	(3 309 182)	-	(3 309 182)
Zmiana stanu pożyczek i kredytów udzielonych klientom	(5 149 823)	897 122	(4 252 701)
Zmiana stanu rezerw	1 042 721	(897 122)	145 599
Pozostałe korekty	797 920	-	797 920
A. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej	(2 736 186)	-	(2 736 186)
B. Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej	(278 830)	-	(278 830)
C. Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej	(1 014 965)	-	(1 014 965)
Zmiana stanu środków pieniężnych netto, razem (A+B+C)	(4 029 981)	-	(4 029 981)
Zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych	30 883	-	30 883
Środki pieniężne na początek okresu sprawozdawczego	8 204 230	-	8 204 230
Środki pieniężne na koniec okresu sprawozdawczego	4 205 132	-	4 205 132

Powyżej opisane zmiany danych porównawczych zostały uwzględnione w niniejszym sprawozdaniu finansowym we wszystkich notach, których te zmiany dotyczą.

3. Zarządzanie ryzykiem

mBank S.A. zarządza ryzykiem w oparciu o wymagania nadzorcze oraz najlepsze praktyki rynkowe, formułując strategię, politykę oraz wytyczne w zakresie zarządzania ryzykiem. Funkcje i zadania związane z zarządzaniem ryzykiem występują na wszystkich szczeblach struktury organizacyjnej, począwszy od Rady Nadzorczej a na jednostkach biznesowych Banku skończywszy. Zarządzanie ryzykiem jest ujęte w jednolity proces realizowany przez wyspecjalizowane jednostki organizacyjne, a analizy prowadzone są na poziomie Banku.

3.1. Zarządzanie ryzykiem w mBanku w 2021 roku – uwarunkowania zewnętrzne

Bank podejmuje na bieżąco kroki zmierzające do osiągnięcia pełnej zgodności z wymogami regulacyjnymi w zakresie zarządzania ryzykiem.

Pakiet regulacji CRR/CRD IV

Bank wdrożył zmiany do pakietu regulacji CRR/CRD IV, w szczególności dostosował się do przepisów:

- Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/876 z dnia 20 maja 2019 roku zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do wskaźnika dźwigni, wskaźnika stabilnego finansowania netto, wymogów w zakresie funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowalnych, ryzyka kredytowego kontrahenta, ryzyka rynkowego, ekspozycji wobec kontrahentów centralnych, ekspozycji wobec przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania, dużych ekspozycji, wymogów dotyczących sprawozdawczości i ujawniania informacji, a także rozporządzenie (UE) nr 648/2012,
- Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/878 z dnia 20 maja 2019 roku zmieniającej dyrektywę 2013/36/UE w odniesieniu do podmiotów zwolnionych, finansowych spółek holdingowych, finansowych spółek holdingowych o działalności mieszanej, wynagrodzeń, środków i uprawnień nadzorczych oraz środków ochrony kapitału,

z których większość miała zastosowanie od 28 czerwca 2021 roku.

Zakończyły się już także prace w zakresie transpozycji przepisów dyrektywy do przepisów prawa polskiego w ramach zmiany Ustawy Prawo bankowe oraz innych ustaw, a także aktów wykonawczych.

Bank na bieżąco dostosowuje także swoje procesy i systemy w zakresie zmian dotyczących raportowania obowiązkowego oraz ujawnień III filara.

Zmiany regulacyjne wynikające z prac Bazylejskiego Komitetu ds. Nadzoru Bankowego

Bank monitoruje także zmiany regulacyjne wynikające z prac Bazylejskiego Komitetu ds. Nadzoru Bankowego, w szczególności te związane z przeglądem oraz rewizją metodyk kalkulacji wymogów kapitałowych (tzw. Basel IV). W dniu 27 października 2021 roku Komisja Europejska przyjęła projekt nowelizacji unijnych przepisów bankowych (CRR/CRD IV), której celem jest wdrożenie zaktualizowanych standardów bazylejskich, przede wszystkim w odniesieniu do kalkulacji wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka. Nowe wymagania miałyby obowiązywać od 2025 roku.

Bank analizuje projektowane zmiany regulacyjne oraz ocenia ich wpływ, przygotowując się do ich wdrożenia. Śledzi także prace legislacyjne w tym zakresie, bowiem opublikowany projekt zmian nie został jeszcze finalnie zatwierdzony w UE i może się jeszcze zmieniać w trakcie prac legislacyjnych.

Dyrektywa BRRD2

Do polskiego porządku prawnego zostały przetransponowane przepisy dyrektywy BRRD2 (dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/879 z dnia 20 maja 2019 roku zmieniającej dyrektywę 2014/59/UE w odniesieniu do zdolności do pokrycia strat i dokapitalizowania instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych oraz dyrektywę 98/26/WE) w ramach zmiany Ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji oraz niektórych innych ustaw. Wspomniane akty prawne wprowadziły zmiany w zakresie zasad wyliczania i utrzymywania wymogu MREL. To z kolei spowodowało konieczność modyfikacji dotychczasowego podejścia Funduszu do wyznaczania wymogu MREL dla banków. Pierwszy wiążący śródkresowy cel MREL powinien zostać spełniony przez Bank do 31 grudnia 2021 roku, natomiast docelowy do 31 grudnia 2023 roku.

Modele AIRB

W latach 2016 - 2021 Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (EUNB) w ramach inicjatywy regulacyjnej dotyczącej rewizji metody wewnętrznych ratingów (AIRB) opublikował dokumenty, które zawierają:

- projekt metodyki oceny przez organy nadzoru, czy banki spełniają wymogi regulacyjne dotyczące stosowania metody wewnętrznych ratingów (AIRB - Assessment Methodology),
- wytyczne dotyczące szacowania wartości parametrów ryzyka PD, LGD oraz postępowania z ekspozycjami cechującymi się niewykonaniem zobowiązania,
- wytyczne dotyczące estymacji parametru LGD dla okresu pogorszenia koniunktury gospodarczej oraz standard dotyczący szacowania i identyfikacji okresu pogorszenia koniunktury gospodarczej w modelowaniu IRB,
- wytyczne dotyczące ograniczania ryzyka kredytowego dla instytucji stosujących metodę IRB z wykorzystaniem własnych oszacowań LGD,
- Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2021/598 z dnia 14 grudnia 2020 roku uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych dotyczących przypisywania wag ryzyka ekspozycjom związanym z kredytowaniem specjalistycznym.

W czerwcu 2021 roku Bank złożył do organów nadzoru bankowego wniosek o zgodę na wprowadzenie zmian znacznych we wszystkich modelach parametrów PD, CCF i LGD w portfelach objętych metodą AIRB. Wdrożenie modeli AIRB dostosowanych do powyższych wytycznych planowane jest na rok 2022, bezpośrednio po uzyskaniu zgody organów nadzoru bankowego.

Bank zakończył prace nad dostosowaniem modelu dla portfela CRE do Rozporządzenia 2021/598, które wchodzi w życie w kwietniu 2022 roku. W ramach tego procesu Bank w lutym 2022 roku złożył do organów nadzoru bankowego materiał informacyjny adresujący dostosowanie modelu. Zmiana modelu nie jest klasyfikowana jako znaczna według kryteriów określonych w RTS 529/2014.

Rekomendacje KNF

W celu aktualizacji dobrych praktyk, jakie obowiązują banki, w tym również w kontekście nowych zaleceń i wymagań definiowanych przez europejskie organy nadzoru, uwzględniając rozwiązania regulacyjne oraz praktyki stosowane w innych państwach, UKNF prowadzi regularnie prace nad aktualizacją rekomendacji, które kierowane są do banków.

W 2021 roku UKNF prowadził prace nad aktualizacją:

- Rekomendacji G dotyczącej zarządzania ryzykiem stopy procentowej. Prace nad nowelizacją zostały tymczasowo wstrzymane;
- Rekomendacji A dotyczącej zarządzania przez banki ryzykiem związanym z działalnością na instrumentach pochodnych, która zastąpi obecnie obowiązującą Rekomendację A z 2010 roku. Trwają konsultacje z sektorem bankowym dotyczące tej aktualizacji.

W 2021 roku KNF wydał zaktualizowaną Rekomendację R dotyczącą zasad zarządzania ryzykiem kredytowym oraz ujmowania oczekiwanych strat kredytowych. Rekomendacja R weszła w życie z dniem 1 stycznia 2022 roku. Prace nad wdrożeniem wymagań Rekomendacji R, Bank kontynuuje w 2022 roku. Najważniejsze zmiany wynikające z wdrożenia Rekomendacji R w obszarze definicji default i oczekiwanych strat kredytowych opisane zostały w Nocie 3.3.6.2.4.

Reforma IBOR

Bank prowadzi prace projektowe mające na celu przygotowanie się do zakomunikowanego w dniu 5 marca 2021 roku przez brytyjski organ nadzoru Financial Conduct Authority (FCA) zaprzestania opracowywania stóp referencyjnych LIBOR. Bank wykorzystuje te wskaźniki zarówno w produktach oferowanych klientom detalicznym, klientom korporacyjnym oraz w transakcjach rynków finansowych. Jednocześnie Bank kontynuuje prace projektowe dotyczące dalszych zmian w zakresie publikacji lub zmiany zasad kalkulacji innych wskaźników referencyjnych wykorzystywanych w produktach i instrumentach finansowych. Dodatkowe informacje dotyczące wpływu reformy IBOR przedstawiono w Nocie 2.28 oraz Nocie 19.

Wytyczne i standardy EUNB dotyczące ryzyka stopy procentowej portfela bankowego

W grudniu 2021 roku EUNB rozpoczął konsultacje dotyczące trzech dokumentów w zakresie ryzyka stopy procentowej portfela bankowego:

- projekt wytycznych w sprawie ryzyka stopy procentowej księgi bankowej oraz ryzyka spreadu kredytowego wynikającego z działalności w ramach portfela bankowego (CSRBB),
- projekt standardu w sprawie standardowego podejścia dotyczącego ryzyka stopy procentowej księgi bankowej,
- projekt standardu w sprawie nadzorczych testów odstających dla ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej.

Wskazane regulacje zawierają szczegółowe przepisy i wymagania w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej portfela bankowego, które będą obowiązywać banki w kontekście zmiany przepisów, która miała miejsce w CRD IV w odniesieniu do ryzyka stopy procentowej portfela bankowego. Trwają konsultacje z sektorem bankowym w tym zakresie.

Regulacje w obszarze zrównoważonego rozwoju

Od 18 czerwca 2020 roku obowiązuje Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady 2020/852 w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje, tzw. Rozporządzenie w sprawie Taksonomii UE. Rozporządzenie to jest kluczowym elementem europejskiego planu działania tzw. Zielonego Ładu na rzecz finansowania zrównoważonego wzrostu gospodarczego. Plan ma przekierować przepływy kapitału na zrównoważone inwestycje i zapewnić przejrzystości rynku. Taksonomia wprowadza jednolity unijny system klasyfikacji działań na rzecz zrównoważonego rozwoju. Jest narzędziem, mającym wspierać przedsiębiorców i inwestorów w zrównoważonych decyzjach inwestycyjnych. W dniu 4 czerwca 2021 roku Komisja UE wydała rozporządzenie delegowane 2021/2139 ustanawiające techniczne kryteria kwalifikacji zrównoważonych działalności gospodarczych wnoszących istotny wkład w łagodzenie zmian klimatu lub w adaptację do zmian klimatu.

Aktem precyzującym zapisy Artykułu 8 Taksonomii jest rozporządzenie delegowane nr 2021/2178 Komisji UE z dnia 6 lipca 2021 roku, które dokładnie definiuje zakres informacji na temat zrównoważonej działalności gospodarczej ujawnianych przez duże przedsiębiorstwa niefinansowe i instytucje kredytowe. Określa ono szczegółowo treść i sposób prezentacji ujawnianych informacji oraz terminy obowiązkowych ujawnień. Akt ustanawia okres przejściowy (od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2023 roku) dla instytucji finansowych w zakresie ujawnianych informacji. W okresie przejściowym instytucje finansowe ujawniają wyłącznie informacje na temat ekspozycji klasyfikującej się do taksonomii.

Od 10 marca 2021 roku obowiązuje rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/2088 w sprawie ujawniania informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem w sektorze usług finansowych (SFDR). Rozporządzenie definiuje zakres ujawnień, w tym m.in. informacje na temat:

- przyjętej strategii dotyczącej ryzyk związanych ze zrównoważonym rozwojem dla decyzji inwestycyjnych,
- negatywnego wpływu decyzji inwestycyjnych na czynniki zrównoważonego rozwoju,
- sposobu zapewniania spójności polityki wynagrodzeń z wprowadzaniem do działalności ryzyk dla zrównoważonego rozwoju.

W czerwcu 2021 roku EUNB opublikował raport na temat zarządzania ryzykami w obszarze środowiska, spraw społecznych i zasad zarządzania (ESG) oraz nadzoru nad nimi dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych. Dokument przedstawia:

- wspólną definicję ryzyk związanych z ESG,
- przegląd metod oceny, które są niezbędne do skutecznego zarządzania ryzykiem,
- rekomendacje związane z ujmowaniem ryzyk związanych z ESG w strategii biznesowej, w zasadach zarządzania Bankiem i w procesie zarządzania ryzykiem.

Szczegółowe informacje na temat sposobu zaadresowania zagadnień z obszaru zrównoważonego rozwoju w mBanku S.A. zostały opisane w Rozdziale 12 Sprawozdania z działalności Zarządu mBanku S.A. za 2021 rok.

3.2. Zasady zarządzania ryzykiem

W 2021 roku, w związku z utrzymującą się pandemią COVID-19 i jej wpływem na sytuację gospodarczą, Bank monitorował jej rozwój i na bieżąco dostosowywał polityki i procesy zarządzania ryzykiem. Szczególnie dotyczy to ryzyka kredytowego.

W pionie bankowości korporacyjnej Bank na bieżąco dostosowywał polityki ryzyka kredytowego oraz proces zarządzania ryzykiem kredytowym do sytuacji gospodarczej, uwzględniając skutki pandemii koronawirusa.

Istotnym elementem zarządzania ryzykiem jest uwzględnianie wpływu rozwoju działalności kredytowej na środowisko, społeczeństwo i ład korporacyjny, a w szczególności wprowadzenie kwestii ESG do procesów i polityk ryzyka kredytowego. Ocena ryzyka ESG jest jednym z elementów oceny ryzyka kredytowego klienta. W przypadku zidentyfikowania wysokiego ryzyka ESG, Bank przeprowadza pogłębioną analizę modelu biznesowego klienta, ocenia wpływ tego ryzyka na wyniki finansowe klienta i jego zdolność do regulowania przyszłych zobowiązań, ocenia także wpływ ryzyka ESG klienta na ryzyko reputacji Banku. Wynik analizy ryzyka ESG jest uwzględniany przy podejmowaniu decyzji kredytowej o udzieleniu finansowania oraz corocznie przy odnowieniu PD-ratingu klienta.

W obszarze detalicznym, zarówno w segmencie hipotecznym jak i konsumpcyjnym, Bank dostosował obecną politykę do sytuacji epidemicznej i spodziewanego pogorszenia sytuacji gospodarczej. W ramach zmian w polityce kredytowej Bank bierze pod uwagę najistotniejsze ryzyka:

- spadek obrotów na rachunkach,
- wzrost stopy bezrobocia,
- trwałe lub czasowe pogorszenie się sytuacji gospodarczej w branżach, szczególnie narażonych w ocenie Banku na negatywne skutki pandemii.

Dodatkowo w segmencie hipotecznym Bank uwzględnia potencjalne obniżenie wynagrodzeń kredytobiorców.

W związku z przejściem na tryb pracy zdalnej przez większość pracowników, Bank stale monitorował - poprzez narzędzia ryzyka operacyjnego, procesy funkcjonujące w czasie pandemii oraz definiował plany naprawcze mające na celu udoskonalenie metod pracy wykonywanej w tym trybie.

3.2.1. Kultura zarządzania ryzykiem

Fundamenty wdrożonej w Banku i Grupie mBanku kultury zarządzania ryzykiem zostały określone w Strategii Zarządzania Ryzykiem Grupy mBanku oraz strategiach zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka (ryzykiem koncentracji, ryzykiem kredytowym portfela detalicznego i korporacyjnego, ryzykiem rynkowym, ryzykiem płynności, ryzykiem operacyjnym, ryzykiem reputacji), zatwierdzonych przez Zarząd i Radę Nadzorczą mBanku.

W Grupie mBanku role i zadania w zakresie zarządzania ryzykiem zorganizowano zgodnie ze schematem trzech linii obrony:

- Pierwszą linię obrony stanowi Biznes (linie biznesowe), którego zadaniem jest uwzględnianie aspektów związanych z ryzykiem i kapitałem przy podejmowaniu wszystkich decyzji w granicach apetytu na ryzyko określonego dla Grupy.
- Druga linia obrony, przede wszystkim jednostki organizacyjne obszaru zarządzania ryzykiem, Bezpieczeństwo oraz funkcja Compliance, tworzy ramy i wytyczne dla zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, wspiera i nadzoruje Biznes w ich wdrażaniu oraz niezależnie analizuje i ocenia ryzyko. Aby zapewnić, że Biznes jest wspierany i nadzorowany w obiektywny sposób, druga linia obrony działa niezależnie od Biznesu.
- Trzecią linią obrony jest Audyt Wewnętrzny dokonujący niezależnych ocen działań związanych z zarządzaniem ryzykiem realizowanych zarówno przez pierwszą, jak i drugą linię obrony.

3.2.2. Podział ról w procesie zarządzania ryzykiem

Rada Nadzorcza nadzoruje działalność Banku w zakresie systemu zarządzania ryzykiem. W szczególności Rada Nadzorcza zatwierdza Strategię Zarządzania Ryzykiem Grupy mBanku i nadzoruje jej realizację.

Komisja ds. Ryzyka Rady Nadzorczej sprawuje stały nadzór nad ryzykiem. W szczególności wydaje rekomendacje dotyczące zatwierdzanych przez Radę Nadzorczą strategii zarządzania ryzykiem, w tym Strategii Zarządzania Ryzykiem Grupy mBanku.

Zarząd Banku projektuje, wprowadza oraz zapewnia działanie systemu zarządzania ryzykiem. W szczególności Zarząd określa i wdraża Strategię Zarządzania Ryzykiem Grupy mBanku. Jest także odpowiedzialny za określanie i wdrażanie zasad zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka oraz za ich spójność ze Strategią. Zarząd ustanawia strukturę organizacyjną Banku oraz przydziela zadania i obowiązki

poszczególnym jednostkom organizacyjnym, dbając o właściwy podział ról w zarządzaniu ryzykiem. Ponadto odpowiada za opracowanie, wdrożenie, skuteczność i aktualizację pisemnych strategii, polityk i procedur, które dotyczą systemu zarządzania ryzykiem, procesu szacowania kapitału wewnętrznego, zarządzania kapitałem i planowania kapitału oraz systemu kontroli wewnętrznej.

Wiceprezes Zarządu ds. Zarządzania Ryzykiem (Chief Risk Officer – CRO) odpowiada za zintegrowane zarządzanie ryzykiem i kapitałem Banku oraz Grupy w zakresie: definiowania strategii i polityk, pomiaru, kontroli i niezależnego raportowania dotyczącego wszystkich rodzajów ryzyka (w szczególności ryzyka kredytowego, rynkowego, płynności oraz niefinansowego, w tym ryzyka operacyjnego), zatwierdzania limitów (zgodnie z regulacjami wewnętrznymi) oraz za procesy zarządzania ryzykiem detalicznego portfela kredytowego i portfela korporacyjnego.

Komitety:

- **Komitety Forum Biznesu i Ryzyka Grupy mBanku**, tj. Komitet Ryzyka Bankowości Detalicznej (KRD), Komitet Ryzyka Bankowości Korporacyjnej i Inwestycyjnej (KRK) oraz Komitet Ryzyka Rynków Finansowych (KRF) są platformą podejmowania decyzji oraz dialogu między jednostkami organizacyjnymi linii biznesowych i obszaru zarządzania ryzykiem w mBanku, jak również między Bankiem a spółkami Grupy. W szczególności Komitety podejmują decyzje oraz wydają rekomendacje, które dotyczą m.in.: polityk ryzyka, procesów i narzędzi oceny ryzyka, systemu limitów ryzyka, oceny jakości i efektywności portfela ekspozycji wobec klientów oraz zatwierdzania wprowadzania nowych produktów do oferty.
- **Komitet Ryzyka Modeli** jest odpowiedzialny za nadzór nad procesem zarządzania ryzykiem modeli, pełniąc w tym zakresie funkcję informacyjną, dyskusyjną, decyzyjną oraz legislacyjną.
- **Komitet ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami oraz Kapitałem** jest odpowiedzialny za systematyczne monitorowanie struktury bilansu i kapitału oraz za alokację funduszy w granicach dopuszczalnych ryzyk. Jego celem jest optymalizacja wyniku finansowego, a także kształtowanie i alokowanie kapitału w sposób zapewniający maksymalizację zwrotu na kapitale Grupy mBanku.
- **Komitet Zrównoważonego Rozwoju Grupy mBanku** jest platformą podejmowania decyzji i wydawania rekomendacji oraz dialogu w zakresie zrównoważonego rozwoju. Komitet kształtuje, promuje i monitoruje zrównoważony rozwój w Grupie.
- **Komitet Kredytowy Grupy mBanku** jest w szczególności odpowiedzialny za sprawowanie nadzoru nad ryzykiem koncentracji i dużymi zaangażowaniami na poziomie Grupy mBanku, poprzez podejmowane decyzje oraz wydawane rekomendacje. W ramach funkcjonowania Banku Komitet podejmuje decyzje kredytowe, a także decyzje dotyczące między innymi konwersji długu na akcje, udziały oraz przejęcia nieruchomości w zamian za długi.
- **Komitet Bankowości Inwestycyjnej** jest w szczególności odpowiedzialny za sprawowanie kontroli i zarządzanie ryzykiem (między innymi rynkowym, kredytowym, reputacyjnym, operacyjnym) transakcji Biura Maklerskiego oraz podejmowanie decyzji dotyczących realizacji tych transakcji.
- **Komitet ds. Nadzoru nad Oddziałami Zagranicznymi mBanku** między innymi wydaje rekomendacje w sprawie zatwierdzenia strategii działania oraz zasad stabilnego i ostrożnego zarządzania danego oddziału zagranicznego Banku, w szczególności w odniesieniu do ryzyka kredytowego.

Funkcja zarządzania na poziomie strategicznym i funkcja kontroli ryzyka kredytowego, rynkowego, płynności, operacyjnego i ryzyka modeli wykorzystywanych do kwantyfikacji wymienionych rodzajów ryzyka jest realizowana w ramach obszaru zarządzania ryzykiem nadzorowanego przez Wiceprezesa Zarządu ds. Zarządzania Ryzykiem.

3.2.3. Proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego i płynności (ICAAP/ILAAP)

Grupa mBanku stosuje proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego (ICAAP, ang. Internal Capital Adequacy Assessment Process), który służy utrzymaniu funduszy własnych na poziomie adekwatnym do profilu i poziomu ryzyka ponoszonego w jej działalności. Proces ICAAP obejmuje:

- inwentaryzację ryzyka w działalności Grupy mBanku,
- szacowanie kapitału wewnętrznego i regulacyjnego na pokrycie ryzyka,
- agregację kapitału,
- testy warunków skrajnych,
- ustalanie limitów dotyczących wykorzystania zasobów kapitałowych,
- planowanie i alokację kapitału,
- monitorowanie polegające na stałej identyfikacji ryzyka występującego w działalności Grupy mBanku oraz analizie poziomu kapitału na pokrycie ryzyka.

Wdrożony w Grupie mBanku proces oceny adekwatności płynności (ILAAP, ang. Internal Liquidity Adequacy Assessment Process) odgrywa kluczową rolę w utrzymaniu ciągłości działania Banku i Grupy przez zapewnienie odpowiedniej pozycji płynnościowej i finansowej. Proces ILAAP obejmuje między innymi:

- inwentaryzację ryzyka płynności i finansowania w działalności Grupy,
- kalkulację miar płynności, w tym modelowanie wybranych produktów bankowych,
- planowanie bilansu i ustalanie limitów zgodnych z apetytem na ryzyko,
- zarządzanie uwzględniające testy warunków skrajnych, miary ryzyka, plan awaryjny, wskaźniki wczesnego ostrzegania (EWI), wskaźniki recovery (RI) oraz monitorowanie limitów,
- przegląd i ocenę procesu,
- system Ceny Transferowej Funduszy (FTP),
- walidację modeli.

Procesy ICAAP i ILAAP podlegają regularnym przeglądom realizowanym przez Zarząd Banku. Przeglądy tych procesów nadzoruje Rada Nadzorcza Banku.

Istotne rodzaje ryzyka w działalności Grupy mBanku

Zarząd Banku podejmuje działania, aby zapewnić, że Bank zarządza wszystkimi istotnymi rodzajami ryzyka, wynikającymi z realizacji przyjętej strategii Grupy mBanku. W tym celu w Grupie mBanku przeprowadzany jest corocznie proces identyfikacji i oceny istotności ryzyka. Wszystkie istotne rodzaje ryzyka są uwzględniane w Strategii Zarządzania Ryzykiem Grupy mBanku, w szczególności w procesie zarządzania zdolnością absorpcji ryzyka.

Na dzień 31 grudnia 2021 roku za istotne w działalności Grupy mBanku uznawane były następujące rodzaje ryzyka: ryzyko kredytowe, ryzyko rynkowe, ryzyko operacyjne, ryzyko biznesowe (w tym ryzyko strategiczne), ryzyko płynności, ryzyko braku zgodności, ryzyko reputacji, ryzyko modeli, ryzyko kapitałowe (w tym ryzyko nadmiernej dźwigni), ryzyko podatkowe oraz ryzyko portfela kredytów w walutach obcych.

3.2.4. Apetyt na ryzyko

Grupa mBanku definiuje apetyt na ryzyko jako maksymalny poziom ryzyka, pod względem zarówno wartości, jak i struktury, jaki Bank jest skłonny i zdolny zaakceptować w toku realizacji przyjętych celów biznesowych w ramach scenariusza kontynuacji działalności gospodarczej.

Bufory kapitałowe i płynnościowe

Apetyt na ryzyko jest ustalony z uwzględnieniem dostępnych zasobów na pokrycie ryzyka, określonych na podstawie wymagań nadzorczych w zakresie adekwatności kapitałowej i płynności przyjętych w przepisach europejskich i polskich. Ma to zapewnić niezakłócone funkcjonowanie Grupy w razie niekorzystnych zmian w samej Grupie lub jej otoczeniu, tak aby możliwe było utrzymanie zdolności do absorpcji ryzyka. Zasoby na pokrycie ryzyka i apetyt na ryzyko określa się z uwzględnieniem źródeł finansowania i pozycji kapitałowej Grupy, zarówno w perspektywie regulacyjnej, jak i ekonomicznej. Bank utrzymuje kapitał i aktywa płynne na poziomach zapewniających spełnianie wymogów regulacyjnych w warunkach normalnych oraz w warunkach skrajnych, ale prawdopodobnych. Aby wyznaczyć odpowiednią wielkość bufora płynności ustanowiony został minimalny poziom wskaźnika LCR powyżej wymogu regulacyjnego.

Apetyt na ryzyko Grupy mBanku uwzględnia wszystkie istotne rodzaje ryzyka i ich kluczowe koncentracje wynikające z przyjętej strategii biznesowej, poprzez ustalenie odpowiednich buforów kapitałowych dla ryzyka wynikającego z potencjalnej materializacji wybranych czynników ryzyka, dotyczących istniejących portfeli oraz planowanej działalności, a także uwzględniających nowe wymagania regulacyjne, jak również potencjalne niekorzystne zmiany makroekonomiczne.

W wyniku wewnętrznych dyskusji o apetycie na ryzyko określone są docelowe współczynniki kapitałowe i wewnętrzne bufory płynności dla Grupy mBanku.

Zdolność absorpcji ryzyka

Zdolność absorpcji ryzyka jest wyrażona w kapitale i źródłach finansowania, które mogą być alokowane celem zapewnienia bezpieczeństwa w scenariuszu normalnym i scenariuszu ryzyka. Maksymalne ryzyko, jakie Grupa mBanku jest skłonna i zdolna ponieść, przy akceptacji zagrożeń wynikających ze strategii biznesowej Grupy mBanku, określa się z uwzględnieniem następujących warunków:

- zapewnienie adekwatnej zdolności absorpcji ryzyka (przestrzeganie limitów obowiązujących w normalnych warunkach) zgodnie z zasadami ICAAP,
- przestrzeganie celów wewnętrznych określonych powyżej poziomu regulacyjnych wskaźników kapitałowych,

- zapewnienie zachowania płynności finansowej oraz adekwatnej płynności strukturalnej Grupy zgodnie z zasadami ILAAP.

Podejście Grupy mBanku do oceny i kontroli zdolności do absorpcji ryzyka Grupy uwzględnia wymogi wewnętrzne i regulacyjne.

System limitów ryzyka

Aby zapewnić efektywną alokację apetytu na ryzyko mBank wdrożył system limitowania ryzyka. Struktura limitów przekłada apetyt na ryzyko na konkretne ograniczenia dotyczące rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku. Oprócz limitów w celu zapewnienia bezpiecznego funkcjonowania Banku stosowane są również liczby kontrolne oraz wskaźniki wczesnego ostrzegania.

3.2.5. Testy warunków skrajnych w ramach ICAAP i ILAAP

Testy warunków skrajnych są wykorzystywane w zarządzaniu oraz planowaniu kapitałowym i płynnościowym Banku. Pozwalają one ocenić odporność Banku w kontekście dotkliwych, ale jednocześnie prawdopodobnych scenariuszy wydarzeń zewnętrznych i wewnętrznych.

Testy warunków skrajnych są przeprowadzane przy założeniu scenariusza niekorzystnych warunków makroekonomicznych, które mogą negatywnie wpłynąć na sytuację finansową i płynnościową Banku.

W ramach ICAAP Bank przeprowadza testy warunków skrajnych z wykorzystaniem różnych scenariuszy, m.in. scenariuszy historycznych, scenariuszy makroekonomicznych dla pogarszającej się koniunktury gospodarczej, scenariuszy, które uwzględniają zdarzenia o charakterze idiosynkratycznym, w kontekście specyficznych koncentracji ryzyka w Banku. Analizy takie uwzględniają różne poziomy dotkliwości scenariuszy, które charakteryzują się różnym poziomem prawdopodobieństwa ich realizacji.

Scenariusze w ramach ILAAP obejmują negatywne zdarzenia o charakterze idiosynkratycznym, zdarzenia dotyczące całego rynku oraz scenariusze połączone. Scenariusze te uzupełniane są przez scenariusz odwrócony pozwalający na identyfikację czynników ryzyka. Dodatkowo przeprowadzany jest scenariusz zintegrowany, w którym uwzględnia się również wpływ czynników pochodzących z innych rodzajów ryzyka.

Przyjmowane do analizy scenariusze makroekonomiczne umożliwiają kompleksową analizę wszystkich istotnych rodzajów ryzyka oraz analizę jego wpływu na adekwatność kapitałową i płynność Banku.

Dla Banku przeprowadzane są tzw. odwrócone testy warunków skrajnych, których celem jest identyfikacja zdarzeń mogących spowodować zagrożenie dla kontynuacji funkcjonowania Banku. Odwrócone testy warunków skrajnych służą do podejmowania decyzji strategicznych dotyczących akceptowanego profilu ryzyka.

3.2.6. Wyniki finansowe mBanku oraz Grupy mBanku w kontekście wymogów regulacyjnych

Bank monitoruje wskaźniki planu naprawy w obszarach płynności, kapitału, rentowności i jakości aktywów zgodnie z zasadami opisanymi w Planie naprawy dla Grupy mBanku.

Zgodnie z wytycznymi Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego (EBA/GL/2015/02) w sprawie minimalnego wykazu jakościowych i ilościowych wskaźników planu naprawy, wskaźniki rentowności powinny umożliwiać wychwycenie aspektów związanych z dochodem instytucji, które mogłyby prowadzić do szybkiego pogorszenia pozycji finansowej instytucji w wyniku obniżonych zysków zatrzymanych (lub strat) mających wpływ na fundusze własne instytucji.

Rentowność podstawowego modelu biznesowego Banku w 2021 roku pozostawała na wysokim i stabilnym poziomie. Wynik za 2021 rok został ukształtowany przez zdarzenia nadzwyczajne, niezależne od podstawowej działalności Banku, tj. ujęcie w 2021 roku kosztów ryzyka prawnego związanych z portfelem kredytów walutowych w wysokości 2 758 079 tys. zł.

Należy podkreślić, że pomimo straty netto w 2021 roku w wysokości 1 215 353 tys. zł (1 178 813 tys. zł na poziomie skonsolidowanym), zgodnie z obowiązującymi przepisami w zakresie planów naprawy, w szczególności art. 142 ust. 2 ustawy Prawo bankowe, przesłanka odnosząca się do istotnie pogorszającej się sytuacji finansowej Banku oraz Grupy nie została spełniona.

Wskaźniki planu naprawy w obszarach płynności, kapitału i jakości aktywów wskazują na stabilną i bezpieczną sytuację Banku oraz Grupy.

3.3. Ryzyko kredytowe

3.3.1. Organizacja zarządzania ryzykiem

Grupa mBanku aktywnie zarządza ryzykiem kredytowym mając na celu optymalizację poziomu zysku uwzględniającą koszt ponoszonego ryzyka. Analiza ryzyka występującego w funkcjonowaniu Grupy ma charakter ciągły. W celu identyfikacji i monitorowania ryzyka kredytowego, w strukturze Banku oraz spółek zależnych stosuje się jednolite zasady zarządzania ryzykiem kredytowym, których podstawą jest między

innymi oddzielenie funkcji oceny ryzyka kredytowego od funkcji sprzedażowych na wszystkich szczeblach do poziomu Zarządu włącznie. Analogiczne podejście Bank stosuje w odniesieniu do administrowania ekspozycjami niosącymi ryzyko kredytowe, które jest realizowane w obszarze zarządzania ryzykiem oraz w obszarze operacyjnym w pełnej niezależności od funkcji sprzedażowych. Przyjęty model zarządzania ryzykiem w ramach Grupy zakłada uczestnictwo w tym procesie jednostek organizacyjnych Banku wchodzących w skład obszaru zarządzania ryzykiem, a także Komitetu Kredytowego Grupy mBanku (KKG).

Podejmowanie decyzji w odniesieniu do ekspozycji kredytowych w obszarze korporacyjnym

Decyzje kredytowe podejmowane są zgodnie z wewnętrznymi regulacjami. Poziom kompetencji decyzyjnych określony jest w postaci macierzy decyzyjnej. Na jej podstawie, w zależności od EL-ratingu (ratingu oczekiwanej straty) oraz łącznego zaangażowania na klienta/grupę podmiotów powiązanych, ustalany jest szczebel decyzyjny odpowiedzialny za podjęcie decyzji kredytowej. W łącznym zaangażowaniu uwzględniane są również zaangażowania spółek Grupy mBanku na klienta/grupę podmiotów powiązanych.

Podejmowanie decyzji w odniesieniu do ekspozycji kredytowych w obszarze detalicznym

Ze względu na profil klientów detalicznych, wielkość dopuszczalnych ekspozycji na pojedynczego klienta oraz standaryzację oferowanych produktów, proces podejmowania decyzji jest inny niż w przypadku klientów korporacyjnych. Proces decyzyjny w znacznej mierze jest zautomatyzowany, zarówno w zakresie pozyskiwania danych o kredytobiorcy z wewnętrznych oraz zewnętrznych źródeł danych jak i oceny ryzyka wykonywanej przy użyciu technik scoringowych oraz wystandaryzowanych kryteriów decyzyjnych. Obszar uznaniowości dotyczy głównie czynności związanych z weryfikacją dokumentacji kredytowej oraz obsługi ewentualnych odstępstw, kiedy to decyzja podejmowana jest z zastosowaniem właściwych reguł podwyższenia poziomu decyzyjnego. W przypadku kredytowania hipotecznego dodatkowo dokonywana jest wycena wartości zabezpieczenia (w standardowych przypadkach dokonywana wewnętrznie, w pozostałych polegająca na wewnętrznej weryfikacji wyceny dostarczonej z zewnątrz).

3.3.2. Polityka kredytowa

Bank zarządza ryzykiem kredytowym w oparciu o wymagania nadzorcze, najlepsze praktyki rynkowe oraz własną wiedzę i doświadczenia. W procesie zarządzania ryzykiem kredytowym główną rolę odgrywają polityki kredytowe, ustalone osobno dla obszaru bankowości detalicznej i korporacyjnej. Polityki kredytowe określają między innymi:

- docelowe grupy klientów,
- akceptowalne poziomy ratingów definiowane wielkością oczekiwanej straty,
- kryteria akceptacji przedmiotów finansowania oraz zabezpieczeń,
- zasady ograniczania ryzyka koncentracji,
- reguły odnoszące się do wybranych branż lub segmentów klientów.

3.3.3. Stosowane zabezpieczenia

Zabezpieczenia stosowane w ramach udzielania produktów kredytowych

Ważnym elementem polityki kredytowej są stosowane zabezpieczenia. Podstawową rolą zabezpieczenia jest obniżenie ryzyka kredytowego transakcji i zapewnienie Bankowi realnej możliwości zwrotu należności. Bank, podejmując decyzję o przyznaniu produktu obciążonego ryzykiem kredytowym, dąży do uzyskania zabezpieczenia adekwatnego do podejmowanego ryzyka. Bank przyjmuje zabezpieczenia tylko po dokonaniu ich oceny i pod warunkiem, że spełniają one warunek braku istotnej korelacji między ich wartością a wiarygodnością dłużnika. Rodzaj wymaganego zabezpieczenia zależy od produktu obciążonego ryzykiem kredytowym, okresu finansowania oraz ryzyka klienta.

Do najczęściej stosowanych zabezpieczeń należą:

- hipoteka na nieruchomości,
- zastaw rejestrowy,
- przelew wierzytelności (cesja praw),
- kaucja pieniężna,
- gwarancje i poręczenia,
- depozyt gwarancyjny lub blokada pieniężna,
- przewłaszczenie środka transportu.

Wartość środków trwałych stanowiących zabezpieczenie (innych niż środki transportu) ustalana jest na podstawie wyceny, sporządzanej przez uprawnionego rzeczoznawcę. Przedłożony w Banku operat jest weryfikowany przez zespół specjalistów usytuowany w obszarze zarządzania ryzykiem, który sprawdza poprawność przyjęcia wartości rynkowej oraz ocenia płynność zabezpieczenia. W wybranych przypadkach

najbardziej płynnych mieszkań w segmencie detalicznym wycena dokonywana jest automatycznie na podstawie historycznych wartości transakcji.

Każde zabezpieczenie podlega monitoringowi. Częstotliwość monitoringu wynika z regulacji wewnętrznych i zależy od rodzaju monitorowanego zabezpieczenia.

W obszarze bankowości korporacyjnej, w przypadku zabezpieczeń na środkach trwałych i aktywach finansowych finalna wartość zabezpieczenia, tzw. MRV (ang. Most Realistic Value), wyznaczana jest przy użyciu wskaźnika ECF (ang. Empirical Coverage Factor), który odzwierciedla pesymistyczny wariant odzysku wierzytelności z zabezpieczenia rzeczowego w drodze wymuszonej sprzedaży. Ocena zabezpieczeń osobowych dokonywana jest na podstawie kondycji finansowej dostawcy. Bank wyznacza tzw. parametr PSW (będący odpowiednikiem wartości MRV dla zabezpieczeń rzeczowych). W sytuacji gdy parametr PD dostawcy zabezpieczenia jest równy lub gorszy od PD klienta, PSW równe jest zero.

Bank posiada dedykowaną politykę dotyczącą zabezpieczeń w obszarze bankowości korporacyjnej. Najważniejsze jej elementy to:

- wskazanie zabezpieczeń preferowanych i niezalecanych,
- rekomendacje w zakresie stosowania zabezpieczeń w określonych sytuacjach,
- określenie częstotliwości monitoringu zabezpieczeń,
- określenie podejścia do zabezpieczeń z zerowym MRV.

Zabezpieczenia stosowane w ramach obrotu instrumentami pochodnymi

Bank zarządza ryzykiem związanym z instrumentami pochodnymi. Ekspozycjami kredytowymi wynikającymi z zawartych transakcji pochodnych zarządza się w ramach ogólnych limitów kredytowych dla klientów, uwzględniając potencjalny wpływ na wartość ekspozycji zmian parametrów rynkowych. Stosowane umowy ramowe z kontrahentami zobowiązują Bank do codziennego monitorowania wartości ekspozycji wobec kontrahenta i wprowadzają konieczność dodatkowego zabezpieczania ekspozycji przez klienta lub mBank zgodnie z podpisanymi umowami zabezpieczającymi. Jednocześnie wspomniane umowy ramowe w przypadku naruszenia warunków umowy pozwalają na przedterminowe rozliczenie transakcji z klientem. mBank wykorzystuje Proces Wczesnego Ostrzegania (Early Warning) w celu monitorowania wykorzystania limitu na transakcje pochodne i możliwości reakcji Banku w stosunku do klienta, w przypadku gdy ekspozycja z tytułu otwartych transakcji pochodnych zbliża się do maksymalnego poziomu limitu. Ponadto uwzględniając ryzyko kredytowe związane z limitem na transakcje pochodne konkretnego klienta, Bank może stosować dodatkowe zabezpieczenia tego limitu w ramach standardowego katalogu zabezpieczeń produktów ryzyka kredytowego.

3.3.4. System ratingowy

Kluczowym elementem procesu zarządzania ryzykiem kredytowym w obszarze bankowości korporacyjnej jest system ratingowy, oparty na następujących podstawowych elementach:

- rating dłużnika (PD-rating) – określający prawdopodobieństwo zaniechania regulowania zobowiązań,
- model straty z tytułu niewykonania zobowiązania (LGD) obejmujący portfel ekspozycji bez przesłanki niewykonania zobowiązania (w przypadku niewykonania zobowiązania odzyski są ustalane metodą indywidualną). Model składa się z komponentów: odzysku z części niezabezpieczonej (oparty na czynnikach ze sprawozdania finansowego, charakterystykach ekspozycji oraz klienta) oraz odzysku z części zabezpieczonej (oparty na czynnikach związanych z przedmiotem zabezpieczenia),
- model ekspozycji w przypadku niewykonania zobowiązania (EAD), którego składowymi są model współczynnika konwersji kredytowej CCF oraz komponent zużycia limitu. Komponenty oparte są o czynniki kontraktowe oraz klienckie,
- rating kredytowy (EL-rating) – określający oczekiwaną stratę (EL) i biorący pod uwagę zarówno ryzyko związane z klientem (PD) jak i specyfikę transakcji (LGD – strata na skutek zaniechania regulowania zobowiązań). EL wyrażone jest w postaci iloczynu $PD \cdot LGD$. Wskaźnik EL wykorzystywany jest głównie na etapie podejmowania decyzji kredytowej.

Rating dostarcza względne miary ryzyka kredytowego zarówno w skali procentowej (PD% i EL%) jak też według umownej skali od 1,0 do 6,5 (PD-rating, EL-rating) dla korporacji (obroty powyżej 50 mln zł) i SME (obroty nieprzekraczające 50 mln zł). Kalkulacja PD jest ściśle zdefiniowanym procesem obejmującym siedem elementów, tj. analizę finansową raportów rocznych, analizę finansową danych śródrocznych, ocenę terminowości składania sprawozdań finansowych, ocenę ryzyk jakościowych, wskaźniki ostrzegawcze, ocenę stopnia integracji grupy dłużnika oraz dodatkowe kryteria uznaniowe. Rating kredytowy oparty na oczekiwanej stracie (EL) powstaje poprzez nałożenie na ocenę ryzyka klienta analizy ryzyka transakcyjnego wynikającego z wielkości zaangażowania (EAD) oraz z charakteru i stopnia zabezpieczenia transakcji zawartych z danym klientem (LGD). LGD wyrażone jako procent EAD jest funkcją możliwej do realizacji

wartości zabezpieczeń rzeczowych i finansowych, zależnej od typu oraz wartości zabezpieczenia, typu transakcji oraz współczynnika odzysku należności z innych źródeł niż zabezpieczenia.

System ratingowy generuje prawdopodobieństwo zaniechania regulowania zobowiązań przez kredytobiorców bezpośrednio w postaci PD wyrażonych w procentach (skala ciągła). Klasy ratingowe tworzone są w oparciu o procedury dzielenia na grupy PD wyrażonego w procentach na podstawie drabinki geometrycznej. W sprawozdawczości zewnętrznej Bank stosuje mapowanie wewnętrznej skali ratingowej PD do ratingów zewnętrznych.

Sposób mapowania przedstawiony jest w poniższej tabeli.

Pod- portfel	1				2			3		4		5			6	7	8	
PD rating	1,0 – 1,2	1,4	1,6	1,8	2	2,2	2,4 – 2,6	2,8	3	3,2 – 3,4	3,6 – 3,8	4	4,2 – 4,6	4,8	5	5,2 – 5,8	Brak ratingu	6,1 – 6,5
S&P	AAA	AA+	AA, AA-	A+, A	A-	BBB+	BBB	BBB-	BB+	BB	BB-	B+	B	B-	B-	CCC+ do C	Nie dotyczy	D
	Stopień inwestycyjny								Stopień subinwestycyjny				Stopień nieinwestycyjny					Default

W obszarze bankowości detalicznej funkcjonują następujące modele, wchodzące w skład systemu ratingowego:

- model straty z tytułu niewykonania zobowiązania (LGD) obejmujący cały portfel detaliczny. Finalny poziom straty określany jest na podstawie integracji trzech komponentów:
 - poziom odzysku dla przypadków uzdrowionych (oparty na średnich osiągniętych poziomach odzysku dla przypadków uzdrowionych),
 - poziom odzysku dla przypadków nieuzdrowionych (oparty na czynnikach kontraktowych, dotyczących relacji klienta z kontraktem oraz charakterystykę zabezpieczenia),
 - prawdopodobieństwo uzdrowienia (oparte na czynnikach socjo-demograficznych oraz pełnej strukturze produktowej właściciela kontraktu).
- Szacowanie poziomu straty LGD przebiega w homogenicznych segmentach uwzględniających typ produktu oraz rodzaj zabezpieczenia. Funkcjonują oddzielne modele dla przypadków charakteryzujących oraz nie charakteryzujących się niewykonaniem zobowiązania;
- model ekspozycji w przypadku niewykonania zobowiązania (EAD), którego składowymi jest model współczynnika konwersji kredytowej CCF, komponent zużycia limitu oraz przedpłat. Komponenty oparte są na czynnikach kontraktowych oraz klienckich;
- model parametru PD (określający prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania) o konstrukcji modułowej integrujący funkcjonujące w obszarze detalicznym karty scoringowe:
 - aplikacyjne (oparte na czynnikach: socjo-demograficznych, opisujących charakterystykę prowadzonej działalności gospodarczej oraz związanych ze specyfiką posiadanych/wnioskowanych produktów kredytowych),
 - behawioralne (oparte na informacjach dotyczących historii relacji kredytowej i depozytowej z Bankiem),
 - biurowe (bazujące na danych z Biura Informacji Kredytowej dotyczących relacji i sposobu obsługi przez klienta zobowiązań posiadanych poza Bankiem).

3.3.5. Monitoring i walidacja modeli

Wszystkie modele parametrów ryzyka w mBanku, w tym między innymi modele prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania (PD) oraz ich składowe, straty z tytułu niewykonania zobowiązania (LGD), oraz współczynnika konwersji kredytowej (CCF) podlegają szczegółowemu i corocznemu procesowi monitoringu przez jednostki modelujące. Ponadto modele te są przedmiotem cyklicznej walidacji przez niezależną jednostkę walidacyjną mBanku.

W trakcie monitoringu przeprowadzane są testy sprawdzające moc dyskryminacyjną modeli lub poszczególnych ich komponentów, stabilność w czasie, istotność poszczególnych odchyłeń empirycznych realizacji od wartości teoretycznych oraz wpływ na parametry portfelowe. Jednostka modelująca przeprowadza rekalkulacje przedmiotowych modeli, m.in. w przypadku identyfikacji pewnych niedopasowań.

Raporty z przeprowadzonych monitoringów/backtestów przedstawiane są do wiadomości użytkowników modelu oraz niezależnej jednostki walidacyjnej.

Walidacja

Walidacja jest wewnętrznym, kompleksowym procesem niezależnej i obiektywnej oceny funkcjonowania modelu, spełniającym wymogi Rekomendacji W, a także - w przypadku metody AIRB - wytyczne nadzoru

określone w Rozporządzeniu CRR. Zasady walidacji zostały ramowo określone w Polityce Zarządzania Modelami (PZM) i uszczegółowione w innych regulacjach wewnętrznych Banku. Walidacji podlegają modele bezpośrednio lub pośrednio wykorzystywane w ocenie adekwatności kapitałowej z wykorzystaniem metody AIRB, modele bezpośrednio lub pośrednio wykorzystywane w procesie kalkulacji rezerw zgodne z MSSF 9 oraz inne wskazane w prowadzonym w Banku Wykazie Modeli PZM.

W przypadku modeli AIRB zachowana jest niezależność Jednostki Walidacyjnej w strukturach organizacyjnych Banku lub spółki Grupy w stosunku do jednostek zaangażowanych w proces budowy i utrzymania modelu, tzn. jego właściciela oraz użytkowników. W Banku za walidację odpowiedzialny jest Wydział Walidacji (Jednostka Walidacyjna). Walidacja przeprowadzana przez Jednostkę Walidacyjną obejmuje ocenę modeli, ich implementacji oraz procesu ich stosowania.

W zależności od istotności i złożoności modelu, a także rodzaju przeprowadzanego badania, walidacja ma charakter zaawansowany (obejmuje zarówno elementy ilościowe, jak i jakościowe) lub podstawowy (jest skoncentrowana głównie na analizach ilościowych oraz wybranych elementach jakościowych). Wyniki walidacji są udokumentowane w formie raportu walidacyjnego, który zawiera ocenę modelu m.in. na potrzeby dalszego zatwierdzenia modelu oraz ewentualne zalecenia, w postaci działań zaradczych bądź naprawczych, dotyczące stwierdzonych nieprawidłowości.

Zadania walidacyjne realizowane są zgodnie z rocznym planem walidacji. Zarówno plan walidacji, jak i wyniki przeprowadzonych zadań walidacyjnych zatwierdzane są przez Komitet Ryzyka Modeli.

Polityka zmian metody IRB

Bank posiada zatwierdzoną przez Zarząd i wdrożoną Politykę zmian metody IRB. Zawiera ona wewnętrzne zasady zarządzania zmianami w ramach stosowanej metody IRB, oparte na wytycznych władz nadzorczych i uwzględniające własną specyfikę organizacyjną. Polityka określa etapy procesu zarządzania zmianami, definiuje role i odpowiedzialności, szczegółowo charakteryzuje zasady klasyfikacji zmian, w szczególności kryteria klasyfikacji w oparciu o wytyczne Europejskiego Banku Centralnego.

3.3.6. Zasady wyznaczania oczekiwanych strat kredytowych

Sposób wyznaczania oczekiwanych strat kredytowych zgodny jest z wymogami Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej. Wszystkie zasady i definicje dotyczące wyznaczania oczekiwanych strat kredytowych w mBanku są zgodne z polskim prawem bankowym i wymaganiami Komisji Nadzoru Finansowego.

3.3.6.1 Zasady klasyfikacji ekspozycji do Koszyków

Bank, realizując postanowienia Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej, klasyfikuje ekspozycje kredytowe do Koszyków (ang. Stage):

- Koszyk 1 – ekspozycje, dla których ryzyko nie zwiększyło się istotnie od momentu początkowego ujęcia w portfelu kredytowym (sytuacja normalna),
- Koszyk 2 – ekspozycje, dla których na datę raportową stwierdzono istotne pogorszenie jakości kredytowej w stosunku do daty początkowego ujęcia,
- Koszyk 3 – ekspozycje, dla których została stwierdzona przesłanka utraty wartości,
- POCI (ang. purchased or originated credit-impaired asset) – aktywa, dla których przesłanka utraty wartości została zidentyfikowana na moment początkowego ujęcia.

Przypisanie ekspozycji do Koszyka 2 odbywa się w Banku zgodnie z algorytmem tzw. Logiki Transferu, określającym przesłanki jakościowe oraz ilościową, mówiące o znaczącym wzroście ryzyka kredytowego, zaś o klasyfikacji do Koszyka 3 decydują przesłanki utraty wartości.

Po ustaniu przesłanki ilościowej lub przesłanek jakościowych, na podstawie których ekspozycja została zaklasyfikowana do Koszyka 2 na datę raportową (klient i przypisana do niego ekspozycja nie ma aktywnej żadnej z przesłanek jakościowych Logiki Transferu ani przesłanki ilościowej), ekspozycja zmieni kwalifikację z Koszyka 2 na Koszyk 1. Dodatkowo, w przypadku kredytów, wobec których zastosowano narzędzia pomocowe (forborne) warunkiem przeklasyfikowania do Koszyka 1 jest upływanie okresu 24 miesięcy, w trakcie których kredyt jest prawidłowo obsługiwany (ang. performing).

Możliwe jest również przeklasyfikowanie klienta z Koszyka 3 do Koszyka 2 lub Koszyka 1 jeśli dla każdej przesłanki niewykonania zobowiązania przypisanej do dłużnika upłynął okres kwarantanny, a dodatkowo w przypadku klientów korporacyjnych, ocena dłużnika przeprowadzona po okresie kwarantanny nie wykazała, że dłużnik prawdopodobnie nie spłaci w pełni zobowiązania bez realizacji zabezpieczenia.

Okres kwarantanny oznacza okres, w którym dłużnik prawidłowo obsługuje zobowiązania liczony od momentu ustąpienia przesłanki utraty wartości.

Kalkulacja okresu kwarantanny odbywa się oddzielnie dla każdej przesłanki utraty wartości. Okres kwarantanny jest utrzymywany również w sytuacji, gdy zobowiązanie ze względu na które wystąpiła przesłanka utraty wartości, zostało spłacone, spisane lub sprzedane. Okres kwarantanny wynosi:

1. w przypadku przesłanki restrukturyzacji awaryjnej – 12 miesięcy,
2. w przypadku pozostałych przesłanek – 3 miesiące.

Bank w okresie kwarantanny ocenia zachowanie kredytowe dłużnika, a wyjście z kwarantanny jest uzależnione od prawidłowej obsługi.

3.3.6.1.1. Istotne pogorszenie jakości kredytowej (klasyfikacja do Koszyka 2)

Identyfikacja istotnego pogorszenia jakości kredytowej aktywa odbywa się na bazie kryterium ilościowego i kryteriów jakościowych, przy czym o klasyfikacji aktywa do Koszyka 2 decyduje wystąpienie przynajmniej jednego z kryteriów jakościowych lub kryterium ilościowego.

Kryteria jakościowe to:

1. liczba dni opóźnienia w spłacie kwoty wymagalnej jest większa lub równa 31 dni przy uwzględnieniu progów materialności:
 - a. próg bezwzględny odnosi się do przeterminowanej kwoty ekspozycji i wynosi 400 zł dla ekspozycji detalicznych w oddziale polskim i ekspozycji dłużników Private Banking, rejestrowanych w systemach korporacyjnych, 2500 CZK dla ekspozycji detalicznych w oddziale zagranicznym Banku w Czechach, 100 EUR dla ekspozycji detalicznych w oddziale zagranicznym Banku na Słowacji oraz 2000 zł dla ekspozycji z obszaru bankowości korporacyjnej i inwestycyjnej,
 - b. próg względny odnosi się do stosunku przeterminowanej kwoty ekspozycji do całkowitej kwoty ekspozycji bilansowej i wynosi 1%,
2. liczba dni opóźnienia w spłacie kwoty wymagalnej ekspozycji jest większa lub równa 91 dni (bez uwzględnienia progów materialności),
3. występowanie flagi Forborne performing (status klienta wskazujący na jego trudności w spłacie zobowiązania kredytowego zgodnie z definicją Forborne stosowaną w Banku),
4. występowanie flagi Listy Watch (wewnętrzny proces Banku wskazujący klientów korporacyjnych podlegających szczególnej obserwacji pod względem zmian ich jakości kredytowej, zgodnie z zasadami klasyfikacji na Listę Watch przyjętymi w Banku),
5. pogorszenie profilu ryzyka całego portfela ekspozycji z uwagi na typ produktu, branżę lub kanał dystrybucji (dotyczy klientów detalicznych).

Kryterium ilościowe Logiki Transferu wykorzystuje miarę istotnego pogorszenia jakości kredytowej bazującą na względnej i bezwzględnej zmianie długookresowej wartości PD określonej dla ekspozycji na datę raportową w stosunku do miary długookresowego PD określonej na datę początkowego ujęcia. Miara ta jest wyznaczana odrębnie dla portfela detalicznego oraz korporacyjnego w ramach segmentów homogenicznych ze względu na prawdopodobieństwo zajścia zdarzenia default oraz charakterystyki ekspozycji. W przypadku gdy wartości względnej i bezwzględnej zmiany długookresowego PD przekroczą tzw. progi przejścia, wówczas dana ekspozycja trafia do Koszyka 2. Istotną kwestią w procesie kalkulacji miary pogorszenia jakości kredytowej jest spójne na poziomie całego Banku wyznaczanie daty początkowego ujęcia, względem której badane jest pogorszenie jakości kredytowej. Ponowna data początkowego ujęcia wyznaczana jest dla ekspozycji, dla których nastąpiła znacząca modyfikacja warunków kontraktowych. Każdorazowa zmiana daty początkowego ujęcia skutkuje ponowną kalkulacją, zgodnie z obowiązującymi na nową datę początkowego ujęcia charakterystykami ekspozycji, parametru inicjalnego PD, względem którego badane jest istotne pogorszenie jakości kredytowej ekspozycji.

3.3.6.1.2. Niskie ryzyko kredytowe

W przypadku ekspozycji, których charakterystyki wskazują na niskie ryzyko kredytowe (ang. Low Credit Risk - LCR), oczekiwane straty kredytowe wyznaczane są zawsze w horyzoncie 12 miesięcy. Dla ekspozycji oznaczonych jako LCR nie zakłada się transferu z Koszyka 1 do Koszyka 2, choć nadal możliwe jest przejście z Koszyka 1 do Koszyka 3 w momencie stwierdzenia przesłanki utraty wartości. Bank stosuje kryterium LCR wobec klientów z segmentu rządów i banków centralnych, które posiadają rating inwestycyjny. Kryterium LCR jest stosowane również w przypadku klientów z segmentów Banki, Jednostki Samorządu Terytorialnego oraz NBFİ (ang. Non Banking Financial Institution). Kryterium LCR nie jest stosowane wobec ekspozycji detalicznych.

3.3.6.1.3. Przesłanki utraty wartości - należności korporacyjne

W przypadku ekspozycji korporacyjnych Bank wyróżnia następujące przesłanki utraty wartości:

1. liczba dni przeterminowania kwoty głównej, odsetek lub opłat wynosi powyżej 90 dni (w przypadku ekspozycji wobec Banków powyżej 14 dni). Obliczanie liczby dni przeterminowania odbywa się na

2. poziomie dłużnika i rozpoczyna się w momencie przekroczenia łącznie bezwzględnego i względnego progu istotności, gdzie:
 - a. próg bezwzględny odnosi się do sumy wszystkich przeterminowanych kwot związanych z zobowiązaniami dłużnika wobec Banku i wynosi 2000 zł dla dłużników z obszaru bankowości korporacyjnej i inwestycyjnej oraz 400 zł dla dłużników Private Banking rejestrowanych w systemach korporacyjnych,
 - b. próg względny odnosi się do stosunku wszystkich przeterminowanych kwot związanych z zobowiązaniami dłużnika wobec Banku do sumy zobowiązań bilansowych dotyczących danego dłużnika i wynosi 1%;
3. zbycie przez Bank ekspozycji ze znaczną stratą ekonomiczną związaną z obniżeniem wiarygodności kredytowej dłużnika;
4. dokonanie przez Bank restrukturyzacji awaryjnej (próg materialności, od którego Bank uznaje zmniejszone zobowiązanie finansowe za cechujące się niewykonaniem zobowiązania wynosi 1%);
5. złożenie przez dłużnika wniosku o upadłość lub złożenie przez Bank, podmiot dominujący wobec Banku lub podmiot zależny od Banku wniosku o postawienie dłużnika w stan upadłości lub podobnego wniosku w odniesieniu do zobowiązań kredytowych dłużnika wobec Banku, podmiotu dominującego wobec Banku lub podmiotu zależnego Banku;
6. postawienie dłużnika w stan upadłości lub uzyskanie przez niego podobnej ochrony prawnej, powodującej uniknięcie lub opóźnienie spłaty zobowiązań kredytowych wobec Banku, podmiotu dominującego wobec Banku lub podmiotu zależnego Banku;
7. wypowiedzenie przez Bank umowy w części lub całości lub wszczęcie procedur restrukturyzacyjnych lub windykacyjnych;
8. oszustwo (wyłudzenie) ze strony klienta;
9. Bank spodziewa się realizacji straty na kliencie;
10. wystąpienie cross default (do 31 grudnia 2021 roku włącznie oznaczenie przesłanki cross default poprzedzone było ekspercką oceną analityków).

Dodatkowo Bank identyfikuje przesłanki utraty wartości specyficzne dla poszczególnych kategorii podmiotów, a także tzw. miękkie przesłanki utraty wartości, mające na celu zasygnalizowanie sytuacji, które mogą prowadzić do niemożności wywiązania się dłużnika w pełni ze swoich zobowiązań kredytowych wobec Banku. W przypadku ich wystąpienia dokonywana jest pogłębiona analiza uwzględniająca specyfikę obszaru działalności podmiotu, w wyniku której podejmowana jest indywidualna decyzja o klasyfikacji ekspozycji do jednego z koszyków.

3.3.6.1.4. Przesłanki utraty wartości – należności detaliczne

W przypadku ekspozycji detalicznych Bank wyróżnia następujące przesłanki utraty wartości:

1. liczba dni przeterminowania kwoty głównej, odsetek lub opłat wynosi powyżej 90 dni. Obliczanie liczby dni przeterminowania odbywa się na poziomie dłużnika i rozpoczyna się w momencie przekroczenia łącznie bezwzględnego i względnego progu istotności, gdzie:
 - a. próg bezwzględny odnosi się do sumy wszystkich przeterminowanych kwot związanych z zobowiązaniami dłużnika wobec Banku i wynosi 400 zł dla oddziału polskiego, 2500 CZK w oddziale zagranicznym Banku w Czechach oraz 100 EUR w oddziale zagranicznym Banku na Słowacji,
 - b. próg względny odnosi się do stosunku wszystkich przeterminowanych kwot związanych z zobowiązaniami dłużnika wobec Banku do sumy zobowiązań bilansowych dotyczących danego dłużnika i wynosi 1%;
2. dokonanie przez Bank restrukturyzacji awaryjnej (próg materialności, od którego Bank uznaje zmniejszone zobowiązanie finansowe za cechujące się niewykonaniem zobowiązania wynosi 1%);
3. wypowiedzenie przez Bank umowy w sytuacji naruszenia warunków umowy kredytowej przez dłużnika;
4. pozyskanie informacji o złożeniu przez dłużnika wniosku o upadłość konsumencką, prowadzenie w tej sprawie postępowania sądowego lub orzeczenie przez sąd upadłości konsumenckiej;
5. pozyskanie informacji o złożeniu wniosku przez dłużnika o wszczęciu bądź o prowadzeniu wobec dłużnika postępowania upadłościowego / restrukturyzacyjnego, które w ocenie Banku może skutkować opóźnieniem lub zaniechaniem spłaty zobowiązania;
6. uznanie przez Bank danej transakcji jako wyłudzenie;
7. zbycie przez Bank ekspozycji ze znaczną stratą ekonomiczną związaną ze zmianą wiarygodności kredytowej dłużnika;
8. stwierdzenie przez Bank nieściągalności zobowiązania;
9. wypłata przez towarzystwo ubezpieczeniowe świadczenia z tytułu ubezpieczenia niskiego wkładu własnego (NWW);
10. wystąpienie cross default.

3.3.6.2. Wyznaczanie oczekiwanych strat kredytowych

Kalkulacja oczekiwanych strat kredytowych (ECL) odbywa się na poziomie pojedynczego kontraktu lub ekspozycji (umowy). W podejściu portfelowym oczekiwane straty kredytowe stanowią iloczyn indywidualnych dla każdej ekspozycji oszacowanych wartości parametrów PD, LGD i EAD, a ostateczna wartość strat oczekiwanych jest sumą strat oczekiwanych w poszczególnych okresach zdyskontowanych efektywną stopą procentową. W kalkulacji oczekiwanych strat kredytowych nie jest stosowane podejście kolektywne (przypisanie jednej wartości parametru dla wybranych portfeli).

Jeżeli na datę sprawozdawczą ryzyko kredytowe ekspozycji nie wzrosło znacznie od momentu początkowego ujęcia, oczekiwane straty kredytowe kalkulowane są w horyzoncie 12-miesięcznym (12m ECL) lub, w przypadku portfela detalicznego, minimalnym horyzoncie z horyzontu 12-miesięcznego i horyzontu do zapadalności. Jeżeli ryzyko kredytowe ekspozycji wzrosło znacznie od momentu początkowego ujęcia (ekspozycja znajduje się w Koszyku 2), Bank kalkuluje oczekiwane straty kredytowe w horyzoncie dożywotnym (Lt ECL). Parametry wykorzystane w celu kalkulacji oczekiwanej straty kredytowej w Koszyku 1 są identyczne z parametrami wyznaczanymi w celu wyliczenia długookresowej straty kredytowej w Koszyku 2 dla $t=1$, gdzie t oznacza rok prognozy.

Podejście indywidualne obejmuje wszystkie bilansowe i pozabilansowe ekspozycje kredytowe z przesłanką utraty wartości w portfelu kredytów korporacyjnych oraz w portfelu kredytów segmentu Private Banking rejestrowanego w systemach korporacyjnych, a także wybrane ekspozycje kredytowe z przesłanką utraty wartości w portfelu kredytów mikrofirm detalicznych (stosowane w przypadku ekspozycji z zabezpieczeniem hipotecznym o saldzie zadłużenia powyżej 300 tys. zł oraz zaległości powyżej 1 roku). Oczekiwane straty kredytowe są kalkulowane jako różnica pomiędzy wartością ekspozycji a bieżącą wartością szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych efektywną stopą procentową, z uwzględnieniem kosztów windykacji i realizacji zabezpieczeń. Sposób kalkulacji oczekiwanych odzysków odbywa się w scenariuszach i zależy od wybranej strategii postępowania Banku wobec klienta. W przypadku strategii restrukturyzacji rozważane scenariusze przygotowywane są dla ekspozycji i zakładają istotny udział odzysków z wpłat własnych klienta. W strategii windykacji scenariusze są opracowywane z uwzględnieniem źródeł odzysku (zabezpieczenia). Bank przyjmuje scenariusze per ekspozycja/źródło odzysku, przy czym warunkiem niezbędnym jest opracowanie minimum 2 scenariuszy, z których jeden przewidywać będzie wystąpienie co najmniej częściowej straty na ekspozycji/źródło odzysku. Waga poszczególnych scenariuszy wynika z eksperckiej oceny prawdopodobieństwa scenariuszy opartej na istotnych okolicznościach faktycznych sprawy, w szczególności dotyczących istniejących zabezpieczeń i ich rodzaju, sytuacji finansowej klienta, jego chęci współpracy, ryzykach mogących wystąpić w sprawie oraz czynnikach mikro- i makroekonomicznych.

Do wyceny oczekiwanych strat kredytowych Bank wykorzystuje dane zawarte w systemach transakcyjnych Banku oraz zaimplementowanych dedykowanych narzędziach.

3.3.6.2.1. Wykorzystanie scenariuszy makroekonomicznych w szacowaniu ECL

Bank jest zobowiązany do wyznaczania oczekiwanej straty kredytowej w sposób, który odzwierciedla oczekiwania w zakresie różnych scenariuszy kształtowania się przyszłej sytuacji makroekonomicznej. W przypadku portfelowego szacowania ECL Bank wyznacza parametr NLF (ang. non-linearity factor), który ma za zadanie korygować wartość oczekiwanej straty kredytowej (wyznaczonej co miesiąc). Wartość NLF jest kalkulowana co najmniej raz do roku, odrębnie dla segmentów detalicznych i korporacyjnych. Wartości współczynnika NLF są stosowane jako czynniki skalujące dla indywidualnych wartości ECL wyznaczanych na poziomie pojedynczych ekspozycji w poszczególnych segmentach na podstawie wyników trzech przeliczeń symulacyjnych wartości oczekiwanej straty kredytowej na identyczną datę raportową, wynikających z przyjętych scenariuszy makroekonomicznych. W szczególności parametr NLF dla danego segmentu jest wyznaczony jako iloraz:

1. ważonej prawdopodobieństwem realizacji scenariuszy, średniej wartości oczekiwanej straty z trzech scenariuszy makroekonomicznych (tzw. oszacowanie średnie), w skład których wchodzi: scenariusz bazowy, optymistyczny, pesymistyczny. Wagi tych scenariuszy odpowiadają prawdopodobieństwu realizacji każdego z nich i wynoszą odpowiednio 60% dla bazowego, 20% dla optymistycznego i 20% dla pesymistycznego,
2. wartości oczekiwanej straty wyznaczonej w scenariuszu bazowym (oszacowanie referencyjne).

Przetwarzania symulacyjne, których wyniki są wykorzystywane do kalkulacji współczynnika NLF, są wykonywane na podstawie tych samych danych wejściowych dotyczących charakterystyk ekspozycji, ale z wykorzystaniem różnych wektorów parametrów ryzyka, w przypadku gdy oczekiwania makroekonomiczne zdefiniowane w scenariuszach wpływają na wartości tych parametrów.

Dodatkowo uwzględnienie informacji dotyczącej przyszłości ma miejsce w modelach wszystkich trzech parametrów ryzyka kredytowego szacowanych w dożywotnym horyzoncie (Lt PD, Lt EAD, Lt LGD). W oszacowaniach Bank wykorzystuje między innymi ogólnodostępne wskaźniki makroekonomiczne (PKB,

zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw, stopa bezrobocia, poziom eksportu/importu, płace, należności monetarnych instytucji finansowych od gospodarstw domowych), oczekiwania względem kształtowania się kursów walutowych, a także względem zmian cen nieruchomości w podziale na lokale mieszkalne i komercyjne.

W przypadku indywidualnego szacowania ECL, zakładane scenariusze odzysków uwzględniają różne czynniki makroekonomiczne oraz czynniki o charakterze ogólnym wpływające na czas i wysokość odzysków.

3.3.6.2.2. Istotne zmiany modelowe

W 2021 roku Bank przeprowadził następujące istotne zmiany w modelach wykorzystywanych do wyznaczenia oczekiwanych strat z tytułu ryzyka kredytowego:

1. aktualizacja wykorzystanych w modelach wskaźników makroekonomicznych wraz z rekalkulacją modeli długookresowego PD oraz modelu ilościowego alokacji do Koszyków, uwzględniającą wybrane wytyczne nowej rekomendacji R Komisji Nadzoru Finansowego (której zapisy zaczęły obowiązywać od 1 stycznia 2022 roku). Sumaryczny wpływ wyżej wymienionych zmian na poziom oczekiwanej straty kredytowej wyniósł około 53 mln zł (pozytywny wpływ na wynik). Dodatkowo wpływ na wycenę do wartości godziwej portfela niehipotecznego Banku wyniósł 7,5 mln zł (pozytywny wpływ na wynik).
2. wdrożenie modeli długookresowego prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania, długookresowej straty oraz zmian w algorytmie logiki transferu powstałych na potrzeby kalkulacji odpisów aktualizujących w segmencie finansowania specjalistycznego. Implementacja powyższych modeli zwiększyła wysokość oczekiwanej straty kredytowej o 92 mln zł (negatywny wpływ na wynik).

3.3.6.2.3. Wytyczne EBA dotyczące stosowania definicji niewykonania zobowiązania (EBA/GL/2016/07)

Od 1 stycznia 2021 roku Grupa wdrożyła definicję niewykonania zobowiązania (default) zgodną z Wytycznymi Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego EBA/GL/2016/07 z 18 stycznia 2017 roku.

Grupa utrzymała dotychczasowe stosowanie definicji niewykonania zobowiązania na poziomie klienta, również w odniesieniu do ekspozycji bankowości detalicznej.

Nowa definicja niewykonania zobowiązania jest stosowana w sposób spójny, zarówno do celów obliczania wymogów w zakresie funduszy własnych, jak i na potrzeby szacowania utraty wartości oraz oczekiwanej straty kredytowej. Zgodnie z oczekiwaniami nadzorczymi odgrywa także istotną rolę w wewnętrznych procesach zarządzania ryzykiem kredytowym.

W dacie wdrożenia Wytycznych EUNB nastąpiło obniżenie udziału ekspozycji NPL w portfelu kredytowym. Wskaźnik NPL_{REG} dla Banku, to jest wskaźnik kalkulowany zgodnie z Wytycznymi EUNB, zmniejszył się o 0,1 pp. (z 3,62% na dzień 31 grudnia 2020 roku do 3,52% na dzień 1 stycznia 2021 roku).

Zaobserwowany kierunek zmian jest konsekwencją wprowadzenia w obszarze bankowości detalicznej mBanku S.A. dla portfela kredytów zabezpieczonych zapisów par. 95 – 105 Wytycznych EUNB, dotyczących zasady traktowania wspólnych zobowiązań kredytowych. Pozytywny efekt zastosowania powyższych przepisów jest bilansowany negatywnym skutkiem wprowadzenia ciągłego sposobu kalkulacji dni przeterminowania oraz obniżeniem progu kwotowego do 400 PLN.

W przypadku portfela bankowości korporacyjnej i inwestycyjnej brak materialnego wpływu zmian Wytycznych EUNB na poziom ekspozycji NPL. Wynika to z faktu, że obszar korporacyjny w ocenie statusu niewykonania zobowiązania charakteryzuje się podejściem eksperckim, które znacznie wcześniej identyfikuje prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania niż przeterminowanie powyżej 90 dni. Zatem zmiany w kalkulacji dni przeterminowania wprowadzane Wytycznymi miały niematerialny wpływ na poziom NPL w obszarze korporacyjnym.

Wpływ wdrożenia Wytycznych EUNB na moment ich początkowego ujęcia na koszty z tytułu ryzyka kredytowego, ujęty przez Bank w rachunku zysków i strat, wyniósł 32,5 mln zł (negatywny wpływ na wynik).

Dodatkowo, od 1 stycznia 2022 roku wdrożono zmianę w sposobie oznaczania przesłanki cross default w obszarze bankowości korporacyjnej – nastąpiło przejście na automatyczne oznaczanie przesłanki (wykluczono ekspercką ocenę analityków). Zmiana nie miała istotnego wpływu na poziom portfela default.

3.3.6.2.4. Najważniejsze zmiany wynikające z wdrożenia Rekomendacji R

Komisja Nadzoru Finansowego w dniu 15 kwietnia 2021 roku wydała Rekomendację R dotyczącą zasad klasyfikacji ekspozycji kredytowych, szacowania i ujmowania oczekiwanych strat kredytowych oraz zarządzania ryzykiem kredytowym, która weszła w życie od 1 stycznia 2022 roku.

Znowelizowana Rekomendacja R stanowi zbiór dobrych praktyk dotyczących klasyfikacji ekspozycji kredytowych, szacowania i ujmowania oczekiwanych strat kredytowych, zgodnie z przyjętą i obowiązującą

w bankach polityką rachunkowości oraz zarządzania ryzykiem kredytowym. Najważniejsze dostosowania wynikające z treści Rekomendacji objęły następujące obszary Banku:

- definicja default - nie zidentyfikowano konieczności zmiany definicji default w ramach dostosowania do Rekomendacji R. Zapisy rekomendacji wpłynęły na uszczegółowienie niektórych przesłanek utraty wartości i modyfikację procesu windykacyjnego;
- klasyfikacja do Koszyków - dostosowanie katalogu kryteriów algorytmu Logiki Transferu:
 - w zakresie kryteriów jakościowych do stosowanych wcześniej kryteriów dodano dwa poniższe elementy:
 - pogorszenie profilu ryzyka całego portfela ekspozycji z uwagi na typ produktu, branżę lub kanał dystrybucji – dotyczy bankowości detalicznej,
 - opóźnienie w spłacie dla danej ekspozycji przekraczające 90 dni od terminu zapadalności raty kredytu/pożyczki – kapitału, odsetek lub opłat, w sytuacji gdy dla danej ekspozycji nie zostały spełnione kryteria istotności przeterminowanego zobowiązania kredytowego – dotyczy bankowości detalicznej i korporacyjnej;
 - w zakresie kryterium ilościowego przeprowadzono następujące zmiany:
 - dostosowanie definicji względnej i bezwzględnej zmiany długookresowego PD do wymogów Rekomendacji R,
 - aktualizację progów Logiki Transferu z uwzględnieniem perspektywy długookresowej (odejście od cyklicznej rekalkulacji progów w oparciu o bieżące dane portfelowe; zapewnienie oczekiwanej przez nadzorcę niezmienności progów w trakcie życia kontraktu dzięki wyznaczeniu progów w oparciu o długookresową próbę danych),
 - uwzględnienie segmentacji modelowej zgodnej z przekrojami sugerowanymi w wytycznych rekomendacji R;
- zmiany procesowe:
 - uwzględnienie Wiceprezesa Zarządu ds. Zarządzania Ryzykiem (CRO) w procesie akceptacji oczekiwanych strat kredytowych,
 - zwiększenie częstotliwości przeprowadzania backtestingu oczekiwanych strat kredytowych i parametrów ryzyka do kwartalnej.

Najważniejsze zmiany wdrożone w zakresie oczekiwanych strat kredytowych wraz z ich wpływem zostały zaprezentowane w Nocie 3.3.6.2.2. Bank nie spodziewa się istotnego wpływu tych zmian na oczekiwane straty kredytowe w trakcie 2022 roku.

3.3.6.3. Pokrycie kosztami ryzyka kredytowego poszczególnych pod-portfeli

Poniższe tabele prezentują udział procentowy pozycji bilansowych i pozabilansowych Banku, odnoszących się do kredytów i pożyczek oraz gwarancji i akredytyw udzielonych klientom indywidualnym, korporacyjnym i budżetowym oraz pokrycia ekspozycji kosztami ryzyka kredytowego dla każdej kategorii wewnętrznego ratingu stosowanego przez Bank (opis modelu ratingu przedstawiono w Nocie 3.3.4).

Portfel wyceniany w zamortyzowanym koszcie

Pod - portfel	31.12.2021		31.12.2020	
	Udział zaangażowania (%)	Pokrycie rezerwą (%)	Udział zaangażowania (%)	Pokrycie rezerwą (%)
1	13,24	0,00	12,18	0,01
2	29,09	0,05	36,41	0,09
3	24,07	0,24	12,10	0,23
4	17,77	0,66	27,26	0,59
5	10,25	2,16	6,25	2,80
6	0,41	5,68	0,32	7,36
7	1,67	10,42	1,60	9,27
8	0,78	0,07	0,70	0,18
kategoria default	2,72	62,65	3,18	64,11
Razem	100,00	2,31	100,00	2,61

Na dzień 31 grudnia 2021 roku 42,33% portfela kredytów i pożyczek (dla zaangażowania bilansowego i pozabilansowego) jest klasyfikowane do dwóch najwyższych poziomów wewnętrznego systemu oceny (31 grudnia 2020 roku: 48,59%).

Portfel wyceniany w wartości godziwej przez inne całkowite dochody

Pod - portfel	31.12.2021		31.12.2020	
	Udział zaangażowania (%)	Pokrycie rezerwą (%)	Udział zaangażowania (%)	Pokrycie rezerwą (%)
1	58,32	0,01	47,81	0,02
2	36,15	0,02	45,38	0,07
3	3,35	0,07	4,07	0,27
4	1,30	0,21	1,83	0,77
5	0,35	0,83	0,51	2,36
6	0,06	2,02	0,06	4,44
7	0,29	4,95	0,20	7,32
kategoria default	0,18	28,05	0,14	26,42
Razem	100,00	0,08	100,00	0,13

Na dzień 31 grudnia 2021 roku 94,47% portfela kredytów i pożyczek jest klasyfikowane do dwóch najwyższych poziomów wewnętrznego systemu oceny (31 grudnia 2020 roku: 93,19%).

3.3.7. Zasady wyznaczania wartości godziwej dla aktywów kredytowych

Jeżeli nie są spełnione warunki umożliwiające wycenę ekspozycji kredytowej w zamortyzowanym koszcie (MSSF 9 par. 4.1.2), wówczas jest ona wyceniana w wartości godziwej przez wynik finansowy lub przez inne całkowite dochody.

3.3.7.1. Wycena do wartości godziwej aktywów kredytowych bez przesłanki utraty wartości

Wycena dla ekspozycji nieposiadających przesłanki utraty wartości odbywa się na podstawie zdyskontowanych oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych.

Przyszłe przepływy z tytułu ekspozycji kredytowej wyznaczane są z uwzględnieniem:

- harmonogramów spłaty, a w przypadku braku harmonogramu (produkty odnawialne) – na podstawie statystycznej prognozy stopnia wykorzystania limitu kredytowego w poszczególnych okresach życia ekspozycji,
- wartości pieniądza w czasie, poprzez wykorzystanie w procesie prognozy przepływów odsetkowych projekcji oprocentowania aktywów wolnych od ryzyka,
- wahań kwoty i terminów przepływów wynikających z opcji przedpłaty (wcześniejszej częściowej lub całkowitej spłaty kwoty głównej) zawartej w umowie kredytowej, poprzez zastosowanie współczynników przedpłat,
- niepewności przepływów w całym prognozowanym okresie życia ekspozycji, wynikającej z ryzyka kredytowego, poprzez modyfikację przepływów kontraktowych przy pomocy wieloletnich parametrów ryzyka kredytowego Lt PD i Lt LGD,
- innych czynników, które byłyby brane pod uwagę przez potencjalnego nabywcę ekspozycji (narzutów kosztowych oraz oczekiwanej przez uczestników rynku marży zysku), kalibrując stopę dyskontową wykorzystywaną w procesie wyceny.

Zgodnie z wymogiem MSSF 13 dla ekspozycji, dla których nie są dostępne kwotowania z aktywnego rynku, Bank kalibruje stopę dyskontową w oparciu o wartość godziwą na datę początkowego ujęcia (tj. o cenę „nabycia” ekspozycji). Marża kalibracyjna odzwierciedla wycenę kosztów związanych z utrzymywaniem ekspozycji w portfelu oraz rynkowe oczekiwania co do marży zysku realizowanej na aktywach podobnych do wycenianej ekspozycji.

3.3.7.2. Wycena do wartości godziwej aktywów kredytowych posiadających przesłankę utraty wartości

Aktywa kredytowe posiadające przesłankę utraty wartości wyceniane są w oparciu o przewidywane odzyski. W przypadku ekspozycji detalicznych odzwierciedlane są one za pomocą parametru LGD, natomiast dla ekspozycji korporacyjnych – w indywidualnych scenariuszach odzysków.

3.3.8. Przejęte zabezpieczenia

Bank klasyfikuje przejęte zabezpieczenia jako aktywa przejęte za długi i wycenia zgodnie z przyjętymi zasadami rachunkowości opisanymi w Nocie 2.20. Aktywa przejęte za długi zaklasyfikowane jako aktywa do zbycia zostaną wystawione na sprzedaż na właściwym dla nich rynku oraz zbyte w najszybszym możliwym terminie. Proces sprzedaży przejętych przez Bank zabezpieczeń jest zorganizowany zgodnie z polityką i procedurami określonymi dla poszczególnych rodzajów przejmowanych zabezpieczeń. W 2021 roku i w 2020 roku Bank nie posiadał żadnych trudnozbymalnych aktywów przejętych jako zabezpieczenia.

3.3.9. Polityka Grupy mBanku w zakresie forbearance

Definicja

Polityka Banku w zakresie forbearance oznacza zdefiniowany regulacjami wewnętrznymi zestaw działań związanych z renegocjacją i restrukturyzacją warunków umów kredytowych.

Bank oferuje klientom, którzy są tymczasowo lub trwale w trudnej sytuacji finansowej i nie są w stanie sprostać pierwotnym warunkom spłaty, łagodniejsze warunki obsługi zobowiązań, pozwalające na utrzymanie bieżącej ich obsługi, bez których problemy finansowe klientów uniemożliwiłyby spłatę w terminie określonym pierwotną umową. Działania te mogą być inicjowane przez klienta lub Bank.

Typ oferowanej ulgi jest dostosowywany do charakteru i przewidywanego czasu trwania trudnej sytuacji finansowej klienta. Do zawarcia porozumienia z klientem konieczne jest przekonanie po stronie Banku o zdolności i gotowości klienta do spłaty. Przed udzieleniem ulgi przeprowadzana jest ocena jej wpływu na poprawę zdolności klienta do spłaty.

Bank renegocjuje umowy kredytowe z klientami mającymi trudności finansowe w celu maksymalizacji możliwości odzyskania należności oraz minimalizacji ryzyka default (niewywiązania się klienta ze swoich zobowiązań).

Ekspozycje ze zmodyfikowanymi warunkami podlegającymi polityce forbearance (dalej - ekspozycje forborne) są przedmiotem raportowania regulacyjnego oraz wewnętrznego.

Stosowane instrumenty

Bank prowadzi otwartą komunikację z klientem w celu jak najwcześniejszego rozpoznania trudności finansowych oraz poznania ich przyczyn. Działania pomocowe oferowane klientom indywidualnym, których trudności finansowe w ocenie Banku mają krótkoterminowy charakter, koncentrują się na czasowej redukcji wysokości rat i mogą mieć charakter m.in. zawieszenia spłat kapitału przy utrzymaniu spłat odsetek.

Klientom, których problemy finansowe mają charakter długoterminowy, może być oferowane wydłużenie terminu spłaty zobowiązań, które może obejmować zmniejszenie wysokości spłacanych rat.

Wobec klientów korporacyjnych będących w trudnej sytuacji finansowej ulgi oferowane przez mBank, począwszy od standstill (zaniechania działań, do których bank jest upoważniony w przypadku naruszenia warunków umownych bądź kowenantów), a na restrukturyzacji umów kończąc, mają na celu wsparcie procesu biznesowego. Umowy restrukturyzacyjne mogą zwiększyć bezpieczeństwo Banku poprzez zamianę finansowania otwartego (kredyt w rachunku bieżącym) na faktoring lub dyskonto faktur. Umowy restrukturyzacyjne mogą uchylać lub łagodzić warunki dodatkowe zawarte w umowie pierwotnej, jeżeli jest to optymalna strategia przetrwania biznesu klienta.

Poniższa lista nie wyczerpuje wszystkich dostępnych ulg (działań forbearance) oferowanych przez Bank, ale obejmuje te najczęściej stosowane:

- wydłużenie terminu spłaty kredytu,
- restrukturyzacja (średnio- lub długoterminowe refinansowanie),
- kapitalizacja odsetek,
- odroczenia spłat odsetek,
- odroczenia spłat rat kapitałowych,
- zawieszenie, odstąpienie od realizacji działań wynikających z dodatkowych warunków zawartych w umowie (tzw. kowenantów),
- standstills.

Ponadto w roku 2021 Bank nadal oferował klientom narzędzia pomocowe, mające na celu wsparcie ich w trudnej sytuacji, wynikającej z trwającej pandemii COVID-19. Celem tych narzędzi była pomoc w zachowaniu płynności finansowej klientów poprzez krótkoterminowe zmniejszenie obciążeń finansowych. Szczegółowy opis tych narzędzi pomocowych, zasad i skali ich wykorzystania w Banku znajduje się w Nocie 4.

Zarządzanie ryzykiem

Działania forbearance są w mBanku integralną częścią działalności obszaru zarządzania ryzykiem. Portfel klientów w statusie forborne podlega regularnemu przeglądowi i raportowaniu do kierownictwa obszaru. Ocenie podlega skuteczność podejmowanych działań, regularność obsługi zrestrukturyzowanych transakcji w zależności od typu produktu oraz segmentu klienta. Analiza ryzyka związanego z detalicznym portfelem forborne ma charakter portfelowy, zaś portfela korporacyjnego oparta jest na podejściu indywidualnym.

W bankowości korporacyjnej każda ekspozycja kredytowa Banku wobec klientów z rozpoznaną przesłanką utraty wartości (loss event) jest klasyfikowana do kategorii default i poddawana testowi na utratę wartości. Każda ekspozycja w kategorii default jest przejmowana do obsługi przez wyspecjalizowaną jednostkę ds. restrukturyzacji i windykacji, która określa i realizuje optymalną, z punktu widzenia minimalizacji strat, strategię postępowania Banku wobec klienta, tj.: restrukturyzację bądź windykację. Wszystkie ekspozycje kredytowe Banku wobec klientów w trudnej sytuacji finansowej, w tym w kategorii default, wobec których Bank zastosował ulgi, mają status forborne. Klienci non-default, w trudnej sytuacji finansowej, tj.: bez rozpoznanej przesłanki utraty wartości, którzy otrzymali ulgę, podlegają szczególnemu monitoringowi (Watch List – WL) przez wszystkie jednostki uczestniczące w procesie kredytowania. Monitorowana jest ich bieżąca sytuacja finansowa oraz kontrolowane jest wystąpienie przesłanek utraty wartości należności Banku.

mBank nie stosuje odrębnych modeli do wyznaczania poziomu rezerwy portfelowej bądź celowej na produktach pomocowych podlegających polityce forbearance.

Warunki wyjścia ekspozycji z forborne - obszar bankowości korporacyjnej

mBank zaprzestaje wykazywania ekspozycji jako forborne w przypadku spełnienia łącznie wszystkich poniższych warunków:

- nastąpiła poprawa sytuacji finansowej klienta, ekspozycja została uznana za niezagrażoną i została przeklasyfikowana z kategorii zagrożonej,
- ekspozycja pozostaje niezagrażona co najmniej 24 miesiące od daty uznania ekspozycji za niezagrażoną (okres próby),
- występują regularne wpływy (przeterminowanie nie przekracza 30 dni) z tytułu należności głównej lub odsetek w istotnej wysokości przez okres co najmniej 12 miesięcy od daty uznania ekspozycji za niezagrażoną,
- żadna ekspozycja dłużnika nie jest przeterminowana powyżej 30 dni na koniec okresu próby.

Warunki wyjścia ekspozycji z forborne - obszar bankowości detalicznej

Kontrakt przestaje być klasyfikowany jako ekspozycja forborne, gdy spełnione są łącznie poniższe warunki:

- kontrakt jest uważany za niezagrażony (performing),
- minęły co najmniej 2 lata próby od uznania ekspozycji za niezagrażoną (performing),
- wystąpiły regularne wpływy z tytułu należności lub odsetek (opóźnienia w spłacie na kontrakcie nie przekraczające 30 dni w istotnej wysokości), co najmniej od połowy okresu próby, o którym mowa powyżej,
- na koniec 2-letniego okresu próby żadna z ekspozycji dłużnika nie jest przeterminowana powyżej 30 dni i jednocześnie kwota wymagalna nie przekracza progu materialności określonego w regulacjach wewnętrznych Banku.

Charakterystyka portfela

	31.12.2021			31.12.2020		
	Wartość brutto	Skumulowana utrata wartości	Wartość netto/ wartość godziwa	Wartość brutto	Skumulowana utrata wartości	Wartość netto/ wartość godziwa
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane w zamortyzowanym koszcie	89 100 112	(2 600 966)	86 499 146	85 760 468	(3 031 447)	82 729 021
w tym: ekspozycje forborne	1 551 367	(347 027)	1 204 340	1 975 597	(435 714)	1 539 883
w tym: w kategorii default	750 383	(315 400)	434 983	822 881	(395 490)	427 391
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	18 206 495	(15 241)	18 191 254	12 531 167	(16 154)	12 515 013
w tym: ekspozycje forborne	79 618	(2 099)	77 519	33 648	(916)	32 732
w tym: w kategorii default	6 986	(1 533)	5 453	2 133	(500)	1 633
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane obowiązkowo w wartości godziwej przez wynik finansowy			991 469			1 372 481
w tym: ekspozycje forborne			4 905			102 229
w tym: w kategorii default			1 703			91 266
Ekspozycje forborne, razem			1 286 764			1 674 844
w tym: w kategorii default			442 139			520 290

Zmiany wartości bilansowej ekspozycji forborne	31.12.2021	31.12.2020
Saldo na początek okresu	1 674 844	1 415 413
Wyjścia z forbearance	(830 013)	(304 346)
Wejścia do forbearance	538 772	680 753
Zmiana salda na kontynuowanych umowach	(96 839)	(116 976)
Saldo na koniec okresu	1 286 764	1 674 844

Przeprowadzona dla powyższych okresów raportowych analiza wykazała znikomy udział ekspozycji, które w ciągu jednego roku opuszczają status forbearance, a następnie do niego wracają.

Ekspozycje forborne według segmentów klienta	31.12.2021	31.12.2020
Kredyty i pożyczki udzielone klientom		
Klienci indywidualni	828 659	785 908
w tym: kredyty hipoteczne i mieszkaniowe	529 098	558 642
Klienci korporacyjni	458 105	888 936
Klienci budżetowi	-	-
Razem	1 286 764	1 674 844

Ekspozycje forborne według charakteru udzielonej ulgi	31.12.2021	31.12.2020
Refinansowanie	121 464	90 436
Zmiana warunków	1 165 300	1 584 408
Razem	1 286 764	1 674 844

Ekspozycje forborne według struktury geograficznej	31.12.2021	31.12.2020
Polska	1 228 754	1 626 996
Zagranica	58 010	47 848
Razem	1 286 764	1 674 844

Ekspozycje forborne według przeterminowania	31.12.2021	31.12.2020
Nieprzeterminowane	-	319 960
do 30 dni	966 112	1 118 388
od 31 dni do 90 dni	106 106	53 612
powyżej 90 dni	214 546	182 884
Razem	1 286 764	1 674 844

Ekspozycje forborne według struktury branżowej	31.12.2021	31.12.2020
Klienci indywidualni	828 659	785 657
Działalność profesjonalna	97 022	25 680
Branża spożywcza	79 374	101 992
Drewno, meble i wyroby papiernicze	55 699	54 931
Budownictwo	29 091	360 132
Motoryzacja	28 013	38 384
Obsługa rynku nieruchomości	26 983	77 686
Materiały budowlane	23 468	15 846
Pozostała działalność produkcyjna	20 870	713
Kultura, sport i rozrywka	17 787	8 691
Pozostałe branże	79 798	205 132
Razem	1 286 764	1 674 844

3.3.10. Ryzyko kontrahenta wynikające z transakcji na instrumentach pochodnych

Ekspozycja kredytowa na portfelu mBanku jest kalkulowana jako suma kosztu zastąpienia poszczególnych transakcji (netowanie pozycji kredytowej - NPV) i potencjalnej zmiany wyceny w przyszłości (Add-on). Bank korzysta z metod ograniczania ryzyka takich jak kompensowanie (netting) i kolateralizacja (uwzględnienie zabezpieczeń). Netowanie ekspozycji kredytowej jest stosowane po podpisaniu z kontrahentem tzw. umowy kompensacyjnej (netting agreement), zaś kolateralizacja wymaga podpisania umowy CSA (Credit Support Annex) lub zawarcia stosownej klauzuli w obowiązującej z klientem umowie ramowej. Umowa CSA pozwala na wezwanie klienta do wpłacenia zabezpieczenia (variation margin) jeśli wycena portfela transakcji klienta przekroczy określony poziom kwotowy (tzw. threshold). W zakresie obowiązujących umów możliwa jest również wymiana dodatkowego zabezpieczenia (initial margin, itp.). Ekspozycja kredytowa na instrumentach pochodnych jest korygowana o otrzymane lub wniesione zabezpieczenie (variation margin) i może być ponadto korygowana o dodatkowe zabezpieczenia zgodnie z podpisanymi umowami między Bankiem a kontrahentami. W celu kalkulacji ekspozycji kredytowej na potrzeby ryzyka kontrahenta uwzględnia się jedynie pozytywną wycenę portfela transakcji pochodnych.

Kontrola tej ekspozycji dokonywana jest systemowo w czasie rzeczywistym. Kontrolowane jest na bieżąco wykorzystanie przyznanych limitów kontrahenta z tytułu transakcji na instrumentach pochodnych. Dodatkowo kontrolowane jest przestrzeganie restrykcji wynikających z poszczególnych decyzji kredytowych, regulacji nadzorczych i decyzji biznesowych. Limity na ekspozycję kredytową z tytułu transakcji pochodnych są dekomponowane na określone grupy produktów i tenory transakcji.

Rozkład ekspozycji kredytowej mBanku z tytułu zawartych transakcji pochodnych w podziale na typ kontrahenta przedstawia się w następujący sposób:

- 36,28% z bankami,
- 12,35% z kontrahentami centralnymi (CCP),
- 8,34% z instytucjami finansowymi,
- 43,03% z korporacjami, private banking i pozostałymi.

Rozkład ekspozycji kredytowej z tytułu zawartych transakcji pochodnych w podziale na typ klienta został przedstawiony w poniższej tabeli:

Typ klienta	Ekspozycja kredytowa 2021 (w mln zł)	Ekspozycja kredytowa 2020 (w mln zł)
Banki z umową zabezpieczającą	1 444	1 479
Banki bez umowy zabezpieczającej	-	-
Kontrahenci centralni	491	354
Korporacje z limitem	1 712	1 890
Niebankowe instytucje finansowe	332	302
Klienci Private Banking	-	(1)
Korporacje z ekspozycją zabezpieczoną gotówką i pozostali	1	(13)

* ujemna ekspozycja oznacza overcollateralizację

Pozytywna wycena transakcji pochodnych (z uwzględnieniem netowania) oraz wniesione/otrzymane zabezpieczenie zostało przedstawione w poniższej tabeli:

(w mln zł)	Banki*		CCP*		Korporacje i pozostali kontrahenci			
					CSA	bez CSA**	CSA	bez CSA**
	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020
NPV***	22,46	86,95	2,07	29,91	11,62	332,08	57,01	345,70
zabezpieczenie otrzymane (z uwzględnieniem zabezpieczenia złożonego u depozytariusza)	528,85	275,31	-	-	-	100,52	-	67,60
zabezpieczenie wpłacone (z uwzględnieniem zabezpieczenia złożonego u depozytariusza)	463,80	175,35	583,31	307,24	-	-	-	-

* zabezpieczenie nie uwzględnia variation margin and default fund (zabezpieczenie składane w CCP na wypadek niewykonania zobowiązania przez któregoś z członków izby)

** zabezpieczenie skalkulowane w oparciu o bieżącą wycenę i jej potencjalną zmianę w przyszłości;

*** NPV skorygowana o wpłacony/otrzymany initial margin na bankach, klientach CCP i kontrahentach z umową CSA

3.4. Koncentracja aktywów, zobowiązań i pozycji pozabilansowych

Ryzyko koncentracji geograficznej

W celu aktywnego zarządzania ryzykiem koncentracji na kraje Bank:

- przestrzega sformalizowanych procedur mających na celu identyfikację, pomiar oraz monitorowanie tego ryzyka,
- przestrzega sformalizowanych limitów ograniczających ryzyko na kraje oraz zasad postępowania w przypadku przekroczenia tych limitów,
- posiada system sprawozdawczości zarządczej umożliwiający monitorowanie poziomu ryzyka na kraje, wspierający proces decyzyjny dotyczący zarządzania,
- utrzymuje kontakty z wyselekcjonowaną grupą największych banków o dobrym ratingu, aktywnych w obsłudze transakcji zagranicznych. Na niektórych rynkach, których ryzyko jest trudne do oszacowania, Bank korzysta z usług swoich zagranicznych banków korespondentów, na przykład Commerzbanku, oraz z ubezpieczenia w KUKE pokrywającego ryzyko ekonomiczne i polityczne.

Na dzień 31 grudnia 2021 roku oraz 31 grudnia 2020 roku nie występował istotny poziom koncentracji geograficznej w portfelu kredytowym mBanku. W zakresie ekspozycji odnoszących się do krajów innych niż Polska nie stwierdzono istotnego udziału ekspozycji z utratą wartości.

Ryzyko koncentracji branżowej

Bank analizuje ryzyko koncentracji branżowej w celu bezpiecznego i efektywnego budowania portfela korporacyjnego i zarządza ryzykiem koncentracji branżowej m.in. poprzez limity branżowe.

Limitowaniu podlegają branże, których udział w portfelu korporacyjnym Banku jest równy lub wyższy niż 5% na koniec danego okresu sprawozdawczego, a także branże wskazane przez Komitet Ryzyka Bankowości Korporacyjnej i Inwestycyjnej (KRK).

Bank ustalił limit zaangażowania w dowolną branżę na poziomie nie wyższym niż:

- 12% wartości brutto korporacyjnego portfela kredytowego dla branż o ryzyku niskim, ale nie więcej niż 60% wartości kapitału Tier I,
- 10% wartości brutto korporacyjnego portfela kredytowego dla branż o ryzyku średnim, ale nie więcej niż 50% wartości kapitału Tier I,
- 7% wartości brutto korporacyjnego portfela kredytowego dla branż o ryzyku wysokim, ale nie więcej niż 35% kapitału Tier I.

W przypadku gdy wykorzystanie limitu wynosi co najmniej 90% wprowadzane są działania zapobiegające przekroczeniu limitu. Decyzje w tym zakresie podejmuje KRK.

Poniższa tabela prezentuje strukturę koncentracji zaangażowania bilansowego mBanku S.A. w poszczególne branże. Podział branżowy jest zbudowany na podstawie koncepcji łańcucha wartości, gdzie w ramach jednej branży skupione są podmioty, które prowadzą działalność związaną z danym rynkiem (dostawcy, producenci, sprzedawcy).

Poniższa tabela dotyczy kredytów wycenianych zamortyzowanym kosztem i nie obejmuje kredytów wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy oraz kredytów wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

Struktura koncentracji zaangażowania Banku

Lp.	Branże	Wartość brutto	%	Wartość brutto	%
		31.12.2021		31.12.2020	
1.	Klienci indywidualni	45 192 934	50,72%	44 097 253	51,42%
2.	Leasing i wynajem ruchomości	12 709 116	14,26%	12 108 583	14,12%
3.	Branża finansowa	4 198 618	4,71%	3 134 156	3,65%
4.	Obsługa rynku nieruchomości	3 891 773	4,37%	4 256 049	4,96%
5.	Budownictwo	2 836 359	3,18%	2 876 417	3,35%
6.	Branża spożywcza	2 371 179	2,66%	2 271 547	2,65%
7.	Energetyka i ciepłownictwo	1 574 779	1,77%	1 287 756	1,50%
8.	Materiały budowlane	1 514 260	1,70%	1 395 667	1,63%
9.	Metale	1 493 125	1,68%	1 342 377	1,57%
10.	Chemia i tworzywa	1 476 041	1,66%	1 401 420	1,63%
11.	Motoryzacja	1 442 714	1,62%	1 328 915	1,55%
12.	Handel hurtowy	1 185 696	1,33%	897 279	1,05%
13.	Transport i logistyka	1 178 782	1,32%	765 086	0,89%
14.	Handel detaliczny	981 705	1,10%	993 944	1,16%
15.	Drewno, meble i wyroby papiernicze	699 158	0,78%	1 219 083	1,42%
16.	Działalność profesjonalna	614 712	0,69%	432 946	0,50%
17.	Paliwa	577 381	0,65%	424 659	0,50%
18.	Farmacja	566 460	0,64%	721 578	0,84%
19.	Rolnictwo, leśnictwo i rybactwo	513 602	0,58%	371 280	0,43%
20.	Informacja i komunikacja	465 497	0,52%	640 110	0,75%

Łączne zaangażowanie Banku na dzień 31 grudnia 2021 roku w wyżej wymienione branże (poza osobami fizycznymi) wynosi 45,22% portfela kredytowego (31 grudnia 2020 roku: 44,15%).

Ryzyko inwestycyjne branż limitowanych przez Bank, tj. branż gdzie zaangażowanie Banku wynosi co najmniej 5% portfela korporacyjnego, zostało oszacowane zgodnie z zasadami klasyfikacji branż do limitowania przyjętymi przez KRK w maju 2019 roku, zmienionymi w 2021 roku.

Poniższa tabela przedstawia ryzyko branż limitowanych na koniec 2021 roku i na koniec 2020 roku.

Lp.	Branża	31.12.2021	31.12.2020
1.	Finansowa	niskie	niskie
2.	Paliwowa	n/d*	średnie
3.	Spożywcza	średnie	średnie
4.	Budowlana	wysokie	wysokie
5.	Motoryzacyjna	n/d*	n/d*
6.	Metale	średnie	wysokie
7.	Chemia i tworzywa	n/d*	n/d*
8.	Energetyka	średnie	średnie

*n/d oznacza, że ekspozycja Banku nie przekraczała 5% portfela korporacyjnego, branża nie była limitowana.

Ryzyko koncentracji dużych ekspozycji

Celem procesu zarządzania ryzykiem koncentracji dużych ekspozycji jest bieżący monitoring poziomu limitów określonych w Rozporządzeniu CRR. W celu zabezpieczenia się przed ryzykiem przekroczenia regulacyjnych limitów w Banku:

- ustalane są limity wewnętrzne, niższe niż określone w Rozporządzeniu CRR,
- prowadzony jest codzienny monitoring dużych ekspozycji oraz obowiązuje niezwłoczne informowanie uczestników procesów kredytowego i inwestycyjnego w przypadku zanotowania przekroczeń limitów wewnętrznych.

Działania te mają bezpośredni wpływ na decyzje podejmowane w Banku dotyczące nowych ekspozycji lub zwiększania ekspozycji istniejących.

mBank przykładą szczególną wagę do prawidłowej identyfikacji skali ryzyka wobec znaczących ekspozycji kredytowych, które są zdefiniowane w wewnętrznych przepisach Banku. W przypadku przekroczenia określonej kwoty ekspozycji/limitu na klienta lub grupę podmiotów powiązanych identyfikowanej jako „bulk risk”, finansowanie wymaga dodatkowej decyzji Zarządu Banku niezależnie od PD-ratingu i poziomu szczebla decyzyjnego.

Bank monitoruje duże zaangażowania podlegające limitowi koncentracji, tj. ekspozycje po uwzględnieniu skutków ograniczenia ryzyka kredytowego (art. 401 - 403 Rozporządzenia CRR) oraz wyłączeń (art. 390 ust. 6, art. 400, art. 493 ust. 3 Rozporządzenia CRR), które są równe lub przekraczają 10% uznanego kapitału. Według stanu na koniec 2021 roku nie zanotowano żadnego dużego zaangażowania podlegającego limitowi koncentracji.

3.5. Ryzyko rynkowe

W prowadzonej działalności Bank jest narażony na ryzyko rynkowe, czyli ryzyko niekorzystnej zmiany bieżącej wyceny instrumentów finansowych znajdujących się w portfelach Banku, następującej w wyniku zmian czynników ryzyka rynkowego, takich jak:

- stopy procentowe,
- kursy walutowe,
- ceny akcji i kwotowania indeksów,
- implikowane zmienności instrumentów opcyjnych,
- spready kredytowe (w części odpowiadającej za rynkową fluktuację cen papierów dłużnych, odzwierciedlając wartość spreadu kredytowego dla obligacji korporacyjnych oraz wartość spreadu pomiędzy krzywą rentowności obligacji rządowych a krzywą swap - dla obligacji rządowych).

W zakresie księgi bankowej Bank wyróżnia ryzyko stopy procentowej, które definiuje jako ryzyko niekorzystnej zmiany zarówno bieżącej wyceny pozycji księgi bankowej, jak i wyniku odsetkowego, na skutek zmian stóp procentowych.

3.5.1. Organizacja zarządzania ryzykiem

Organizując procesy zarządzania ryzykiem rynkowym Bank przestrzega wymogów wynikających z przepisów prawa oraz uwzględnia rekomendacje nadzorcze, w szczególności Rekomendacje KNF (m.in. A, C, G, I) oraz wytyczne EBA, które dotyczą zarządzania ryzykiem rynkowym.

Naczelną zasadą organizacji procesu zarządzania ryzykiem rynkowym w Banku jest oddzielenie funkcji monitoringu i kontroli ryzyka rynkowego od funkcji związanych z podejmowaniem i utrzymywaniem otwartych pozycji ryzyka rynkowego.

3.5.2. Narzędzia i miary

Na potrzeby wewnętrznego zarządzania Bank kwantyfikuje ekspozycję na ryzyko rynkowe, zarówno dla księgi bankowej, jak i handlowej, poprzez pomiar:

- wartości zagrożonej (VaR),
- oczekiwanej straty pod warunkiem, że strata przekracza wartość zagrożoną (ES – Expected Shortfall),
- wartości zagrożonej w niekorzystnych warunkach rynkowych (Stressed VaR),
- kapitału ekonomicznego na pokrycie ryzyka rynkowego,
- wartości testów warunków skrajnych,
- wrażliwości portfela na zmiany cen i parametrów rynkowych (IR BPV – Interest Rate Basis Point Value, CS BPV – Credit Spread Basis Point Value).

Bank przypisuje ryzyko rynkowe pozycjom księgi bankowej niezależnie od zasad kalkulacji wyniku na tych pozycjach stosowanych na potrzeby sprawozdawczości finansowej. Miary ryzyka rynkowego pozycji odsetkowych księgi bankowej są wyznaczane modelami wartości bieżącej (NPV – net present value).

Bank monitoruje ryzyko rynkowe w trybie dziennym. Dla wybranych miar ryzyka pomiar prowadzony jest w trybie tygodniowym (Stressed VaR, CS BPV według klas ratingowych) lub miesięcznym (kapitał ekonomiczny).

Dla księgi bankowej Bank stosuje dodatkowo następujące miary (szerzej opisane w rozdziale dotyczącym ryzyka stopy procentowej):

- wrażliwość wartości ekonomicznej kapitału (delta EVE),
- wrażliwość wyniku odsetkowego netto (delta NII),
- luka przeszacowania.

Wartość zagrożona (VaR) wyznaczana jest dla poszczególnych czynników ryzyka za pomocą metody historycznej, dla 1-dniowego i 10-dniowego horyzontu czasowego, dla poziomów ufności 95%, 97,5% oraz 99%, zakładając utrzymywanie niezmienną struktury portfela. W metodzie symulacji historycznej brane są pod uwagę dane historyczne dotyczące czynników ryzyka z ostatnich 254 dni roboczych.

Na podstawie kalkulacji wartości zagrożonej obliczana jest oczekiwana wartość straty pod warunkiem, że strata przekracza wartość zagrożoną (ES), jako średnia z sześciu hipotetycznych największych strat.

Wartość zagrożona w niekorzystnych warunkach rynkowych (Stressed VaR) jest miarą potencjalnej straty portfela w niekorzystnych warunkach rynkowych odbiegających od typowego zachowania rynku. Kalkulacja jest analogiczna do kalkulacji wartości zagrożonej, a jedyną różnicą jest okres występowania warunków skrajnych, który wyznaczany jest na podstawie szeregu wartości zagrożonej, opartego na kolejnych dwunastomiesięcznych oknach zmian czynników ryzyka od 2007 roku.

Kapitał ekonomiczny na pokrycie ryzyka rynkowego to kapitał na pokrycie strat w skali jednego roku z tytułu zmian wyceny instrumentów finansowych tworzących portfele Banku, wynikających ze zmian cen i wartości parametrów rynkowych.

Dodatkowymi miarami ryzyka rynkowego, uzupełniającymi pomiar wartości zagrożonej, są testy warunków skrajnych. Pokazują one hipotetyczną zmianę bieżącej wyceny portfeli Banku, która nastąpiłaby wskutek wystąpienia tzw. scenariuszy testów warunków skrajnych, czyli przyjęcia przez czynniki ryzyka wyszczególnionych skrajnych wartości, przy założeniu utrzymywania statycznego portfela.

Testy warunków skrajnych składają się z dwóch części: standardowych testów warunków skrajnych wyznaczonych dla standardowych czynników ryzyka (kursy wymiany walut, stopy procentowe, ceny akcji oraz ich zmienności), a także testów warunków skrajnych, które obejmują zmiany spreadów kredytowych. W ten sposób zaadresowano między innymi potrzebę pokrycia w analizach testów warunków skrajnych niezależnego wpływu ryzyka bazowego (spreadu pomiędzy krzywą rentowności obligacji rządowych oraz krzywą swap), na które wyeksponowany jest Bank z tytułu utrzymywania portfela obligacji Skarbu Państwa.

IR BPV jest miarą wrażliwości bieżącej wyceny portfeli na wzrost stóp procentowych o 1 punkt bazowy, a CS BPV na wzrost spreadu kredytowego o 1 punkt bazowy.

W celu odwzorowania ryzyka stopy procentowej produktów obszarów bankowości detalicznej i korporacyjnej o nieokreślonym terminie przeszacowania odsetek lub o stopach administrowanych przez mBank, Bank stosuje modele tak zwanych portfeli replikujących. Podejście do rachunków bieżących uwzględnia podział części stabilnej na część salda wrażliwą i niewrażliwą na zmiany stóp procentowych. Przyjęta dla części stabilnych kapitału oraz rachunków bieżących, niewrażliwych na zmiany stóp procentowych, struktura tenorowa odzwierciedla przyjętą strategię Banku w zakresie stabilizowania wyniku odsetkowego. Dla rachunków oszczędnościowych struktura tenorowa części stabilnej jest modelowana.

Przedstawione poniżej wyniki pomiaru VaR i IR BPV prezentują ujęcie z uwzględnieniem modelowania stabilnych części kapitału i produktów o nieokreślonym terminie zapadalności/wymagalności (produkty NMD).

Metodologia pomiaru podlega wstępnej i okresowej walidacji, prowadzonej przez Jednostkę Walidacyjną, oraz kontroli przez Departament Audytu Wewnętrznego.

W celu ograniczenia ekspozycji na ryzyko rynkowe ustanawiane są limity na:

- VaR na poziomie ufności 97,5% w 1-dniowym horyzoncie czasowym,
- wyniki testów warunków skrajnych,
- miary wrażliwości IR BPV i CS BPV.

Decyzje w zakresie wartości limitów ryzyka rynkowego podejmują:

- Rada Nadzorcza (w odniesieniu do portfela Grupy mBanku),
- Zarząd Banku (w odniesieniu do portfela mBanku),
- Komitet Ryzyka Rynków Finansowych (w odniesieniu do portfeli jednostek biznesowych).

3.5.3. Profil ryzyka rynkowego

Wartość zagrożona

W 2021 roku ryzyko rynkowe mierzone wartością zagrożoną VaR (w horyzoncie jednodniowym, na poziomie ufności 97,5%) utrzymywało się na umiarkowanym poziomie w relacji do limitów VaR.

W tabeli przedstawione zostały wartości VaR i Stressed VaR dla portfela mBanku:

tys. zł	2021		2020	
	31.12.2021	średnia	31.12.2020	średnia
VaR IR	15 825	11 024	11 091	9 365
VaR FX	2 095	3 276	2 196	1 390
VaR EQ	-	-	-	-
VaR CS	85 154	61 846	76 296	52 497
VaR	79 934	59 744	66 191	46 512
Stressed VaR	136 733	153 259	152 842	130 963

VaR IR – ryzyko stopy procentowej (bez wyodrębnionego spreadu kredytowego)

VaR FX – ryzyko walutowe

VaR EQ – ryzyko akcyjne

VaR CS – ryzyko spreadu kredytowego

Wyniki pomiaru prezentują ujęcie z uwzględnieniem modelowania stabilnych części kapitału i rachunków bieżących.

Na poziom wartości zagrożonej (VaR) miały wpływ w przeważającej mierze portfele instrumentów wrażliwych na stopę procentową oraz na wyodrębniony spread kredytowy - głównie portfele skarbowych papierów dłużnych (na księdze bankowej i handlowej) oraz pozycje wynikające z transakcji wymiany stóp procentowych. Wzrost wartości zagrożonej spowodowany był zwiększoną zmiennością na rynkach finansowych.

Miary wrażliwości

W tabeli przedstawione zostały wartości IR BPV i CS BPV (+1 p.b.) dla portfela mBanku w podziale na księgę bankową i handlową:

tys. zł	IR BPV		CS BPV	
	31.12.2021	31.12.2020	31.12.2021	31.12.2020
Księga bankowa	1 302	(1 195)	(11 499)	(13 739)
Księga handlowa	112	(2)	(209)	(205)
Łącznie	1 414	(1 197)	(11 708)	(13 944)

Prezentowana wrażliwość na zmiany spreadu kredytowego (CS BPV) dla księgi bankowej mBanku w około 50% wynika z pozycji w papierach dłużnych wycenianych według zamortyzowanego kosztu. Wahania cen rynkowych nie mają wpływu na poziom rezerwy rewaluacyjnej i rachunek zysków i strat dla tych pozycji.

Kapitał ekonomiczny na pokrycie ryzyka rynkowego

Bank kalkuluje kapitał ekonomiczny na pokrycie ryzyka rynkowego w ujęciu z uwzględnieniem modelowania stabilnych części kapitału i rachunków bieżących. Na koniec 2021 roku kapitał ekonomiczny na ryzyko rynkowe wynosił dla Banku 1 238,7 mln zł (na koniec 2020 roku: 1 202,8 mln zł).

Wielkość kapitału ekonomicznego na ryzyko rynkowe w 2021 roku determinowana była głównie dostosowaniem pozycji Banku do zmian zachodzących w rynkowych stopach procentowych. Odwrócenie profilu ryzyka stopy procentowej oraz skrócenie średniego terminu zapadalności portfela obligacji skarbowych powodowało spadek tej miary, co zostało zneutralizowane przez wzrost zmienności na rynkach finansowych.

3.6. Ryzyko walutowe

Bank jest narażony na wpływ zmian kursów walutowych z tytułu posiadanych aktywów finansowych i zaciągniętych zobowiązań w walutach innych niż PLN. Poniższe tabele przedstawiają ekspozycję Banku na ryzyko walutowe na dzień 31 grudnia 2021 roku i 31 grudnia 2020 roku. Tabele te przedstawiają aktywa i zobowiązania Banku według wartości bilansowej, w podziale walutowym.

31.12.2021	PLN	EUR	USD	CHF	CZK	INNE	Razem
AKTYWA							
Kasa, operacje z bankiem centralnym	8 357 978	3 356 377	75 411	1 029	285 356	11 457	12 087 608
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu i instrumenty pochodne zabezpieczające	1 362 403	1 200 628	16 052	2	1 719	370	2 581 174
Aktywa finansowe nieprzeznaczone do obrotu wyceniane obowiązkowo w wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym:	1 118 195	1 786	100 782	-	300	-	1 221 063
<i>Kapitałowe papiery wartościowe</i>	146 380	1 786	-	-	300	-	148 466
<i>Dłużne papiery wartościowe</i>	-	-	81 128	-	-	-	81 128
<i>Kredyty i pożyczki udzielone klientom</i>	971 815	-	19 654	-	-	-	991 469
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	53 565 145	289 926	288 845	-	18 741	-	54 162 657
Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie, w tym:	73 896 734	17 099 218	1 307 199	9 386 383	12 510 502	126 941	114 326 977
<i>Dłużne papiery wartościowe</i>	16 632 915	-	-	-	-	-	16 632 915
<i>Należności od banków</i>	3 778 784	1 413 867	209 785	1 727	5 758 863	31 890	11 194 916
<i>Kredyty i pożyczki udzielone klientom</i>	53 485 035	15 685 351	1 097 414	9 384 656	6 751 639	95 051	86 499 146
Zmiany wartości godziwej pozycji zabezpieczanych w zabezpieczeniu portfela przed ryzykiem stopy procentowej	1 055 478	-	-	-	-	-	1 055 478
Inwestycje w jednostki zależne	2 357 068	-	-	-	-	-	2 357 068
Aktywa trwałe i grupy do zbycia sklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	31 247	-	-	-	-	-	31 247
Wartości niematerialne	1 110 175	12	-	-	1 292	-	1 111 479
Rzeczowe aktywa trwałe	1 169 804	9 090	-	-	25 786	-	1 204 680
Nieruchomości inwestycyjne	127 510	-	-	-	-	-	127 510
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	-	-	-	-	28 077	-	28 077
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	719 446	-	-	-	1 878	-	721 324
Inne aktywa	645 923	143 657	2 306	3 716	61 875	-	857 477
AKTYWA RAZEM	145 517 106	22 100 694	1 790 595	9 391 130	12 935 526	138 768	191 873 819
ZOBOWIĄZANIA							
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu i instrumenty pochodne zabezpieczające	821 951	1 208 277	14 055	-	-	318	2 044 601
Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie, w tym:	123 444 184	25 869 036	4 928 451	6 472 682	11 062 474	857 244	172 634 071
<i>Zobowiązania wobec banków</i>	2 296 390	426 383	30 132	667 062	-	34	3 420 001
<i>Zobowiązania wobec klientów</i>	119 611 000	21 039 287	4 898 319	2 437 701	11 062 474	857 210	159 905 991
<i>Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych</i>	25 047	4 403 366	-	2 255 210	-	-	6 683 623
<i>Zobowiązania podporządkowane</i>	1 511 747	-	-	1 112 709	-	-	2 624 456
Zmiany wartości godziwej pozycji zabezpieczanych w zabezpieczeniu portfela przed ryzykiem stopy procentowej	-	-	-	-	110 033	-	110 033
Zobowiązania przeznaczone do sprzedaży	7 425	-	-	-	-	-	7 425
Rezerwy	701 091	31 627	880	105 110	985	5	839 698
Bieżące zobowiązanie z tytułu podatku dochodowego	25 845	1 840	-	-	26 782	-	54 467
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	-	89	-	-	-	-	89
Inne zobowiązania	2 315 210	164 635	200 073	7 621	75 885	38 188	2 801 612
ZOBOWIĄZANIA RAZEM	127 315 706	27 275 504	5 143 459	6 585 413	11 276 159	895 755	178 491 996
POZYCJA BILANSOWA NETTO							
POZYCJA BILANSOWA NETTO	18 201 400	(5 174 810)	(3 352 864)	2 805 717	1 659 367	(756 987)	13 381 823
Zobowiązania do udzielenia kredytów oraz pozostałe udzielone zobowiązania finansowe	27 996 744	2 145 537	284 189	3	638 255	2 538	31 067 266
Gwarancje, akcepty bankowe i akredytywy	5 050 743	1 977 365	493 112	146	1 839	33 201	7 556 406

31.12.2020	PLN	EUR	USD	CHF	CZK	INNE	Razem
AKTYWA							
Kasa, operacje z bankiem centralnym	3 399 601	291 572	53 085	3 244	178 384	13 412	3 939 298
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu i instrumenty pochodne zabezpieczające	1 915 648	444 566	67 746	57 654	3 718	4 203	2 493 535
Aktywa finansowe nieprzeznaczone do obrotu wyceniane obowiązkowo w wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym:	1 400 227	89 965	94 837	-	-	-	1 585 029
<i>Kapitałowe papiery wartościowe</i>	135 289	1 191	-	-	-	-	136 480
<i>Dłużne papiery wartościowe</i>	-	-	76 068	-	-	-	76 068
<i>Kredyty i pożyczki udzielone klientom</i>	1 264 938	88 774	18 769	-	-	-	1 372 481
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	46 953 709	462 708	114 762	-	200 433	-	47 731 612
Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie, w tym:	68 410 889	15 909 479	954 504	12 663 013	11 461 886	127 595	109 527 366
<i>Dłużne papiery wartościowe</i>	15 952 501	-	-	-	-	-	15 952 501
<i>Należności od banków</i>	3 249 289	1 091 745	151 508	1 455	6 311 745	40 102	10 845 844
<i>Kredyty i pożyczki udzielone klientom</i>	49 209 099	14 817 734	802 996	12 661 558	5 150 141	87 493	82 729 021
Inwestycje w jednostki zależne	2 202 524	2 398	-	-	-	-	2 204 922
Wartości niematerialne	1 013 586	25	-	-	135	-	1 013 746
Rzeczowe aktywa trwałe	1 215 682	6 183	-	-	24 631	-	1 246 496
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	-	-	-	-	22 826	-	22 826
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	204 352	-	-	-	2 572	-	206 924
Inne aktywa	647 078	39 611	4 837	345	63 229	18 153	773 253
AKTYWA RAZEM	127 363 296	17 246 507	1 289 771	12 724 256	11 957 814	163 363	170 745 007
ZOBOWIĄZANIA							
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu i instrumenty pochodne zabezpieczające	885 097	489 900	35 062	-	-	4 315	1 414 374
Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie, w tym:	104 636 057	23 334 613	4 871 216	6 169 619	9 614 564	689 743	149 315 812
<i>Zobowiązania wobec banków</i>	1 100 838	842 827	40 829	639 714	-	78	2 624 286
<i>Zobowiązania wobec klientów</i>	101 988 481	18 362 618	4 830 387	2 292 319	9 614 564	689 665	137 778 034
<i>Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych</i>	35 016	4 129 168	-	2 170 981	-	-	6 335 165
<i>Zobowiązania podporządkowane</i>	1 511 722	-	-	1 066 605	-	-	2 578 327
Zmiany wartości godziwej pozycji zabezpieczanych w zabezpieczaniu portfela przed ryzykiem stopy procentowej	48 638	-	-	-	10 986	-	59 624
Rezerwy	467 758	43 365	1 972	883	1 152	81	515 211
Bieżące zobowiązanie z tytułu podatku dochodowego	199 085	-	-	-	25 944	-	225 029
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	-	89	-	-	-	-	89
Inne zobowiązania	2 201 758	161 170	291 812	1 946	75 882	14 608	2 747 176
ZOBOWIĄZANIA RAZEM	108 438 393	24 029 137	5 200 062	6 172 448	9 728 528	708 747	154 277 315
POZYCJA BILANSOWA NETTO	18 924 903	(6 782 630)	(3 910 291)	6 551 808	2 229 286	(545 384)	16 467 692
Zobowiązania do udzielenia kredytów oraz pozostałe udzielone zobowiązania finansowe	27 882 533	2 327 450	261 282	2	592 029	24	31 063 320
Gwarancje, akcepty bankowe i akredytywy	5 694 104	1 866 706	468 673	20	1 893	41 579	8 072 975

3.7. Ryzyko stopy procentowej

W procesie zarządzania ryzykiem stopy procentowej księgi bankowej w mBanku zapewniona została niezależność funkcji identyfikacji, pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka od funkcji związanych z podejmowaniem ryzyka.

Ryzyko stopy procentowej księgi bankowej to ryzyko wynikające z narażenia wyniku odsetkowego oraz kapitału Banku na niekorzystny wpływ zmian stóp procentowych. Kierując się rekomendacjami KNF, w szczególności Rekomendacją G, oraz wytycznymi EBA (EBA/GL/2018/02), Bank monitoruje strukturę księgi bankowej w zakresie ryzyka niedopasowania terminów przeszacowania, ryzyka bazowego, ryzyka krzywej dochodowości oraz ryzyka opcji klienta.

Podstawowymi miarami ryzyka stopy procentowej księgi bankowej stosowanymi przez Bank są:

- luka przeszacowania, tj. różnica między aktywami, pasywami oraz pozycjami pozabilansowymi księgi bankowej, wrażliwymi na zmiany stóp procentowych, wyznaczana w określonych przedziałach przeszacowania w oparciu o najbliższą datę możliwej zmiany oprocentowania produktów odsetkowych,
- wrażliwość wyniku odsetkowego (delta NII), tj. różnica wyniku odsetkowego netto pomiędzy scenariuszem bazowym i scenariuszem alternatywnym, zakładającym różne możliwości przesunięcia krzywej rentowności oraz zmian struktury bilansu,

- wrażliwość wartości ekonomicznej kapitału (delta EVE), tj. różnica wartości bieżącej przepływów pieniężnych pomiędzy scenariuszem bazowym a scenariuszem alternatywnym, zakładającym różne przesunięcia krzywej rentowności, w tym zgodne z wytycznymi EBA dotyczącymi regulacyjnego testu wartości odstających (SOT).

Ryzyko stopy procentowej na portfelu bankowym jest zabezpieczane i zarządzane w oparciu o limity luki przeszacowania dla całego portfela, w tym osobno dla walut istotnych, limit dNII, SOT, limity dla ryzyka rynkowego – nałożonymi na wartość zagrożoną (VaR), testy warunków skrajnych oraz na IR BPV i CS BPV. Raporty powyższych miar są przygotowywane w trybie dziennym.

Bank kalkuluje w trybie miesięcznym i raportuje kwartalnie poziom wrażliwości dochodu odsetkowego netto, wyliczanego dla 22 scenariuszy zmian stóp procentowych, uwzględniających zmiany poziomu krzywej dochodowości (w tym równoległe przesunięcie krzywej, jej wystromienie oraz spłaszczenie) oraz ryzyka bazowego, zarówno w ujęciu statycznym, dynamicznym jak i dla bilansu odpływów w horyzoncie 5 lat. Główne założenia przyjęte do kalkulacji miary to:

- stosowanie stawek klientowskich, dekomponowanych na marżę handlową oraz stawkę rynkową,
- dla produktów bez określonej daty zapadalności/wymagalności przypisywanie terminów przeszacowania na podstawie modelu portfeli replikujących,
- zastosowane ograniczenia dolnego i górnego poziomu stopy klientowskiej, wynikającego z przepisów prawa,
- opcje behawioralne obejmujące zerwania depozytów oraz przedpłaty kredytów obliczane są na bazie średniej historycznej.

Dodatkowo Bank kalkuluje w trybie miesięcznym i raportuje kwartalnie wrażliwość wartości ekonomicznej kapitału dla 14 scenariuszy (w tym szokowe scenariusze regulacyjne opisane w wytycznych EBA) uwzględniających zmiany poziomu i nachylenia krzywej dochodowości oraz spreadów walutowych i kredytowych, w podziale na wartości w walutach razem oraz osobno dla walut istotnych, w oparciu o następujące założenia:

- uwzględnienie przepływów z aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych, z uwzględnieniem marż komercyjnych,
- użycie krzywych wolnych od ryzyka, z wyjątkiem papierów dłużnych, gdzie zastosowana została krzywa zawierająca spread kredytowy,
- wyłączenie kapitału z pasywów,
- brak nowej produkcji (run-off balance sheet).

W przypadku kalkulowanych miar wrażliwości dochodu odsetkowego netto Bank uwzględnia ryzyko wcześniejszej częściowej lub całkowitej spłaty kredytu/wycofania środków z rachunków terminowych przed terminem ich wymagalności. Stosowany algorytm przedpłat/zerwań bazuje na średniej historycznej, a jego wynikiem jest roczna stopa przedpłat kredytów/zerwań depozytów w podziale na waluty istotne (PLN, CHF, EUR, CZK) oraz portfel klientów detalicznych i korporacyjnych. Według stanu na 31 grudnia 2021 roku procentowa roczna wysokość przedpłat szacowanych na potrzeby wyżej wymienionych miar ryzyka kształtowała się następująco: klienci detaliczni 8%, klienci korporacyjni 10% (31 grudnia 2020 roku, odpowiednio: 9% oraz 18%). Bank dąży do stabilizacji wyniku odsetkowego (NII) i optymalizacji wyniku oraz zmian EVE w ramach przyjętego apetytu na ryzyko.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2021 roku i 31 grudnia 2020 roku wrażliwość dochodu odsetkowego netto (na podstawie bilansu statycznego w horyzoncie 12 miesięcy) oraz wartości ekonomicznej kapitału (dla bilansu odpływów) w scenariuszach szokowych dla ryzyka stopy procentowej przedstawia poniższa tabela.

	Δ NII		Δ EVE	
	31.12.2021	31.12.2020	31.12.2021	31.12.2020
Nagły równoległy wzrost o 200 pb	598 194	284 008	(378 318)	(880 873)
Nagły równoległy spadek o 200 pb	(1 371 483)	(862 460)	404 786	974 577
Równoległy wzrost szoku	575 424	279 017	(487 238)	(893 384)
Równoległy spadek szoku	(1 728 614)	(1 054 944)	524 708	986 934
Gwałtowniejszy szok	(1 123 731)	(565 329)	80 861	33 025
Bardziej umiarkowany szok	166 404	(156 800)	(175 404)	(181 862)
Wzrost szoku dla stóp krótkoterminowych	324 095	(67 690)	(328 980)	(439 965)
Spadek szoku dla stóp krótkoterminowych	(2 026 454)	(969 131)	343 495	174 392
Maximum	(2 026 454)	(1 054 944)	(487 238)	(893 384)
Kapitał Tier 1	13 529 356	15 049 829	13 529 356	15 049 829

mBank S.A.

Sprawozdanie Finansowe

według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej za 2021 rok

(w tys. zł)

	Δ NII	
	31.12.2021	31.12.2020
Równoległy wzrost o 100 pb	351 795	153 348
- PLN	192 007	37 971
- USD	33 153	1 375
- EUR	78 538	80 871
- CHF	14 439	15 810
- CZK	33 528	17 143
- pozostałe	130	178
Równoległy spadek o 100 pb	(715 290)	(537 950)
- PLN	(509 030)	(384 436)
- USD	(38 009)	(9 662)
- EUR	(112 241)	(107 288)
- CHF	2 389	18 254
- CZK	(51 239)	(54 034)
- pozostałe	(7 160)	(784)

Wzrost delta NII i spadek delta EVE w większości scenariuszy wynika z dostosowania pozycji Banku do sytuacji rynkowej. W związku z oczekiwanym wzrostem inflacji, planowanymi przez Radę Polityki Pieniężnej podwyżkami stóp procentowych i przewidywanym kształtowaniem się rynkowych stóp procentowych, na koniec 2021 roku Bank utrzymywał znacznie większą część aktywów w instrumentach o zmiennej stopie procentowej. Ponadto, na wrażliwość delta NII wpłynęła aktualizacja założeń dotyczących polityki cenowej rachunków depozytowych. Miara ta jest kalkulowana przy określonych założeniach metodologicznych, w tym stałości bilansu, marż historycznych dla produktów rolowanych, elastyczności cenowej, adekwatnej w danej sytuacji rynkowej, co sprawia, że nie powinna być traktowana jako prognoza wyniku odsetkowego, tylko miara wrażliwości na dany moment w określonych warunkach.

Dodatkowo zmiany poziomów delta NII i delta EVE wynikają ze wzrostu sumy bilansowej, którą obserwujemy pomiędzy 2020 i 2021 rokiem.

Ryzyko stopy procentowej mBanku S.A.

Poniższe tabele przedstawiają ekspozycję Banku na ryzyko stopy procentowej. Tabele te przedstawiają instrumenty finansowe Banku według wartości bilansowej, w podziale według wcześniejszego z dwóch terminów: zmiany oprocentowania przewidzianego w umowie lub terminu wymagalności.

31.12.2021	Do 1 miesiąca	Od 1 do 3 miesięcy	Od 3 do 12 miesięcy	Od 1 do 5 lat	Powyżej 5 lat	Pozycje nieodsetkowe	Razem
Aktywa							
Kasa, operacje z bankiem centralnym	3 244 327	-	-	-	-	8 843 281	12 087 608
Należności od banków	8 667 895	2 412 519	114 497	-	-	5	11 194 916
Dłużne i kapitałowe papiery wartościowe oraz inwestycje w jednostki zależne	10 573 823	1 911 593	12 848 084	22 503 610	5 522 422	2 505 533	55 865 065
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	62 158 195	32 672 177	2 444 642	7 588 013	459 283	399 985	105 722 295
Inne aktywa oraz pochodne instrumenty finansowe	107 871	58 547	63 589	78 458	9 360	2 406 315	2 724 140
Aktywa razem	84 752 111	37 054 836	15 470 812	30 170 081	5 991 065	14 155 119	187 594 024
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec banków	2 686 368	559 921	170 353	-	-	3 359	3 420 001
Zobowiązania wobec klientów	151 181 421	3 320 520	1 710 124	2 654 947	1 627	1 037 352	159 905 991
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	25 047	-	2 936 007	1 450 742	2 271 827	-	6 683 623
Zobowiązania podporządkowane	758 076	1 112 710	753 670	-	-	-	2 624 456
Pozostałe zobowiązania oraz pochodne instrumenty finansowe	81 384	146 529	127 133	135 706	19 190	4 251 497	4 761 439
Zobowiązania razem	154 732 296	5 139 680	5 697 287	4 241 395	2 292 644	5 292 208	177 395 510
Luka bilansowa	(69 980 185)	31 915 156	9 773 525	25 928 686	3 698 421		

31.12.2020	Do 1 miesiąca	Od 1 do 3 miesięcy	Od 3 do 12 miesięcy	Od 1 do 5 lat	Powyżej 5 lat	Pozycje nieodsetkowe	Razem
Aktywa							
Kasa, operacje z bankiem centralnym	854 901	-	-	-	-	3 084 397	3 939 298
Należności od banków	8 592 250	2 157 549	17 884	65 060	-	13 101	10 845 844
Dłużne i kapitałowe papiery wartościowe oraz inwestycje w jednostki zależne	4 651 567	3 344 171	18 629 374	18 485 456	6 758 200	2 417 470	54 286 238
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	64 567 809	24 943 283	1 764 249	4 932 247	289 261	307 568	96 804 417
Inne aktywa oraz pochodne instrumenty finansowe	198 361	173 579	186 740	272 601	28 646	1 519 291	2 379 218
Aktywa razem	78 864 888	30 618 582	20 598 247	23 755 364	7 076 107	7 341 827	168 255 015
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec banków	2 619 676	-	-	-	-	4 610	2 624 286
Zobowiązania wobec klientów	126 548 447	5 171 351	3 516 294	1 085 820	591 984	864 138	137 778 034
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	-	35 017	1 977 493	4 322 655	-	-	6 335 165
Zobowiązania podporządkowane	758 184	1 066 605	753 538	-	-	-	2 578 327
Pozostałe zobowiązania oraz pochodne instrumenty finansowe	100 210	172 186	220 697	198 722	23 891	3 445 844	4 161 550
Zobowiązania razem	130 026 517	6 445 159	6 468 022	5 607 197	615 875	4 314 592	153 477 362
Luka bilansowa	(51 161 629)	24 173 423	14 130 225	18 148 167	6 460 232		

3.8. Ryzyko płynności

Źródła ryzyka płynności

Ryzyko płynności jest rozumiane jako ryzyko utraty zdolności finansowania aktywów i terminowego wykonywania zobowiązań płatniczych, wynikających z posiadanych przez Bank pozycji bilansowych i pozabilansowych, na dogodnych dla Banku warunkach i po cenie rynkowej.

Przyczyny problemów z płynnością mogą pojawić się po stronie aktywnej oraz pasywnej bilansu a także mogą wynikać ze zobowiązań pozabilansowych.

Po stronie aktywnej ich głównym źródłem jest ryzyko płynności rynku oraz ryzyko nieterminowej spłaty kredytów. Ryzyko płynności rynku jest to rodzaj zagrożenia, którego objawem jest całkowity bądź częściowy brak możliwości upłynnienia posiadanych aktywów lub możliwość zbycia tych aktywów jedynie po niekorzystnej cenie.

Po stronie pasywnej najczęstszym źródłem ryzyka płynności jest ryzyko finansowania i ryzyko wycofania środków przez klientów. Pierwsze z nich jest rodzajem zagrożenia, w którym w przypadku kryzysu pozyskanie środków finansujących może odbyć się jedynie po znacznie wyższej cenie, a w sytuacji skrajnej pozyskanie lub odnowienie zapadającego finansowania wcale nie jest możliwe. Drugi rodzaj zagrożenia jest związany z niepewnością w zakresie zachowania klientów, których decyzje (np. dotyczące wycofania zdeponowanych środków) mogą zachwiać zdolnością Banku do bieżącej obsługi zobowiązań.

Źródłem ryzyka dla zobowiązań pozabilansowych są, związane z zachowaniem klientów, niespodziewane ciągnięcia przyznaných linii. Odnosi się to również do wykorzystywania przyznaných linii intraday i overdraft dla klientów powierniczych i korporacyjnych. Materializacja tego rodzaju ryzyka może być szczególnie dotkliwa w sytuacji występowania wysokich koncentracji zobowiązań. W odniesieniu do instrumentów pochodnych zawartych w ramach umów ramowych lub rozliczanych przez centralnego kontrahenta, ryzyko płynności może materializować się na skutek niekorzystnych, skrajnych zmian w warunkach rynkowych powodujących zmianę wyceny instrumentów pochodnych i związanej z tym konieczności uzupełnienia zabezpieczenia.

Bieżąca działalność Banku wymaga rozliczania operacji płatniczych. Tego typu działalność generuje wysokie zapotrzebowanie na płynność w ciągu dnia.

Biorąc pod uwagę Grupę mBanku ryzyko płynności identyfikowane jest również jako możliwość nieoczekiwanego wzrostu istotnych potrzeb płynnościowych spółek zależnych mBanku. W Grupie wprowadzono scentralizowane podejście do zarządzania finansowaniem w celu zwiększenia efektywności wykorzystywanych zasobów płynnościowych oraz bardziej efektywnego dopasowania struktury terminowej zapadalności finansowania i aktywów.

Ryzyko płynności może ujawnić się także w wyniku stosowania nieadekwatnych modeli na potrzeby analiz płynności (np. modelu osadu bazy depozytowej) i może w konsekwencji polegać na niedoszacowaniu ryzyka płynności. Jest ono monitorowane poprzez weryfikację i back-testy zgodnie z Polityką Zarządzania Modelami.

Organizacja zarządzania ryzykiem

W celu zapewnienia efektywnego procesu zarządzania ryzykiem płynności Zarząd Banku określa adekwatną strukturę organizacyjną oraz deleguje kompetencje na dedykowane jednostki i Komitety. Zarządzanie ryzykiem płynności odbywa się w oparciu o model trzech linii obrony.

Zarządzanie ryzykiem płynności ma na celu zapewnienie i utrzymywanie zdolności Banku i Grupy do wywiązywania się zarówno z bieżących, jak i przyszłych zobowiązań, z uwzględnieniem kosztów pozyskania płynności. Na proces zarządzania płynnością składa się zbiór działań mających na celu identyfikację, pomiar, kontrolę, monitorowanie, redukowanie oraz określenie akceptowanego poziomu ekspozycji na ryzyko. W procesie tym można wydzielić, w sensie operacyjnym, dwa podstawowe elementy – składnik obejmujący wszelkie formy zarządzania oraz składnik kontroli i monitorowania ryzyka płynności.

Celem zarządzania ryzykiem płynności jest zapewnienie i utrzymywanie zdolności Banku do wywiązywania się zarówno z bieżących, jak i przyszłych zobowiązań. Bank realizuje ten cel poprzez dywersyfikację stabilnych źródeł finansowania w odniesieniu do grup klientów (od których pozyskuje depozyty), produktów i walut, utrzymywanie bufora płynności, przy jednoczesnej optymalizacji bilansu pod kątem rentowności. Długoterminowe działania mBanku w tym zakresie realizowane są przy uwzględnieniu uwarunkowań co do możliwości pozyskania finansowania oraz dochodowości biznesu.

W 2021 roku poziom płynności Banku był monitorowany i utrzymywany na bardzo wysokim poziomie. Bieżący rok był kontynuacją roku 2020 pod względem warunków ekonomicznych (pandemia COVID-19), co skutkowało istotnym wzrostem sald na rachunkach klientów przy dwukrotnie niższym wzroście dynamiki rozwoju akcji kredytowej. Taka sytuacja miała bezpośrednie przełożenie na wzmocnienie pozycji płynnościowej.

Proces samooceny adekwatności płynności (ILAAP)

W celu dokonywania przeglądu systemu zarządzania ryzykiem płynności w Banku oraz całej Grupie został wypracowany proces ILAAP. W ramach tego procesu przeglądowi podlegają wszystkie elementy systemu zarządzania ryzykiem płynności, w tym:

- strategia zarządzania ryzykiem płynności,
- testy warunków skrajnych,
- plan awaryjny płynności,
- bufor płynności,
- zarządzanie ryzykiem płynności śróddziennej,
- system wczesnego ostrzegania,
- identyfikacja i pomiar ryzyka płynności,
- system raportowania.

Przegląd dokonywany jest raz w roku. Wnioski z przeprowadzanego przeglądu służą dalszemu ulepszaniu i rozwojowi systemu zarządzania ryzykiem płynności.

Narzędzia i miary wykorzystywane w pomiarze ryzyka płynności

W ramach zarządzania ryzykiem płynności analizie poddawany jest szereg miar ryzyka, z których podstawową jest luka niedopasowania. Obejmuje ona wszystkie aktywa, pasywa oraz pozycje pozabilansowe Banku dla wszystkich walut w horyzontach czasowych ustalonych przez Bank. W 2021 roku Bank utrzymywał poziom nadwyżki płynnościowej adekwatny do prowadzonej działalności operacyjnej i aktualnej sytuacji rynkowej w postaci portfela płynnych papierów skarbowych i pieniężnych, dla których istnieje możliwość zastawu bądź sprzedaży w dowolnym momencie bez istotnej utraty ich wartości.

Zgodnie z Uchwałą KNF nr 386/2008 w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności oraz zgodnie z Rozporządzeniem Delegowanym Komisji (UE) 2015/61 z dnia 10 października 2014 roku, zmienionym przez Rozporządzenie Delegowane Komisji (UE) 2018/1620 z dnia 13 lipca 2018 roku, obowiązującym od 30 kwietnia 2020 roku oraz rozporządzenia wykonawczego komisji (UE) 2021/451 z dnia 17 grudnia 2020, Bank kalkuluje nadzorcze miary płynności. W 2021 roku oraz 2020 roku nadzorcze limity nie były przekraczane. Ponadto Bank dokonuje pogłębionej analizy płynności długoterminowej oraz ustala wewnętrzne limity (o charakterze poziomów kontrolnych) zaangażowania w aktywa długoterminowe. Na miary nadzorcze nakładane są również limity wewnętrzne oraz wyznaczane odpowiednie bufor. Badana jest również stabilność i struktura źródeł finansowania, w tym poziom osadu i koncentracji dla depozytów terminowych i rachunków bieżących. Dodatkowo Bank przeprowadza analizy zmienności pozycji bilansowych i pozabilansowych, w szczególności otwartych linii kredytowych i wykorzystania limitów w rachunkach.

Bieżącej analizie podlega płynność w warunkach normalnych i stresowych, mogących skutkować potencjalnym zagrożeniem jej utraty. W celu określenia wytrzymałości Banku na niekorzystne, istotne zdarzenia mogące prowadzić do utraty płynności przeprowadzane są analizy scenariuszowe obejmujące skrajne założenia dotyczące funkcjonowania rynków finansowych i/lub zjawisk behawioralnych dotyczących klientów Banku. W tym celu regularnie kalkulowane są scenariusze testów warunków skrajnych w horyzoncie krótkoterminowym i długoterminowym, w scenariuszu stresu wewnątrzbankowego, rynkowego i połączonym. Dodatkowo raz do roku w Banku przeprowadzany jest scenariusz odwrócony dla ryzyka płynności (reverse stress test) oraz z częstotliwością miesięczną scenariusz kryzysowy dla ryzyka płynności śróddziennej. Testy warunków skrajnych są wykorzystywane w Banku do bieżącego zarządzania ryzykiem płynności.

Bank posiada ustalone procedury działania na wypadek zagrożenia utraty płynności finansowej. W zależności od dotkliwości występujących czynników oraz stopnia zagrożenie utratą płynności zdefiniowane są odpowiednie działania w Planie Awaryjnym na wypadek zagrożenia utraty płynności przez Grupę mBanku (Plan Awaryjny) lub w Planie Naprawy Grupy mBanku (Plan Naprawy). Scenariusze wykorzystywane w obu planach są spójne z powyższymi testami warunków skrajnych.

Realizacja strategii zapewnienia płynności polega na aktywnym zarządzaniu strukturą bilansu, przyszłych przepływów pieniężnych oraz utrzymywaniu odpowiednich rezerw płynności adekwatnych do potrzeb płynnościowych, wynikających z aktywności Banku i struktury bilansu, zobowiązań wobec spółek zależnych i aktualnej sytuacji rynkowej oraz zapotrzebowania na środki płynne wynikające z przeprowadzanych testów warunków skrajnych. W tym celu Bank utrzymuje zapas nieobciążonych aktywów płynnych stanowiących rezerwy płynności, dla których istnieje możliwość zastawu, transakcji na rynku repo bądź sprzedaży w dowolnym momencie bez istotnej utraty ich wartości. W skład rezerw płynności wchodziły polskie obligacje skarbowe w PLN i EUR, bony pieniężne emitowane przez Narodowy Bank Polski, oraz czeskie obligacje skarbowe i bony emitowane przez Narodowy Bank Czeski w CZK. Wartości tych rezerw wynosiły:

Wartość rezerw płynności (w mln zł)	
31.12.2021	31.12.2020
54 097	51 088

W celu wsparcia procesu zarządzania ryzykiem płynności został wypracowany system wskaźników wczesnego ostrzegania i wskaźników recovery. Składa się on ze wskaźników monitorujących poziom wykorzystania limitów regulacyjnych i wewnętrznych oraz dodatkowo wskaźników monitorujących istotne zmiany czynników rynkowych, a także zmiany struktury bilansu Banku. Przekroczenie wartości progowych przez zdefiniowane wskaźniki może być przesłanką do uruchomienia Planu Awaryjnego lub Planu Naprawy.

W związku ze stosowaniem przez Bank instrumentów FX swap i CIRS do zamiany nadwyżek walut lokalnych na waluty obce, w Banku obowiązują wewnętrzne limity na wykorzystanie tych instrumentów. Dodatkowo, w celu ograniczenia ryzyka koncentracji transakcji FX swap monitorowana jest wielkość pozyskiwanych kwot w okresie do 1 roku w przedziałach miesięcznych.

W Banku obliczane są i raportowane również inne miary ryzyka płynności, obejmujące:

- koncentrację źródeł finansowania,
- stabilność bazy depozytowej,
- zrywalność depozytów,
- wskaźnik finansowania rynku nieruchomości,
- wskaźnik koncentracji ryzyka płynności w obrębie pozycji pozabilansowych dotyczących zobowiązań o charakterze finansowym i gwarancyjnym.

Bank w zarządzaniu ryzykiem płynności uwzględnia również ryzyko płynności produktu. Odzwierciedlone jest ono w zakresie pomiaru płynności rynku papierów wartościowych, które tworzą rezerwy płynności. Bank, w odstępach miesięcznych, analizuje płynność rynkową obligacji Skarbu Państwa, uwzględniając determinanty płynności rynkowej takie jak obrót rynkowy, głębokość arkusza zleceń, spread transakcji kupna/sprzedaży i wielkość emisji. Badanie płynności rynkowej odzwierciedlone jest w wewnętrznych miarach płynności, w których konstrukcja scenariuszy uwzględnia upłynnianie obligacji Skarbu Państwa będących w posiadaniu Banku na poszczególnych seriach obligacji. Badanie potencjału rynkowego wykonywane jest również w kontekście potencjału zastawienia poszczególnych serii obligacji.

Pomiar, limitowanie i raportowanie ryzyka płynności

W Banku funkcjonuje proces cyklicznego raportowania ryzyka płynności. Obejmuje ono zarówno dostarczanie informacji dziennej dla jednostek zajmujących się zarządzaniem ryzykiem płynności oraz osób kontrolujących zarządzanie ryzykiem płynności na poziomie operacyjnym, jak i cykliczne raportowanie dla wyższych szczebli zarządzania na potrzeby podejmowania decyzji strategicznych dotyczących ryzyka płynności.

W cyklu dziennym raportowane są:

- miary regulacyjne,
- luki płynności w scenariuszach kryzysowych dla mBanku, Grupy mBanku oraz istotnych z punktu widzenia ryzyka płynności spółek zależnych wraz z wykorzystaniem nałożonych na nie limitów,
- płynność śróddzienna,
- inne miary wewnętrzne ryzyka płynności.

W cyklu tygodniowym raportowane są:

- wskaźniki wczesnego ostrzegania (EWI),
- wskaźniki recovery.

W cyklu miesięcznym raportowane są:

- miary regulacyjne i wewnętrzne miary płynności dla członków Zarządu Banku oraz Komitetu Ryzyka Rynków Finansowych (KRF),
- miary regulacyjne, wewnętrzne miary płynności oraz prognozy miar płynności uwzględniające prognozy rozwoju biznesu dla Komitetu ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami oraz Kapitałem Grupy mBanku (CALCO).

W cyklu kwartalnym raportowane są miary regulacyjne i wewnętrzne miary płynności dla Rady Nadzorczej Banku.

Dla potrzeb bieżącego monitorowania płynności Bank kalkuluje wartości urealnionej, skumulowanej luki niedopasowania przepływów pieniężnych. Luka urealniona jest kalkulowana na bazie przepływów kontraktowych (Nota 3.8.1). Urealniane są przede wszystkim przepływy w portfelu depozytów klientów niebankowych, w portfelu kredytów w rachunkach bieżących oraz przepływy portfela kredytów terminowych. Przy kalkulacji miar płynności Bank bierze pod uwagę potencjalne możliwości uzyskania środków finansowych z tytułu upłynięcia bądź zastawienia papierów wartościowych należących do rezerw płynności Banku.

W metodyce LAB miara LAB Base Case jest podstawową miarą zarządczą i na jej podstawie limitowane są luki płynności w poszczególnych walutach obcych.

Wartość urealnionej, przedziałowej i skumulowanej luki niedopasowania przepływów pieniężnych (w mln zł)				
Przedział czasowy	luka LAB Base Case - 31.12.2021		luka LAB Base Case - 31.12.2020	
	przedziałowa	skumulowana	przedziałowa	skumulowana
do 1 dnia roboczego	33 864	33 864	22 968	22 968
do 3 dni roboczych	2 267	36 131	3 038	26 006
do 7 dni kalendarzowych	515	36 646	(124)	25 882
do 15 dni kalendarzowych	(1 476)	35 170	398	26 280
do 1 miesiąca	(1 795)	33 375	1 294	27 574
do 2 miesięcy	(775)	32 600	3 021	30 595
do 3 miesięcy	(502)	32 098	(184)	30 411
do 4 miesięcy	(158)	31 940	195	30 606
do 5 miesięcy	(531)	31 409	195	30 801
do 6 miesięcy	(264)	31 145	(91)	30 710
do 7 miesięcy	(260)	30 885	60	30 770
do 8 miesięcy	(475)	30 410	265	31 035
do 9 miesięcy	(2 462)	27 948	(117)	30 918
do 10 miesięcy	(850)	27 098	(196)	30 722
do 11 miesięcy	(987)	26 111	(528)	30 194
do 12 miesięcy	(1 148)	24 963	(2 608)	27 586

Powyższe wartości należy interpretować jako nadwyżki/niedobory płynności w wymienionych przedziałach czasowych. Pozytywny wpływ na poziom luki płynności miała dynamika rozwoju klientów depozytów terminowych i rachunków bieżących w wysokości 22,1 mld zł, w przeliczeniu po kursie z dnia

31 grudnia 2021 roku, która przewyższyła dynamikę rozwoju działalności kredytowej w wysokości 7 mld zł, w przeliczeniu po kursie z dnia 31 grudnia 2021 roku (w 2020 roku odpowiednio: 20,4 mld zł oraz 3,2 mld zł, w przeliczeniu po kursie z dnia 31 grudnia 2020 roku).

W ramach Banku zawarta jest ograniczona liczba transakcji, w przypadku których obniżenie oceny kredytowej Banku może skutkować koniecznością złożenia dodatkowego zabezpieczenia lub przedterminowej spłaty zobowiązania. Kwota maksymalnego zobowiązania wynikająca z tego tytułu, w sytuacji obniżenia ratingu Banku do poziomu BB+ lub niżej przez dwie agencje ratingowe, wynosi według stanu na 31 grudnia 2021 roku 314 mln CHF (31 grudnia 2020 roku: 314 mln CHF). Wymaganie takie nie jest jednak bezwarunkowe. Zapisy umowne nie wykluczają ustalenia kwoty, formy oraz terminu złożenia zabezpieczenia w drodze ustaleń pomiędzy stronami.

W 2021 roku płynność Banku kształtowała się na wysokim i bezpiecznym poziomie, co było odzwierciedlone w kwocie nadwyżki środków płynnych nad zobowiązaniami krótkoterminowymi w terminach miar LAB oraz w poziomach miar regulacyjnych.

Niedopasowanie luk LAB w terminach do 1 miesiąca oraz do 1 roku oraz wartości miar regulacyjnych LCR i NSFR na koniec 2021 i 2020 roku przedstawia poniższa tabela:

	31.12.2021	31.12.2020
LAB Base Case 1M	33 375	27 574
LAB Base Case 1Y	24 963	27 586
LCR	203%	202%
NSFR	152%	-

* Miary LAB są wyrażone w mln zł, podczas gdy LCR oraz NSFR są miarami relatywnymi wyrażonymi w postaci ułamka dziesiętnego.

Miary LCR oraz NSFR pozostawały na bezpiecznym poziomie, znacznie przekraczającym 100%.

Źródła finansowania

Założenia strategiczne dotyczące dywersyfikacji źródeł finansowania i rentownej struktury bilansu odzwierciedlone są w planie finansowym mBanku za pomocą wybranych mierników, między innymi wskaźnika L/D (Loans to Deposits). Mierzy on określoną relację kredytów do depozytów w celu utrzymania stabilnej struktury bilansu. W ciągu roku 2021 wartość wskaźnika L/D dla Banku uległa nieznacznej zmianie z poziomu 70,3% na koniec 2020 roku do poziomu 66,3% na koniec 2021 roku. Bank buduje stabilną bazę depozytową poprzez oferowanie klientom produktów depozytowych, inwestycyjnych oraz programów regularnego i celowego oszczędzania. Środki pozyskiwane od klientów Banku stanowią główne źródło finansowania działalności obok portfela długoterminowych pożyczek od banków (powyżej 1 roku) i emisji obligacji (Nota 29). Wspomniane pożyczki i obligacje, łącznie z pożyczkami podporządkowanymi (Nota 29), stanowią źródło finansowania portfela kredytów hipotecznych w CHF. W związku z zaprzestaniem sprzedaży kredytów hipotecznych w CHF następuje sukcesywne zmniejszanie się należności Banku w tej walucie wynikające ze stopniowego spłacania się portfela.

W trzecim kwartale 2021 roku, Bank wyemitował zielone obligacje nieuprzywilejowane senioralne (NPS) o wartości 500 mln EUR, kwalifikujące się do wskaźnika MREL, refinansujące zapadające finansowanie obligacji niezabezpieczonych w kwocie 428 mln EUR, które Bank wykupił w dniu 26 listopada 2021 roku. Ponadto jako źródło finansowania (w tym w walutach obcych) Bank wykorzystuje średnioterminowe i długoterminowe instrumenty, w tym finansowanie w postaci linii kredytowych na rynku międzynarodowym, emisje niezabezpieczone, pożyczki bilateralne oraz transakcje FX swap i CIRS.

Przy podejmowaniu decyzji co do finansowania, mając na celu optymalne dostosowanie struktury terminowej źródeł finansowania do struktury długoterminowych aktywów, Bank bierze pod uwagę poziomy nadzorczych miar płynności oraz wewnętrznie ustanowione limity płynności.

Strategia finansowania opiera się na następujących założeniach:

- dywersyfikowania źródeł i terminów finansowania,
- zachowania bezpiecznych poziomów regulacyjnych i wewnętrznych miar płynności,
- stabilnego powiększania depozytów transakcyjnych,
- zaciągania zobowiązań, kwalifikujących się do wskaźnika MREL,
- utrzymywania zdolności emisyjnych mBanku Hipotecznego, jednak z większym zaangażowaniem Banku w finansowanie spółki zależnej przez nabycie jej listów zastawnych,
- zwiększania niezależności finansowej od akcjonariusza większościowego.

3.8.1. Przepływy środków pieniężnych z transakcji na niepochońdnych instrumentach finansowych

Poniższa tabela zawiera wartości przepływów środków pieniężnych wymaganych do zapłacenia przez Bank, wynikających z zobowiązań finansowych. Przepływy zaprezentowano na datę bilansową w podziale według pozostałego umownego terminu wymagalności. Kwoty denominowane w walutach obcych zostały przeliczone na złote według średniego kursu NBP z dnia bilansowego. Kwoty ujawnione w analizie terminów wymagalności to umowne niezdyskontowane przepływy środków pieniężnych.

31.12.2021	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Zobowiązania wobec banków	2 691 107	561 539	171 634	5	-	3 424 285
Zobowiązania wobec klientów	152 364 840	3 566 669	1 843 809	1 580 923	619 253	159 975 494
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	5 962	123	2 931 994	3 848 604	-	6 786 683
Zobowiązania podporządkowane	21 385	5 479	41 832	948 576	1 931 767	2 949 039
Pozostałe zobowiązania	2 049 814	154	136	224	-	2 050 328
Zobowiązania razem	157 133 108	4 133 964	4 989 405	6 378 332	2 551 020	175 185 829
Aktywa razem	34 197 948	8 985 458	29 467 950	79 793 582	66 902 535	219 347 473
Luka płynności netto	(122 935 160)	4 851 494	24 478 545	73 415 250	64 351 515	44 161 644

31.12.2020	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Zobowiązania wobec banków	2 624 368	-	-	-	-	2 624 368
Zobowiązania wobec klientów	127 356 736	4 346 413	2 591 407	2 983 417	593 163	137 871 136
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	56 439	31 343	2 052 142	4 368 767	-	6 508 691
Zobowiązania podporządkowane	21 433	5 274	40 540	960 314	1 919 682	2 947 243
Pozostałe zobowiązania	2 066 066	34	265	372	-	2 066 737
Zobowiązania razem	132 125 042	4 383 064	4 684 354	8 312 870	2 512 845	152 018 175
Aktywa razem	19 703 500	9 090 181	30 606 003	70 533 421	54 047 139	183 980 244
Luka płynności netto	(112 421 542)	4 707 117	25 921 649	62 220 551	51 534 294	31 962 069

Aktywa, zapewniające realizację wszystkich zobowiązań oraz zobowiązań do udzielenia kredytów, obejmują gotówkę, środki pieniężne w banku centralnym, środki w drodze oraz obligacje skarbowe i inne uznane obligacje, należności od banków, kredyty i pożyczki udzielone klientom.

W normalnej działalności część z kredytów udzielonych klientom, których umowny termin spłaty przypadał w ciągu roku, zostanie przedłużona. Ponadto, część dłużnych papierów wartościowych została zastawiona jako zabezpieczenie zobowiązań. Bank mógłby zapewnić środki pieniężne na nieoczekiwane wypływy netto sprzedając papiery wartościowe oraz korzystając z innych źródeł finansowania, takich jak rynek papierów zabezpieczonych aktywami.

Zobowiązania z tytułu leasingu według terminów wymagalności (niezdyskontowane) zostały przedstawione w Nocie 29.

Pozostałe umowne terminy wymagalności wystawionych gwarancji przedstawiono w Nocie 35.

3.8.2. Przepływy środków pieniężnych z pochodnych instrumentów finansowych

Pochodne instrumenty finansowe rozliczane w kwotach netto

Do pochodnych instrumentów finansowych rozliczanych przez Bank na bazie netto należą:

- kontrakty na przyszłą stopę procentową (FRA),
- opcje,
- warrant,
- kontrakty Overnight Index Swap (OIS),
- kontrakty swap na stopę procentową (IRS),
- kontrakty swap na stopę procentową w walucie obcej (CIRS),
- kontrakty swap na towary,
- kontrakty forward na papiery wartościowe,
- klientowskie transakcje terminowe na towary,
- kontrakty forward na emisję CO₂.

W poniższej tabeli przedstawiono zobowiązania finansowe Banku z tytułu transakcji na powyższych instrumentach finansowych, dla których wycena odpowiednio na koniec 2021 roku i na koniec 2020 roku jest ujemna. Przepływy z tytułu tych instrumentów pogrupowane zostały w odpowiednich pozostałych umownych terminach zapadalności na datę bilansową i prezentowane są w wartości niezdyktowanej. Kwoty denominowane w walutach obcych zostały przeliczone na złote według średniego kursu NBP z dnia bilansowego.

31.12.2021	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Kontrakty na przyszłą stopę procentową (FRA)	10 523	9 284	23 322	687	-	43 816
Kontrakty Overnight Index Swap (OIS)	944	5 243	(14 568)	(7 110)	4 004	(11 487)
Kontrakty swap na stopę procentową (IRS)	33 614	200 403	1 852 398	6 001 212	350 887	8 438 514
Kontrakty swap na stopę procentową w walucie obcej (CIRS)	(3 532)	(1 612)	26 245	5 116	1 087	27 304
Opcje	32	336	(14 192)	(10 391)	(448)	(24 663)
Inne	2 495	26 753	25 247	2 446	-	56 941
Pochodne instrumenty finansowe, które będą rozliczone na bazie netto razem	44 076	240 407	1 898 452	5 991 960	355 530	8 530 425

31.12.2020	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Kontrakty na przyszłą stopę procentową (FRA)	1 590	1 861	214	-	-	3 665
Kontrakty swap na stopę procentową (IRS)	206 259	353 477	1 155 508	2 744 196	180 774	4 640 214
Kontrakty swap na stopę procentową w walucie obcej (CIRS)	(923)	(5 713)	13 899	34 479	(364)	41 378
Opcje	(770)	1 754	(7 340)	(8 841)	13	(15 184)
Inne	2 789	10 093	18 387	661	-	31 930
Pochodne instrumenty finansowe, które będą rozliczone na bazie netto razem	208 945	361 472	1 180 668	2 770 495	180 423	4 702 003

Pochodne instrumenty finansowe rozliczane w kwotach brutto

Do pochodnych instrumentów finansowych rozliczanych przez Bank na bazie brutto należą pochodne walutowe instrumenty finansowe: walutowe kontrakty forward oraz walutowe kontrakty swap.

W poniższej tabeli przedstawiono zobowiązania/należności z tytułu instrumentów pochodnych Banku, które będą rozliczone na bazie brutto, pogrupowane w odpowiednich pozostałych umownych terminach zapadalności na datę bilansową. Kwoty denominowane w walutach obcych zostały przeliczone na złote według średniego kursu NBP z dnia bilansowego.

31.12.2021	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Pochodne instrumenty walutowe:						
- wypływy	21 386 922	10 415 286	9 102 203	3 040 668	-	43 945 079
- wpływy	21 364 429	10 400 405	9 151 753	3 030 248	-	43 946 835

31.12.2020	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Pochodne instrumenty walutowe:						
- wypływy	23 898 127	10 203 748	7 334 439	4 189 193	-	45 625 507
- wpływy	24 005 802	10 136 207	7 330 734	4 174 794	-	45 647 537

Kwoty ujawnione w tabeli to niezdyktowane umowne wypływy/wpływy pieniężne.

Wartości zaprezentowane w powyższej tabeli to nominalne kwoty przepływów pozostające do rozliczenia z tytułu pochodnych walutowych instrumentów finansowych, podczas gdy w Nocie 19 zostały zaprezentowane wartości nominalne wszystkich umownie otwartych transakcji pochodnych.

Szczegółowe informacje dotyczące ryzyka płynności pozycji pozabilansowych przedstawiono w Nocie 35.

3.9. Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne jest rozumiane jako możliwość wystąpienia straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności procesów wewnętrznych, ludzi i systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych, obejmując również ryzyko prawne.

Ma ono kompleksowy charakter, co może mieć znaczący wpływ na działalność i sytuację Banku. Obok otoczenia oraz zdarzeń zewnętrznych jego źródłem może być Bank sam w sobie. Czynniki zewnętrzne i wewnętrzne, mające wpływ na ryzyko operacyjne, ze względu na dynamiczny charakter podlegają ciągłej analizie.

Zgodnie z Katalogiem Ryzyka, ryzyko operacyjne obejmuje w szczególności:

- ryzyko prawne,
- ryzyko prowadzenia działalności („conduct risk”),
- ryzyko IT,
- ryzyko cyberzagrożeń,
- ryzyko oszustw zewnętrznych,
- ryzyko oszustw wewnętrznych,
- ryzyko outsourcingu,
- ryzyko kadrowe i organizacyjne,
- ryzyko bezpieczeństwa fizycznego,
- ryzyko błędów w realizacji, dostawie i zarządzaniu procesem.

Ryzyko operacyjne nie obejmuje ryzyka reputacji, jednak materializacja ryzyka operacyjnego może powodować wzrost ryzyka reputacji.

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym realizowane jest w mBanku oraz na poziomie skonsolidowanym w Grupie mBanku. Organizując proces zarządzania ryzykiem operacyjnym Bank bierze pod uwagę wymogi regulacyjne, które stanowią punkt wyjścia dla przygotowania ram systemu kontroli i zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku i Grupie.

Celem zarządzania ryzykiem operacyjnym w Grupie jest ograniczenie przyczyn występowania zdarzeń operacyjnych, zmniejszanie prawdopodobieństwa ich wystąpienia oraz dotkliwości potencjalnych skutków. Przy podejmowaniu decyzji o akceptowalnym poziomie ryzyka operacyjnego rozważana jest analiza: koszty vs. korzyści.

Ze względu na dynamikę zmian czynników wpływających na ryzyko operacyjne kluczowymi elementami procesu zarządzania ryzykiem są: identyfikacja, ocena, kontrola i monitorowanie efektywności redukcji ryzyka, przeciwdziałanie materializacji ryzyka operacyjnego oraz raportowanie.

Podstawowe narzędzia wykorzystywane do identyfikacji, oceny i monitorowania ryzyka to:

1. Samoocena Efektywności Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym, która jest wykonywana przez jednostki organizacyjne Banku i spółki Grupy. Proces ten ma na celu zapewnienie identyfikacji, oceny ryzyk oraz podjęcia adekwatnych modyfikacji. Dodatkowo wspiera on proces komunikacji o konieczności zmian i usprawnień procesów kontrolnych.
2. Rejestr Strat Operacyjnych, który stanowi bazę danych o stratach wynikających z powstających zdarzeń operacyjnych. Bank korzysta także z dostępu do zewnętrznych baz danych o stratach operacyjnych i wykorzystuje je do analizy ryzyka operacyjnego i potencjalnych zagrożeń, na które narażone są instytucje działające w sektorze finansowym.
3. Kluczowe wskaźniki ryzyka KRI oraz wskaźniki ryzyka RI, które wspierają bieżące monitorowanie ryzyka. Proces umożliwia przewidywanie z pewnym wyprzedzeniem występowania zwiększonego poziomu ryzyka operacyjnego i odpowiednie reagowanie przez jednostki organizacyjne w celu uniknięcia powstawania zdarzeń i strat operacyjnych.
4. Scenariusze ryzyka operacyjnego, które opisują ryzyka związane z występowaniem rzadkich, ale potencjalnie bardzo poważnych w skutkach zdarzeń ryzyka operacyjnego.
5. Opiniowanie produktów przed wprowadzeniem w życie nowej lub modyfikowanej oferty produktowej oraz wpływu umów outsourcingowych na profil ryzyka operacyjnego.

Część narzędzi wspiera kilka etapów procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Bank posiada system regularnego monitorowania zdarzeń operacyjnych oraz sygnałów ostrzegających płynących z narzędzi, co umożliwia obserwację profilu ryzyka operacyjnego oraz zapewnia regularne podejmowanie działań zaradczych między innymi na poziomie Zarządu i Rady Nadzorczej.

Regularne monitorowanie pozwala szybko wykrywać słabości występujące w systemie zarządzania ryzykiem. Dzięki identyfikacji i analizie okoliczności związanych z odnotowanym zdarzeniem i stratą operacyjną Bank może lepiej poznać przyczyny wystąpienia zdarzenia operacyjnego i odpowiednio zapobiegać ich powtórzeniu również w innych obszarach organizacji.

Bank kładzie również duży nacisk na monitorowanie ryzyka operacyjnego i odpowiednie reagowanie na pojawiające się potencjalne zagrożenia. Terminowe monitorowanie procesów ma pomóc wczesnemu identyfikowaniu negatywnych trendów które mogą doprowadzić do istotnych strat materialnych w Banku.

Straty operacyjne

W 2021 roku w ramach zarządzania ryzykiem operacyjnym Bank mierzył się w szczególności ze stratami powiązanymi z ryzykiem prawnym związanym z portfelem kredytów w walutach obcych, cyberzagrożeniami oraz oszustwami popełnionymi przez osoby z zewnątrz.

Zdecydowana większość strat operacyjnych Banku dotyczy następujących linii biznesowych: bankowość komercyjna i bankowość detaliczna (wyodrębnionych zgodnie z Rozporządzeniem CRR).

W podziale strat na kategorie ryzyka, największe straty Bank ponosi z tytułu dwóch kategorii ryzyka operacyjnego: przestępstw popełnionych przez osoby z zewnątrz oraz klientów, produktów i praktyk biznesowych.

Poniższa tabela przedstawia rozkład strat rzeczywistych brutto poniesionych w 2021 i 2020 roku przez mBank według kategorii ryzyka operacyjnego:

Kategorie zdarzeń operacyjnych	Suma strat brutto – stan na dzień	
	31.12.2021	31.12.2020
Przestępstwa popełnione przez osoby z zewnątrz	5 144	5 051
Klienci, produkty i praktyki biznesowe dla kredytów walutowych	2 781 503	1 021 714
Klienci, produkty i praktyki biznesowe dla produktów bankowych z wyłączeniem kredytów walutowych	62 652	44 144
Realizacja, dostawa i zarządzanie procesem	4 283	9 727
Pozostałe	6 338	13 976
Razem	2 859 920	1 094 612

Wysoki udział strat w kategorii „Klienci, produkty i praktyki biznesowe” w 2021 roku wynikał przede wszystkim z poniesienia kosztów ryzyka prawnego związanego z kredytami walutowymi w CHF. Więcej informacji na ten temat zawarto w Nocie 34.

Poziom strat z tytułu ryzyka operacyjnego jest na bieżąco monitorowany i regularnie raportowany do Zarządu Banku, Rady Nadzorczej Banku oraz do Komitetów Forum Biznesu i Ryzyka. W przypadku przekroczeń progów strat operacyjnych istnieją w Grupie mBanku mechanizmy eskalacji. Zapewniają one odpowiednią analizę zdarzeń operacyjnych oraz powodują podjęcie działań naprawczych. Informacje dotyczące zdarzenia, dla którego efekt lub suma efektów zrealizowanych lub niezrealizowanych wynosi 1 mln zł i więcej, są raportowane do Wiceprezesa Zarządu ds. Zarządzania Ryzykiem oraz Departamentu Audytu Wewnętrznego.

3.9.1. Ryzyko braku zgodności

Zarządzanie ryzykiem braku zgodności w mBanku jest realizowane w szczególności zgodnie z postanowieniami Polityki zgodności w mBanku S.A., która zawiera ogólne zasady zapewniania zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

Przez ryzyko braku zgodności należy rozumieć skutki nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych w procesach funkcjonujących w Banku. Celem zarządzania ryzykiem braku zgodności jest minimalizowanie tego ryzyka.

Niedostosowanie działalności Banku do przepisów to szczególnie sytuacje, w których:

1. regulacje wewnętrzne nie uwzględniają postanowień przepisów prawa,
2. Bank nie stosuje się do zaleceń i rekomendacji Komisji Nadzoru Finansowego oraz innych organów nadzoru realizujących swoje zadania wobec instytucji finansowych,
3. Bank nie stosuje się do zaleceń wynikających z wewnętrznych postępowań, audytów wewnętrznych i zewnętrznych oraz kontroli Departamentu Compliance,
4. procesy bankowe i działania operacyjne przebiegają niezgodnie z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi.

Zapewnianie zgodności, poprzez realizację procesu zarządzania ryzykiem braku zgodności w procesach funkcjonujących w Banku oraz funkcję kontroli, odbywa się w ramach trzech linii obrony. Pierwsza linia obrony to zarządzanie ryzykiem i realizacja funkcji kontroli w działalności operacyjnej. Druga linia obrony to między innymi:

1. zarządzanie ryzykiem braku zgodności oraz realizacja funkcji kontroli w ramach zadań realizowanych przez Departament Compliance,
2. zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powoływanych do tego stanowiskach lub w jednostkach organizacyjnych w przypadku, gdy część zadań odnośnie identyfikacji i oceny ryzyka braku zgodności została powierzona innym jednostkom w ramach pierwszej lub drugiej linii obrony.

Trzecia linia obrony to działalność Departamentu Audytu Wewnętrznego.

Na wszystkich trzech liniach obrony pracownicy Banku odpowiednio stosują mechanizmy kontrolne lub niezależnie monitorują przestrzeganie tych mechanizmów w celu zapewnienia zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

Zapewnienie zgodności regulacji wewnętrznych Banku z przepisami prawa (krajowego i międzynarodowego) i ze standardami rynkowymi, a także przestrzeganie regulacji wewnętrznych przez pracowników zapewnia osiągnięcie celów systemu kontroli wewnętrznej i niweluje ryzyko braku zgodności oraz minimalizuje możliwość wystąpienia bądź eliminuje następujące ryzyka: prawne, reputacji, nałożenia sankcji i powstania strat finansowych oraz ryzyka wynikającego z rozbieżności przy interpretacji przepisów prawa.

Za realizację procesu zarządzania ryzykiem braku zgodności są odpowiedzialni wszyscy pracownicy Banku, stosownie do wykonywanego przez nich zakresu obowiązków oraz nadanych im uprawnień. Za koordynację i nadzór nad procesem zarządzania ryzykiem braku zgodności jest odpowiedzialny Departament Compliance.

Nadzór nad wdrażaniem w podmiotach zależnych Grupy mBanku wspólnych standardów w obszarze compliance jest realizowany w sposób nienaruszający obowiązujących przepisów prawa, regulacji ostrożnościowych i niezależności pracowników realizujących funkcję compliance w podmiotach zależnych, w szczególności na podstawie porozumień zawartych z podmiotami zależnymi.

3.10. Ryzyko biznesowe

Ryzyko biznesowe oznacza ryzyko strat z tytułu odchylenia rzeczywistego wyniku operacyjnego Grupy mBanku od planowanego poziomu. Kalkulacja odchyleń wartości rzeczywistych od planowanych jest przeprowadzana odrębnie dla części przychodowej i kosztowej. Ryzyko biznesowe obejmuje w szczególności ryzyko strategiczne, związane z możliwością wystąpienia negatywnych konsekwencji finansowych spowodowanych podjęciem błędnych lub niekorzystnych decyzji lub też wadliwą ich realizacją. Zakłada się przy tym, że skutki realizowanych decyzji strategicznych są odzwierciedlone w odchyleniach wyniku operacyjnego od poziomu planowanego w horyzoncie rocznym.

Ryzyko biznesowe jest uwzględniane w procesie kalkulacji kapitału ekonomicznego mBanku i Grupy mBanku.

W celu efektywnego zarządzania i ograniczania ryzyka biznesowego podejmowane są m.in. następujące działania:

- weryfikacja zaplanowanych danych w ramach procesu planistycznego,
- regularna analiza przyczyn obserwowanych odchyleń bieżących wyników finansowych jednostek organizacyjnych mBanku od poziomu zaplanowanego i informowanie Zarządu Banku o wynikach tych analiz,
- okresowa weryfikacja przyjętej strategii,
- regularna analiza działań konkurencji.

3.11. Ryzyko modeli

Ryzyko modeli jest rozumiane jako ryzyko negatywnych konsekwencji związanych z decyzjami podejmowanymi na podstawie danych wyjściowych modeli, które zostały nieprawidłowo zbudowane bądź są niewłaściwie administrowane. Ryzyko modeli może skutkować stratami finansowymi, błędnymi decyzjami biznesowymi lub strategicznymi, bądź też niekorzystnie zaważyć na renomie Banku.

W ryzyku modeli można wyodrębnić w szczególności następujące specyficzne podkategorie: ryzyko immanentne nierozzerwalnie związane z ograniczeniami w modelowaniu danego zjawiska, ryzyko założeń, ryzyko danych, ryzyko administrowania oraz ryzyko współzależności.

Ryzyko modeli jest zarządzane w Banku w sposób systemowy poprzez odpowiednie regulacje wewnętrzne dotyczące procesu zarządzania modelami i ich ryzykiem, w szczególności monitorowania i walidacji modeli.

Istotną rolę w procesie zarządzania modelami i ich ryzykiem odgrywa Komitet Ryzyka Modeli. Rekomenduje on między innymi poziom tolerancji na ryzyko modeli, który jest następnie zatwierdzany przez Zarząd oraz Radę Nadzorczą Banku.

3.12. Ryzyko reputacji

Celem zarządzania ryzykiem reputacji, definiowanym jako ryzyko wynikające z negatywnego postrzegania mBanku lub jego spółek zależnych przez interesariuszy, jest identyfikacja, ocena i ograniczanie ryzyka reputacji w ramach szczególnych procesów, aby chronić i wzmacniać dobre imię mBanku i Grupy mBanku.

Ryzyko reputacji może być ryzykiem wtórnym w stosunku do innych rodzajów ryzyka, takich jak ryzyko kredytowe, rynkowe, płynności i operacyjne. Ryzyko reputacji jest też ryzykiem pierwotnym, gdy wynika bezpośrednio z działalności etycznie, środowiskowo lub społecznie kontrowersyjnej. Ryzyko to jest identyfikowane, mierzone i monitorowane.

Aby monitorować i zarządzać ryzykiem reputacji, mBank stosuje następujące narzędzia i metody:

- wdrożone polityki i regulacje z obszaru compliance, bezpieczeństwa, praw człowieka i pracowniczych oraz dotyczące obsługi branż i obszarów wrażliwych pod względem ryzyka reputacji Banku,
- ocena poziomu ryzyka reputacji na podstawie negatywnych publikacji,
- analiza satysfakcji klientów,
- badanie nastrojów pracowniczych,
- badanie marki pracodawcy,
- zarządzanie kryzysowe,
- analiza ryzyka reputacji w toku wdrażania nowych i modyfikacji istniejących produktów,
- analiza reklamacji i skarg klientów,
- budowanie świadomości w obszarze compliance,
- badanie naruszeń praw pracowniczych i innych zasad działania Banku.

3.13. Ryzyko kapitałowe

W mBanku funkcjonuje proces zarządzania kapitałem w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem kapitałowym, rozumianym jako ryzyko wynikające z niezapewnienia kapitału, jak i braku możliwości osiągnięcia poziomu kapitału adekwatnego do ponoszonego przez Bank ryzyka prowadzonej działalności, niezbędnego do pokrycia nieoczekiwanych strat oraz spełniającego wymogi nadzorcze umożliwiające dalsze samodzielne funkcjonowanie Banku. Ryzyko kapitałowe obejmuje ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej.

Zarządzanie ryzykiem kapitałowym realizowane jest na poziomie jednostkowym w mBanku oraz na poziomie skonsolidowanym w Grupie mBanku.

Zarządzanie kapitałem w Banku jest zorganizowane jako proces obejmujący planowanie, zarządzanie i monitorowanie kapitału regulacyjnego oraz kapitału wewnętrznego. W ramach procesu zarządzania kapitałem prowadzony jest regularny monitoring adekwatności i efektywności kapitałowej w celu zapewnienia adekwatnego i optymalnego poziomu kapitału w Banku. Wsparciem dla tego procesu są analizy testów warunków skrajnych bazujące m.in. na scenariuszach zmian warunków makroekonomicznych, których celem jest przedstawienie dokładnego obrazu aktualnej pozycji kapitałowej oraz możliwych przyszłych zmian wynikających z przyjętych do analizy scenariuszy warunków skrajnych.

Więcej informacji na temat adekwatności kapitałowej Banku znajduje się w Nocie 46.

3.14. Ryzyko portfela kredytów w walutach obcych

Ryzyko portfela kredytów w walutach obcych jest związane z kredytami hipotecznymi i mieszkaniowymi w walutach obcych, udzielanymi kredytobiorcom indywidualnym do 2011 roku. Ryzyko to może wynikać w szczególności z materializacji ryzyka operacyjnego (prawnego), a także kredytowego oraz reputacyjnego w odniesieniu do tych kredytobiorców.

Ryzyko prawne portfela kredytów w walutach obcych (kredytów indeksowanych kursem obcej waluty) dotyczy portfela kredytów zabezpieczonych hipotecznie, udzielanych osobom fizycznym w latach 2004-2011.

Ryzyko to odnosi się do możliwości realizacji strat wynikających z niekorzystnych dla Banku orzeczeń w sprawach wytoczonych z powództwa kredytobiorców.

Zarządzając tym ryzykiem Bank podejmuje działania w celu ochrony interesów Banku w postępowaniach sądowych zmierzające do uzyskania korzystnych dla Banku rozstrzygnięć.

Dla efektywnego zarządzania ryzykiem prawnym portfela kredytów indeksowanych w Banku utworzono Departament Kredytów Spornych, do którego zadań należy w szczególności:

- przygotowanie materiałów wykorzystywanych w postępowaniach sądowych,
- koordynowanie działań pełnomocników procesowych,
- kalkulacja kosztów ryzyka prawnego związanego z kredytami walutowymi,
- współpraca i komunikacja z instytucjami zewnętrznymi w sprawach kredytów indeksowanych.

Więcej informacji na temat ryzyka prawnego związanego z kredytami hipotecznymi i mieszkaniowymi udzielonymi klientom indywidualnym w CHF zawarto w Nocie 34.

Bank zarządza ryzykiem kredytowym i reputacyjnym, które są związane z portfelem kredytów w walutach obcych, zgodnie z zasadami zarządzania tymi ryzykami.

3.15. Ryzyko podatkowe

Celem zarządzania ryzykiem podatkowym jest skuteczne i bezpieczne wykonywanie wszystkich obowiązków przewidzianych przez prawo podatkowe. Dlatego Bank identyfikuje ryzyka podatkowe oraz eliminuje lub ogranicza je w związku z pełnieniem roli:

- podatnika,
- płatnika podatku,
- podmiotu udzielającego informacji podatkowej klientom Banku, kontrahentom Banku lub organom podatkowym.

Bank zarządza ryzykiem podatkowym przez zapewnienie:

- integralności prawa podatkowego z prawem rachunkowym oraz sprawozdawczością finansową w regulacjach wewnętrznych Banku,
- prawidłowych procesów podatkowych zgodnych z obowiązującym prawem podatkowym,
- współpracy jednostek organizacyjnych przygotowujących, opiniujących i oferujących produkty klientom Banku,
- prawidłowej identyfikacji i monitoringu ryzyk podatkowych,
- zasad dotyczących zawierania transakcji z klientami,
- monitorowania zmian w przepisach prawa podatkowego i orzecznictwie.

3.16. Wartość godziwa aktywów i zobowiązań

Wartość godziwa jest rozumiana jako cena, która byłaby otrzymana ze sprzedaży składnika aktywów, bądź zapłacona w celu przeniesienia zobowiązania w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach między uczestnikami rynku na dzień wyceny. Wycena wartości godziwej opiera się na założeniu, że transakcja sprzedaży składnika aktywów lub przeniesienia zobowiązania odbywa się:

- na głównym rynku dla danego składnika aktywów bądź zobowiązania,
- w przypadku braku głównego rynku, na najkorzystniejszym rynku dla danego składnika aktywów lub zobowiązania.

Zgodnie z MSSF 9 w celach księgowych Bank wycenia aktywa i zobowiązania finansowe według amortyzowanego kosztu lub w wartości godziwej. Ponadto dla pozycji wycenianych księgowo według amortyzowanego kosztu przeprowadzana jest na potrzeby ujawnień w sprawozdaniach finansowych - zgodnie z wymaganiami MSSF 7 - wycena w wartości godziwej.

Podejście do księgowej wyceny aktywów kredytowych w wartości godziwej zostało opisane w rozdziale 3.3.7.

Zgodnie z praktykami rynkowymi Bank wycenia instrumenty finansowe, w których utrzymuje otwarte pozycje, stosując ceny rynkowe (wycena do rynku) lub uznane w praktyce rynkowej modele wyceny (wycena z modelu) zasilane cenami lub parametrami rynkowymi, a w nielicznych przypadkach parametrami estymowanymi wewnętrznie przez Bank. Wszystkie istotne otwarte pozycje w instrumentach pochodnych są wyceniane modelami rynkowymi, które są zasilane cenami lub parametrami obserwowalnymi przez rynek. Papiery komercyjne emitentów krajowych są wyceniane głównie z modelu (dyskontowanie przepływów finansowych), który oprócz rynkowej krzywej stóp procentowych używa spreadów kredytowych wyznaczonych wewnętrznie.

Dla potrzeb ujawnień Bank przyjął założenie, że wartość godziwa krótkoterminowych zobowiązań finansowych (do 1 roku) jest równa ich wartości księgowej. W przypadku zobowiązań finansowych o terminie wymagalności powyżej 1 roku wartość godziwa szacowana jest na podstawie zdyskontowanych przepływów pieniężnych przy zastosowaniu odpowiednich stóp procentowych.

Aktywa i zobowiązania wyceniane w zamortyzowanym koszcie

W poniższej tabeli przedstawiono zestawienie wartości księgowych oraz wartości godziwych dla każdej grupy aktywów i zobowiązań finansowych, które nie zostały wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Banku w wartości godziwej.

	31.12.2021		31.12.2020	
	Wartość księgowa	Wartość godziwa	Wartość księgowa	Wartość godziwa
Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie				
Dłużne papiery wartościowe	16 632 915	15 358 098	15 952 501	16 445 401
Należności od banków	11 194 916	11 192 768	10 845 844	10 839 089
Kredyty i pożyczki udzielone klientom, w tym:	86 499 146	86 415 449	82 729 021	83 256 569
Klienci indywidualni	43 319 138	44 209 477	42 329 891	43 853 720
Należności bieżące	7 252 733	7 488 236	6 807 188	6 948 252
Kredyty terminowe	35 680 027	36 334 863	35 231 733	36 614 498
Inne należności	386 378	386 378	290 970	290 970
Klienci korporacyjni	43 099 288	42 129 128	40 255 292	39 258 906
Należności bieżące	5 613 678	5 475 185	4 335 675	4 219 578
Kredyty terminowe	36 876 632	36 044 965	35 522 354	34 642 065
Transakcje reverse repo lub buy/sell back	187 630	187 630	103 832	103 832
Pozostałe należności kredytowe	407 704	407 704	277 050	277 050
Inne należności	13 644	13 644	16 381	16 381
Klienci budżetowi	80 720	76 844	143 838	143 943
Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie				
Zobowiązania wobec banków	3 420 001	3 420 001	2 624 286	2 624 286
Zobowiązania wobec klientów	159 905 991	159 888 932	137 778 034	137 805 488
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	6 683 623	6 698 899	6 335 165	6 405 592
Zobowiązania podporządkowane	2 624 456	2 616 703	2 578 327	2 552 098

Poniżej zaprezentowane są główne założenia i metody wykorzystane przez Bank podczas szacowania wartości godziwej instrumentów finansowych.

Należności od banków oraz kredyty i pożyczki udzielone klientom

Wartość godziwa należności od banków oraz kredytów i pożyczek udzielonych klientom została wyliczona jako wartość szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych (z uwzględnieniem efektu przedpłat) przy zastosowaniu bieżących stóp procentowych, uwzględniając wysokość spreadu kredytowego, kosztu płynności oraz kosztu kapitału. Poziom spreadu kredytowego został wyznaczony w oparciu o notowania rynkowe mediany spreadów kredytowych dla systemu ratingowego Moody's. Przypisanie spreadu kredytowego do danej ekspozycji kredytowej nastąpiło poprzez zmapowanie systemu ratingowego Moody's z wewnętrznym systemem ratingowym Banku. W celu odzwierciedlenia faktu, że duża część ekspozycji Banku jest zabezpieczona, podczas gdy mediana kwotowań rynkowych jest skoncentrowana wokół emisji niezabezpieczonych, Bank dokonał korekty z tego tytułu.

Zobowiązania finansowe

Instrumenty finansowe po stronie zobowiązań stanowią:

- kredyty zaciągnięte,
- depozyty,
- emisje dłużnych papierów wartościowych,
- zobowiązania podporządkowane.

Wartość godziwa dla powyższych zobowiązań finansowych o terminie wymagalności powyżej 1 roku opiera się na zdyskontowanych przepływach pieniężnych przy zastosowaniu czynnika dyskontującego, z uwzględnieniem oszacowania spreadu odzwierciedlającego spread kredytowy mBanku i marżę płynności. Dla kredytów otrzymanych z Europejskiego Banku Inwestycyjnego w EUR i CHF zastosowano krzywą rentowności EBI. W odniesieniu do emisji własnych w ramach programu EMTN zastosowano cenę rynkową z odpowiednich serwisów finansowych.

W przypadku depozytów Bank zastosował krzywą zbudowaną w oparciu o kwotowania stóp rynku międzybankowego, a także kontraktów FRA i kontraktów IRS dla odpowiednich walut i terminów zapadalności. W przypadku wyceny zobowiązań podporządkowanych Bank zastosował krzywe oparte na stawkach swapowych cross currency z uwzględnieniem pierwotnego spreadu na zobowiązaniach podporządkowanych oraz ich terminu zapadalności.

Bank przyjął, że wartość godziwa dla powyższych instrumentów o wymagalności poniżej 1 roku jest równa ich wartości księgowej.

Na podstawie stosowanych przez Bank metod ustalania wartości godziwej, aktywa i zobowiązania finansowe klasyfikuje się do następujących kategorii:

- Poziom 1: ceny kwotowane na aktywnych rynkach dla tego samego instrumentu (bez modyfikacji);
- Poziom 2: ceny kwotowane na aktywnych rynkach dla podobnych instrumentów lub inne metody wyceny, dla których wszystkie istotne dane wejściowe bazują na obserwowalnych danych rynkowych;
- Poziom 3: metody wyceny, dla których przynajmniej jedna istotna dana wejściowa nie bazuje na obserwowalnych danych rynkowych.

W tabeli poniżej przedstawiono hierarchię wartości godziwej dla aktywów i zobowiązań finansowych, wycenianych do wartości godziwej zgodnie z założeniami i metodami opisanymi powyżej, wyłącznie na potrzeby ujawnień, według stanu na dzień 31 grudnia 2021 roku i na dzień 31 grudnia 2020 roku.

31.12.2021	w tym:	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
		Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Inne techniki wyceny

WYCENY WYŁĄCZNIE NA POTRZEBY UJAWNIEN

Aktywa finansowe

Dłużne papiery wartościowe	15 358 098	12 100 420	-	3 257 678
Należności od banków	11 192 768	-	-	11 192 768
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	86 415 449	-	-	86 415 449

Zobowiązania finansowe

Zobowiązania wobec banków	3 420 001	-	-	3 420 001
Zobowiązania wobec klientów	159 888 932	-	2 812 699	157 076 233
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	6 698 899	6 673 840	-	25 059
Zobowiązania podporządkowane	2 616 703	-	2 616 703	-

Aktywa finansowe razem	112 966 315	12 100 420	-	100 865 895
Zobowiązania finansowe razem	172 624 535	6 673 840	5 429 402	160 521 293

31.12.2020	w tym:	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
		Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Inne techniki wyceny

WYCENY WYŁĄCZNIE NA POTRZEBY UJAWNIEN

Aktywa finansowe

Dłużne papiery wartościowe	16 445 401	13 395 856	-	3 049 545
Należności od banków	10 839 089	-	-	10 839 089
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	83 256 569	-	-	83 256 569

Zobowiązania finansowe

Zobowiązania wobec banków	2 624 286	-	-	2 624 286
Zobowiązania wobec klientów	137 805 488	-	4 296 271	133 509 217
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	6 405 592	6 369 433	-	36 159
Zobowiązania podporządkowane	2 552 098	-	2 552 098	-

Aktywa finansowe razem	110 541 059	13 395 856	-	97 145 203
Zobowiązania finansowe razem	149 387 464	6 369 433	6 848 369	136 169 662

Poziom 1

Poziom 1 aktywów finansowych obejmuje wartość skarbowych papierów wartościowych oraz obligacji EBI, których wycena polega na bezpośrednim wykorzystaniu rynkowych bieżących cen tych instrumentów pochodzących z aktywnych i płynnych rynków finansowych.

W poziomie 1 zobowiązań Bank wykazał wartość godziwą wyemitowanych obligacji (Nota 29). Dla wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych Bank zastosował ceny bezpośrednio z rynku dla tych papierów.

Poziom 2

Poziom 2 obejmuje wartość godziwą kredytów długoterminowych otrzymanych od banków, wartość godziwą depozytów długoterminowych złożonych przez klientów oraz wartość godziwą kredytów otrzymanych z EBI (Nota 29). Ponadto, w poziomie 2 Bank wykazał zobowiązania podporządkowane.

Wartość godziwa dla ujętych w poziomie 2 zobowiązań finansowych o terminie wymagalności powyżej 1 roku opiera się na zdyskontowanych przepływach pieniężnych przy zastosowaniu czynnika dyskontującego. W odniesieniu do kredytów otrzymanych z Europejskiego Banku Inwestycyjnego wykorzystano krzywą rentowności EBI oraz wartość marży, jaką Bank otrzymał w ostatniej zawartej transakcji. Na tej podstawie oszacowano następnie wartość spreadu dla zobowiązań Banku zaciągniętych w EBI w stosunku do rynkowej krzywej swap. W przypadku depozytów Bank zastosował krzywą zbudowaną w oparciu o kwotowania stóp rynku międzybankowego, a także kontraktów FRA i kontraktów IRS dla odpowiednich walut i terminów zapadalności. W przypadku wyceny zobowiązań podporządkowanych Bank zastosował krzywe oparte na stawkach swapowych cross currency z uwzględnieniem pierwotnego spreadu na zobowiązaniach podporządkowanych oraz ich terminu zapadalności.

Poziom 3

Poziom 3 obejmuje:

- wartość godziwą należności od banków oraz kredytów i pożyczek udzielonych klientom, wyliczoną w opisany wcześniej sposób, wykorzystujący notowania mediany spreadów kredytowych dla ratingów Moody's;
- zobowiązania wobec banków oraz wobec klientów o terminie wymagalności do 1 roku, dla których Bank przyjął, że ich wartość godziwa jest równa wartości bilansowej;
- wartość godziwą tych zobowiązań wobec banków oraz wobec klientów o terminie wymagalności powyżej 1 roku, w przypadku których w ich wycenie posłużono się metodami wyceny wykorzystującymi przynajmniej jedną istotną daną wejściową nie bazującą na obserwowalnych danych rynkowych.

Aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej oraz nieruchomości inwestycyjne

W tabeli poniżej przedstawiono hierarchię wartości godziwej dla aktywów i zobowiązań finansowych oraz nieruchomości inwestycyjnych, które zostały wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Banku według wartości godziwej.

		Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	
31.12.2021	w tym:	Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Inne techniki wyceny	
POWTARZALNE POMIARY WARTOŚCI GODZIWEJ					
Aktywa finansowe					
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu oraz instrumenty pochodne zabezpieczające	2 581 174	248 906	1 866 663	465 605	
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	40 426	-	-	40 426	
Dłużne papiery wartościowe	674 085	248 906	-	425 179	
Pochodne instrumenty finansowe, w tym:	1 866 663	-	1 866 663	-	
Pochodne instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu	2 104 819	-	2 104 819	-	
Pochodne instrumenty zabezpieczające	163 715	-	163 715	-	
Efekt kompensowania	(401 871)	-	(401 871)	-	
Aktywa finansowe nieprzeznaczone do obrotu wyceniane obowiązkowo w wartości godziwej przez wynik finansowy	1 221 063	870	-	1 220 193	
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	991 469	-	-	991 469	
Dłużne papiery wartościowe	81 128	-	-	81 128	
Kapitałowe papiery wartościowe	148 466	870	-	147 596	
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	54 162 657	25 971 560	8 495 243	19 695 854	
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	18 191 254	-	-	18 191 254	
Dłużne papiery wartościowe	35 971 403	25 971 560	8 495 243	1 504 600	
Aktywa finansowe, razem	57 964 894	26 221 336	10 361 906	21 381 652	
Nieruchomości inwestycyjne	127 510	-	-	127 510	
Zobowiązania finansowe					
Pochodne instrumenty finansowe, w tym:	1 959 827	-	1 959 827	-	
Pochodne instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu	2 272 167	-	2 272 167	-	
Pochodne instrumenty zabezpieczające	1 598 547	-	1 598 547	-	
Efekt kompensowania	(1 910 887)	-	(1 910 887)	-	
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych	84 774	84 774	-	-	
Zobowiązania finansowe razem	2 044 601	84 774	1 959 827	-	
Aktywa i zobowiązania finansowe wycenione w wartości godziwej oraz nieruchomości inwestycyjne na poziomie 3 - zmiana stanu w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2021 roku					
	Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	Dłużne papiery wartościowe nieprzeznaczone do obrotu wyceniane obowiązkowo w wartości godziwej przez wynik finansowy	Kapitałowe papiery wartościowe nieprzeznaczone do obrotu wyceniane obowiązkowo w wartości godziwej przez wynik finansowy	Dłużne papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Nieruchomości inwestycyjne
Bilans otwarcia	333 151	76 068	135 520	1 509 952	-
Łączne zyski lub straty za okres	11 032	5 060	11 182	(65 509)	14 118
Ujęte w rachunku zysków i strat:	11 032	5 060	11 182	-	-
Wynik na działalności handlowej	11 032	6 196	-	-	-
Zyski lub straty z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu obowiązkowo wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy	-	(1 136)	11 182	-	-
Ujęte w innych całkowitych dochodach:	-	-	-	(65 509)	14 118
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	-	-	-	(65 509)	14 118
Nabycia	2 368 719	-	894	1 364 162	-
Wykupy	(204 372)	-	-	(394 816)	-
Sprzedaże	(8 098 131)	-	-	(2 510 472)	-
Emisje	6 014 780	-	-	1 601 283	-
Przeniesienie z innych pozycji sprawozdawczych	-	-	-	-	113 392
Bilans zamknięcia	425 179	81 128	147 596	1 504 600	127 510

31.12.2020	w tym:	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
		Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Inne techniki wyceny
POWTARZALNE POMIARY WARTOŚCI GODZIWEJ				
Aktywa finansowe				
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu oraz instrumenty pochodne zabezpieczające	2 493 535	366 517	1 605 965	521 053
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	187 902	-	-	187 902
Dłużne papiery wartościowe	699 668	366 517	-	333 151
Pochodne instrumenty finansowe, w tym:	1 605 965	-	1 605 965	-
Pochodne instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu	1 817 678	-	1 817 678	-
Pochodne instrumenty zabezpieczające	820 483	-	820 483	-
Efekt kompensowania	(1 032 196)	-	(1 032 196)	-
Aktywa finansowe nieprzeznaczone do obrotu wyceniane obowiązkowo w wartości godziwej przez wynik finansowy	1 585 029	960	-	1 584 069
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	1 372 481	-	-	1 372 481
Dłużne papiery wartościowe	76 068	-	-	76 068
Kapitałowe papiery wartościowe	136 480	960	-	135 520
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	47 731 612	33 556 650	149 997	14 024 965
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	12 515 013	-	-	12 515 013
Dłużne papiery wartościowe	35 216 599	33 556 650	149 997	1 509 952
Aktywa finansowe, razem	51 810 176	33 924 127	1 755 962	16 130 087
Zobowiązania finansowe				
Pochodne instrumenty finansowe, w tym:	1 414 374	-	1 414 374	-
Pochodne instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu	1 678 160	-	1 678 160	-
Pochodne instrumenty zabezpieczające	7 706	-	7 706	-
Efekt kompensowania	(271 492)	-	(271 492)	-
Zobowiązania finansowe razem	1 414 374	-	1 414 374	-

Aktywa i zobowiązania finansowe wycenione w wartości godziwej na poziomie 3 - zmiana stanu w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2020 roku	Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	Dłużne papiery wartościowe nieprzeznaczone do obrotu wyceniane obowiązkowo w wartości godziwej przez wynik finansowy	Kapitałowe papiery wartościowe nieprzeznaczone do obrotu wyceniane obowiązkowo w wartości godziwej przez wynik finansowy	Dłużne papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody
Bilans otwarcia	460 191	133 774	86 772	1 488 819
Łączne zyski lub straty za okres	21 089	12 632	48 748	20 625
Ujęte w rachunku zysków i strat:	21 089	12 632	48 748	-
Wynik na działalności handlowej	21 089	1 922	91	-
Zyski lub straty z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu obowiązkowo wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy	-	10 710	48 657	-
Ujęte w innych całkowitych dochodach:	-	-	-	20 625
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	-	-	-	20 625
Nabycia	2 075 197	-	-	1 243 442
Wykupy	(233 837)	-	-	(433 937)
Sprzedaże	(9 729 999)	-	-	(5 090 143)
Emisje	7 740 510	-	-	4 281 146
Rozliczenia	-	(70 338)	-	-
Bilans zamknięcia	333 151	76 068	135 520	1 509 952

W 2021 roku ani w 2020 roku nie odnotowano przeniesień instrumentów finansowych pomiędzy poszczególnymi poziomami hierarchii wartości godziwej.

W odniesieniu do instrumentów finansowych wycenianych w sposób powtarzalny do wartości godziwej, sklasyfikowanych na poziomie 1 i 2 hierarchii wartości godziwej, ewentualne przypadki, w których mogłoby nastąpić przeniesienie pomiędzy tymi poziomami są monitorowane przez Departament Zarządzania Ryzykiem Bilansu na podstawie wewnętrznych zasad. W przypadku jeśli wystąpi brak ceny rynkowej, służącej do wyceny bezpośredniej, przez okres ponad 5 dni roboczych następuje zmiana sposobu wyceny tego instrumentu, czyli przejście z wyceny bezpośredniej na wycenę z modelu, o ile dostępna jest zatwierdzona metoda wyceny z modelu dla tego instrumentu. Powrót do metody wyceny bezpośredniej następuje po okresie co najmniej 10 dni roboczych, w których cena rynkowa była dostępna w sposób ciągły. W przypadku braku ceny rynkowej dla skarbowych papierów dłużnych powyższe terminy wynoszą odpowiednio 2 i 5 dni roboczych.

Poziom 1

Na dzień 31 grudnia 2021 roku na poziomie 1 hierarchii wartości Bank wykazał wartość godziwą obligacji rządowych przeznaczonych do obrotu w kwocie 248 906 tys. zł oraz wartość godziwą obligacji rządowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody w kwocie 24 468 564 tys. zł (31 grudnia 2020 roku odpowiednio: 366 517 tys. zł i 32 375 426 tys. zł). Poziom 1 obejmuje wartość godziwą obligacji korporacyjnych w kwocie 1 502 996 tys. zł (31 grudnia 2020 roku: 1 181 224 tys. zł).

Ponadto na dzień 31 grudnia 2021 roku poziom 1 obejmuje wartość akcji imiennych uprzywilejowanych Giełdy Papierów Wartościowych w kwocie 870 tys. zł (31 grudnia 2020 roku: 960 tys. zł).

Na dzień 31 grudnia 2021 roku poziom 1 obejmuje również zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych w kwocie 84 774 tys. zł.

Instrumenty te zostały sklasyfikowane do poziomu 1, ponieważ ich wycena polega na bezpośrednim wykorzystaniu rynkowych bieżących cen tych instrumentów pochodzących z aktywnych i płynnych rynków finansowych.

Poziom 2

Poziom 2 hierarchii na dzień 31 grudnia 2021 roku obejmuje głównie wartość godziwą bonów pieniężnych emitowanych przez NBP w kwocie 8 495 243 tys. zł (31 grudnia 2020 roku: 149 997 tys. zł), których wycena oparta jest na modelu NPV (dyskontowania przyszłych przepływów finansowych), który zasilany jest krzywymi stóp procentowych wyznaczonymi w drodze transformacji kwotowań pochodzących bezpośrednio z aktywnych i płynnych rynków finansowych.

Ponadto do poziomu 2 Bank zalicza wycenę pochodnych instrumentów finansowych, do wyceny których stosowane są modele zgodne ze standardami i praktykami rynkowymi w tym zakresie, które są zasilane parametrami pochodzącymi bezpośrednio z rynków (np. kursami wymiany walut, zmiennościami implikowanymi opcji walutowych, wartościami indeksów i akcji giełdowych) lub parametrami będącymi transformacjami kwotowań pochodzących bezpośrednio z aktywnych i płynnych rynków finansowych (np. krzywe stóp procentowych).

Poziom 3

Na poziomie 3 hierarchii na dzień 31 grudnia 2021 roku wykazana jest wartość godziwa dłużnych komercyjnych papierów wartościowych emitowanych przez krajowe banki i przedsiębiorstwa (obligacje i certyfikaty depozytowe) w kwocie 1 977 236 tys. zł (31 grudnia 2020 roku: 1 882 836 tys. zł), obejmującej między innymi wartość godziwą instrumentu dłużnego wycenionego w wartości godziwej przez wynik finansowy, reprezentującego prawa do akcji uprzywilejowanych Visa Inc.

Poziom 3 na dzień 31 grudnia 2021 roku obejmuje również wartość godziwą obligacji emitowanych przez jednostki budżetu terenowego w kwocie 33 671 tys. zł (31 grudnia 2020 roku: 36 335 tys. zł).

Wycena z modelu dla tych pozycji zakłada wycenę w oparciu o rynkową krzywą stóp procentowych skorygowaną o poziom spreadu kredytowego. Parametr spreadu kredytowego odzwierciedla ryzyko kredytowe emitenta papieru wartościowego i jest wyznaczany zgodnie z modelem wewnętrznym Banku. Model ten wykorzystuje parametry ryzyka kredytowego (np. PD, LGD) oraz informacje pozyskane z rynku (w tym spready implikowane z transakcji). Parametry PD i LGD nie są obserwowane na aktywnych rynkach i w związku z tym zostały wyznaczone na podstawie analiz statystycznych. Oba modele – wyceny instrumentów dłużnych oraz model spreadu kredytowego zostały zbudowane wewnętrznie w jednostkach ryzyka, zostały zaakceptowane przez Komitet Ryzyka Modeli i podlegają okresowemu monitoringowi oraz walidacji przeprowadzanej przez jednostkę niezależną od jednostek odpowiedzialnych za budowę i utrzymanie modelu.

Poziom 3 na dzień 31 grudnia 2021 roku obejmuje wartość kredytów i pożyczek udzielonych klientom w kwocie 19 223 149 tys. zł (31 grudnia 2020 roku: 14 075 396 tys. zł). Zasady wyznaczania wartości godziwej kredytów i pożyczek udzielonych klientom zostały opisane w Nocie 3.3.7.

Ponadto poziom 3 na dzień 31 grudnia 2021 roku obejmuje wartość godziwą kapitałowych papierów wartościowych w kwocie 147 596 tys. zł (31 grudnia 2020 roku: 135 520 tys. zł). Kapitałowe papiery wartościowe wykazane w poziomie 3 wyceniane są metodą mnożników rynkowych. Wycena metodą mnożników rynkowych polega na określeniu wartości kapitałów własnych wycenianej spółki poprzez zastosowanie relacji wartości rynkowych kapitałów własnych lub wartości całości zaangażowanych kapitałów (wartości spółki) porównywalnych spółek do wybranych wielkości ekonomiczno-finansowych.

Na dzień 31 grudnia 2021 roku poziom 3 obejmuje również wycenę do wartości godziwej nieruchomości inwestycyjnej w wysokości 127 510 tys. zł. Wartość nieruchomości została oszacowana przez rzeczoznawcę majątkowego wpisanego do Centralnego Rejestru Rzeczoznawców Majątkowych prowadzonego przez Ministra Rozwoju i Technologii. Nieruchomość została wyceniona przy użyciu metody dochodowej. Kluczowym parametrem nieobserwowalnym wykorzystanym w modelu jest wykorzystywana do dyskontowania przepływów pieniężnych stopa kapitalizacji równa 9,28%.

Poniższa tabela prezentuje wrażliwość wyceny w wartości godziwej na zmianę nieobserwowalnych parametrów stosowanych w modelach dla instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej na poziomie 3.

Portfel	Wartość godziwa 31.12.2021	Wrażliwość na zmianę parametru nieobserwowalnego		Opis
		(-)	(+)	
Obligacje korporacyjne wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	1 504 600	(29 729)	29 729	Parametrem nieobserwowalnym jest spread kredytowy. Wrażliwość policzona przy założeniu zmiany spreadu kredytowego o 100 bp. Przy wzroście wartości parametru Bank odnotowuje stratę (-), przy spadku spodziewany jest zysk (+).
Obligacje korporacyjne wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	425 179	(8 569)	8 569	
Kredyty i pożyczki udzielone klientom przeznaczone do obrotu	40 426	(761)	743	Model wyceny wykorzystuje parametry ryzyka kredytowego (PD oraz LGD). Wrażliwość policzona przy założeniu zmiany PD i LGD +/- 10%. Przy wzroście wartości parametru Bank odnotowuje stratę, przy spadku spodziewany jest zysk.
Kredyty i pożyczki udzielone klientom obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	991 469	(15 630)	16 159	
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	18 191 254	(3 205)	2 978	

Portfel	Wartość godziwa 31.12.2020	Wrażliwość na zmianę parametru nieobserwowalnego		Opis
		(-)	(+)	
Obligacje korporacyjne wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	1 509 952	(35 990)	35 990	Parametrem nieobserwowalnym jest spread kredytowy. Wrażliwość policzona przy założeniu zmiany spreadu kredytowego o 100 bp. Przy wzroście wartości parametru Bank odnotowuje stratę (-), przy spadku spodziewany jest zysk (+).
Obligacje korporacyjne wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	333 151	(7 045)	7 045	
Kredyty i pożyczki udzielone klientom przeznaczone do obrotu	187 902	(306)	285	Model wyceny wykorzystuje parametry ryzyka kredytowego (PD oraz LGD). Wrażliwość policzona przy założeniu zmiany PD i LGD +/- 10%. Przy wzroście wartości parametru Bank odnotowuje stratę, przy spadku spodziewany jest zysk.
Kredyty i pożyczki udzielone klientom obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	1 372 481	(25 873)	26 007	
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	12 515 013	(5 289)	4 926	

4. Ważniejsze oszacowania i oceny dokonane w związku z zastosowaniem zasad rachunkowości

Bank dokonuje oszacowań i przyjmuje założenia, które mają wpływ na wartości aktywów i zobowiązań wykazywanych w następnym okresie. Szacunki i założenia, które podlegają ciągłej ocenie, oparte są o doświadczenia historyczne i inne czynniki, w tym oczekiwania co do przyszłych zdarzeń, które w danej sytuacji wydają się uzasadnione.

Wpływ ryzyka prawnego związanego z kredytami hipotecznymi i mieszkaniowymi udzielonymi we frankach szwajcarskich

Szczegółowe informacje dotyczące wpływu ryzyka prawnego związanego z kredytami hipotecznymi i mieszkaniowymi udzielonymi we frankach szwajcarskich znajdują się w Nocie 34.

Utrata wartości kredytów i pożyczek

Bank przeprowadza przegląd swojego portfela kredytowego pod kątem utraty wartości przynajmniej raz na kwartał. Aby ustalić, czy należy wykazać utratę wartości w rachunku zysków i strat, Bank ocenia czy istnieją jakiegokolwiek dane wskazujące na możliwe do zmierzenia zmniejszenie szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych dotyczących portfela kredytowego. Metodologia i założenia, na podstawie których określa się szacunkowe kwoty przepływów pieniężnych i okresy, w których one następują, są poddawane regularnym przeglądom. Gdyby wartość bieżąca szacowanych przepływów pieniężnych (zdyskontowane odzyski z wpłat własnych z kapitału, zdyskontowane odzyski z odsetek, zdyskontowane odzyski z zobowiązań pozabilansowych i zdyskontowane odzyski z zabezpieczeń przypadających na należności bilansowe i pozabilansowe, ważone prawdopodobieństwem realizacji określonych scenariuszy) dla portfela kredytów i pożyczek oraz zobowiązań pozabilansowych z rozpoznaną utratą wartości na dzień 31 grudnia 2021 roku uległa zmianie o +/- 10% to szacowana wielkość oczekiwanej straty kredytowej dla kredytów i pożyczek oraz zobowiązań pozabilansowych uległaby odpowiednio zmniejszeniu o 31,4 mln zł lub zwiększeniu o 32,8 mln zł (na dzień 31 grudnia 2020 roku odpowiednio 41,0 mln zł i 42,6 mln zł). Szacunek ten został przeprowadzony dla portfela kredytów i pożyczek oraz zobowiązań pozabilansowych, w przypadku których utrata wartości rozpoznawana jest w oparciu o indywidualną analizę przyszłych przepływów pieniężnych z tytułu spłat i odzysków zabezpieczeń - Koszyk 3. Zasady wyznaczania odpisów aktualizujących oraz rezerw z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych zostały opisane w Nocie 3.3.6.

Wpływ pandemii COVID-19 na działalność Banku

Działania pomocowe zastosowane w Banku na skutek wybuchu pandemii COVID-19

W roku 2021 Bank nadal oferował klientom narzędzia pomocowe, mające na celu wsparcie ich w trudnej sytuacji, wynikającej z trwającej pandemii COVID-19. Celem tych narzędzi była pomoc w zachowaniu płynności finansowej klientów poprzez krótkoterminowe zmniejszenie obciążeń finansowych. Skala wniosków o wsparcie w roku 2021 była znacznie mniejsza niż w roku 2020. Wynikało to z zawężenia grup klientów uprawnionych do pomocy w ramach rozwiązań sektorowych a także z częściowego przystosowania się klientów do nowej rzeczywistości gospodarczej, związanej z przedłużającą się pandemią.

Narzędzia stosowane w Banku do końca marca 2021 roku były zgodne ze stanowiskiem banków w zakresie ujednolicenia zasad oferowania narzędzi pomocowych dla klientów sektora bankowego. Stanowisko to miało charakter moratorium pozaustawowego w rozumieniu wytycznych Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego (EUNB) w sprawie ustawowych i pozaustawowych moratoriów na spłaty kredytów, które banki stosują w związku z kryzysem wywołanym COVID-19. Zostało one notyfikowane przez Urząd Komisji Nadzoru Finansowego do EUNB.

Moratorium w Polsce objęło instrumenty pomocowe udzielane od 13 marca do 30 września 2020 roku, a następnie – w okresie od 18 stycznia do 31 marca 2021 roku – instrumenty pomocowe dedykowane przedsiębiorstwom z branż szczególnie dotkniętych skutkami pandemii COVID-19.

Moratorium w Czechach objęło instrumenty pomocowe udzielane od 1 kwietnia do 31 października 2020 roku, a na Słowacji od 1 kwietnia 2020 roku do 31 marca 2021 roku.

W zakresie działalności obszaru Bankowości Detalicznej w Polsce w styczniu 2021 roku Bank umożliwił ponownie klientom firmowym z branż szczególnie dotkniętych skutkami pandemii, wymienionych w przepisach programu Tarcza Finansowa PFR 2.0, wnioskowanie o odroczenie w spłacie rat kapitałowych lub kapitałowo-odsetkowych, na wskazany przez nich okres wynoszący maksymalnie 9 miesięcy, uwzględniając liczbę miesięcy wykorzystaną podczas moratorium pozaustawowego w 2020 roku, z jednoczesną możliwością wydłużenia okresu kredytowania o czas trwania moratorium. Rozpatrywanie wniosków spełniających warunki ustalone stanowiskiem sektorowym odbywało się w trybie uproszczonym, tj. bez konieczności badania zdolności klienta do spłaty zobowiązania. Proces rozpatrywania wniosków wspierany był przez mechanizm automatycznej weryfikacji warunków brzegowych (m.in. PKD przedsiębiorcy, brak zaległości w spłacie więcej niż jednej raty, co najmniej 6-miesięczna historia spłat, data zawarcia kredytu przed 13 marca 2020 roku).

Przy udzielaniu karencji kapitałowej suma kapitału pozostającego do spłaty po okresie karencji jest dzielona zgodnie z algorytmem (raty równe lub malejące – zgodnie z umową) na okres pozostający do spłaty. W przypadku wydłużenia okresu kredytowania okres pozostający do spłaty jest dłuższy, co skutkuje tym, że raty po okresie karencji są niższe aniżeli w przypadku karencji kapitałowej bez wydłużenia okresu kredytowania. Przy udzielaniu karencji kapitałowo-odsetkowej dla kapitału mechanizm jest identyczny jak przy karencji kapitałowej, natomiast zawieszane odsetki są rozkładane równomiernie na okres pozostający do spłaty po okresie karencji.

Bank oferuje również klientom w Polsce wsparcie w ramach tzw. tarczy antykryzysowej 4.0, obowiązującej od dnia 23 czerwca 2020 roku, w ramach której klienci, którzy stracili pracę lub inne główne źródło dochodu po 13 marca 2020 roku, mają prawo do zawieszenia na okres do 3 miesięcy spłaty kredytu bez naliczania odsetek w okresie zawieszenia wykonywania umowy. To udogodnienie ma charakter moratorium ustawowego w rozumieniu wytycznych EUNB. Skala wniosków składanych o tą formę pomocy jest nadal nieznaczną.

W zakresie działalności obszaru Bankowości Korporacyjnej, 2 grudnia 2020 roku EUNB w związku z kolejną falą pandemii postanowił reaktywować „Wytyczne dotyczące ustawowych i pozaustawowych moratoriów na spłaty kredytów, stosowanych w obliczu kryzysu spowodowanego przez COVID-19”. Na tej podstawie banki i grupy bankowe zrzeszone w Związku Banków Polskich zdecydowały o wznowieniu działania moratorium pozaustawowego i objęcie nim działań pomocowych udzielonych od 18 stycznia do 31 marca 2021 roku. Wznovione moratorium zostało notyfikowane przez EUNB za pośrednictwem UKNF, jego skala jest jednak istotnie mniejsza niż pierwszego moratorium.

Działanie reaktywowanego moratorium było ograniczone wyłącznie do klientów działających w sektorach najbardziej dotkniętych skutkami pandemii COVID-19, tj. w branżach objętych Tarczą Finansową PFR (zgodnie z klasyfikacją PKD) lub prowadzących działalność w zakresie wynajmu powierzchni w obiektach handlowych lub usługowych, w tym parkach handlowych o powierzchni powyżej 2000 m². Pozostałe kryteria kwalifikujące klienta do objęcia pomocą były zbliżone do zasad obowiązujących w ramach pierwszego moratorium, tj. dotyczyły jedynie kredytów udzielonych przed 13 marca 2020 roku, klient na dzień 31 grudnia 2020 roku nie był zakwalifikowany przez Bank do kategorii default, nie toczyło się wobec niego postępowanie upadłościowe, restrukturyzacyjne, likwidacyjne lub egzekucyjne oraz do 31 marca 2021 roku złożył w Banku wniosek o zmianę warunków finansowania.

Działania pomocowe oferowane przez Bank polegały na zawieszeniu rat kapitałowych na okres do 9 miesięcy łącznie (tj. z uwzględnieniem wcześniejszego okresu wsparcia przyznanego na podstawie pierwszego moratorium) lub przedłużeniu finansowania produktami odnawialnymi do 9 miesięcy łącznie. W przypadku klientów o obrotach do 50 mln EUR Bank oferował również możliwość zawieszenia rat kapitałowo-odsetkowych na okres do 6 miesięcy łącznie.

Kwota zawieszonych rat kapitałowych była dodawana do ostatniej raty. W odniesieniu do rat kapitałowo-odsetkowych kwota zawieszonych kapitałowych części rat była również dodawana do ostatniej raty, natomiast kwota zawieszonych odsetek była dodawana do kolejnych rat odsetkowych płatnych po okresie odroczenia (które odpowiadają liczbie rat odroczonych). W przypadku finansowania nieruchomości komercyjnych w kwocie powyżej 4 mln zł zmiany warunków spłaty były określane indywidualnie. Udzielając wsparcia Bank wymagał utrzymania zabezpieczeń co najmniej na dotychczasowym poziomie oraz ograniczenia dystrybucji środków do właścicieli.

Poniższa tabela przedstawia informację o całkowitej wartości kredytów objętych moratoriami oraz nowym finansowaniu objętym publicznymi programami gwarancyjnymi (BGK) w Polsce w ramach pomocy związanej z COVID-19.

Liczba klientów w Polsce, którzy skorzystali z pomocy w okresie 13.03.2020 – 31.12.2021	31.12.2021
Moratoria	52 112
Gwarancje rządowe BGK	85

Wartość kredytów w Polsce z pomocą udzieloną w okresie 13.03.2020 – 31.12.2021	31.12.2021				
	Wartość brutto kontraktów z przyznanymi moratoriami	w tym: wartość brutto kontraktów z wygasłymi moratoriami	w tym: wartość brutto kontraktów z aktywnymi moratoriami	Skumulowana utrata wartości kontraktów z aktywnymi moratoriami	Wartość netto/ wartość godziwa kontraktów z aktywnymi moratoriami
Moratoria	7 395 198	7 394 773	425	(109)	316
- Klienci indywidualni	4 920 251	4 919 826	425	(109)	316
- Klienci korporacyjni	2 474 947	2 474 947	-	-	-
Gwarancje rządowe BGK	849 683	-	849 683	(7 184)	842 499
- Klienci indywidualni	-	-	-	-	-
- Klienci korporacyjni	849 683	-	849 683	(7 184)	842 499

Kolejne tabele przedstawiają powyższe dane w podziale na pomoc aktywną i pomoc wygasłą na dzień 31 grudnia 2021 roku.

a) pomoc aktywna na dzień 31 grudnia 2021 roku

Aktywna pomoc w Polsce na datę 31.12.2021, udzielona w okresie 13.03.2020 – 31.12.2021	Wartość brutto	Obsługiwane			
		w tym: ekspozycje restrukturyzowane	w tym: z odroczonej ratami kapitałowo-odsetkowymi	w tym: instrumenty o istotnym wzroście ryzyka kredytowego od początkowego ujęcia, ale bez utraty wartości (Koszyk 2)	Skumulowana utrata wartości
Moratoria	-	-	-	-	-
- Klienci indywidualni	-	-	-	-	-
- Klienci korporacyjni	-	-	-	-	-
Gwarancje rządowe BGK	837 767	2 824	-	298 545	(3 743)
- Klienci indywidualni	-	-	-	-	-
- Klienci korporacyjni	837 767	2 824	-	298 545	(3 743)

Aktywna pomoc w Polsce na datę 31.12.2021, udzielona w okresie 13.03.2020 – 31.12.2021	Wartość brutto	Nieobsługiwane			Wartość brutto - wpływy do kategorii Nieobsługiwane
		w tym: ekspozycje restrukturyzowane	w tym: małe prawdopodobieństwo spłaty, ekspozycja nie przeterminowana albo przeterminowana < = 90 dni	Skumulowana utrata wartości	
Moratoria	425	-	-	(109)	425
- Klienci indywidualni	425	-	-	(109)	425
- Klienci korporacyjni	-	-	-	-	-
Gwarancje rządowe BGK	11 916	11 916	-	(3 441)	11 916
- Klienci indywidualni	-	-	-	-	-
- Klienci korporacyjni	11 916	11 916	-	(3 441)	11 916

b) pomoc wygasła na dzień 31 grudnia 2021 roku

Wygasła pomoc w Polsce na datę 31.12.2021, udzielona w okresie 13.03.2020 – 31.12.2021	Obsługiwane				
	Wartość brutto	w tym: ekspozycje restrukturyzowane	w tym: instrumenty o istotnym wzroście ryzyka kredytowego od początkowego ujęcia, ale bez utraty wartości (Koszyk 2)	Skumulowana utrata wartości	w tym: instrumenty o istotnym wzroście ryzyka kredytowego od początkowego ujęcia, ale bez utraty wartości (Koszyk 2)
Moratoria	7 145 019	116 716	608 228	(50 775)	(29 827)
- Klienci indywidualni	4 713 924	65 056	270 309	(30 484)	(15 917)
- Klienci korporacyjni	2 431 095	51 660	337 919	(20 291)	(13 910)
Gwarancje rządowe BGK	-	-	-	-	-
- Klienci indywidualni	-	-	-	-	-
- Klienci korporacyjni	-	-	-	-	-

Wygasła pomoc w Polsce na datę 31.12.2021, udzielona w okresie 13.03.2020 – 31.12.2021	Nieobsługiwane				
	Wartość brutto	w tym: ekspozycje restrukturyzowane	w tym: małe prawdopodobieństwo spłaty, ekspozycja nie przeterminowana albo przeterminowana < = 90 dni	Skumulowana utrata wartości	Wartość brutto - Wpływy do kategorii Nieobsługiwane
Moratoria	249 754	18 775	-	(122 693)	56 816
- Klienci indywidualni	205 902	12 309	-	(102 876)	47 543
- Klienci korporacyjni	43 852	6 466	-	(19 817)	9 273
Gwarancje rządowe BGK	-	-	-	-	-
- Klienci indywidualni	-	-	-	-	-
- Klienci korporacyjni	-	-	-	-	-

Poniższa tabela przedstawia informację o całkowitej wartości kredytów objętych moratoriami oraz o nowym finansowaniu objętym publicznymi programami gwarancyjnymi w Czechach i na Słowacji w ramach pomocy związanej z COVID-19 (stan na 31 grudnia 2021 roku).

Liczba klientów w Czechach i na Słowacji, którzy skorzystali z pomocy w okresie 01.04.2020 – 31.12.2021	31.12.2021
Moratoria	5 579

Wartość kredytów w Czechach i na Słowacji z pomocą udzieloną w okresie 01.04.2020 – 31.12.2021	31.12.2021				
	Wartość brutto kontraktów z przyznanymi moratoriami	w tym: wartość brutto kontraktów z wygasłymi moratoriami	w tym: wartość brutto kontraktów z aktywnymi moratoriami	Skumulowana utrata wartości kontraktów z aktywnymi moratoriami	Wartość netto / wartość godziwa kontraktów z aktywnymi moratoriami
Moratoria	416 902	416 902	-	-	-
- Klienci indywidualni	416 902	416 902	-	-	-
- Klienci korporacyjni	-	-	-	-	-

a) pomoc aktywna na dzień 31 grudnia 2021 roku

Na dzień 31 grudnia 2021 roku nie odnotowano w Czechach i na Słowacji kontraktów z aktywną pomocą.

b) pomoc wygasła na dzień 31 grudnia 2021 roku

Wygasła pomoc w Czechach i na Słowacji na datę 31.12.2021, udzielona w okresie 01.04.2020 – 31.12.2021	Obsługiwane				
	Wartość brutto	w tym: ekspozycje restrukturyzowane	w tym: instrumenty o istotnym wzroście ryzyka kredytowego od początkowego ujęcia, ale bez utraty wartości (Koszyk 2)	Skumulowana utrata wartości	w tym: instrumenty o istotnym wzroście ryzyka kredytowego od początkowego ujęcia, ale bez utraty wartości (Koszyk 2)
Moratoria	403 792	45 869	28 657	(2 364)	(1 527)
- Klienci indywidualni	403 792	45 869	28 657	(2 364)	(1 527)
- Klienci korporacyjni	-	-	-	-	-

Wygasła pomoc w Czechach i na Słowacji na datę 31.12.2021, udzielona w okresie 01.04.2020 – 31.12.2021	Nieobsługiwane				
	Wartość brutto	w tym: ekspozycje restrukturyzowane	w tym: małe prawdopodobieństwo spłaty, ekspozycja nie przeterminowana albo przeterminowana <= 90 dni	Skumulowana utrata wartości	Wartość brutto - Wpływy do kategorii Nieobsługiwane
Moratoria	13 110	1 374	2 390	(6 694)	-
- Klienci indywidualni	13 110	1 374	2 390	(6 694)	-
- Klienci korporacyjni	-	-	-	-	-

W Polsce, w Czechach i na Słowacji zdecydowana większość kontraktów objętych moratoriami dotyczącymi zawieszenia raty, korzystała z pomocy w postaci zawieszenia raty kapitałowej – było to około 94% łącznej ekspozycji (dla moratoriów aktywnych i wygasłych). Oznacza to, że klienci nadal mieli wymóg regulowania swoich zobowiązań, ale z niższą ratą. Opóźnienie w płatności rat odsetkowych podlega standardowej kalkulacji przeterminowania. Przeterminowanie takiej płatności powyżej 30 dni powoduje klasyfikację do Koszyka 2, a powyżej 90 dni do Koszyka 3.

Wpływ pandemii COVID-19 na proces oceny sytuacji finansowej klienta

W ocenie sytuacji finansowej klientów korporacyjnych Bank stosuje wyłącznie ocenę indywidualną jako najbardziej właściwą i precyzyjną (nie stosuje podejścia kolektywnego ani sektorowego).

Podczas monitoringu ryzyka klientów i transakcji ocenie podlega wpływ pandemii COVID-19 na sytuację klienta oraz siła tego wpływu (tj. przejściowe turbulencje, długotrwały problem dla modelu biznesowego, itp.), a także plan ograniczenia tego wpływu wdrażany przez klienta. Bank określił listę branż/segmentów branż najbardziej zagrożonych negatywnym wpływem COVID-19. Lista branż zagrożonych jest cyklicznie weryfikowana.

Wpis klienta na Listę Watch, w tym także klienta, który skorzystał ze wsparcia Banku w związku ze skutkami Covid-19, odbywa się w oparciu o standardowe kryteria zdefiniowane w regulacjach wewnętrznych Banku. W zakresie oceny ryzyka klienta detalicznego klienci objęci narzędziami pomocowymi w postaci moratoriów podlegali ocenie scoringowej zgodnie ze standardowym procesem oceny klientów.

Opis stosowanego w Banku podejścia do klasyfikacji forbearance w stosunku do działań pomocowych w ramach COVID-19

W 2021 roku Bank stosował dla ekspozycji objętych działaniami pomocowymi w związku z pandemią COVID-19 zasady klasyfikacji do statusu forborne zgodne z wewnętrznymi przepisami. Zgodnie z wymogami EUNB, stosowanie narzędzi pomocowych w związku z COVID-19 nie powodowało automatycznej klasyfikacji do forbearance.

W odniesieniu do klientów korporacyjnych Bank stosuje podejście bazujące na indywidualnej ocenie pod kątem klasyfikacji ekspozycji klienta jako forborne, zgodnie z obowiązującymi w Banku regulacjami.

Działania w zakresie dodatkowych odpisów z tytułu ryzyka kredytowego w związku z pandemią COVID-19:

Działania podjęte względem klientów objętych moratoriami pozaustawowymi

Od początku roku 2021 Bank stopniowo rezygnował ze stosowania dodatkowych przesłanek, wprowadzonych w roku 2020 w związku z pandemią COVID-19, pozwalających na utrzymanie kredytów objętych moratoriami w Koszyku 2. W kolejnych miesiącach zmieniano klasyfikację z Koszyka 2 dla kredytów, które były obsługiwane prawidłowo po okresie moratoriów oraz nie posiadały pozostałych przesłanek wynikających ze stosowanej w Banku logiki transferu. Na koniec roku 2021 w portfelu nie występowały kredyty, objęte wcześniej moratoriami, których klasyfikacja do Koszyka 2 nie wynikałaby z występowania przesłanek jakościowych lub ilościowych logiki transferu. Zmiana klasyfikacji w 2021 roku skutkowałą rozwiązaniem odpisów na oczekiwane straty kredytowe w łącznej wysokości 43,2 mln zł. Łączna wartość bilansowa brutto portfela przeklasyfikowanego z tego powodu do Koszyka 1 wynosiła w 2021 roku 2 793 mln zł.

Działania podjęte w 2020 roku oraz w 2021 roku względem klientów objętych moratoriami ustawowymi

W stosunku do ekspozycji objętych udogodnieniem w postaci moratorium ustawowego, począwszy od 31 grudnia 2020 roku Bank podjął decyzję o ich automatycznym czasowym klasyfikowaniu do Koszyka 3, lub w uzasadnionych przypadkach do Koszyka 2. Ostateczne przypisanie ekspozycji do Koszyka 2 było możliwe po przeprowadzeniu dodatkowych analiz uwzględniających czynniki ilościowe i jakościowe takie jak m.in.: fakt występowania w umowie współkredytobiorcy, jakość kredytowa wszystkich ekspozycji klienta, występowanie i wysokość przepływów pieniężnych po dacie złożenia wniosku o moratorium. Zmiana klasyfikacji skutkowałą ujęciem dodatkowych odpisów na oczekiwane straty kredytowe w wysokości 2,4 mln zł w 2021 roku. Łączna wartość bilansowa brutto portfela objętego czasowym przeklasyfikowaniem w ciągu roku 2021 roku wynosiła 18,4 mln zł.

Ponadto w wyniku indywidualnego przeglądu klientów portfela korporacyjnego skutkującego przeklasyfikowaniem klientów do Koszyka 3 ze względu na pogorszenie sytuacji finansowej spowodowanej następstwami pandemii COVID-19 nastąpiło ujęcie dodatkowych odpisów na oczekiwane straty kredytowe w wysokości 7,5 mln zł.

Podsumowanie wpływu pandemii COVID-19 na oczekiwane straty kredytowe

W roku 2021 Bank rozwiązał łącznie 33,3 mln zł odpisów na oczekiwane straty kredytowe w wyniku dostosowania do bieżącej sytuacji pandemicznej.

Utrata wartości oraz zmiana wartości godziwej kredytów i pożyczek	Rok kończący się 31 grudnia 2021 roku		
	Klienci indywidualni	Klienci korporacyjni	Łącznie
Aktywa wyceniane w zamortyzowanym koszcie:	40 813	(7 468)	33 345
Koszyk 1	-	-	-
Koszyk 2	43 165	-	43 165
Koszyk 3	(2 352)	(7 468)	(9 820)
Aktywa wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	-	-	-

Na dzień 31 grudnia 2021 roku Bank nie stosował korekt zarządczych (overlays).

Wpływ prognoz przyszłych warunków makroekonomicznych na oczekiwaną stratę kredytową

W trzecim kwartale 2021 roku Bank zaktualizował prognozy przyszłych warunków makroekonomicznych, wykorzystywane w modelu oczekiwanej straty kredytowej. Przyjęte prognozy biorą pod uwagę aktualny rozwój trwającej pandemii COVID-19 i są spójne z prognozami wykorzystanymi w procesie planistycznym.

W celu oceny wrażliwości ECL na przyszłe warunki makroekonomiczne, Bank wyznaczył wartość ECL oddzielnie dla każdego ze scenariuszy stosowanych na potrzeby kalkulacji oczekiwanych strat z tytułu ryzyka kredytowego.

Poniższa tabela prezentuje prognozy głównych wskaźników makroekonomicznych przyjęte w modelu oczekiwanej straty stosowanym w Banku na dzień 31 grudnia 2021 roku i 31 grudnia 2020 roku.

Scenariusz na 31.12.2021		bazowy		optymistyczny		pesymistyczny	
Prawdopodobieństwo		60%		20%		20%	
		Pierwszy rok prognozy	Średnia kolejne dwa lata	Pierwszy rok prognozy	Średnia kolejne dwa lata	Pierwszy rok prognozy	Średnia kolejne dwa lata
PKB	r/r	5,1	4,5	7,1	5,6	3,5	3,5
Stopa bezrobocia	koniec roku	3,0%	2,4%	2,5%	2,0%	3,6%	3,3%
Indeks zmian cen nieruchomości	r/r	107,9	106,6	109,6	108,4	104,1	104,7
CHF/PLN	koniec roku	3,89	3,80	3,76	3,71	4,03	3,99

Scenariusz na 31.12.2020		bazowy		optymistyczny		pesymistyczny	
Prawdopodobieństwo		60%		20%		20%	
		Pierwszy rok prognozy	Średnia kolejne dwa lata	Pierwszy rok prognozy	Średnia kolejne dwa lata	Pierwszy rok prognozy	Średnia kolejne dwa lata
PKB	r/r	-4,2	4,4	0,0	3,9	-6,4	0,4
Stopa bezrobocia	koniec roku	7,0%	5,5%	3,3%	2,9%	9,2%	11,9%
Indeks zmian cen nieruchomości	r/r	101,0	105,5	103,0	105,9	91,9	102,8
CHF/PLN	koniec roku	4,21	4,03	4,11	3,93	4,43	4,43

Wartość odpisów stanowi wypadkową wszystkich przedstawionych scenariuszy makroekonomicznych oraz wag do nich przypisanych. Wpływ poszczególnych scenariuszy na koszty ryzyka kredytowego przedstawia poniższa tabela (waga danego scenariusza 100%).

Zmiana poziomu odpisu	Rok kończący się 31 grudnia	
	2021	2020
scenariusz optymistyczny	49 078	41 360
scenariusz bazowy	(6 448)	10 276
scenariusz pesymistyczny	(73 774)	(120 905)

Powyższy wynik został oszacowany przy uwzględnieniu jednakowej alokacji do Koszyka 2 bazującej na średniej ważonej wszystkich 3 scenariuszy makroekonomicznych, bez uwzględniania dodatkowych potencjalnych migracji pomiędzy koszykami. Analiza wrażliwości ECL została przeprowadzona na 80% aktywów portfela kredytów i pożyczek udzielonych klientom.

Przyczyną zmian kluczowych wartości w modelach stosowanych na potrzeby kalkulacji oczekiwanych strat z tytułu ryzyka kredytowego była aktualizacja wykorzystanych wskaźników makroekonomicznych.

Przedterminowe spłaty kredytów detalicznych

Wyrokiem z dnia 11 września 2019 roku w sprawie dotyczącej kredytu konsumenckiego spłaconego w całości przedterminowo TSUE orzekł, że „prawo konsumenta do obniżki całkowitego kosztu kredytu w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu obejmuje wszystkie koszty, które zostały nałożone na konsumenta”. Interpretacja zawarta w wyroku stanowi odpowiedź na pytanie prejudycjalne w sprawie z udziałem kilku banków, w tym mBanku.

Stanowisko TSUE dotyczy kredytów konsumenckich, których banki udzieliły od dnia 18 grudnia 2011 roku, na kwotę nie większą niż 255 550 zł albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska oraz kredytów hipotecznych udzielonych od dnia 22 lipca 2017 roku bez ograniczenia kwoty kredytu, które są spłacone w całości lub w części.

Na dzień 31 grudnia 2021 roku rezerwa wykazana w ramach innych rezerw (Nota 31), dotycząca kosztów na potencjalne zwroty prowizji z tytułu wcześniejszych spłat kredytów dokonanych przed dniem wydania wyroku przez TSUE, wynosiła 4,8 mln zł (13,8 mln zł na dzień 31 grudnia 2020 roku).

Całkowity negatywny wpływ przedterminowych spłat kredytów detalicznych na wynik brutto Banku w 2021 roku wyniósł 91,8 mln zł (2020 roku: 56,5 mln zł).

Powyższe szacunki obciążone są istotną niepewnością w zakresie liczby klientów, którzy zwrócą się do Banku o zwrot prowizji dotyczących wcześniejszych spłat dokonanych przed wyrokiem TSUE, jak i oczekiwanej stopy przedpłat kredytów w przyszłości.

Wartość godziwa instrumentów pochodnych i innych instrumentów finansowych

Wartość godziwą instrumentów finansowych nie notowanych na aktywnych rynkach ustala się stosując techniki wyceny. Wszystkie modele są zatwierdzane przed użyciem, a także kalibrowane w celu zapewnienia, że otrzymane wyniki odzwierciedlają faktyczne dane i porównywalne ceny rynkowe. W miarę możliwości w modelach wykorzystywane są wyłącznie dane możliwe do zaobserwowania, pochodzące z aktywnego rynku. Metody ustalania wartości godziwej instrumentów finansowych zostały opisane w Nocie 2.5.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikający ze straty podatkowej ujmuje się w zakresie, w którym jest prawdopodobne, że będzie zrealizowany przyszły zysk do opodatkowania, od którego można odpisać straty podatkowe. Oszacowanie jest wymagane do określenia kwoty aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego, które może być rozpoznane w oparciu o prawdopodobny moment wystąpienia i poziom przyszłych zysków do opodatkowania.

Przychody i koszty dotyczące sprzedaży produktów ubezpieczeniowych powiązanych z kredytami

Przychody z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych powiązanych z kredytami ujmuje się częściowo w przychodach odsetkowych, a częściowo w przychodach prowizyjnych w oparciu o analizę relatywnej wartości godziwej każdego z tych produktów.

Wynagrodzenie ujmowane w przychodach z tytułu prowizji ujmowane jest częściowo jednorazowo, a częściowo jest liniowo rozkładane w czasie na podstawie analizy stopnia zaawansowania usługi.

Bank uwzględnia obecnie jako przychód rozpoznawany jednorazowo mniej niż 8% przychodów z działalności bancassurance związanych z kredytami gotówkowymi i samochodowymi oraz od 0% do około 20% przychodów z działalności bancassurance związanych z kredytami hipotecznymi. Pozostała część przychodów rozpoznawana jest w czasie przez okres ekonomicznego życia odpowiednich kredytów. Koszty bezpośrednio związane ze sprzedażą produktów ubezpieczeniowych rozliczane są w analogiczny sposób.

Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia

Koszty świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia są określone przy użyciu metody wyceny aktuarialnej. Wycena aktuarialna wymaga dokonywania założeń dotyczących stóp dyskontowych, przyszłego wzrostu płac, wskaźnika śmiertelności i innych czynników. Ze względu na długoterminowy charakter tych zobowiązań takie szacunki są obarczone dużym stopniem niepewności.

Leasing

Bank jako leasingobiorca dokonuje pewnych szacunków i wyliczeń, które mają wpływ na wycenę zobowiązań z tytułu leasingu finansowego oraz aktywów z tytułu prawa do użytkowania. Obejmują one między innymi ustalenie okresu obowiązywania umów, ustalenie stopy procentowej stosowanej do dyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych i ustalenie stawki amortyzacji praw do użytkowania.

5. Wynik z tytułu odsetek

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2021	2020
Przychody z tytułu odsetek		
Przychody z tytułu odsetek obliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej	3 409 087	3 647 495
Przychody odsetkowe od aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie, w tym:	2 800 249	2 923 474
- Kredyty i pożyczki	2 489 955	2 637 919
- Dłużne papiery wartościowe	290 070	273 672
- Środki pieniężne i lokaty krótkoterminowe	18 789	19 995
- Zyski lub straty z tytułu nieistotnej modyfikacji (netto)	(8 693)	(12 744)
- Pozostałe	10 128	4 632
Przychody odsetkowe od aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, w tym:	608 838	724 021
- Dłużne papiery wartościowe	192 614	364 346
- Kredyty i pożyczki	416 068	360 135
- Zyski lub straty z tytułu nieistotnej modyfikacji (netto)	156	(460)
Przychody o charakterze zbliżonym do odsetek od aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy	470 156	461 744
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu, w tym:	20 863	33 914
- Kredyty i pożyczki	2 849	5 259
- Dłużne papiery wartościowe	18 014	28 655
Aktywa finansowe nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym:	48 660	88 027
- Kredyty i pożyczki	48 660	88 027
Przychody odsetkowe na instrumentach pochodnych zaklasyfikowanych do księgi bankowej	103 776	122 832
Przychody odsetkowe na instrumentach pochodnych w ramach rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	80 103	52 717
Przychody odsetkowe na instrumentach pochodnych w ramach rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych	216 754	164 254
Przychody z tytułu odsetek, razem	3 879 243	4 109 239

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2021	2020
Koszty odsetek		
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	(9 371)	-
Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie, w tym:	(216 712)	(547 643)
- Depozyty	(65 954)	(348 854)
- Otrzymane kredyty	(4 276)	(8 567)
- Wyemitowane dłużne papiery wartościowe	(84 949)	(46 466)
- Zobowiązania podporządkowane	(54 733)	(67 888)
- Inne zobowiązania finansowe	(4 277)	(73 191)
- Umowy leasingu	(2 523)	(2 677)
Pozostałe	(30 983)	(20 434)
Koszty odsetek, razem	(257 066)	(568 077)

Na przychody z tytułu odsetek w 2021 roku i w 2020 roku wpływ miało ujęcie skumulowanego efektu zmiany szacunków kwot i terminów przepływów pieniężnych związanych z kredytami, co do których oczekuje się, że zostaną spłacone przed terminem umownym. Kwestia została szerzej opisana w Nocie 4.

Wynik z tytułu odsetek w podziale na poszczególne sektory przedstawia się następująco:

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2021	2020
Przychody z tytułu odsetek		
Od sektora bankowego	324 815	337 345
Od pozostałych podmiotów, w tym:	3 554 428	3 771 894
- od klientów indywidualnych	2 069 455	2 073 073
- od klientów korporacyjnych	1 140 272	1 169 711
- od sektora budżetowego	344 701	529 110
Przychody z tytułu odsetek, razem	3 879 243	4 109 239
Koszty odsetek		
Od sektora bankowego	(11 308)	(16 641)
Od pozostałych podmiotów, w tym:	(106 076)	(437 082)
- od klientów indywidualnych	(74 762)	(263 644)
- od klientów korporacyjnych	(18 758)	(159 191)
- od sektora budżetowego	(12 556)	(14 247)
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	(84 949)	(46 466)
Zobowiązania podporządkowane	(54 733)	(67 888)
Koszty odsetek, razem	(257 066)	(568 077)

6. Wynik z tytułu opłat i prowizji

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2021	2020
Przychody z tytułu opłat i prowizji		
Prowizje za obsługę kart płatniczych	485 768	430 242
Opłaty i prowizje z tytułu działalności kredytowej	451 338	388 317
Prowizje z transakcji walutowych	408 107	339 629
Prowizje za prowadzenie rachunków	361 824	222 312
Prowizje z tytułu działalności maklerskiej i za organizację emisji	242 102	224 935
Prowizje za realizację przelewów	191 099	147 323
Prowizje z tytułu udzielonych gwarancji oraz operacji dokumentowych	91 119	86 043
Prowizje za pośrednictwo w sprzedaży produktów ubezpieczeniowych zewnętrznych podmiotów finansowych	87 574	67 958
Prowizje za pośrednictwo w sprzedaży innych produktów zewnętrznych podmiotów finansowych	59 629	46 834
Prowizje z tytułu obsługi gotówkowej	45 195	42 586
Prowizje z działalności powierniczej	33 214	31 454
Opłaty związane z zarządzaniem portfelem oraz pozostałe opłaty związane z zarządzaniem	27 769	23 196
Pozostałe	47 577	44 421
Przychody z tytułu opłat i prowizji, razem	2 532 315	2 095 250

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2021	2020
Koszty z tytułu opłat i prowizji		
Koszty obsługi kart płatniczych	(263 552)	(226 851)
Koszty prowizji płacone na rzecz podmiotów zewnętrznych za sprzedaż produktów Banku	(136 297)	(135 918)
Koszty prowizji za sprzedaż produktów ubezpieczeniowych zewnętrznych podmiotów finansowych	(19 943)	(15 809)
Uiszczone opłaty maklerskie	(39 046)	(39 663)
Koszty z tytułu obsługi gotówkowej	(47 096)	(44 464)
Koszty opłat na rzecz NBP, KIR i GPW Benchmark	(18 948)	(15 910)
Uiszczone pozostałe opłaty	(187 782)	(157 676)
Koszty z tytułu opłat i prowizji, razem	(712 664)	(636 291)

7. Przychody z tytułu dywidend

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2021	2020
Aktywa finansowe nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	3 982	4 926
Inwestycje w jednostki zależne, wyceniane metodą praw własności	25 049	26 345
Inwestycje w jednostki zależne, wyceniane metodą inną niż praw własności	1 064	-
Przychody z tytułu dywidend, razem	30 095	31 271

8. Wynik na działalności handlowej

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2021	2020
Wynik z pozycji wymiany	188 448	69 224
Różnice kursowe netto z przeliczenia	123 207	(72 656)
Zyski z transakcji minus straty	65 241	141 880
Zyski lub straty z tytułu aktywów oraz zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	(78 478)	122 242
Instrumenty pochodne, w tym:	(79 962)	67 160
- Instrumenty odsetkowe	(101 934)	54 051
- Instrumenty na ryzyko rynkowe	21 972	13 109
Dłużne papiery wartościowe	4 142	59 649
Kredyty i pożyczki	(2 658)	(4 567)
Zyski lub straty z rachunkowości zabezpieczeń	(31 653)	(7 742)
Wynik z wyceny pozycji zabezpieczanych	1 091 899	(75 933)
Wynik z wyceny instrumentów zabezpieczających wartość godziwą	(1 110 689)	66 573
Nieefektywna część rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych	(12 863)	1 618
Wynik na działalności handlowej, razem	78 317	183 724

Wynik z pozycji wymiany obejmuje zyski i straty z kontraktów terminowych, opcji, kontraktów typu futures i przeliczonych aktywów i zobowiązań wyrażonych w walutach obcych. Wynik z operacji pochodnymi instrumentami odsetkowymi obejmuje wynik z kontraktów swap dla stóp procentowych, opcji i innych instrumentów pochodnych. Wynik z operacji instrumentami na ryzyko rynkowe obejmuje wynik z kontraktów futures na obligacje, na indeks, opcji na papiery wartościowe, indeksy giełdowe i kontrakty futures, wynik z transakcji terminowych na papiery wartościowe oraz wynik z kontraktów futures towarowy i swap towarowy.

Bank stosuje rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej oraz rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych. Szczegółowe informacje na ten temat zostały zawarte w Nocie 19.

9. Zyski lub straty z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu obowiązkowo wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2021	2020
Instrumenty kapitałowe	11 091	72 041
Dłużne papiery wartościowe	(1 136)	10 710
Kredyty i pożyczki	(6 211)	(65 011)
Zyski lub straty z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu obowiązkowo wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, razem	3 744	17 740

W pozycji Instrumenty kapitałowe Bank ujął głównie zysk wynikający z aktualizacji wyceny do wartości godziwej akcji Krajowej Izby Rozliczeniowej S.A. w kwocie 3 122 tys. zł oraz udziałów w spółce Polski Standard Płatności sp. z o.o. w kwocie 6 121 tys. zł. W 2020 roku w pozycji tej Bank ujął zysk wynikający z aktualizacji wyceny do wartości godziwej akcji Krajowej Izby Rozliczeniowej S.A. w kwocie 22 639 tys. zł oraz udziałów w spółce Polski Standard Płatności sp. z o.o. w kwocie 21 203 tys. zł, jak również wynik z konwersji i sprzedaży akcji VISA Inc. w łącznej kwocie 23 249 tys. zł.

10. Zyski lub straty z tytułu zaprzestania ujmowania aktywów oraz zobowiązań finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2021	2020
Zyski lub straty z tytułu zaprzestania ujmowania:	76 544	97 809
- Aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	76 490	60 459
- Aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie	(19)	(3 985)
- Zobowiązań finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie	73	41 335
Wynik ze sprzedaży inwestycji w jednostki zależne i stowarzyszone	78	(2 695)
Zyski lub straty z tytułu zaprzestania ujmowania aktywów oraz zobowiązań finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy	76 622	95 114

Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody obejmuje wynik ze sprzedaży detalicznych kredytów hipotecznych, które w ramach poolingu zostały przeniesione z mBanku do mBanku Hipotecznego w kwocie -17 250 tys. zł (w 2020 roku: -31 523 tys. zł) oraz wynik ze sprzedaży dłużnych papierów wartościowych.

Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie wynika głównie ze sprzedaży pojedynczych ekspozycji kredytowych.

W 2020 roku wynik z tytułu zaprzestania ujmowania zobowiązań finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie był związany głównie z substytucją zobowiązań z mFinance France S.A. do mBanku S.A. opisaną szczegółowo w Nocie 29 oraz rozliczeniem rachunkowości zabezpieczeń w związku z zaprzestaniem ujmowania kaucji złożonej w Banku przez mFinance France.

Zyski lub straty z tytułu zaprzestania ujmowania aktywów oraz zobowiązań finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy według instrumentów

	Rok kończący się 31 grudnia 2021		Rok kończący się 31 grudnia 2020	
	Zyski	Straty	Zyski	Straty
Dłużne papiery wartościowe	98 120	(1 923)	99 924	(3 759)
Kredyty i pożyczki	12 144	(31 870)	5 203	(44 894)
Depozyty	-	-	37 357	(1 610)
Zobowiązania z tytułu emisji	7 655	(7 582)	5 588	-
Zyski lub straty z tytułu zaprzestania ujmowania aktywów oraz zobowiązań finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy	117 919	(41 375)	148 072	(50 263)

11. Pozostałe przychody operacyjne

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2021	2020
Zyski ze sprzedaży lub likwidacji środków trwałych, wartości niematerialnych, aktywów do zbycia oraz zapasów	2 272	4 203
Przychody ze sprzedaży usług	2 569	1 607
Przychody netto z tytułu leasingu operacyjnego oraz subleasingu aktywów z tytułu praw do użytkowania	-	-
Przychody z najmu nieruchomości inwestycyjnych	5	-
Przychody z tytułu rozwiązania rezerw na przyszłe zobowiązania	11 615	16 747
Przychody z tytułu odzyskanych należności przedawnionych, umorzonych i nieściągalnych	1 404	735
Otrzymane odszkodowania, kary i grzywny	269	311
Pozostałe	26 180	21 740
Pozostałe przychody operacyjne, razem	44 314	45 343

Przychody ze sprzedaży usług dotyczą usług niebankowych.

Poniżej przedstawiono przychody netto z tytułu leasingu operacyjnego oraz subleasingu aktywów z tytułu praw do użytkowania za 2021 rok i za 2020 rok.

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2021	2020
Przychody netto z tytułu leasingu operacyjnego, w tym:		
- Przychody z tytułu leasingu operacyjnego	3 275	783
- Przychody z subleasingu aktywów z tytułu praw do użytkowania	9 102	11 125
- Koszty amortyzacji środków trwałych oddanych w leasing operacyjny oraz aktywów z tytułu praw do użytkowania w subleasingu	(12 377)	(11 908)
Przychody netto z tytułu leasingu operacyjnego, razem	-	-

12. Ogólne koszty administracyjne

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2021	2020
Koszty pracownicze	(960 382)	(863 388)
Koszty rzeczowe, w tym:	(597 415)	(591 758)
- koszty administracji i obsługi nieruchomości	(210 047)	(226 203)
- koszty IT	(179 161)	(156 586)
- koszty marketingu	(127 516)	(122 366)
- koszty usług konsultingowych	(67 876)	(77 101)
- pozostałe koszty rzeczowe	(12 815)	(9 502)
Podatki i opłaty	(30 104)	(24 181)
Składka i wpłaty na Bankowy Fundusz Gwarancyjny	(218 239)	(287 159)
Odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	(11 745)	(8 358)
Ogólne koszty administracyjne, razem	(1 817 885)	(1 774 844)

W 2021 roku pozycja „Koszty rzeczowe” obejmuje koszty związane z umowami leasingowymi aktywów o niskiej wartości, które nie są umowami krótkoterminowymi w kwocie 452 tys. zł (w 2020 roku: 657 tys. zł) oraz koszty związane ze zmiennymi elementami zobowiązań leasingowych nie ujęte w zobowiązaniu leasingowym (ujęte w ogólnych kosztach administracyjnych) w kwocie 2 030 tys. zł (w 2020 roku: 1 984 tys. zł). Ponadto w 2020 roku pozycja „Koszty rzeczowe” obejmuje koszty związane z krótkoterminowymi umowami leasingowymi w kwocie 32 tys. zł.

Poniżej przedstawiono koszty pracownicze poniesione za 2021 rok i 2020 rok.

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2021	2020
Koszty wynagrodzeń	(780 992)	(696 643)
Koszty ubezpieczeń społecznych	(127 724)	(114 974)
Wynagrodzenie dotyczące płatności w formie akcji, w tym:	(10 487)	(10 159)
- <i>płatności w formie akcji rozliczane w opcjach na akcje mBanku S.A.</i>	(10 487)	(10 159)
Pozostałe świadczenia na rzecz pracowników	(41 179)	(41 612)
Koszty pracownicze, razem	(960 382)	(863 388)

Szczegółowe informacje na temat programów motywacyjnych, których dotyczą płatności w formie akcji, znajdują się w Nocie 43.

13. Pozostałe koszty operacyjne

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2021	2020
Straty ze sprzedaży lub likwidacji środków trwałych, wartości niematerialnych, aktywów do zbycia oraz zapasów	(11 323)	(1 321)
Odpisy z tytułu rezerw na przyszłe zobowiązania	(100 508)	(44 647)
Koszty z tytułu utworzonych rezerw na pozostałe należności (poza kredytowymi)	(3 313)	(1 061)
Przekazane darowizny	(4 858)	(3 238)
Zapłacone odszkodowania, kary i grzywny	(7 736)	(1 938)
Bezpośrednie koszty operacyjne (łącznie z kosztami napraw i utrzymania) poniesione w związku z eksploatacją nieruchomości inwestycyjnej, która w danym okresie przyniosła przychody z najmu	(2 475)	-
Bezpośrednie koszty operacyjne (łącznie z kosztami napraw i utrzymania) poniesione w związku z eksploatacją nieruchomości inwestycyjnej, która w danym okresie nie przyniosła przychodów z najmu	(51)	-
Koszty tworzenia odpisów z tytułu utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	(5 932)	-
Koszty windykacji należności	(36 578)	(39 578)
Pozostałe koszty operacyjne	(39 865)	(34 189)
Pozostałe koszty operacyjne, razem	(212 639)	(125 972)

Pozycja Odpisy z tytułu rezerw na przyszłe zobowiązania w 2021 roku obejmuje koszty spraw sądowych, innych niż sprawy związane z kredytami walutowymi.

14. Utrata wartości lub odwrócenie utraty wartości z tytułu aktywów finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2021	2020
Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie, w tym:	(646 347)	(950 873)
Dłużne papiery wartościowe	(1 953)	(56)
Koszyk 1	(1 953)	(56)
Kredyty i pożyczki	(644 394)	(950 817)
Koszyk 1	(142 442)	(3 974)
Koszyk 2	101 764	(113 457)
Koszyk 3	(590 398)	(823 266)
POCI	(13 318)	(10 120)
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, w tym:	(2 627)	(9 911)
Dłużne papiery wartościowe	(3 154)	(1 251)
Koszyk 1	(4 433)	(459)
Koszyk 2	1 279	(792)
Kredyty i pożyczki	527	(8 660)
Koszyk 1	202	(827)
Koszyk 2	6 542	(3 967)
Koszyk 3	(6 330)	(3 784)
POCI	113	(82)
Udzielone zobowiązania i gwarancje	(133 887)	(70 492)
Koszyk 1	(19 819)	(25 769)
Koszyk 2	25 728	(14 639)
Koszyk 3	(140 122)	(1 984)
POCI	326	(28 100)
Odpisy z tytułu utraty wartości aktywów finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy	(782 861)	(1 031 276)

Na poziom oczekiwanych strat kredytowych zaprezentowanych w tabeli powyżej wpłynęły przede wszystkim zmiany w modelach, które zostały opisane w Nocie 3.3.6.2.2. a także zmiany wynikające z podejmowanych działań w zakresie uwzględnienia ryzyka kredytowego wynikającego z pandemii COVID-19 opisane w Nocie 4. Na poziom oczekiwanych strat kredytowych wpłynęły również windykacyjne procesy sprzedaży portfela niepracującego (default), które spowodowały rozwiązanie ok 70 mln zł w 2021 roku (pozytywny wpływ na wynik).

15. Podatek dochodowy

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2021	2020
Podatek dochodowy bieżący	(640 858)	(513 452)
Podatek dochodowy odroczony (Nota 32)	105 732	33 503
Podatek dochodowy, razem	(535 126)	(479 949)
Zysk / (strata) przed opodatkowaniem	(680 227)	572 996
Podatek zgodnie ze stawką obowiązującą w Polsce w danym roku podatkowym (19%)	129 243	(108 869)
Dochody nie podlegające opodatkowaniu	67 556	17 198
Koszty nie stanowiące kosztów uzyskania przychodów	(731 925)	(386 528)
Nieaktywowane straty podatkowe	-	(1 750)
Obciążenie podatkowe, razem	(535 126)	(479 949)
Kalkulacja efektywnej stopy podatkowej		
Zysk / (strata) brutto	(680 227)	572 996
Podatek dochodowy	(535 126)	(479 949)
Efektywna stopa podatkowa (%)	-	83,76

Dochody wyłączone z opodatkowania zawierają m.in. dywidendy zwolnione z opodatkowania na podstawie art. 20 ust. 3 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych z dnia 15 lutego 1992 roku (Dz. U. z 2019 r. poz. 865).

Koszty nie stanowiące kosztów uzyskania przychodów zawierają między innymi wpływ podatku od niektórych instytucji finansowych regulowanego przez ustawę z dnia 15 stycznia 2016 roku o podatku od niektórych instytucji finansowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 68), poniesionych kosztów ryzyka prawnego związanego z portfelem kredytów hipotecznych i mieszkaniowych w CHF oraz innych wydatków niestanowiących kosztów uzyskania przychodów zgodnie z art. 16 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych z dnia 15 lutego 1992 roku (Dz. U. z 2019 r. poz. 865).

Począwszy od 1 stycznia 2020 roku mBank S.A. oraz spółki mBank Hipoteczny S.A., mFinanse S.A. i mLeasing Sp. z o. o. utworzyły, na podstawie przepisów ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, Podatkową Grupę Kapitałową mBank (PGK). Zgodnie z ustawą o podatku dochodowym od osób prawnych mBank, jako podmiot dominujący, reprezentuje PGK w zakresie przewidzianym przepisami prawa podatkowego. W roku poprzedzającym powstanie PGK w spółkach ją tworzących nie wystąpiły straty podatkowe. Umowa PGK została zawarta na 4 lata.

W poniższej nocie zaprezentowano bieżący podatek dochodowy według krajów.

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2021	2020
Polska	(613 929)	(485 816)
Czechy	(25 089)	(27 636)
Słowacja	(1 840)	-
Podatek dochodowy, razem	(640 858)	(513 452)

Informacje na temat podatku dochodowego odroczonego przedstawiono w Nocie 32. Podatek dochodowy od dochodów Banku przed opodatkowaniem różni się od jego teoretycznej wysokości, która powstałaby przy zastosowaniu podstawowej stawki opodatkowania Banku tak jak to przedstawiono powyżej.

16. Zysk / (strata) na jedną akcję

Zysk / (strata) na jedną akcję za 12 miesięcy

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2021	2020
Podstawowy:		
Zysk / (strata) netto przypadający na akcjonariuszy mBanku S.A.	(1 215 353)	93 047
Średnia ważona liczba akcji zwykłych	42 369 790	42 355 695
Podstawowy zysk / (strata) netto na akcję (wyrażony w złotych na jedną akcję)	(28,68)	2,20
Rozwodniony:		
Zysk / (strata) netto przypadający na akcjonariuszy mBanku S.A., zastosowany przy ustalaniu rozwodnionego zysku na akcję	(1 215 353)	93 047
Średnia ważona liczba akcji zwykłych	42 369 790	42 355 695
Korekty na:		
- opcje na akcje oraz warranty subskrypcyjne	80 719	24 031
Ważona średnia liczba akcji zwykłych dla potrzeb rozwodnionego zysku na akcję	42 450 509	42 379 726
Rozwodniony zysk / (strata) netto na akcję (wyrażony w złotych na jedną akcję)	(28,63)	2,20

Zgodnie z MSR 33 Bank sporządza kalkulację rozwodnionego zysku na jedną akcję, uwzględniając akcje emitowane warunkowo w ramach programów motywacyjnych opisanych w Nocie 43. W kalkulacjach nie uwzględniono tych elementów programów motywacyjnych, które miały działanie antyrozważniające w prezentowanych okresach sprawozdawczych, a które w przyszłości potencjalnie mogą wpłynąć na rozwodnienie zysku na akcję. Podstawowy zysk na akcję wylicza się jako iloraz zysku oraz średniej ważonej liczby akcji zwykłych w trakcie roku.

Rozwodniony zysk na akcję wylicza się w oparciu o stosunek zysku do średniej ważonej liczby akcji zwykłych skorygowanych w taki sposób, jak gdyby nastąpiła zamiana na akcje wszystkich powodujących rozwodnienie potencjalnych akcji zwykłych. Bank posiada dwie kategorie powodujące rozwodnienie potencjalnych akcji zwykłych: opcje na akcje oraz warranty subskrypcyjne, z których wykonanie praw umożliwia objęcie akcji. Akcje rozważniające wylicza się jako liczbę akcji, które zostałyby wyemitowane gdyby nastąpiła realizacja wszystkich uprawnień do akcji po cenie rynkowej ustalonej jako średnioroczna cena zamknięcia akcji Banku.

17. Inne całkowite dochody

Ujawnienia efektu podatkowego dotyczącego poszczególnych elementów pozostałych dochodów całkowitych	Rok kończący się 31 grudnia 2021			Rok kończący się 31 grudnia 2020		
	Kwota brutto	Podatek dochodowy	Kwota netto	Kwota brutto	Podatek dochodowy	Kwota netto
Pozycje, które mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat	(2 312 002)	412 782	(1 899 220)	357 054	(101 407)	255 647
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	4 803	-	4 803	2 854	-	2 854
Zabezpieczenia przepływów pieniężnych	(1 113 142)	211 497	(901 645)	350 037	(66 507)	283 530
Udział w pozostałych dochodach całkowitych jednostek wycenianych metodą praw własności	(28 110)	-	(28 110)	9 898	-	9 898
Wycena dłużnych instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	(1 175 553)	201 285	(974 268)	(5 735)	(34 900)	(40 635)
Pozycje, które nie zostaną przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat	22 400	(4 255)	18 145	(7 698)	1 463	(6 235)
Zyski i straty aktuarialne dotyczące świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia	8 282	(1 573)	6 709	(7 698)	1 463	(6 235)
Przeklasyfikowanie do nieruchomości inwestycyjnej	14 118	(2 682)	11 436	-	-	-
Dochody całkowite netto, razem	(2 289 602)	408 527	(1 881 075)	349 356	(99 944)	249 412

Poniżej przedstawiono szczegółowe informacje dotyczące innych całkowitych dochodów netto za lata 2021 i 2020.

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2021	2020
POZYCJE, KTÓRE MOGĄ BYĆ PRZEKLASYFIKOWANE DO RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT	(1 899 220)	255 647
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	4 803	2 854
Zyski lub straty z tytułu różnic kursowych z przeliczenia jednostek zagranicznych odnoszone na kapitał własny	4 803	2 854
<i>Niezrealizowane zyski (dodatnie różnice kursowe) ujęte w roku obrotowym (netto)</i>	4 803	29 566
<i>Niezrealizowane straty (ujemne różnice kursowe) ujęte w roku obrotowym (netto)</i>	-	(26 712)
Zabezpieczenia przepływów pieniężnych (efektywna część)	(901 645)	283 530
Zyski lub straty z tytułu wyceny odnoszone na kapitał własny	(726 074)	416 576
<i>Niezrealizowane zyski ujęte w roku obrotowym (netto)</i>	-	416 576
<i>Niezrealizowane straty ujęte w roku obrotowym (netto)</i>	(726 074)	-
Przeniesione do rachunku zysków i strat (netto)	(175 571)	(133 046)
Wycena dłużnych instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	(974 268)	(40 635)
Zyski lub straty z tytułu wyceny odnoszone na kapitał własny	(917 751)	2 347
<i>Niezrealizowane zyski na instrumentach dłużnych ujęte w roku obrotowym (netto)</i>	125 396	217 309
<i>Niezrealizowane straty na instrumentach dłużnych ujęte w roku obrotowym (netto)</i>	(1 043 147)	(214 962)
Przeniesione do rachunku zysków i strat (netto)	(56 517)	(42 982)
Udział w pozostałych dochodach całkowitych jednostek wycenianych metodą praw własności	(28 110)	9 898
Udział w pozostałych dochodach całkowitych jednostek wycenianych metodą praw własności ujętych w roku obrotowym (netto)	(28 110)	9 898
POZYCJE, KTÓRE NIE ZOSTANĄ PRZEKLASYFIKOWANE DO RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT	18 145	(6 235)
Zyski i straty aktuarialne dotyczące świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia	6 709	(6 235)
<i>Zyski aktuarialne</i>	6 709	-
<i>Straty aktuarialne</i>	-	(6 235)
Przeklasyfikowanie do nieruchomości inwestycyjnych	11 436	-
Zyski lub straty z tytułu wyceny odnoszone na kapitał własny	11 436	-
<i>Niezrealizowane zyski z przeklasyfikowania do nieruchomości inwestycyjnych ujęte w roku obrotowym (netto)</i>	11 436	-
Inne całkowite dochody ogółem za dany rok (netto)	(1 881 075)	249 412

18. Kasa, operacje z bankiem centralnym

	31.12.2021	31.12.2020
Gotówka w kasie	1 347 887	1 483 489
Środki w bankach centralnych	10 739 721	2 455 809
Kasa, operacje z bankiem centralnym, razem	12 087 608	3 939 298

Na podstawie Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku o Narodowym Banku Polskim, mBank S.A. utrzymuje rezerwę obowiązkową. Średnia arytmetyczna dziennych stanów środków rezerwy obowiązkowej, którą mBank S.A. zobligowany był utrzymać w danym okresie na rachunkach bieżących w NBP, wynosiła:

- 2 967 925 tys. zł dla okresu od 31 grudnia 2021 roku do 30 stycznia 2022 roku,
- 631 270 tys. zł dla okresu od 31 grudnia 2020 roku do 31 stycznia 2021 roku,

Na dzień 31 grudnia 2021 roku środki rezerwy obowiązkowej w banku centralnym oprocentowane były stawką 1,75% (31 grudnia 2020 roku: 0,10%).

19. Aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu oraz instrumenty pochodne zabezpieczające**Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu oraz pochodne instrumenty zabezpieczające**

	31.12.2021	31.12.2020
Instrumenty pochodne, w tym:	1 866 663	1 605 965
- Pochodne instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu zaklasyfikowane do księgi bankowej	117 278	149 749
- Pochodne instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu zaklasyfikowane do księgi handlowej	1 987 541	1 667 929
- Pochodne instrumenty finansowe zabezpieczające wartość godziwą	135 169	192 564
- Pochodne instrumenty finansowe zabezpieczające przepływy pieniężne	28 546	627 919
- Efekt kompensowania	(401 871)	(1 032 196)
Dłużne papiery wartościowe	674 085	699 668
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych, w tym:	248 906	366 517
<i>zastawione papiery wartościowe</i>	72 888	19 021
- Instytucje kredytowe	104 922	132 311
- Inne instytucje finansowe	141 329	72 785
- Przedsiębiorstwa niefinansowe	178 928	128 055
Kredyty i pożyczki	40 426	187 902
- Klienci korporacyjni	40 426	187 902
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu, razem	2 581 174	2 493 535

Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu obejmują papiery wartościowe stanowiące poręczenie umów odkupu zawartych z klientami (transakcje sell/buy back), których wartość rynkowa na dzień 31 grudnia 2021 roku wynosiła 72 888 tys. zł (31 grudnia 2020 roku: 19 021 tys. zł).

Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu oraz pochodne instrumenty zabezpieczające

	31.12.2021	31.12.2020
Instrumenty pochodne, w tym:	1 959 827	1 414 374
- Pochodne instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu zaklasyfikowane do księgi bankowej	352 518	350 426
- Pochodne instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu zaklasyfikowane do księgi handlowej	1 919 649	1 327 734
- Pochodne instrumenty finansowe zabezpieczające wartość godziwą	1 057 232	7 646
- Pochodne instrumenty finansowe zabezpieczające przepływy pieniężne	541 315	60
- Efekt kompensowania	(1 910 887)	(271 492)
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych	84 774	-
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu oraz pochodne instrumenty zabezpieczające, razem	2 044 601	1 414 374

Pochodne instrumenty finansowe

Bank posiada następujące rodzaje instrumentów pochodnych:

Walutowe transakcje terminowe to zobowiązania do kupna walut obcych i lokalnych, obejmujące niezrealizowane transakcje spot.

Kontrakty typu futures dla walut i stóp procentowych to zobowiązania w formie umowy do otrzymania lub zapłacenia określonej wartości netto, zależnie od zmian kursów wymiany walut lub stóp procentowych, bądź do kupna lub sprzedaży waluty obcej lub instrumentu finansowego w ustalonym terminie w przyszłości po ustalonej cenie, określonej na zorganizowanym rynku finansowym. Z uwagi na fakt, że kontrakty futures są zabezpieczone środkami pieniężnymi lub papierami wartościowymi wycenianymi według wartości godziwej, zaś zmiany wartości nominalnej tych kontraktów rozliczane są codziennie w odniesieniu do notowań giełdowych, ryzyko kredytowe jest nieznaczne.

Kontrakty FRA to kontrakty analogiczne do futures, tyle że negocjowane indywidualnie i wymagające gotówkowego rozliczenia w określonym terminie w przyszłości różnicy pomiędzy określoną w umowie stopą procentową a aktualną stopą rynkową, na bazie teoretycznej kwoty kapitału.

Walutowe i procentowe kontrakty swap to zobowiązania do zamiany jednego strumienia przepływów pieniężnych na inny. Rezultatem takiej transakcji jest zamiana walut lub stóp procentowych (na przykład, oprocentowania stałego na zmienne) lub połączenia wszystkich tych czynników (na przykład, międzywalutowe kontrakty swap stóp procentowych). Z wyjątkiem określonych walutowych kontraktów swap, nie następuje w przypadku tych transakcji zamiana kapitału. Ryzyko kredytowe Banku stanowi potencjalny koszt zastąpienia kontraktów swap, jeżeli strony nie wywiążą się ze swoich zobowiązań. Ryzyko to jest monitorowane na bieżąco przez odniesienie do aktualnej wartości godziwej, proporcji wartości nominalnej kontraktów oraz płynności rynkowej. W celu kontrolowania poziomu podejmowanego ryzyka kredytowego Bank ocenia strony umowy przy pomocy tych samych metod, które stosuje się w działalności kredytowej.

Opcje walutowe i procentowe to umowy, na mocy których sprzedający przyznaje kupującemu prawo, ale nie obowiązek, nabycia (opcja kupna) lub sprzedaży (opcja sprzedaży) w ustalonym dniu, do ustalonego dnia lub też w ustalonym okresie – konkretnej ilości waluty obcej lub instrumentu finansowego po z góry ustalonej cenie. W zamian za powzięcie ryzyka walutowego lub ryzyka zmiany stóp procentowych, sprzedający otrzymuje od kupującego premię. Opcje mogą być opcjami znajdującymi się w obrocie giełdowym lub negocjowanymi pomiędzy Bankiem a klientem (w transakcji pozagiełdowej). Bank jest narażony na ryzyko kredytowe z tytułu zakupionych opcji tylko i wyłącznie do wysokości ich wartości bilansowej, którą stanowi ich wartość godziwa.

Transakcje na ryzyko rynkowe obejmują kontrakty futures i opcje na towary oraz opcje na akcje i indeksy giełdowe.

Nominalne wartości niektórych rodzajów instrumentów finansowych stanowią podstawę do ich porównania z instrumentami ujmowanymi w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, ale niekoniecznie wskazują, jaka będzie wartość przyszłych przepływów pieniężnych, bądź jaka jest bieżąca wartość godziwa instrumentów. Z tego względu nie pokazują, jaki jest stopień narażenia Banku na ryzyko kredytowe lub ryzyko zmiany cen. Instrumenty pochodne mogą mieć wycenę dodatnią (aktywa) lub ujemną (zobowiązania) w zależności od wahań rynkowych stóp procentowych lub kursów wymiany walut. Łączna wartość godziwa pochodnych instrumentów finansowych może podlegać znacznym wahaniom.

Bank stosuje rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej oraz rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych. Szczegółowe informacje dotyczące rachunkowości zabezpieczeń zostały zaprezentowane w niniejszej notce poniżej.

Wartości godziwe posiadanych instrumentów pochodnych przedstawiono w poniższej tabeli.

31.12.2021	Wartość kontraktu		Wartość godziwa	
	Kupno	Sprzedaż	Aktywa	Zobowiązania
Instrumenty pochodne przeznaczone do obrotu				
Walutowe instrumenty pochodne				
- Walutowe transakcje terminowe (FX forward)	20 993 648	21 099 960	246 761	121 050
- Kontrakty FX swap	24 134 231	24 026 137	108 846	199 181
- Kontrakty CIRS	9 208 434	9 340 334	10 994	102 644
- Opcje walutowe kupione lub sprzedane w obrocie pozagiełdowym	8 750 804	10 037 217	126 824	75 953
Razem instrumenty pochodne z transakcji pozagiełdowych	63 087 117	64 503 648	493 425	498 828
- Walutowe kontrakty futures	1 225 607	1 241 309	3 263	8
Razem walutowe instrumenty pochodne	64 312 724	65 744 957	496 688	498 836
Instrumenty pochodne na stopę procentową				
- Kontrakty IRS, OIS	278 635 256	278 635 256	466 331	711 012
- Kontrakty FRA	13 225 000	12 908 000	4 560	4 265
- Opcje na stopę procentową kupione lub sprzedane w obrocie pozagiełdowym	292 705	709 607	951	3 804
Razem instrumenty pochodne na stopę procentową	292 152 961	292 252 863	471 842	719 081
Transakcje na ryzyko rynkowe	3 502 701	3 534 806	1 136 289	1 054 250
Razem pochodne aktywa/zobowiązania przeznaczone do obrotu	359 968 386	361 532 626	2 104 819	2 272 167
Instrumenty pochodne zabezpieczające				
Instrumenty pochodne wyznaczone jako zabezpieczenie wartości godziwej	30 215 660	30 215 660	135 169	1 057 232
- Kontrakty IRS, OIS	30 215 660	30 215 660	135 169	1 057 232
Instrumenty pochodne wyznaczone jako zabezpieczenie przepływów pieniężnych	16 685 000	16 685 000	28 546	541 315
- Kontrakty IRS	16 685 000	16 685 000	28 546	541 315
Razem instrumenty pochodne zabezpieczające	46 900 660	46 900 660	163 715	1 598 547
Efekt kompensowania			(401 871)	(1 910 887)
Razem	406 869 046	408 433 286	1 866 663	1 959 827
Krótkoterminowe (do 1 roku)	156 380 579	157 048 383	1 596 891	75 330
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	250 488 467	251 384 903	269 772	1 884 497

31.12.2020	Wartość kontraktu		Wartość godziwa	
	Kupno	Sprzedaż	Aktywa	Zobowiązania
Instrumenty pochodne przeznaczone do obrotu				
Walutowe instrumenty pochodne				
- Walutowe transakcje terminowe (FX forward)	24 062 575	23 822 486	334 168	82 238
- Kontrakty FX swap	22 982 107	23 200 135	96 393	320 710
- Kontrakty CIRS	10 749 492	10 878 299	30 373	90 251
- Opcje walutowe kupione lub sprzedane w obrocie pozagiełdowym	4 478 235	4 816 593	92 278	57 809
Razem instrumenty pochodne z transakcji pozagiełdowych	62 272 409	62 717 513	553 212	551 008
- Walutowe kontrakty futures	700 385	696 996	-	-
Razem walutowe instrumenty pochodne	62 972 794	63 414 509	553 212	551 008
Instrumenty pochodne na stopę procentową				
- Kontrakty IRS, OIS	231 967 530	231 967 530	949 552	821 871
- Kontrakty FRA	3 100 000	2 725 000	38	48
- Opcje na stopę procentową kupione lub sprzedane w obrocie pozagiełdowym	343 824	398 286	170	331
Razem instrumenty pochodne na stopę procentową	235 411 354	235 090 816	949 760	822 250
Transakcje na ryzyko rynkowe	2 153 766	2 175 532	314 706	304 902
Razem pochodne aktywa/zobowiązania przeznaczone do obrotu	300 537 914	300 680 857	1 817 678	1 678 160
Instrumenty pochodne zabezpieczające				
Instrumenty pochodne wyznaczone jako zabezpieczenie wartości godziwej	14 236 661	14 236 661	192 564	7 646
- Kontrakty IRS	14 236 661	14 236 661	192 564	7 646
Instrumenty pochodne wyznaczone jako zabezpieczenie przepływów pieniężnych	14 165 000	14 165 000	627 919	60
- Kontrakty IRS	14 165 000	14 165 000	627 919	60
Razem instrumenty pochodne zabezpieczające	28 401 661	28 401 661	820 483	7 706
Efekt kompensowania			(1 032 196)	(271 492)
Razem	328 939 575	329 082 518	1 605 965	1 414 374
Krótkoterminowe (do 1 roku)	105 460 483	105 402 937	55 640	728 342
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	223 479 092	223 679 581	1 550 325	686 032

Efekt kompensowania poza wyceną transakcji pochodnych obejmuje 1 616 925 tys. zł zabezpieczeń złożonych oraz 107 908 tys. zł zabezpieczeń otrzymanych w związku z zawartymi transakcjami na instrumentach pochodnych podlegającymi kompensowaniu (w 2020 roku odpowiednio: 2 232 tys. zł i 762 936 tys. zł).

W obu prezentowanych okresach transakcje na ryzyko rynkowe obejmują wartość godziwą opcji na indeks giełdowy, akcje i inne papiery kapitałowe, kontraktów futures na towary, kontraktów swap na towary.

Na dzień 31 grudnia 2021 roku i 31 grudnia 2020 roku Bank nie posiadał żadnych aktywów i zobowiązań finansowych wyznaczonych przy początkowym ujęciu jako wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Jakość kredytowa aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu oraz pochodnych instrumentów finansowych według poziomów wewnętrznego systemu ratingowego

Pod-portfel	31.12.2021		31.12.2020	
	Pochodne instrumenty finansowe	Kredyty i pożyczki udzielone klientom	Pochodne instrumenty finansowe	Kredyty i pożyczki udzielone klientom
1	609 481	-	1 089 902	-
2	1 166 008	-	402 190	-
3	186 448	3 813	765 232	-
4	85 300	-	186 943	187 902
5	14 995	36 613	55 767	-
6	30	-	577	-
7	3 039	-	10 005	-
8	203 177	-	127 447	-
default	56	-	98	-
Efekt kompensowania	(401 871)		(1 032 196)	
Wartość bilansowa	1 866 663	40 426	1 605 965	187 902

Rating	31.12.2021	31.12.2020
	Dłużne papiery wartościowe	Dłużne papiery wartościowe
1,0 - 1,2	248 906	366 517
1,4 - 1,6	77 463	23 202
1,8 - 2,0	27 626	73 342
2,2 - 2,8	154 751	134 975
3,0 - 3,8	165 339	101 632
Razem	674 085	699 668

Rachunkowość zabezpieczeń

Bank stosuje rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej oraz rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych. Szczegółowe informacje dotyczące rachunkowości zabezpieczeń zostały zaprezentowane w niniejszej notce poniżej.

Zgodnie z postanowieniami MSSF 9 Bank wyłącznie w dniu wdrożenia MSSF 9 miał możliwość podjęcia decyzji stanowiącej element polityki rachunkowości o kontynuowaniu stosowania wymogów rachunkowości zabezpieczeń zgodnie z MSR 39 zamiast wymogów wskazanych w MSSF 9.

MSSF 9 wymaga aby Bank zapewnił spójność stosowanych powiązań zabezpieczających ze strategią zarządzania ryzykiem stosowaną przez Bank oraz jego celami. MSSF 9 wprowadza nowe postanowienia w zakresie, między innymi, oceny efektywności powiązania zabezpieczającego oraz mechanizmu przywracania równowagi powiązania zabezpieczającego (ponownego bilansowania powiązania zabezpieczającego), jak również znosi możliwość zaprzestania stosowania rachunkowości zabezpieczeń w wyniku subiektywnej decyzji Banku (tzn. przy braku przesłanek do zaprzestania stosowania rachunkowości zabezpieczeń, określonych w standardzie).

Bank podjął decyzję o kontynuowaniu od 1 stycznia 2018 roku stosowania wymogów rachunkowości zabezpieczeń zgodnie z MSR 39.

Bank wyznacza wskaźnik zabezpieczenia na podstawie wartości nominalnych pozycji zabezpieczanej i instrumentu zabezpieczającego i wynosi on 1:1 (za wyjątkiem zabezpieczenia wartości godziwej portfeli kredytów udzielonych przez Oddział mBanku w Czechach gdzie nominał instrumentów zabezpieczających jest ustalany w kwocie niższej od nominalu pozycji zabezpieczanej w celu uwzględnienia ryzyka przedpłaty).

Źródła nieefektywności dla powiązań zabezpieczających, dla których nieefektywność się pojawia, to niedopasowanie terminów przepływów pieniężnych oraz terminów przeszacowania, niedopasowanie bazy (np. inny WIBOR), niedopasowanie z tytułu korekty CVA/DVA, która jest uwzględniona w instrumencie zabezpieczającym, a nie ma jej w wycenie pozycji zabezpieczanej oraz niedopasowanie z tytułu początkowej wyceny instrumentów pochodnych, jeśli do relacji zabezpieczającej został wzięty instrument pochodny zawarty przed ustanowieniem relacji.

Rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej

Bank stosuje rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej, w ramach której jedynym rodzajem zabezpieczanego ryzyka jest ryzyko zmiany stóp procentowych.

Na koniec każdego miesiąca Bank dokonuje oceny efektywności stosowanego zabezpieczenia analizując zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczanego oraz instrumentu zabezpieczającego z tytułu zabezpieczanego ryzyka w celu potwierdzenia, że relacje zabezpieczające są efektywne zgodnie z polityką rachunkowości opisaną w Nocie 2.11.

Opis relacji zabezpieczającej

Bank zabezpiecza ryzyko zmiany wartości godziwej:

- euroobligacji o stałym oprocentowaniu, wyemitowanych przez mFinance France (mFF), podmiot zależny od mBanku, objętych przez Bank w procesie substytucji. Zabezpieczane ryzyko wynika ze zmian stóp procentowych,
- kredytów o stałym oprocentowaniu otrzymanych przez mBank z Europejskiego Banku Inwestycyjnego. Zabezpieczane ryzyko wynika ze zmian stóp procentowych,
- obligacji o stałym oprocentowaniu, wyemitowanych przez mBank. Zabezpieczane ryzyko wynika ze zmian stóp procentowych,
- obligacji senioralnych nieuprzywilejowanych o stałym oprocentowaniu w okresie 5 lat od daty emisji, wyemitowanych przez mBank. Zabezpieczane ryzyko wynika ze zmian stóp procentowych,
- części portfela kredytów hipotecznych na stałą stopę procentową udzielonych przez oddział zagraniczny mBanku w Czechach. Zabezpieczane ryzyko wynika ze zmian stóp procentowych,
- części portfela depozytów modelowanych przez Bank w PLN o ekonomicznej charakterystyce depozytów stałoprocentowych. Zabezpieczane ryzyko wynika ze zmian stóp procentowych.

Pozycje zabezpieczane

Pozycjami zabezpieczanymi są:

- jedna transza euroobligacji wyemitowanych przez mFF, objętych przez Bank w procesie substytucji, o wartości nominalnej 200 000 tys. CHF, o stałym oprocentowaniu,
- kredyty otrzymane przez mBank z Europejskiego Banku Inwestycyjnego o wartości nominalnej odpowiednio 113 110 tys. CHF, 175 560 tys. CHF i 138 388 tys. CHF, o stałym oprocentowaniu,
- obligacje wyemitowane przez mBank S.A. o wartości nominalnej 305 000 tys. CHF, o stałym oprocentowaniu,
- obligacje wyemitowane przez mBank S.A. o wartości nominalnej 460 030 tys. EUR, o stałym oprocentowaniu,
- obligacje senioralne nieuprzywilejowane wyemitowane przez mBank S.A. o wartości nominalnej 500 000 tys. EUR, o stałym oprocentowaniu w okresie 5 lat od daty emisji,
- część portfela kredytów hipotecznych na stałą stopę procentową, denominowanych w CZK, udzielonych przez oddział zagraniczny mBanku w Czechach,
- część portfela depozytów modelowanych przez Bank w PLN o ekonomicznej charakterystyce depozytów stałoprocentowych.

Instrumenty zabezpieczające

Instrumentami zabezpieczającymi są transakcje Interest Rate Swap oraz Overnight Index Swap, zamieniające stałą stopę procentową na zmienną.

Prezentacja wyniku na transakcjach zabezpieczanych i zabezpieczających

Korekta do wartości godziwej zabezpieczanych aktywów i zobowiązań oraz wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w rachunku zysków i strat w wyniku na działalności handlowej za wyjątkiem przychodów i kosztów odsetkowych elementu odsetkowego wyceny z tytułu instrumentów zabezpieczających, które prezentowane są w pozycji Przychody/koszty odsetkowe na instrumentach pochodnych w ramach rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej.

Pozycje zabezpieczane - zabezpieczenie wartości godziwej

31.12.2021	Wartość bilansowa pozycji zabezpieczanych	Skumulowana kwota korekty zabezpieczenia wartości godziwej pozycji zabezpieczanej zawarta w wartości bilansowej pozycji zabezpieczanej	Pozycja w bilansie która zawiera pozycję zabezpieczaną	Zmiana wartości godziwej pozycji zabezpieczanej stosowanej jako podstawa ujęcia nieefektywności zabezpieczenia w danym okresie
Kredyty hipoteczne denominowane w CZK na stałą stopę procentową	1 203 178	(110 033)	Aktywa finansowe wycenione w zamortyzowanym koszcie - Kredyty i pożyczki udzielone klientom	(98 871)
Obligacje wyemitowane przez mBank S.A. o stałym oprocentowaniu (w tym będące przedmiotem substytucji)	(6 658 576)	18 305	Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie - zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	52 872
Kredyty otrzymane przez mBank z Europejskiego Banku Inwestycyjnego o stałym oprocentowaniu	(1 906 621)	(5 131)	Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie - kredyty otrzymane	33 782
Depozyty modelowane przez mBank w PLN o ekonomicznej charakterystyce depozytów stałoprocentowych	(12 315 000)	1 055 478	Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie - zobowiązania wobec klientów - depozyty	1 104 116
RAZEM				1 091 899

31.12.2020	Wartość bilansowa pozycji zabezpieczanych	Skumulowana kwota korekty zabezpieczenia wartości godziwej pozycji zabezpieczanej zawarta w wartości bilansowej pozycji zabezpieczanej	Pozycja w bilansie która zawiera pozycję zabezpieczaną	Zmiana wartości godziwej pozycji zabezpieczanej stosowanej jako podstawa ujęcia nieefektywności zabezpieczenia w danym okresie
Kredyty hipoteczne denominowane w CZK na stałą stopę procentową	820 225	(10 986)	Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie - Kredyty i pożyczki udzielone klientom	(10 850)
Obligacje wyemitowane przez mBank S.A. o stałym oprocentowaniu (w tym będące przedmiotem substytucji)	(6 300 149)	(34 567)	Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie - zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	(3 227)
Kredyty otrzymane przez mBank z Europejskiego Banku Inwestycyjnego o stałym oprocentowaniu	(2 331 637)	(46 568)	Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie - zobowiązania wobec klientów - kredyty otrzymane	(20 815)
Depozyty modelowane przez mBank w PLN o ekonomicznej charakterystyce depozytów stałoprocentowych	(4 980 000)	(48 638)	Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie - zobowiązania wobec klientów - depozyty	(48 638)
Kaucje złożone w Banku przez mFF o stałym oprocentowaniu	-	-	-	7 597
RAZEM				(75 933)

Zmiana wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego stosowanego jako podstawa ujęcia nieefektywności zabezpieczenia w danym okresie - zabezpieczenie wartości godziwej

	31.12.2021	31.12.2020
Instrumenty zabezpieczające kredyty hipoteczne denominowane w CZK na stałą stopę procentową	79 233	8 215
Instrumenty zabezpieczające obligacje wyemitowane przez mBank S.A. o stałym oprocentowaniu (w tym będące przedmiotem substytucji)	(73 415)	(3 786)
Instrumenty zabezpieczające kredyty otrzymane przez mBank z Europejskiego Banku Inwestycyjnego o stałym oprocentowaniu	(33 362)	20 667
Instrumenty zabezpieczające depozyty modelowane przez mBank w PLN o ekonomicznej charakterystyce depozytów stałoprocentowych	(1 083 145)	41 477
Razem	(1 110 689)	66 573

Wartości nominalne instrumentów pochodnych zabezpieczających - zabezpieczenie wartości godziwej

	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
31.12.2021	1 561 922	5 618 307	4 028 766	18 391 062	615 603	30 215 660
31.12.2020	-	-	1 973 219	11 673 344	590 098	14 236 661

Wzrost wartości nominalnej instrumentów zabezpieczających o zapadalności do 3 miesięcy jest efektem konwersji przez izbę rozliczeniową LCH transakcji IRS opartych o indeksy LIBOR na złożenie krótkoterminowych transakcji IRS i OIS oraz długoterminowej transakcji OIS opartej o stawkę alternatywną dla LIBOR.

Łączny wynik na rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej ujęty w rachunku zysków i strat

za okres	Rok kończący się 31 grudnia	
	2021	2020
Przychody odsetkowe na instrumentach pochodnych w ramach rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej (Nota 5)	80 103	52 717
Wynik z wyceny pozycji zabezpieczanych (Nota 8)	1 091 899	(75 933)
Wynik z wyceny instrumentów zabezpieczających wartość godziwą (Nota 8)	(1 110 689)	66 573
Łączny wynik na rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej ujęty w rachunku zysków i strat	61 313	43 357

Rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych

Rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych części portfela kredytów na zmienną stopę procentową, indeksowaną do stopy rynkowej, udzielonych przez Bank

Bank stosuje rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych części portfela kredytów na zmienną stopę procentową, indeksowaną do stopy rynkowej, udzielonych przez Bank. Instrumentem zabezpieczającym jest Interest Rate Swap zamieniający stopę zmienną na stałą. Zabezpieczanym ryzykiem w ramach stosowanej przez Bank rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych jest ryzyko stopy procentowej. Nieefektywna część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym zaprezentowana jest w pozycji „Zyski lub straty z rachunkowości zabezpieczeń” w Nocie 8. Część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym, która stanowi efektywne zabezpieczenie, zaprezentowana jest w Sprawozdaniu z całkowitych dochodów w pozycji „Zabezpieczenia przepływów pieniężnych (netto)”.

Pozycje zabezpieczane - zabezpieczenie przepływów pieniężnych

	Wartość nominalna pozycji zabezpieczanych		Zmiana wartości pozycji zabezpieczanej stosowana jako podstawa ujęcia nieefektywności zabezpieczenia w danym okresie		Saldo rezerwy z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych dla kontynuowanych zabezpieczeń	
	31.12.2021	31.12.2020	31.12.2021	31.12.2020	31.12.2021	31.12.2020
Kredyty i pożyczki udzielone klientom - kredyty na zmienną stopę procentową, indeksowaną do stopy rynkowej	16 685 000	14 165 000	613 321	(511 146)	(495 965)	405 680

Zmiana wartości pozycji zabezpieczającej stosowana jako podstawa ujęcia nieefektywności zabezpieczenia w danym okresie - zabezpieczenie przepływów pieniężnych

	31.12.2021	31.12.2020
Kredyty i pożyczki udzielone klientom - kredyty na zmienną stopę procentową, indeksowaną do stopy rynkowej	(624 867)	501 189

Wartości nominalne instrumentów pochodnych zabezpieczających – zabezpieczenia przepływów pieniężnych

31.12.2021	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
------------	---------------	--------------------	-------------------------	--------------------	---------------	-------

RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ

Transakcje zamiany stóp procentowych (IRS) zabezpieczające przepływy pieniężne wynikające z udzielonych kredytów o zmiennym oprocentowaniu denominowanych w PLN

Wartość nominalna (tys. PLN)	530 000	350 000	3 595 000	12 010 000	200 000	16 685 000
Średnie oprocentowanie nogi stałej	2,074%	1,952%	2,121%	1,595%	1,928%	

31.12.2020	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
------------	---------------	--------------------	-------------------------	--------------------	---------------	-------

RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ

Transakcje zamiany stóp procentowych (IRS) zabezpieczające przepływy pieniężne wynikające z udzielonych kredytów o zmiennym oprocentowaniu denominowanych w PLN

Wartość nominalna (tys. PLN)	300 000	70 000	650 000	12 945 000	200 000	14 165 000
Średnie oprocentowanie nogi stałej	1,838%	2,283%	2,163%	1,825%	1,928%	

Okres, w którym oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych oraz kiedy należy oczekiwać wywarcia przez nie wpływu na wyniki, to okres od stycznia 2022 roku do sierpnia 2029 roku.

Poniżej podany został harmonogram prezentujący okresy w jakich Bank spodziewał się przepływów z kredytów zabezpieczonych w ramach rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych i ich wpływu na rachunek zysków i strat.

	do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat
31.12.2021	99 851	423 499	619 887	15 754
31.12.2020	6 865	13 122	92 059	9 974

W poniższej notce zaprezentowano inne całkowite dochody z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2021 roku oraz od 1 stycznia do 31 grudnia 2020 roku.

za okres	Rok kończący się 31 grudnia	
	2021	2020
Pozostałe dochody całkowite brutto z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych na początek okresu	500 839	150 802
Zyski lub straty wynikające z zabezpieczenia, ujęte w innych całkowitych dochodach w ciągu okresu sprawozdawczego (brutto)	(896 388)	514 291
Kwota przeniesiona w okresie z innych dochodów całkowitych do rachunku zysków i strat:	(216 754)	(164 254)
- wynik z tytułu odsetek	(216 754)	(164 254)
Skumulowane pozostałe dochody całkowite brutto na koniec okresu sprawozdawczego	(612 303)	500 839
Podatek dochodowy z tytułu skumulowanych pozostałych dochodów całkowitych na koniec okresu sprawozdawczego	116 338	(95 159)
Skumulowane pozostałe dochody całkowite netto na koniec okresu sprawozdawczego	(495 965)	405 680
Wpływ w okresie sprawozdawczym na pozostałe dochody całkowite (brutto)	(1 113 142)	350 037
Podatek dochodowy z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych	211 497	(66 507)
Wpływ w okresie sprawozdawczym na pozostałe dochody całkowite (netto)	(901 645)	283 530

za okres	Rok kończący się 31 grudnia	
	2021	2020
Zyski/straty odniesione na dochody całkowite brutto w okresie sprawozdawczym, w tym:		
Niezrealizowane zyski/straty ujęte w pozostałych dochodach całkowitych brutto	(1 113 142)	350 037
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych ujęty w rachunku zysków i strat	203 891	165 872
- kwota ujęta w okresie sprawozdawczym w przychodach z tytułu odsetek w rachunku zysków i strat (Nota 5)	216 754	164 254
- nieefektywna część zabezpieczenia ujęta w rachunku zysków i strat w wyniku na pozostałej działalności handlowej (Nota 8)	(12 863)	1 618
Wpływ w okresie sprawozdawczym na dochody całkowite brutto	(909 251)	515 909

Wpływ reformy IBOR

W związku ze zmianami do standardów MSSF 9, MSR 39 i MSSF 7, Reforma wskaźników stóp procentowych, opisanych w Nocie 2.28, oraz w wyniku toczącej się reformy wskaźnika referencyjnego stóp procentowych i zastąpienia go alternatywną stopą procentową pozbawioną ryzyka, Bank powołał projekt mający na celu zarządzanie zmianą dla którejkolwiek ze swoich umów, na którą może mieć to wpływ. Konkretny wpływ reformy IBOR na aktywność Banku w obszarze rachunkowości zabezpieczeń jest przedmiotem zarządzania w ramach ogólnego projektu mającego na celu wdrożenie reformy IBOR w Banku.

Przygotowując sprawozdanie finansowe za 2019 rok Bank zdecydował się na wcześniejsze zastosowanie zmian w ramach Etapu 1 reformy wskaźnika referencyjnego stopy procentowej: zmiany do MSSF 9/MSR 39 i MSSF 7. Zmiany, o których mowa, zmodyfikowały określone wymogi dotyczące rachunkowości zabezpieczeń, umożliwiając kontynuowanie jej stosowania w odniesieniu do powiązań zabezpieczających objętych zmianami w okresie niepewności, zanim nastąpi zmiana pozycji zabezpieczających lub instrumentów zabezpieczających w wyniku reformy wskaźnika referencyjnego stopy procentowej.

W 2021 roku Bank po raz pierwszy zastosował zmiany do MSSF 9 Instrumenty finansowe: MSR 39 Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena, MSSF 7 Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji, MSSF 4 Umowy ubezpieczeniowe oraz MSSF 16 Leasing w ramach Etapu 2 reformy wskaźnika referencyjnego stopy procentowej, opublikowane w sierpniu 2020 roku.

Zastosowanie wyżej opisanych zmian w ramach Etapu 1 pozwoliło na utrzymanie powiązań zabezpieczających pomimo niepewności co do okresu wystąpienia i wysokości zabezpieczanych przepływów pieniężnych spowodowanej reformą wskaźnika referencyjnego stopy procentowej oraz braku możliwości wyodrębnienia komponentu w postaci referencyjnej stopy procentowej, w przypadku zabezpieczeń wartości godziwej powiązanych z IBOR.

Bank nie był również zobowiązany do zaprzestania stosowania rachunkowości zabezpieczeń, jeżeli retrospektywna ocena skuteczności powiązania zabezpieczającego objętego reformą wskaźnika referencyjnego stopy procentowej wykazała, że efektywność zabezpieczenia znajduje się poza przedziałem 80-125%. W bieżącym okresie żadne powiązanie zabezpieczające nie znalazło się poza przedziałem, o którym mowa powyżej.

Bank zatrzymał skumulowane zyski lub straty w rezerwie z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych dla wyznaczonych zabezpieczeń przepływów pieniężnych powiązanych z IBOR objętych reformą wskaźnika referencyjnego stopy procentowej pomimo niepewności spowodowanej reformą wskaźnika referencyjnego stopy procentowej co do okresu wystąpienia i wysokości przepływów pieniężnych z pozycji zabezpieczanych. W przypadkach gdy zabezpieczane przyszłe przepływy pieniężne nie są już oczekiwane z powodów innych niż reforma wskaźnika referencyjnego stopy procentowej, skumulowane zyski lub straty zostałyby natychmiast przeklasyfikowane do wyniku finansowego.

Bank będzie stosować zmiany do MSSF 9/MSR 39 w ramach Etapu 1 do czasu, gdy niepewność wynikająca z reformy wskaźnika referencyjnego stopy procentowej co do okresu wystąpienia i wysokości przepływów pieniężnych, na którą narażony jest Bank, przestanie występować. Niepewność, o której mowa powyżej, będzie występować do czasu uzupełnienia umów Banku powiązanych z IBOR o zapisy dotyczące terminu zastąpienia wskaźnika referencyjnego stopy procentowej oraz ustalenia podstawy przepływów pieniężnych z tytułu alternatywnego wskaźnika referencyjnego, w tym stałego spreadu.

W wyniku zmian wprowadzonych w ramach Etapu 2 w przypadkach gdy warunki umowne dotyczące niepo pochodnych instrumentów finansowych zostały zmienione bezpośrednio w wyniku reformy wskaźnika referencyjnego stopy procentowej, a nowa podstawa określania przepływów pieniężnych wynikających z umowy jest równoważna pod względem ekonomicznym dotychczasowej podstawie (tj. podstawie obowiązującej bezpośrednio przed dokonaniem zmiany), Bank zmienił podstawę określania przepływów pieniężnych wynikających z umowy prospektywnie, zmieniając efektywną stopę procentową. W przypadku dokonania dodatkowych zmian, które nie są bezpośrednio związane z reformą, do takich zmian stosuje się odpowiednie wymogi wynikające z MSSF 9.

W przypadkach gdy reforma wskaźnika referencyjnego stopy procentowej spowodowała konwersję instrumentu zabezpieczającego, Bank dokonał aktualizacji dokumentacji zabezpieczenia, nie rozwiązując powiązania zabezpieczającego.

Ponadto w przypadku zabezpieczenia przepływów pieniężnych, jeżeli pozycja zabezpieczana ulega zmianie w wyniku reformy wskaźnika referencyjnego stopy procentowej, uznaje się, że skumulowane zyski lub straty ujęte w rezerwie z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych z tytułu wyznaczonych zabezpieczeń przepływów pieniężnych odnoszących się do IBOR, opierają się na alternatywnym wskaźniku referencyjnym.

W grudniu 2021 roku w izbie rozliczeniowej LCH dokonana się konwersja pochodnych instrumentów zabezpieczających opartych na stawce LIBOR CHF na ekwiwalentne instrumenty oparte na stawce SARON (stopie wolnej od ryzyka). Po jej przeprowadzeniu Bank posiada jedynie takie instrumenty zabezpieczające oparte na stawce LIBOR CHF, dla których ostatni okres przeszacowania rozpoczyna się przed końcem 2021 roku, tj. przed zaprzestaniem publikacji stawki LIBOR CHF. Pozostałe instrumenty zabezpieczające desygnowane w rachunkowości zabezpieczeń oparte są na stawce SARON, a także WIBOR, PRIBOR i EURIBOR.

20. Aktywa finansowe nieprzeznaczone do obrotu wyceniane obowiązkowo w wartości godziwej przez wynik finansowy

	31.12.2021	31.12.2020
Kapitałowe papiery wartościowe	148 466	136 480
- Inne instytucje finansowe	148 166	136 480
- Przedsiębiorstwa niefinansowe	300	-
Dłużne papiery wartościowe	81 128	76 068
- Inne instytucje finansowe	81 128	76 068
Kredyty i pożyczki	991 469	1 372 481
- Klienci indywidualni	948 636	1 216 809
- Klienci korporacyjni	42 693	154 939
- Klienci budżetowi	140	733
Aktywa finansowe nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, razem	1 221 063	1 585 029
Krótkoterminowe (do 1 roku)	886 275	1 054 912
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	334 788	530 117

Jakość kredytowa aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu wycenianych obowiązkowo w wartości godziwej przez wynik finansowy według poziomów wewnętrznego systemu ratingowego

Rating	Dłużne papiery wartościowe	
	31.12.2021	31.12.2020
1,4 - 1,6	81 128	-
1,8 - 2,0	-	76 068
Wartość bilansowa, razem	81 128	76 068

Pod-portfel	Kredyty i pożyczki udzielone klientom	
	31.12.2021	31.12.2020
1	2 113	15 450
2	99 363	240 577
3	155 765	202 580
4	307 060	440 053
5	290 856	248 674
6	28 681	22 282
7	69 635	59 856
default	37 996	143 009
Wartość bilansowa, razem	991 469	1 372 481

21. Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody

31.12.2021	Wartość bilansowa	Wartość bilansowa brutto				Skumulowana utrata wartości			
		Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI
Dłużne papiery wartościowe	35 971 403	35 936 194	43 948	-	-	(8 151)	(588)	-	-
- Banki centralne	8 495 243	8 496 392	-	-	-	(1 149)	-	-	-
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych, w tym:	24 502 235	24 505 730	-	-	-	(3 495)	-	-	-
<i>zastawione papiery wartościowe</i>	644 292	644 292	-	-	-	-	-	-	-
- Instytucje kredytowe	754 251	754 468	-	-	-	(217)	-	-	-
- Inne instytucje finansowe	1 639 729	1 597 246	43 948	-	-	(877)	(588)	-	-
<i>zastawione papiery wartościowe</i>	107 957	107 957	-	-	-	-	-	-	-
- Przedsiębiorstwa niefinansowe	579 945	582 358	-	-	-	(2 413)	-	-	-
Kredyty i pożyczki	18 191 254	18 059 705	114 831	31 557	402	(3 520)	(2 758)	(9 003)	40
- Klienci indywidualni	18 191 254	18 059 705	114 831	31 557	402	(3 520)	(2 758)	(9 003)	40
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, razem	54 162 657	53 995 899	158 779	31 557	402	(11 671)	(3 346)	(9 003)	40

Krótkoterminowe (do 1 roku) brutto	16 757 963
------------------------------------	------------

Długoterminowe (powyżej 1 roku) brutto	37 428 674
--	------------

31.12.2020	Wartość bilansowa	Wartość bilansowa brutto				Skumulowana utrata wartości			
		Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI
Dłużne papiery wartościowe	35 216 599	35 110 658	111 568	-	-	(3 716)	(1 911)	-	-
- Banki centralne	149 997	149 997	-	-	-	-	-	-	-
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych, w tym:	32 411 761	32 411 848	-	-	-	(87)	-	-	-
<i>zastawione papiery wartościowe</i>	1 243 749	1 243 749	-	-	-	-	-	-	-
- Instytucje kredytowe	747 934	748 124	-	-	-	(190)	-	-	-
- Inne instytucje finansowe	1 373 371	1 374 996	-	-	-	(1 625)	-	-	-
- Przedsiębiorstwa niefinansowe	533 536	425 693	111 568	-	-	(1 814)	(1 911)	-	-
Kredyty i pożyczki	12 515 013	10 897 552	1 616 606	16 461	548	(3 394)	(8 266)	(4 426)	(68)
- Klienci indywidualni	12 515 013	10 897 552	1 616 606	16 461	548	(3 394)	(8 266)	(4 426)	(68)
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, razem	47 731 612	46 008 210	1 728 174	16 461	548	(7 110)	(10 177)	(4 426)	(68)

Krótkoterminowe (do 1 roku) brutto	13 111 119
------------------------------------	------------

Długoterminowe (powyżej 1 roku) brutto	34 642 274
--	------------

Na dzień 31 grudnia 2021 roku wartość bilansowa brutto dłużnych papierów wartościowych opartych na stałej stopie procentowej wynosiła 24 309 495 tys. zł natomiast opartych na stopie zmiennej 11 670 647 tys. zł (31 grudnia 2020 roku odpowiednio: 20 372 229 tys. zł i 14 849 997 tys. zł).

Powyższa nota obejmuje obligacje rządowe pod zastaw Bankowego Funduszu Gwarancyjnego (BFG) oraz obligacje rządowe stanowiące zabezpieczenie kredytów otrzymanych z Europejskiego Banku Inwestycyjnego.

Zgodnie z Ustawą z dnia 10 czerwca 2016 roku o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji, z późniejszymi zmianami na dzień 31 grudnia 2021 roku Bank posiadał obligacje skarbowe ujęte w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w kwocie 603 504 tys. zł o wartości nominalnej 645 000 tys. zł, które stanowiły zabezpieczenie funduszu ochrony środków gwarantowanych w ramach BFG i były zdeponowane na wydzielonym rachunku w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych (31 grudnia 2020 roku odpowiednio: 638 044 tys. zł oraz 610 660 tys. zł).

Dodatkowo na dzień 31 grudnia 2020 roku Bank posiadał obligacje skarbowe stanowiące zabezpieczenie zobowiązania do zapłaty na fundusz gwarancyjny i fundusz przymusowej restrukturyzacji BFG w wysokości 57 029 tys. zł

Zmiana stanu oczekiwanych strat kredytowych, dotyczących aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody

Zmiana w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2021 roku	Bilans otwarcia	Transfer do Koszyka 1	Transfer do Koszyka 2	Transfer do Koszyka 3	Zwiększenia spowodowane udzieleniem oraz przejęciem	Zmniejszenia spowodowane usunięciem z bilansu	Zmiany spowodowane zmianą ryzyka kredytowego (netto)	Zmiana z tytułu wdrożenia nowej definicji niewykonania zobowiązania	Bilans zamknięcia
Dłużne papiery wartościowe	(5 627)	-	-	-	(11 980)	9 206	(338)	-	(8 739)
Koszyk 1	(3 716)	(125)	327	-	(11 980)	6 894	449	-	(8 151)
Koszyk 2	(1 911)	125	(327)	-	-	2 312	(787)	-	(588)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	(16 154)	-	-	-	(613)	1 875	(4 588)	4 239	(15 241)
Koszyk 1	(3 394)	(11 896)	913	192	(613)	289	9 816	1 173	(3 520)
Koszyk 2	(8 266)	11 099	(1 118)	1 288	-	376	(7 298)	1 161	(2 758)
Koszyk 3	(4 426)	797	205	(1 480)	-	1 210	(7 190)	1 881	(9 003)
POCI	(68)	-	-	-	-	-	84	24	40
Skumulowana utrata wartości, razem	(21 781)	-	-	-	(12 593)	11 081	(4 926)	4 239	(23 980)

Zmiana w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2020 roku	Bilans otwarcia	Transfer do Koszyka 1	Transfer do Koszyka 2	Transfer do Koszyka 3	Zwiększenia spowodowane udzieleniem oraz przejęciem	Zmniejszenia spowodowane usunięciem z bilansu	Zmiany spowodowane zmianą ryzyka kredytowego (netto)	Bilans zamknięcia
Dłużne papiery wartościowe	(4 362)	-	-	-	(1 978)	2 210	(1 497)	(5 627)
Koszyk 1	(3 242)	-	182	-	(1 978)	2 192	(870)	(3 716)
Koszyk 2	(1 120)	-	(182)	-	-	18	(627)	(1 911)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	(8 138)	-	-	-	(814)	1 327	(8 529)	(16 154)
Koszyk 1	(2 874)	(14 248)	1 988	5	(912)	348	12 299	(3 394)
Koszyk 2	(4 560)	13 742	(2 162)	1 202	-	360	(16 848)	(8 266)
Koszyk 3	(693)	506	174	(1 207)	-	619	(3 825)	(4 426)
POCI	(11)	-	-	-	98	-	(155)	(68)
Skumulowana utrata wartości, razem	(12 500)	-	-	-	(2 792)	3 537	(10 026)	(21 781)

Wyjaśnienie przełożenia się znacznych zmian wartości bilansowej brutto instrumentów finansowych podczas okresu na zmiany oczekiwanych strat kredytowych

Zmiana w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2021 roku	Bilans otwarcia	Transfer do Koszyka 1	Transfer do Koszyka 2	Transfer do Koszyka 3	Zwiększenia spowodowane udzieleniem oraz przejęciem	Zmniejszenia spowodowane usunięciem z bilansu	Inne zmiany	Bilans zamknięcia
Dłużne papiery wartościowe	35 222 226	-	-	-	16 190 155	(15 664 156)	231 917	35 980 142
Koszyk 1	35 110 658	-	(43 749)	-	16 190 155	(15 552 588)	231 718	35 936 194
Koszyk 2	111 568	-	43 749	-	-	(111 568)	199	43 948
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	12 531 167	-	-	-	7 465 867	(2 057 978)	267 439	18 206 495
Koszyk 1	10 897 552	1 305 452	(44 633)	(9 918)	7 455 114	(1 811 567)	267 705	18 059 705
Koszyk 2	1 616 606	(1 300 163)	46 292	(11 756)	8 288	(244 385)	(51)	114 831
Koszyk 3	16 461	(5 289)	(1 659)	21 674	2 465	(2 026)	(69)	31 557
POCI	548	-	-	-	-	-	(146)	402
Wartość bilansowa brutto, razem	47 753 393	-	-	-	23 656 022	(17 722 134)	499 356	54 186 637

Zmiana w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2020 roku	Bilans otwarcia	Transfer do Koszyka 1	Transfer do Koszyka 2	Transfer do Koszyka 3	Zwiększenia spowodowane udzieleniem oraz przejęciem	Zmniejszenia spowodowane usunięciem z bilansu	Inne zmiany	Bilans zamknięcia
Dłużne papiery wartościowe	21 881 319	-	-	-	21 303 582	(7 764 380)	(198 295)	35 222 226
Koszyk 1	21 840 198	-	(96 872)	-	21 298 904	(7 764 380)	(167 192)	35 110 658
Koszyk 2	41 121	-	96 872	-	4 678	-	(31 103)	111 568
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	8 429 828	-	-	-	5 184 208	(1 594 527)	511 658	12 531 167
Koszyk 1	7 907 525	273 340	(816 435)	(8 130)	4 617 110	(1 515 519)	439 661	10 897 552
Koszyk 2	519 400	(273 340)	816 983	(6 515)	566 236	(78 245)	72 087	1 616 606
Koszyk 3	2 796	-	(548)	14 093	862	(763)	21	16 461
POCI	107	-	-	552	-	-	(111)	548
Wartość bilansowa brutto, razem	30 311 147	-	-	-	26 487 790	(9 358 907)	313 363	47 753 393

Jakość kredytowa aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody według poziomów wewnętrznego systemu ratingowego

Stan na 31 grudnia 2021 roku	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	RAZEM
Dłużne papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody					
1,0 - 1,2	34 452 644	-	-	-	34 452 644
1,4 - 1,6	523 627	-	-	-	523 627
1,8 - 2,0	66 102	-	-	-	66 102
2,2 - 2,8	528 600	-	-	-	528 600
3,0 - 3,8	332 443	-	-	-	332 443
4,0 - 5,0	32 778	43 948	-	-	76 726
Wartość bilansowa brutto	35 936 194	43 948	-	-	35 980 142
Skumulowana utrata wartości	(8 151)	(588)	-	-	(8 739)
Razem	35 928 043	43 360	-	-	35 971 403

Stan na 31 grudnia 2021 roku	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	RAZEM
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody					
1	10 605 457	12 135	-	-	10 617 592
2	6 552 069	28 926	-	-	6 580 995
3	597 085	13 488	-	-	610 573
4	226 746	9 648	-	-	236 394
5	53 839	10 758	-	-	64 597
6	6 177	4 766	-	-	10 943
7	18 332	35 110	-	-	53 442
default	-	-	31 557	402	31 959
Wartość bilansowa brutto	18 059 705	114 831	31 557	402	18 206 495
Skumulowana utrata wartości	(3 520)	(2 758)	(9 003)	40	(15 241)
Wartość bilansowa	18 056 185	112 073	22 554	442	18 191 254

Stan na 31 grudnia 2020 roku	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	RAZEM
Dłużne papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody					
1,0 - 1,2	33 506 322	-	-	-	33 506 322
1,4 - 1,6	525 610	-	-	-	525 610
1,8 - 2,0	460 856	-	-	-	460 856
2,2 - 2,8	217 712	-	-	-	217 712
3,0 - 3,8	400 158	68 206	-	-	468 364
bez ratingu	-	43 362	-	-	43 362
Wartość bilansowa brutto	35 110 658	111 568	-	-	35 222 226
Skumulowana utrata wartości	(3 716)	(1 911)	-	-	(5 627)
Razem	35 106 942	109 657	-	-	35 216 599

Stan na 31 grudnia 2020 roku	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	RAZEM
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody					
1	5 594 653	398 232	-	-	5 992 885
2	4 780 715	905 488	-	-	5 686 203
3	384 972	125 098	-	-	510 070
4	118 551	110 786	-	-	229 337
5	17 779	45 943	-	-	63 722
6	882	6 441	-	-	7 323
7	-	24 618	-	-	24 618
default	-	-	16 461	548	17 009
Wartość bilansowa brutto	10 897 552	1 616 606	16 461	548	12 531 167
Skumulowana utrata wartości	(3 394)	(8 266)	(4 426)	(68)	(16 154)
Wartość bilansowa	10 894 158	1 608 340	12 035	480	12 515 013

Finansowy efekt zabezpieczeń

31 grudnia 2021	Wartość brutto	Skumulowana ustrata wartości	Skumulowana ustrata wartości bez uwzględnienia przepływów z zabezpieczeń	Finansowy efekt zabezpieczeń
Dane bilansowe				
Kredyty i pożyczki udzielone klientom:	18 206 495	(15 241)	(22 014)	6 773
Klienci indywidualni	18 206 495	(15 241)	(22 014)	6 773
Razem dane bilansowe	18 206 495	(15 241)	(22 014)	6 773
Dane bilansowe				
Kredyty i pożyczki udzielone klientom:	12 531 167	(16 154)	(23 619)	7 465
Klienci indywidualni	12 531 167	(16 154)	(23 619)	7 465
Razem dane bilansowe	12 531 167	(16 154)	(23 619)	7 465

22. Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie

31.12.2021	Wartość bilansowa	Wartość bilansowa brutto				Skumulowana ustrata wartości			
		Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI
Dłużne papiery wartościowe	16 632 915	16 635 003	-	-	-	(2 088)	-	-	-
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych, w tym:	11 517 053	11 518 593	-	-	-	(1 540)	-	-	-
zastawione papiery wartościowe	1 361 945	1 361 945	-	-	-	-	-	-	-
- Instytucje kredytowe	2 640 979	2 641 308	-	-	-	(329)	-	-	-
- Inne instytucje finansowe	2 474 883	2 475 102	-	-	-	(219)	-	-	-
zastawione papiery wartościowe	462 075	462 075	-	-	-	-	-	-	-
Należności od banków	11 194 916	11 196 202	-	-	-	(1 286)	-	-	-
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	86 499 146	82 108 050	3 822 250	2 939 041	230 771	(428 785)	(258 476)	(1 935 789)	22 084
Klienci indywidualni	43 319 138	41 050 149	1 844 583	2 158 936	139 266	(244 702)	(198 576)	(1 439 126)	8 608
Klienci korporacyjni	43 099 288	40 977 041	1 977 667	780 104	91 505	(183 943)	(59 900)	(496 662)	13 476
Klienci budżetowi	80 720	80 860	-	1	-	(140)	-	(1)	-
Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie, razem	114 326 977	109 939 255	3 822 250	2 939 041	230 771	(432 159)	(258 476)	(1 935 789)	22 084

Krótkoterminowe (do 1 roku) brutto	42 043 502
Długoterminowe (powyżej 1 roku) brutto	74 887 815

31.12.2020	Wartość bilansowa	Wartość bilansowa brutto				Skumulowana ustrata wartości			
		Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI
Dłużne papiery wartościowe	15 952 501	15 952 636	-	-	-	(135)	-	-	-
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych, w tym:	11 303 908	11 303 908	-	-	-	-	-	-	-
zastawione papiery wartościowe	2 705 060	2 705 060	-	-	-	-	-	-	-
- Instytucje kredytowe	1 984 770	1 984 770	-	-	-	-	-	-	-
- Inne instytucje finansowe	2 663 823	2 663 958	-	-	-	(135)	-	-	-
Należności od banków	10 845 844	10 846 771	-	-	-	(927)	-	-	-
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	82 729 021	73 397 394	8 552 628	3 521 765	288 681	(274 423)	(332 339)	(2 371 638)	(53 047)
Klienci indywidualni	42 329 891	36 161 542	5 739 367	2 087 515	108 829	(159 499)	(278 243)	(1 322 037)	(7 583)
Klienci korporacyjni	40 255 292	37 093 935	2 811 096	1 434 249	179 852	(114 681)	(54 095)	(1 049 600)	(45 464)
Klienci budżetowi	143 838	141 917	2 165	1	-	(243)	(1)	(1)	-
Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie, razem	109 527 366	100 196 801	8 552 628	3 521 765	288 681	(275 485)	(332 339)	(2 371 638)	(53 047)

Krótkoterminowe (do 1 roku) brutto	41 574 463
Długoterminowe (powyżej 1 roku) brutto	70 985 412

Powyższa nota obejmuje obligacje rządowe pod zastaw Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, papiery wartościowe będące przedmiotem zastawu w transakcjach sell/buy back oraz obligacje rządowe stanowiące zabezpieczenie kredytu otrzymanego z Europejskiego Banku Inwestycyjnego.

Dodatkowo Bank posiada obligacje skarbowe stanowiące zabezpieczenie zobowiązania do zapłaty na fundusz gwarancyjny i fundusz przymusowej restrukturyzacji BFG w wysokości 305 374 tys. zł (31 grudnia 2020 roku: 244 046 tys. zł).

Pozycja kredyty i pożyczki udzielone klientom indywidualnym obejmuje również kredyty udzielone mikropodsiębiorstwom obsługiwanym przez Bankowość Detaliczną mBanku S.A.

Należności od banków

	31.12.2021	31.12.2020
Rachunki bieżące	305 347	259 699
Lokaty w innych bankach do 3 miesięcy	30 001	6 135
Ujęte w ekwiwalentach środków pieniężnych (Nota 42)	335 348	265 834
Kredyty i pożyczki	2 182 349	2 667 757
Transakcje reverse repo lub buy/sell back	5 790 914	6 301 724
Inne należności	2 887 591	1 611 456
Należności (brutto) od banków, razem	11 196 202	10 846 771
Rezerwa utworzona na należności od banków (wielkość ujemna)	(1 286)	(927)
Należności (netto) od banków, razem	11 194 916	10 845 844
Krótkoterminowe (do 1 roku) brutto	8 218 331	8 148 407
Długoterminowe (powyżej 1 roku) brutto	2 977 871	2 698 364

Pozycja „Inne należności” obejmuje zabezpieczenia gotówkowe w kwocie 691 729 tys. zł, złożone w bankach pod transakcje pochodne zawarte przez Bank (Nota 36) (31 grudnia 2020 roku: 593 824 tys. zł).

Na dzień 31 grudnia 2021 roku kredyty udzielone bankom o zmiennej stopie wyniosły 2 112 572 tys. zł (31 grudnia 2020 roku: 2 592 125 tys. zł), a o stałej stopie 69 777 tys. zł (31 grudnia 2020 roku: 75 632 tys. zł).

Na dzień 31 grudnia 2021 roku oraz 31 grudnia 2020 roku lokaty w bankach były oprocentowane stałą stopą. Średnie oprocentowanie lokat w innych bankach oraz kredytów udzielonych innym bankom wynosiło 0,62% (w 2020 roku: 0,75%).

Należności od banków w podziale na banki polskie i zagraniczne przedstawiają się następująco:

	31.12.2021		31.12.2020	
	Należności od banków krajowych	Należności od banków zagranicznych	Należności od banków krajowych	Należności od banków zagranicznych
Wartość bilansowa brutto	4 187 735	7 008 467	3 687 624	7 159 147
Skumulowana utrata wartości	(736)	(550)	(457)	(470)
Należności od banków, netto	4 186 999	7 007 917	3 687 167	7 158 677

Kredyty i pożyczki udzielone klientom

Kredyty i pożyczki udzielone klientom 31.12.2021	Wartość bilansowa brutto	w tym:		
		Klienci indywidualni	Klienci korporacyjni	Klienci budżetowi
Należności bieżące	13 709 533	7 922 189	5 785 907	1 437
Kredyty terminowe, w tym:	74 393 760	36 884 367	37 429 969	79 424
- kredyty hipoteczne i mieszkaniowe udzielone osobom fizycznym	22 165 303	22 165 303		
Transakcje reverse repo lub buy/sell back	187 630	-	187 630	-
Pozostałe należności kredytowe	409 167	-	409 167	-
Inne należności	400 022	386 378	13 644	-
Wartość bilansowa brutto, razem	89 100 112	45 192 934	43 826 317	80 861

Kredyty i pożyczki udzielone klientom 31.12.2021	Skumulowana utrata wartości	w tym:		
		Klienci indywidualni	Klienci korporacyjni	Klienci budżetowi
Należności bieżące	(841 689)	(669 456)	(172 229)	(4)
Kredyty terminowe, w tym:	(1 757 814)	(1 204 340)	(553 337)	(137)
- kredyty hipoteczne i mieszkaniowe udzielone osobom fizycznym	(427 278)	(427 278)		
Pozostałe należności kredytowe	(1 463)	-	(1 463)	-
Skumulowana utrata wartości, razem	(2 600 966)	(1 873 796)	(727 029)	(141)
Wartość bilansowa brutto, razem	89 100 112	45 192 934	43 826 317	80 861
Skumulowana utrata wartości, razem	(2 600 966)	(1 873 796)	(727 029)	(141)
Wartość bilansowa netto, razem	86 499 146	43 319 138	43 099 288	80 720
Krótkoterminowe (do 1 roku) brutto	33 268 051			
Długoterminowe (powyżej 1 roku) brutto	55 832 061			

Kredyty i pożyczki udzielone klientom 31.12.2020	Wartość bilansowa brutto	w tym:		
		Klienci indywidualni	Klienci korporacyjni	Klienci budżetowi
Należności bieżące	11 992 641	7 389 930	4 601 392	1 319
Kredyty terminowe, w tym:	73 077 836	36 416 353	36 518 719	142 764
- kredyty hipoteczne i mieszkaniowe udzielone osobom fizycznym	23 607 799	23 607 799		
Transakcje reverse repo lub buy/sell back	103 832	-	103 832	-
Pozostałe należności kredytowe	278 808	-	278 808	-
Inne należności	307 351	290 970	16 381	-
Wartość bilansowa brutto, razem	85 760 468	44 097 253	41 519 132	144 083

Kredyty i pożyczki udzielone klientom 31.12.2020	Skumulowana utrata wartości	w tym:		
		Klienci indywidualni	Klienci korporacyjni	Klienci budżetowi
Należności bieżące	(848 459)	(582 742)	(265 717)	-
Kredyty terminowe, w tym:	(2 181 230)	(1 184 620)	(996 365)	(245)
- kredyty hipoteczne i mieszkaniowe udzielone osobom fizycznym	(427 300)	(427 300)		
Pozostałe należności kredytowe	(1 758)	-	(1 758)	-
Skumulowana utrata wartości, razem	(3 031 447)	(1 767 362)	(1 263 840)	(245)
Wartość bilansowa brutto, razem	85 760 468	44 097 253	41 519 132	144 083
Skumulowana utrata wartości, razem	(3 031 447)	(1 767 362)	(1 263 840)	(245)
Wartość bilansowa netto, razem	82 729 021	42 329 891	40 255 292	143 838
Krótkoterminowe (do 1 roku) brutto	30 494 872			
Długoterminowe (powyżej 1 roku) brutto	55 265 596			

Na dzień 31 grudnia 2021 roku kredyty o zmiennej stopie procentowej wyniosły 86 531 400 tys. zł, a o stałej stopie procentowej wyniosły 2 568 712 tys. zł (31 grudnia 2020 roku odpowiednio: 83 638 310 tys. zł i 2 122 158 tys. zł). Średnie oprocentowanie kredytów udzielonych klientom (z wyłączeniem transakcji reverse repo) wyniosło 2,68% (31 grudnia 2020 roku: 3,01%).

Kredyty i pożyczki udzielone klientom indywidualnym obejmują również kredyty udzielone mikroprzedsiębiorstwom obsługiwanym przez Bankowość Detaliczną Banku.

Na dzień 31 grudnia 2021 roku powyższa nota obejmuje należności od KDPW CCP w kwocie 222 684 tys. zł w związku z działalnością Biura Maklerskiego (31 grudnia 2020 roku: 182 801 tys. zł).

Ponadto, na dzień 31 grudnia 2021 roku pozycja „pozostałe należności kredytowe” obejmuje zabezpieczenia złożone przez Bank pod transakcje pochodne w kwocie 283 160 tys. zł (Nota 36) (31 grudnia 2020 roku: 191 307 tys. zł).

Struktura walutowa kredytów hipotecznych i mieszkaniowych udzielonych klientom indywidualnym

	31.12.2021	31.12.2020
Kredyty hipoteczne i mieszkaniowe netto udzielone klientom indywidualnym (w tys. zł), w tym:	21 738 025	23 180 499
- PLN	2 776 146	2 735 321
- CHF	9 063 602	12 295 153
- EUR	4 297 995	3 832 060
- CZK	5 407 924	4 113 213
- USD	173 638	180 718
- pozostałe waluty	18 720	24 034
Kredyty hipoteczne i mieszkaniowe netto udzielone klientom indywidualnym, w oryginalnych walutach (główne waluty, w tysiącach jednostek)		
- PLN	2 776 146	2 735 321
- CHF	2 037 497	2 883 411
- EUR	934 469	830 385
- CZK	29 232 022	23 463 851
- USD	42 768	48 084

Powyższa tabela prezentuje wartość bilansową netto kredytów hipotecznych i mieszkaniowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie, udzielonych osobom fizycznym według walut. Powyższa tabela nie uwzględnia kredytów hipotecznych i mieszkaniowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, o wartości 18 191 254 tys. zł (31 grudnia 2020 roku: 12 515 013 tys. zł), udzielonych wyłącznie w PLN. (Nota 21).

Jakość kredytowa aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie według poziomów wewnętrznego systemu ratingowego

31.12.2021	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	RAZEM
Dłużne papiery wartościowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie					
1,0 - 1,2	12 939 555	-	-	-	12 939 555
1,4 - 1,6	500 806	-	-	-	500 806
1,8 - 2,0	2 140 502	-	-	-	2 140 502
2,2 - 2,8	1 054 140	-	-	-	1 054 140
Wartość bilansowa brutto	16 635 003	-	-	-	16 635 003
Skumulowana utrata wartości	(2 088)	-	-	-	(2 088)
Wartość bilansowa netto	16 632 915	-	-	-	16 632 915
Należności od banków wyceniane w zamortyzowanym koszcie					
1	10 851 199	-	-	-	10 851 199
2	179 357	-	-	-	179 357
3	101 137	-	-	-	101 137
4	62 083	-	-	-	62 083
5	980	-	-	-	980
7	391	-	-	-	391
8	1 055	-	-	-	1 055
Wartość bilansowa brutto	11 196 202	-	-	-	11 196 202
Skumulowana utrata wartości	(1 286)	-	-	-	(1 286)
Wartość bilansowa netto	11 194 916	-	-	-	11 194 916
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane w zamortyzowanym koszcie					
1	12 310 193	26 034	-	11 320	12 347 547
2	21 794 048	191 324	-	15 625	22 000 997
3	22 645 903	311 442	-	6 539	22 963 884
4	15 125 927	700 343	-	11 788	15 838 058
5	8 868 633	1 376 100	-	7 440	10 252 173
6	294 695	182 082	-	1 033	477 810
7	331 631	1 034 925	-	13 075	1 379 631
8	737 020	-	-	-	737 020
default	-	-	2 939 041	163 951	3 102 992
Wartość bilansowa brutto	82 108 050	3 822 250	2 939 041	230 771	89 100 112
Skumulowana utrata wartości	(428 785)	(258 476)	(1 935 789)	22 084	(2 600 966)
Wartość bilansowa netto	81 679 265	3 563 774	1 003 252	252 855	86 499 146

31.12.2020	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	RAZEM
Dłużne papiery wartościowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie					
1,0 - 1,2	12 914 524	-	-	-	12 914 524
1,8 - 2,0	3 038 112	-	-	-	3 038 112
Wartość bilansowa brutto	15 952 636	-	-	-	15 952 636
Skumulowana utrata wartości	(135)	-	-	-	(135)
Wartość bilansowa netto	15 952 501	-	-	-	15 952 501
Należności od banków wyceniane w zamortyzowanym koszcie					
1	10 530 062	-	-	-	10 530 062
2	272 589	-	-	-	272 589
3	283	-	-	-	283
4	38 242	-	-	-	38 242
8	5 595	-	-	-	5 595
Wartość bilansowa brutto	10 846 771	-	-	-	10 846 771
Skumulowana utrata wartości	(927)	-	-	-	(927)
Wartość bilansowa netto	10 845 844	-	-	-	10 845 844
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane w zamortyzowanym koszcie					
1	8 421 195	186 991	-	-	8 608 186
2	31 214 163	1 751 116	-	3 969	32 969 248
3	7 866 672	722 673	-	3 510	8 592 855
4	21 160 384	2 460 289	-	4 455	23 625 128
5	3 859 155	2 197 525	-	7 748	6 064 428
6	108 334	243 562	-	49	351 945
7	131 781	990 472	-	8 406	1 130 659
8	635 710	-	-	-	635 710
default	-	-	3 521 765	260 544	3 782 309
Wartość bilansowa brutto	73 397 394	8 552 628	3 521 765	288 681	85 760 468
Skumulowana utrata wartości	(274 423)	(332 339)	(2 371 638)	(53 047)	(3 031 447)
Wartość bilansowa netto	73 122 971	8 220 289	1 150 127	235 634	82 729 021

Zmiana stanu oczekiwanych strat kredytowych

Zmiana w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2021 roku	Bilans otwarcia	Transfer do Koszyka 1	Transfer do Koszyka 2	Transfer do Koszyka 3	Zwiększenia spowodowane udzieleniem oraz przejęciem	Zmniejszenia spowodowane usunięciem z bilansu	Zmiany spowodowane zmianą ryzyka kredytowego (netto)	Zmiana z tytułu wdrożenia nowej definicji niewykonania zobowiązania	Zmniejszenia odpisu z tytułu spisania	Inne zmiany	Bilans zamknięcia
Dłużne papiery wartościowe	(135)	-	-	-	(384)	93	(1 662)	-	-	-	(2 088)
Koszyk 1	(135)	-	-	-	(384)	93	(1 662)	-	-	-	(2 088)
Należności od banków	(927)	-	-	-	(2 638)	2 172	109	(2)	-	-	(1 286)
Koszyk 1	(927)	-	-	-	(2 638)	2 172	109	(2)	-	-	(1 286)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	(3 031 447)	-	-	-	(235 615)	258 791	(697 727)	(7 007)	1 037 039	75 000	(2 600 966)
Koszyk 1	(274 423)	(503 890)	133 631	6 816	(127 049)	85 461	261 666	(10 997)	-	-	(428 785)
Koszyk 2	(332 339)	485 793	(163 193)	190 501	(15 569)	47 067	(450 278)	(20 458)	-	-	(258 476)
Koszyk 3	(2 371 638)	18 097	29 562	(197 317)	(90 450)	125 057	(562 426)	10 860	1 027 466	75 000	(1 935 789)
POCI	(53 047)	-	-	-	(2 547)	1 206	53 311	13 588	9 573	-	22 084
Skumulowana utrata wartości, razem	(3 032 509)	-	-	-	(238 637)	261 056	(699 280)	(7 009)	1 037 039	75 000	(2 604 340)

Zmiana w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2020 roku	Bilans otwarcia	Transfer do Koszyka 1	Transfer do Koszyka 2	Transfer do Koszyka 3	Zwiększenia spowodowane udzieleniem oraz przejęciem	Zmniejszenia spowodowane usunięciem z bilansu	Zmiany spowodowane zmianą ryzyka kredytowego (netto)	Zmniejszenia odpisu z tytułu spisania	Inne zmiany	Bilans zamknięcia
Dłużne papiery wartościowe	(79)	-	-	-	(18)	-	(38)	-	-	(135)
Koszyk 1	(79)	-	-	-	(18)	-	(38)	-	-	(135)
Należności od banków	(1 132)	-	-	-	(1 376)	1 527	54	-	-	(927)
Koszyk 1	(1 132)	-	-	-	(1 376)	1 527	54	-	-	(927)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	(2 743 409)	-	-	-	(222 076)	227 236	(1 043 372)	711 397	38 777	(3 031 447)
Koszyk 1	(269 215)	(398 156)	161 660	5 141	(107 400)	64 215	269 332	-	-	(274 423)
Koszyk 2	(217 482)	380 317	(192 594)	153 230	(20 480)	33 156	(468 486)	-	-	(332 339)
Koszyk 3	(2 240 936)	17 839	30 934	(158 371)	(75 254)	129 865	(822 581)	708 089	38 777	(2 371 638)
POCI	(15 776)	-	-	-	(18 942)	-	(21 637)	3 308	-	(53 047)
Skumulowana utrata wartości, razem	(2 744 620)	-	-	-	(223 470)	228 763	(1 043 356)	711 397	38 777	(3 032 509)

Zmiany oczekiwanych strat kredytowych wynikające ze zmian w modelach zostały opisane w Nocie 3.3.6.2.2.

Wyjaśnienie przełożenia się znacznych zmian wartości bilansowej brutto instrumentów finansowych podczas okresu na zmiany oczekiwanych strat kredytowych

Zmiana w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2021 roku	Bilans otwarcia	Transfer do Koszyka 1	Transfer do Koszyka 2	Transfer do Koszyka 3	Zwiększenia spowodowane udzieleniem oraz przejęciem	Zmniejszenia spowodowane usunięciem z bilansu	Spisania	Inne zmiany	Bilans zamknięcia
Dłużne papiery wartościowe	15 952 636	-	-	-	2 840 649	(2 931 185)	-	772 903	16 635 003
Koszyk 1	15 952 636	-	-	-	2 840 649	(2 931 185)	-	772 903	16 635 003
Należności od banków	10 846 771	-	-	-	8 744 195	(8 626 098)	-	231 334	11 196 202
Koszyk 1	10 846 771	-	-	-	8 744 195	(8 626 098)	-	231 334	11 196 202
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	85 760 468	-	-	-	29 182 619	(15 854 319)	(1 037 039)	(8 951 617)	89 100 112
Koszyk 1	73 397 394	4 560 619	(1 360 134)	(365 615)	28 289 159	(13 995 897)	-	(8 417 476)	82 108 050
Koszyk 2	8 552 628	(4 460 991)	1 468 021	(539 143)	613 246	(1 505 964)	-	(305 547)	3 822 250
Koszyk 3	3 521 765	(99 628)	(107 887)	877 827	202 279	(266 031)	(1 027 466)	(161 818)	2 939 041
POCI	288 681	-	-	26 931	77 935	(86 427)	(9 573)	(66 776)	230 771
Wartość bilansowa brutto, razem	112 559 875	-	-	-	40 767 463	(27 411 602)	(1 037 039)	(7 947 380)	116 931 317

Zmiana w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2020 roku	Bilans otwarcia	Transfer do Koszyka 1	Transfer do Koszyka 2	Transfer do Koszyka 3	Zwiększenia spowodowane udzieleniem oraz przejęciem	Zmniejszenia spowodowane usunięciem z bilansu	Spisania	Inne zmiany	Bilans zamknięcia
Dłużne papiery wartościowe	11 234 952	-	-	-	5 880 802	(1 764 212)	-	601 094	15 952 636
Koszyk 1	11 234 952	-	-	-	5 880 802	(1 764 212)	-	601 094	15 952 636
Należności od banków	7 338 835	-	-	-	7 842 246	(4 535 106)	-	200 796	10 846 771
Koszyk 1	7 338 835	-	-	-	7 842 246	(4 535 106)	-	200 796	10 846 771
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	85 113 571	-	-	-	23 798 003	(17 288 829)	(711 397)	(5 150 880)	85 760 468
Koszyk 1	76 301 055	1 414 091	(5 458 720)	(666 293)	22 275 662	(15 637 170)	-	(4 831 231)	73 397 394
Koszyk 2	5 309 623	(1 387 399)	5 504 087	(407 987)	1 068 965	(1 280 006)	-	(254 655)	8 552 628
Koszyk 3	3 292 442	(26 692)	(45 367)	970 984	440 442	(360 356)	(708 089)	(41 599)	3 521 765
POCI	210 451	-	-	103 296	12 934	(11 297)	(3 308)	(23 395)	288 681
Wartość bilansowa brutto, razem	103 687 358	-	-	-	37 521 051	(23 588 147)	(711 397)	(4 348 990)	112 559 875

Poniżej przedstawiono najbardziej istotne zmiany, wpływające na transfery pomiędzy koszykami w 2021 roku:

- Stopniowa rezygnacja ze stosowania dodatkowych przesłanek pozwalających na utrzymanie kredytów objętych moratoriami w Koszyku 2. Łączna wartość bilansowa brutto portfela przeklasyfikowanego z tego powodu do Koszyka 1 wynosiła w 2021 roku 2 793 mln PLN. Zmiana klasyfikacji w 2021 roku skutkowałą rozwiązaniem odpisów na oczekiwane straty kredytowe w łącznej wysokości 43,2 mln zł.
- W 2021 roku w ramach procesu zarządzania modelami Bank wdrożył zmiany poprawiające wrażliwość ilościowego modelu alokacji do koszyków (wyznaczanie poziomu alokacji osobno dla poszczególnych segmentów lub portfeli produktowych), co spowodowało przeklasyfikowanie 1 959 mln zł z Koszyka 2 do Koszyka 1 oraz 653 mln zł z Koszyka 1 do Koszyka 2. Powyższe zmiany obejmowały również dostosowania związane z wdrożeniem Rekomendacji R (ich szczegółowy opis zamieszczono w Nocie 3.3.6.2.4). Wpływ wymienionych zmian na oczekiwaną stratę kredytową został ujęty w Nocie 3.3.6.2.2.

Finansowy efekt zabezpieczeń

31.12.2021	Wartość brutto	Skumulowana utrata wartości	Skumulowana utrata wartości bez uwzględnienia przepływów z zabezpieczeń	Finansowy efekt zabezpieczeń
Dane bilansowe				
Należności od banków	11 196 202	(1 286)	(3 863)	2 577
Kredyty i pożyczki udzielone klientom, w tym:	89 100 112	(2 600 966)	(3 049 756)	448 790
Klienci indywidualni	45 192 934	(1 873 796)	(2 006 379)	132 583
- kredyty hipoteczne i mieszkaniowe udzielone osobom fizycznym	22 165 303	(427 278)	(537 806)	110 528
Klienci korporacyjni	43 826 317	(727 029)	(1 043 214)	316 185
Klienci budżetowi	80 861	(141)	(163)	22
Razem dane bilansowe	100 296 314	(2 602 252)	(3 053 619)	451 367
Dane pozabilansowe				
Zobowiązania do udzielenia kredytów oraz pozostałe udzielone zobowiązania finansowe	31 067 266	(90 636)	(109 744)	19 108
Gwarancje, akcepty bankowe i akredytywy	7 556 406	(261 198)	(268 567)	7 369
Razem dane pozabilansowe	38 623 672	(351 834)	(378 311)	26 477

31.12.2020	Wartość brutto	Skumulowana utrata wartości	Skumulowana utrata wartości bez uwzględnienia przepływów z zabezpieczeń	Finansowy efekt zabezpieczeń
Dane bilansowe				
Należności od banków	10 846 771	(927)	(1 139)	212
Kredyty i pożyczki udzielone klientom, w tym:	85 760 468	(3 031 447)	(3 556 609)	525 162
Klienci indywidualni	44 097 253	(1 767 362)	(1 934 229)	166 867
- kredyty hipoteczne i mieszkaniowe udzielone osobom fizycznym	23 607 799	(427 300)	(568 660)	141 360
Klienci korporacyjni	41 519 132	(1 263 840)	(1 622 114)	358 274
Klienci budżetowi	144 083	(245)	(266)	21
Razem dane bilansowe	96 607 239	(3 032 374)	(3 557 748)	525 374
Dane pozabilansowe				
Zobowiązania do udzielenia kredytów oraz pozostałe udzielone zobowiązania finansowe	31 063 320	(89 432)	(108 622)	19 190
Gwarancje, akcepty bankowe i akredytywy	8 072 975	(132 759)	(143 911)	11 152
Razem dane pozabilansowe	39 136 295	(222 191)	(252 533)	30 342

Wartość bilansowa kredytów i pożyczek udzielonych klientom na dzień 31 grudnia 2021 roku, w przypadku których ze względu na zabezpieczenie Bank nie ujął odpisu na oczekiwane straty kredytowe, wyniosła 2 369 688 tys. zł (31 grudnia 2020 roku: 1 748 176 tys. zł).

23. Inwestycje w jednostki zależne

Stan na 31 grudnia 2021 roku

Lp.	Nazwa spółki	Kraj rejestracji	Aktywa	Zobowiązania	Przychody	Zysk/strata netto	Bezpośrednio posiadane udziały %	Wartość bilansowa
1.	BRE Property Partner Sp. z o.o.	Polska	866	12	6	(433)	100,00	906
2.	Future Tech Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	Polska	189 731	1 731	(5 731)	(6 057)	98,04	186 280
3.	G-Invest Sp. z o.o.	Polska	6 690	59	219	38	100,00	6 628
4.	Herut Sp. z o.o.	Polska	30	4	-	(9)	100,00	39
5.	mBank Hipoteczny S.A.	Polska	12 991 653	11 717 523	134 903	8 979	100,00	1 259 529
6.	mBox Sp. z o.o.	Polska	818	22	156	9	100,00	796
7.	mElements S.A.	Polska	26 073	4 590	8 531	(53)	100,00	21 483
8.	mFaktoring S.A.	Polska	3 193 780	3 045 427	55 261	19 989	100,00	152 074
9.	mFinanse S.A.	Polska	388 155	188 902	112 984	44 654	100,00	72 313
10.	mInvestment Banking S.A.	Polska	7 543	3 259	10 209	1 606	100,00	2 048
11.	mLeasing Sp. z o.o.	Polska	13 979 630	13 380 230	366 222	117 626	100,00	624 513
12.	mServices Sp. z o.o.	Polska	6 425	2 881	4 803	401	100,00	4 186
13.	mTFI S.A.	Polska	9 826	474	-	(648)	100,00	10 000
14.	Octopus Sp. z o.o.	Polska	440	1	16	(1)	99,90	50
15.	Unitop Sp. z o.o.*	Polska	142 999	54 416	32 971	5 810	100,00	16 223

* Dane dla Unitop Sp. z o.o. zaprezentowano za rok obrotowy trwający od 1 lipca 2020 roku do 30 czerwca 2021 roku

2 357 068

W dniu 22 grudnia 2020 roku Zarząd mBanku S.A. podjął decyzję o utworzeniu przez Bank własnego towarzystwa funduszy inwestycyjnych w drodze powołania spółki pod firmą mTowarzystwo Funduszy Inwestycyjnych Spółka Akcyjna (mTFI S.A.) Spółka została formalnie powołana w dniu 8 kwietnia 2021 roku. Bank objął 100% akcji mTFI S.A.

W dniu 15 lipca 2021 roku mBank S.A. podpisał warunkową umowę sprzedaży udziałów w spółce zależnej Tele-Tech Investment Sp. z o.o. oraz obligacji wyemitowanych przez tę spółkę. Po spełnieniu warunków zawieszających, w dniu 19 lipca 2021 roku Bank sprzedał 100% udziałów w tej spółce oraz wszystkie posiadane przez Bank obligacje wyemitowane przez tę spółkę.

Stan na 31 grudnia 2020 roku

Lp.	Nazwa spółki	Kraj rejestracji	Aktywa	Zobowiązania	Przychody	Zysk/strata netto	Bezpośrednio posiadane udziały %	Wartość bilansowa
1.	BRE Property Partner Sp. z o.o.	Polska	1 318	15	-	(506)	100,00	1 362
2.	Future Tech Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	Polska	196 188	1 736	-	(7 871)	98,04	193 193
3.	G-Invest Sp. z o.o.	Polska	6 655	52	72	(90)	100,00	6 602
4.	mBank Hipoteczny S.A.	Polska	12 889 572	11 579 669	179 816	20 262	100,00	1 276 945
5.	mBox Sp. z o.o.	Polska	800	29	31	2	100,00	776
6.	mElements S.A.	Polska	18 221	3 685	7 932	(98)	100,00	14 536
7.	mFaktoring S.A.	Polska	2 181 807	2 053 601	44 611	7 144	100,00	129 247
8.	mFinance France S.A.	Francja	-	-	2 708	895	99,998	2 349
9.	mFinanse S.A.	Polska	410 796	231 101	89 759	24 387	100,00	64 238
10.	mInvestment Banking S.A.	Polska	6 321	245	855	731	100,00	2 121
11.	mLeasing Sp. z o.o.	Polska	13 100 655	12 619 524	300 214	4 861	100,00	490 935
12.	mServices Sp. z o.o.	Polska	6 355	3 378	1 307	1 127	100,00	5 769
13.	Octopus Sp. z o.o.	Polska	442	1	19	4	99,90	50
14.	Tele -Tech Investment Sp. z o.o.	Polska	177 937	177 361	157	27	100,00	576
15.	Unitop Sp. z o.o.	Polska	142 605	127 213	14 765	5 933	100,00	16 223

2 204 922

W listopadzie 2020 roku rozpoczął się proces likwidacji spółki mFinance France S.A. W dniu 22 kwietnia 2021 roku Zwyczajne Zgromadzenie Akcjonariuszy spółki podjęło decyzję o zakończeniu likwidacji spółki z dniem 22 kwietnia 2021 roku i tym samym o złożeniu wniosku o wykreślenie spółki z francuskiego rejestru przedsiębiorstw. Spółka została prawomocnie wykreślona w dniu 4 czerwca 2021 roku.

W dniu 4 grudnia 2020 roku zakończył się proces likwidacji spółki CSK Sp. z o.o. Prawomocne wykreślenie spółki z Krajowego Rejestru Sądowego nastąpiło 16 marca 2021 roku.

Zmiana stanu inwestycji w jednostki zależne

	31.12.2021	31.12.2020
Stan na początek okresu	2 204 922	2 164 112
Różnice kursowe	-	25
Zwiększenia	17 039	16 223
Zmniejszenia	(5 147)	(11 056)
Zmiany wynikające z zastosowania wyceny metodą praw własności, w tym:	140 176	37 261
- odniesienie do rachunku zysków i strat	168 286	27 363
- odniesienie do pozostałych pozycji kapitału	(28 110)	9 898
Zmiana wyceny inwestycji w jednostki zależne niewyceniane metodą praw własności	78	(1 643)
Stan na koniec okresu	2 357 068	2 204 922

24. Aktywa trwałe i grupy do zbycia sklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży oraz zobowiązania przeznaczone do sprzedaży

W grudniu 2021 roku Zarząd Banku wyraził zgodę na sprzedaż nieruchomości w Katowicach przy ul. Powstańców 43, stanowiącej własność mBanku. Na nieruchomość składa się budynek biurowo-usługowy wraz z wyposażeniem oraz prawo wieczystego użytkowania gruntu.

W dniu 5 stycznia 2022 roku Bank zawarł umowę przedwstępną sprzedaży tej nieruchomości i w związku z tym, zgodnie z zasadami rachunkowości opisanymi w Nocie 2.18, Bank przeklasyfikował wartość budynku wraz z wyposażeniem oraz prawo do użytkowania związane z prawem wieczystego użytkowania gruntu do pozycji Aktywa trwałe i grupy do zbycia sklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży oraz wartość zobowiązania z tytułu leasingu związaną z prawem wieczystego użytkowania gruntu do pozycji Zobowiązania przeznaczone do sprzedaży. Strony umowy zobowiązały się zawrzeć umowę przyrzeczoną do dnia 31 grudnia 2022 roku.

Poniżej przedstawiono dane finansowe dotyczące aktywów i zobowiązań przeznaczonych do sprzedaży.

Aktywa przeznaczone do sprzedaży	31.12.2021	31.12.2020
Rzeczowe aktywa trwałe	31 247	-
Aktywa przeznaczone do sprzedaży, razem	31 247	-

Zobowiązania przeznaczone do sprzedaży	31.12.2021	31.12.2020
Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie, w tym:	7 425	-
- <i>Zobowiązania wobec klientów</i>	7 425	-
Zobowiązania przeznaczone do sprzedaży, razem	7 425	-

25. Wartości niematerialne

	31.12.2021	31.12.2020
Wartość firmy	-	3 532
Patenty, licencje i podobne wartości, w tym:	858 734	798 819
- <i>oprogramowanie komputerowe</i>	713 590	645 046
Wartości niematerialne w toku wytwarzania	252 745	211 395
Wartości niematerialne, razem	1 111 479	1 013 746

W 2021 roku i w 2020 roku Bank wykonał testy na utratę wartości wartości niematerialnych w toku wytworzenia oraz wartości firmy. W wyniku testów na dzień 31 grudnia 2021 roku Bank dokonał spisania wartości firmy w kwocie 3 532 tys. zł.

Zmiana stanu wartości niematerialnych

Zmiana stanu w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2021 roku	Patenty, licencje i podobne wartości		Inne wartości niematerialne	Wartości niematerialne w toku wytwarzania	Wartość firmy	Wartości niematerialne razem
		Oprogramowanie komputerowe				
Wartość brutto wartości niematerialnych na początek okresu	1 546 898	1 210 442	-	211 395	3 532	1 761 825
Zwiększenia z tytułu:	213 015	158 483	-	282 710	-	495 725
- zakupu	36 944	-	-	210 311	-	247 255
- przejęcia z wartości niematerialnych w toku wytwarzania	175 786	158 371	-	-	-	175 786
- poniesionych kosztów wytworzenia	-	-	-	34 012	-	34 012
- innych zwiększeń	285	112	-	38 387	-	38 672
Zmniejszenia z tytułu:	(210 935)	(128 292)	-	(241 360)	(3 532)	(455 827)
- likwidacji	(210 929)	(128 288)	-	-	-	(210 929)
- przekazania na wartości niematerialne oddane do użytku	-	-	-	(175 786)	-	(175 786)
- innych zmniejszeń	(6)	(4)	-	(65 574)	(3 532)	(69 112)
Wartość brutto wartości niematerialnych na koniec okresu	1 548 978	1 240 633	-	252 745	-	1 801 723
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	(748 079)	(565 396)	-	-	-	(748 079)
Amortyzacja za okres z tytułu:	57 835	38 353	-	-	-	57 835
- odpisów	(144 014)	(80 922)	-	-	-	(144 014)
- innych zwiększeń	(179)	(112)	-	-	-	(179)
- likwidacji	202 028	119 387	-	-	-	202 028
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	(690 244)	(527 043)	-	-	-	(690 244)
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	-	-	-	-	-	-
- zwiększenie	-	-	-	-	(3 532)	(3 532)
- zmniejszenie	-	-	-	-	3 532	3 532
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	-	-	-	-	-	-
Wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu	858 734	713 590	-	252 745	-	1 111 479

Zmiana stanu w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2020 roku	Patenty, licencje i podobne wartości		Inne wartości niematerialne	Wartości niematerialne w toku wytwarzania	Wartość firmy	Wartości niematerialne razem
		Oprogramowanie komputerowe				
Wartość brutto wartości niematerialnych na początek okresu	1 450 505	1 135 011	9 961	187 041	3 532	1 651 039
Zwiększenia z tytułu:	310 666	201 164	-	283 201	-	593 867
- zakupu	97 047	125	-	216 577	-	313 624
- przejęcia z wartości niematerialnych w toku wytwarzania	213 072	200 895	-	-	-	213 072
- poniesionych kosztów wytworzenia	-	-	-	30 946	-	30 946
- innych zwiększeń	547	144	-	35 678	-	36 225
Zmniejszenia z tytułu:	(214 273)	(125 733)	(9 961)	(258 847)	-	(483 081)
- likwidacji	(214 273)	(125 733)	(9 961)	-	-	(224 234)
- przekazania na wartości niematerialne oddane do użytku	-	-	-	(213 072)	-	(213 072)
- innych zmniejszeń	-	-	-	(45 775)	-	(45 775)
Wartość brutto wartości niematerialnych na koniec okresu	1 546 898	1 210 442	-	211 395	3 532	1 761 825
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	(817 969)	(606 511)	(9 961)	-	-	(827 930)
Amortyzacja za okres z tytułu:	69 890	41 115	9 961	-	-	79 851
- odpisów	(144 167)	(84 479)	-	-	-	(144 167)
- innych zwiększeń	(216)	(139)	-	-	-	(216)
- likwidacji	214 273	125 733	9 961	-	-	224 234
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	(748 079)	(565 396)	-	-	-	(748 079)
Wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu	798 819	645 046	-	211 395	3 532	1 013 746

26. Rzeczowe aktywa trwałe

	31.12.2021	31.12.2020
Środki trwałe, w tym:	417 228	372 004
- grunty	653	653
- budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	35 860	142 961
- urządzenia	166 430	146 564
- środki transportu	7	19
- pozostałe środki trwałe	214 278	81 807
Środki trwałe w budowie	62 818	175 560
Prawo do użytkowania, w tym:	724 634	698 932
- nieruchomości	708 604	630 829
- prawo wieczystego użytkowania gruntów	2 177	47 670
- samochody	13 612	19 948
- inne	241	485
Rzeczowe aktywa trwałe, razem	1 204 680	1 246 496

Zmiana stanu rzeczowych aktywów trwałych

Zmiana stanu w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2021 roku	Grunty	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Razem
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na początek okresu	653	313 853	563 920	47	332 350	175 560	1 386 383
Zwiększenia z tytułu:	-	-	98 236	-	168 022	193 426	459 684
- zakupu	-	-	31 446	-	1 596	128 157	161 199
- przejęcia ze środków trwałych w budowie	-	-	66 236	-	165 266	-	231 502
- innych zwiększeń	-	-	554	-	1 160	65 269	66 983
Zmniejszenia z tytułu:	-	(223 409)	(77 308)	-	(46 733)	(306 168)	(653 618)
- sprzedaży	-	-	(5 390)	-	(16 071)	-	(21 461)
- likwidacji	-	-	(34 573)	-	(30 082)	-	(64 655)
- przekazania na środki trwałe	-	-	-	-	-	(231 502)	(231 502)
- aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	-	(89 962)	(3 615)	-	(215)	-	(93 792)
- przeniesienie do nieruchomości inwestycyjnych	-	(133 447)	(32 185)	-	(365)	-	(165 997)
- innych zmniejszeń	-	-	(1 545)	-	-	(74 666)	(76 211)
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu	653	90 444	584 848	47	453 639	62 818	1 192 449
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	-	(121 622)	(417 356)	(28)	(250 543)	-	(789 549)
Amortyzacja za okres z tytułu:	-	87 818	(1 062)	(12)	11 182	-	97 926
- odpisów	-	(5 147)	(77 433)	(12)	(34 138)	-	(116 730)
- innych zwiększeń	-	-	(359)	-	(905)	-	(1 264)
- sprzedaży	-	-	5 358	-	15 891	-	21 249
- likwidacji	-	-	34 197	-	29 754	-	63 951
- aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	-	35 159	3 615	-	215	-	38 989
- przeniesienie do nieruchomości inwestycyjnych	-	57 806	32 181	-	365	-	90 352
- innych zmniejszeń	-	-	1 379	-	-	-	1 379
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	-	(33 804)	(418 418)	(40)	(239 361)	-	(691 623)
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	-	(49 270)	-	-	-	-	(49 270)
- zwiększenie	-	(2 400)	-	-	-	-	(2 400)
- zmniejszenie	-	30 890	-	-	-	-	30 890
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	-	(20 780)	-	-	-	-	(20 780)
Wartość netto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu	653	35 860	166 430	7	214 278	62 818	480 046

Zmiana stanu w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2020 roku	Grunty	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Razem
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na początek okresu	1 033	318 571	570 151	47	362 882	69 815	1 322 499
Zwiększenia z tytułu:	-	-	54 471	-	27 094	178 046	259 611
- zakupu	-	-	22 043	-	1 541	166 496	190 080
- przejęcia ze środków trwałych w budowie	-	-	31 879	-	23 934	-	55 813
- innych zwiększeń	-	-	549	-	1 619	11 550	13 718
Zmniejszenia z tytułu:	(380)	(4 718)	(60 702)	-	(57 626)	(72 301)	(195 727)
- sprzedaży	(380)	(4 718)	(7 878)	-	(14 528)	-	(27 504)
- likwidacji	-	-	(52 824)	-	(43 088)	-	(95 912)
- przekazania na środki trwałe	-	-	-	-	-	(55 813)	(55 813)
- innych zmniejszeń	-	-	-	-	(10)	(16 488)	(16 498)
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu	653	313 853	563 920	47	332 350	175 560	1 386 383
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	-	(115 849)	(403 015)	(17)	(270 766)	-	(789 647)
Amortyzacja za okres z tytułu:	-	(5 773)	(14 341)	(11)	20 223	-	98
- odpisów	-	(7 304)	(74 263)	(11)	(30 894)	-	(112 472)
- innych zwiększeń	-	-	(400)	-	(1 222)	-	(1 622)
- sprzedaży	-	1 531	7 856	-	10 747	-	20 134
- likwidacji	-	-	52 466	-	41 592	-	94 058
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	-	(121 622)	(417 356)	(28)	(250 543)	-	(789 549)
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	-	(49 270)	-	-	-	-	(49 270)
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	-	(49 270)	-	-	-	-	(49 270)
Wartość netto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu	653	142 961	146 564	19	81 807	175 560	547 564

Wartość odzyskiwalną środków trwałych dotkniętych utratą wartości stanowi cena netto sprzedaży określona na podstawie ceny rynkowej podobnego aktywa.

Zmiana stanu praw do użytkowania

Zmiana stanu w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2021 roku	Nieruchomości	Prawo wieczystego użytkowania gruntów	Samochody	Inne	Razem
Wartość brutto praw do użytkowania na początek okresu	821 104	49 046	32 187	2 015	904 352
Zwiększenia z tytułu:	326 136	-	3 037	455	329 628
- nowych umów	258 370	-	1 994	205	260 569
- modyfikacji umów	59 008	-	309	233	59 550
- innych zwiększeń	8 758	-	734	17	9 509
Zmniejszenia z tytułu:	(135 863)	(46 775)	(4 428)	(1 463)	(188 529)
- zakończenia umów	(9 956)	-	(1 803)	(1 313)	(13 072)
- modyfikacji umów	(123 186)	-	(13)	-	(123 199)
- innych zmniejszeń	(2 721)	(46 775)	(2 612)	(150)	(52 258)
Wartość brutto praw do użytkowania na koniec okresu	1 011 377	2 271	30 796	1 007	1 045 451
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	(190 275)	(1 376)	(12 239)	(1 530)	(205 420)
Amortyzacja za okres z tytułu:	(112 498)	1 282	(4 945)	764	(115 397)
- odpisów	(119 501)	(412)	(8 146)	(354)	(128 413)
- innych zwiększeń	(1 107)	-	(56)	(7)	(1 170)
- modyfikacji umów	777	-	7	-	784
- zakończenia umów	7 333	-	1 303	975	9 611
- innych zmniejszeń	-	1 694	1 947	150	3 791
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	(302 773)	(94)	(17 184)	(766)	(320 817)
Wartość netto praw do użytkowania na koniec okresu	708 604	2 177	13 612	241	724 634

Zmiana stanu w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2020 roku	Nieruchomości	Prawo wieczystego użytkowania gruntów	Samochody	Inne	Razem
Wartość brutto praw do użytkowania na początek okresu	504 797	49 046	32 528	1 930	588 301
Zwiększenia z tytułu:	370 198	-	9 333	85	379 616
- nowych umów	342 910	-	9 272	35	352 217
- modyfikacji umów	23 943	-	61	50	24 054
- innych zwiększeń	3 345	-	-	-	3 345
Zmniejszenia z tytułu:	(53 891)	-	(9 674)	-	(63 565)
- zakończenia umów	(47 346)	-	(9 674)	-	(57 020)
- modyfikacji umów	(6 545)	-	-	-	(6 545)
Wartość brutto praw do użytkowania na koniec okresu	821 104	49 046	32 187	2 015	904 352
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	(113 734)	(688)	(11 058)	(797)	(126 277)
Amortyzacja za okres z tytułu:	(76 541)	(688)	(1 181)	(733)	(79 143)
- odpisów	(122 427)	(688)	(7 790)	(727)	(131 632)
- innych zwiększeń	(50)	-	-	(6)	(56)
- modyfikacji umów	1 234	-	-	-	1 234
- zakończenia umów	44 702	-	6 609	-	51 311
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	(190 275)	(1 376)	(12 239)	(1 530)	(205 420)
Wartość netto praw do użytkowania na koniec okresu	630 829	47 670	19 948	485	698 932

27. Nieruchomości inwestycyjne

W związku ze zmianą siedziby Banku, w 2021 roku Bank przeklasyfikował posiadany budynek przy ul. Królewskiej 14 w Warszawie, wykazywany wcześniej jako środek trwały o łącznej wartości bilansowej wynoszącej 75 645 tys. zł oraz prawo wieczystego użytkowania gruntu wykazywane jako prawo do użytkowania w kwocie 37 747 tys. zł, do pozycji „Nieruchomości inwestycyjne”. Różnicę na przeszacowaniu tych składników do wartości godziwej w kwocie 14 118 tys. zł wykazano w innych całkowitych dochodach (Nota 17). Budynek został przeznaczony na wynajem.

	31.12.2021	31.12.2020
Stan na początek okresu	-	-
Zwiększenia z tytułu:	127 510	-
- przeniesienia z nieruchomości własnych	113 392	-
- zysków wynikających z korekt wartości godziwej	14 118	-
Stan na koniec okresu	127 510	-

28. Inne aktywa

	31.12.2021	31.12.2020
Inne aktywa		
- dłużnicy, w tym:	584 319	483 871
- rozliczenia z tytułu kart płatniczych	47 398	139 391
- należności od KDPW w ramach systemu rekompensat	16 024	13 880
- rozrachunki międzybankowe	22 867	15 033
- rozliczenia z tytułu operacji na papierach wartościowych	26 093	35 014
- pozostałe rozliczenia międzyokresowe czynne	143 817	142 457
- przychody do otrzymania	77 275	91 485
- zapasy	3 106	3 961
- inne	-	1 432
Inne aktywa, razem	857 477	773 253
Krótkoterminowe (do 1 roku)	733 510	761 492
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	123 967	11 761

W 2021 roku i w 2020 roku pozycja „rozliczenia z tytułu operacji na papierach wartościowych” dotyczy w całości rozliczeń w ramach działalności Biura Maklerskiego.

Na dzień 31 grudnia 2021 roku powyższa nota zawiera aktywa finansowe w kwocie 633 279 tys. zł (31 grudnia 2020 roku: 533 918 tys. zł).

Aktywa finansowe ujęte w innych aktywach

	31.12.2021	31.12.2020
Aktywa finansowe brutto, w tym:	650 200	550 411
- nieprzeterminowane	628 963	528 947
- przeterminowane od 1 do 90 dni	11 894	7 887
- przeterminowane powyżej 90 dni	9 343	13 577
Rezerwy na pozostałe aktywa finansowe (wielkość ujemna)	(16 921)	(16 493)
Aktywa finansowe netto	633 279	533 918

Zmiana stanu odpisów na aktywa finansowe

	31.12.2021	31.12.2020
Stan na początek okresu	(16 493)	(16 080)
Zmiana w okresie (z tytułu)	(428)	(413)
- odpis w koszty	(3 138)	(1 097)
- rozwiązanie rezerw	477	466
- spisanie w ciężar utworzonej rezerwy	2 233	271
- różnice kursowe	-	(53)
Stan na koniec okresu	(16 921)	(16 493)

29. Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie**Zobowiązania wobec banków i klientów**

31.12.2021	Zobowiązania wobec banków	Zobowiązania wobec klientów	w tym:		
			Klienci indywidualni	Klienci korporacyjni	Klienci budżetowi
Depozyty	2 264 479	156 135 235	112 225 674	43 302 151	607 410
Rachunki bieżące	805 729	147 253 206	103 992 478	42 667 497	593 231
Depozyty terminowe	770 328	8 794 207	8 233 196	546 832	14 179
Transakcje repo lub sell/buy back	688 422	87 822	-	87 822	-
Kredyty i pożyczki otrzymane	-	1 906 621	-	1 906 621	-
Pozostałe zobowiązania finansowe	1 155 522	1 864 135	220 397	1 610 857	32 881
Zobowiązania z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	988 663	704 995	75 252	629 743	-
Zobowiązania z tytułu leasingu	-	953 996	-	921 117	32 879
Inne	166 859	205 144	145 145	59 997	2
Wartość bilansowa zobowiązań finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie, razem	3 420 001	159 905 991	112 446 071	46 819 629	640 291

Krótkoterminowe (do 1 roku)	3 420 001	157 117 474
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	-	2 788 517

31.12.2020	Zobowiązania wobec banków	Zobowiązania wobec klientów	w tym:		
			Klienci indywidualni	Klienci korporacyjni	Klienci budżetowi
Depozyty	1 988 417	133 073 430	97 862 007	34 765 842	445 581
Rachunki bieżące	1 349 144	121 882 297	87 703 713	33 747 457	431 127
Depozyty terminowe	-	11 097 909	10 158 294	925 161	14 454
Transakcje repo lub sell/buy back	639 273	93 224	-	93 224	-
Kredyty i pożyczki otrzymane	-	3 254 591	-	3 254 591	-
Pozostałe zobowiązania finansowe	635 869	1 450 013	114 241	1 295 144	40 628
Zobowiązania z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	394 290	509 222	37 881	471 341	-
Zobowiązania z tytułu leasingu	-	748 497	-	707 911	40 586
Inne	241 579	192 294	76 360	115 892	42
Wartość bilansowa zobowiązań finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie, razem	2 624 286	137 778 034	97 976 248	39 315 577	486 209

Krótkoterminowe (do 1 roku)	1 984 671	133 593 182
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	639 615	4 184 852

W pozycji zobowiązania wobec klientów indywidualnych Bank prezentuje również zobowiązania wobec mikroprzedsiębiorstw obsługiwanych przez Bankowość Detaliczną mBanku.

Średnie oprocentowanie depozytów otrzymanych od banków w 2021 roku wynosiło 0,10% (31 grudnia 2020 roku: 0,23%).

Bank nie zarejestrował żadnych naruszeń warunków umownych związanych ze zobowiązaniami z tytułu zaciągniętych pożyczek.

Na dzień 31 grudnia 2021 roku i 31 grudnia 2020 roku większość depozytów przyjętych od klientów indywidualnych i korporacyjnych stanowiły depozyty na stałą stopę procentową. Średnie oprocentowanie zobowiązań wobec klientów wynosiło 0,04% (31 grudnia 2020 roku: 0,29%).

Na dzień 31 grudnia 2021 roku kwota kredytów i pożyczek otrzymanych obejmuje kredyty otrzymane z EBI w kwocie 1 906 621 tys. zł (31 grudnia 2020 roku: 3 254 591 tys. zł). Zabezpieczeniem kredytów są obligacje rządowe, które są wykazywane w Nocie 22 i w Nocie 36 jako aktywa zastawione.

Zobowiązania z tytułu leasingu

Poniżej przedstawiono zobowiązania z tytułu leasingu według terminów wymagalności.

	31.12.2021	31.12.2020
Zobowiązania z tytułu leasingu według terminów wymagalności (niezdyskontowane)		
Poniżej 3 miesięcy	25 097	25 337
Od 3 miesięcy do 1 roku	88 839	68 370
Od 1 roku do 5 lat	477 047	325 970
Powyżej 5 lat	396 929	352 465
Razem	987 912	772 142

Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

31.12.2021 Dłużne instrumenty finansowe wg rodzaju	Wartość nominalna (w walucie emisji)	Wartość bilansowa zobowiązania według terminu wykupu				Wartość bilansowa zobowiązania razem
		Do 3 miesięcy	Od 3 miesięcy do 1 roku	Od 1 do 5 lat	Powyżej 5 lat	
Obligacje, w tym:		-	2 913 146	1 445 730	2 299 700	6 658 576
- EUR	960 030	-	2 103 666	-	2 299 700	4 403 366
- CHF	505 000	-	809 480	1 445 730	-	2 255 210
Certyfikaty depozytowe, w tym:		-	15 047	10 000	-	25 047
- PLN	25 000	-	15 047	10 000	-	25 047
Razem		-	2 928 193	1 455 730	2 299 700	6 683 623

31.12.2020 Dłużne instrumenty finansowe wg rodzaju	Wartość nominalna (w walucie emisji)	Wartość bilansowa zobowiązania według terminu wykupu				Wartość bilansowa zobowiązania razem
		Do 3 miesięcy	Od 3 miesięcy do 1 roku	Od 1 do 5 lat	Powyżej 5 lat	
Obligacje, w tym:		35 267	1 988 566	4 276 316	-	6 300 149
- EUR	887 613	28 727	1 977 495	2 122 946	-	4 129 168
- CHF	505 000	6 540	11 071	2 153 370	-	2 170 981
Certyfikaty depozytowe, w tym:		16	20 000	15 000	-	35 016
- PLN	35 000	16	20 000	15 000	-	35 016
Razem		35 283	2 008 566	4 291 316	-	6 335 165

Bank nie zarejestrował żadnych naruszeń warunków umownych związanych ze zobowiązaniami z tytułu wyemitowanych papierów dłużnych.

Zmiana stanu wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych

Zmiana w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia	2021	2020
Stan na początek okresu	6 335 165	3 361 997
Zwiększenia (emisja)	2 309 950	35 000
Zmniejszenia (wykup)	(2 020 661)	(178 042)
Substytucja z mFinance France S.A.	-	2 773 866
Różnice kursowe	114 185	313 437
Inne zmiany	(55 016)	28 907
Stan zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych na koniec okresu	6 683 623	6 335 165

Emisje w 2021 roku

- W dniu 20 września 2021 roku Bank wyemitował w ramach Programu EMTN obligacje nieuprzywilejowane senioralne (ang. senior non-preferred notes), o łącznej wartości nominalnej 500 000 tys. EUR, co stanowi równowartość 2 299 950 tys. zł według średniego kursu NBP z dnia 20 września 2021 roku, z terminem wykupu 21 września 2027 roku (z opcją przedterminowego wykupu na żądanie emitenta w dniu 21 września 2026 roku). Obligacje, przez okres pięciu lat od daty emisji, są oprocentowane stałą stopą procentową (0,966% w skali roku), a przez okres szóstego roku stopą zmienną EURIBOR 3M powiększoną o marżę w wysokości 1,25%.

Obligacje te dopuszczone zostały do obrotu na rynku regulowanym na giełdzie papierów wartościowych w Luksemburgu (Luxembourg Stock Exchange).

- W 2021 roku mBank S.A. dokonał emisji certyfikatów depozytowych w kwocie 10 000 tys. zł

Wykupy w 2021 roku

- W dniu 26 listopada 2021 roku Bank dokonał wykupu obligacji wyemitowanych w dniu 26 listopada 2014 roku, o łącznej wartości nominalnej 427 583 tys. EUR, objętych przez Bank w procesie substytucji.
- W 2021 roku mBank S.A. dokonał wykupu certyfikatów depozytowych w kwocie 20 000 tys. zł

Emisje w 2020 roku

- W 2020 roku mBank S.A. dokonał emisji certyfikatów depozytowych w kwocie 35 000 tys. zł.
- Substytucja z mFinance France S.A.

W dniu 1 października 2020 roku weszła w życie substytucja, w wyniku której zobowiązania finansowe mFinance France (mFF) wobec obligatariuszy wygasły, a analogiczne zobowiązania wobec obligatariuszy powstały po stronie Banku. Substytucją objęte zostały dwie serie obligacji wyemitowane przez mFF w ramach ustanowionego programu emisji dłużnych papierów wartościowych o łącznej wartości nominalnej do 3 000 000 tys. EUR:

- a. obligacje o łącznej wartości nominalnej 500 000 tys. EUR, wyemitowane w dniu 26 listopada 2014 roku, o stałym oprocentowaniu z terminem wykupu przypadającym w dniu 26 listopada 2021 roku oraz notowane na rynku regulowanym prowadzonym przez luksemburską giełdę papierów wartościowych. Wartość nominalna tych obligacji pozostałych w obrocie na dzień substytucji wynosiła 427 583 tys. EUR (równowartość 1 930 666 tys. zł wg średniego kursu NBP z dnia 1 października 2020 roku); oraz
- b. obligacje o łącznej wartości nominalnej 200 000 tys. CHF, wyemitowane w dniu 28 marca 2017 roku, o stałym oprocentowaniu z terminem wykupu przypadającym w dniu 28 marca 2023 roku oraz notowane na rynku regulowanym prowadzonym przez szwajcarską giełdę papierów wartościowych (równowartość 837 680 tys. zł wg średniego kursu NBP z dnia 1 października 2020 roku).

Wykupy w 2020 roku

- W dniu 29 maja 2020 roku Bank skierował do posiadaczy pozostających w obrocie obligacji wyemitowanych przez mFF:
 - a. o wartości łącznej nominalnej 500 000 tys. EUR, z terminem wykupu przypadającym w dniu 26 września 2020 roku,
 - b. o łącznej wartości nominalnej 500 000 tys. EUR, z terminem wykupu przypadającym w dniu 26 listopada 2021 roku, oraz
 - c. wyemitowanych przez Bank o łącznej wartości nominalnej 500 000 tys. EUR z terminem wykupu przypadającym w dniu 5 września 2022 roku,

zaproszenia do przedstawienia tych obligacji do wykupu przez Bank. W wyniku przedstawionej przez Bank oferty wykupu, Bank przyjął wszystkie prawidłowo przedstawione do wykupu obligacje o wartości nominalnej, odpowiednio: (a) 35 178 tys. EUR, (b) 72 417 tys. EUR, (c) 39 970 tys. EUR. Rozliczenie oferty wykupu nastąpiło w dniu 10 czerwca 2020 roku.

Zobowiązania podporządkowane

31.12.2021	Wartość nominalna	Waluta	Warunki oprocentowania (%)	Efektywne oprocentowanie (%)	Termin wymagalności/ wykupu	Stan zobowiązania
Commerzbank AG	250 000	CHF	3M LIBOR + 2,75%	1,97	21.03.2028	1 112 709
Inwestorzy nie związani z mBankiem	550 000	PLN	6M WIBOR + 1,8%	2,14	10.10.2028 ¹⁾	552 643
Inwestorzy nie związani z mBankiem	200 000	PLN	6M WIBOR + 1,95%	2,29	10.10.2030 ¹⁾	201 028
Inwestorzy nie związani z mBankiem	750 000	PLN	6M WIBOR + 2,1%	2,35	17.01.2025	758 076
						2 624 456

31.12.2020	Wartość nominalna	Waluta	Warunki oprocentowania (%)	Efektywne oprocentowanie (%)	Termin wymagalności/ wykupu	Stan zobowiązania
Commerzbank AG	250 000	CHF	3M LIBOR + 2,75%	2,02	21.03.2028	1 066 605
Inwestorzy nie związani z mBankiem	550 000	PLN	6M WIBOR + 1,8%	2,06	10.10.2028 ¹⁾	552 545
Inwestorzy nie związani z mBankiem	200 000	PLN	6M WIBOR + 1,95%	2,21	10.10.2030 ¹⁾	200 992
Inwestorzy nie związani z mBankiem	750 000	PLN	6M WIBOR + 2,1%	2,38	17.01.2025	758 185
						2 578 327

¹⁾ Warunki emisji zakładają możliwość wcześniejszego wykupu obligacji o wartości nominalnej 550 000 tys. zł w dniu 10 października 2023 roku, oraz obligacji o wartości nominalnej 200 000 tys. zł w dniu 10 października 2025 roku.

Efektywne oprocentowanie podane w tabelach powyżej oznacza oprocentowanie na dzień rozpoczęcia ostatniego okresu odsetkowego.

Zmiana stanu zobowiązań podporządkowanych

Zmiana stanu w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia	2021	2020
Stan na początek okresu	2 578 327	2 500 217
Różnice kursowe	46 075	85 700
Inne zmiany	54	(7 590)
Stan zobowiązań podporządkowanych na koniec okresu	2 624 456	2 578 327
Krótkoterminowe (do 1 roku)	12 356	12 302
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	2 612 100	2 566 025

W dniu 29 marca 2018 roku Komisja Nadzoru Finansowego udzieliła zgody na zakwalifikowanie przez Bank środków pieniężnych w kwocie 250 000 tys. CHF z tytułu pożyczki podporządkowanej, zaciągniętej w dniu 21 marca 2018 roku jako instrumentów w kapitale Tier II Banku. Kwota 250 000 tys. CHF według średniego kursu Narodowego Banku Polskiego z dnia 29 marca 2018 roku stanowi równowartość 893 200 tys. zł.

W dniu 9 października 2018 roku mBank S.A. wyemitował dwie serie obligacji podporządkowanych o łącznej wartości nominalnej 750 000 tys. zł. Wyemitowano 1 100 sztuk 10-letnich obligacji podporządkowanych o wartości nominalnej 500 tys. zł każda, z terminem wykupu w dniu 10 października 2028 roku, oraz 400 sztuk 12-letnich obligacji podporządkowanych o wartości nominalnej 500 tys. zł każda, z terminem wykupu w dniu 10 października 2030 roku.

Zgodnie z decyzją z dnia 28 listopada 2018 roku mBank uzyskał zezwolenie KNF na zaliczenie do funduszy uzupełniających Banku, zgodnie z art. 127 ust. 3 pkt 2 lit b) ustawy Prawo bankowe, zobowiązania pieniężne w kwocie 750 000 tys. zł pozyskanego przez Bank z tytułu wyżej wymienionej emisji obligacji podporządkowanych.

Zgodnie z decyzją z dnia 8 stycznia 2015 roku mBank uzyskał zezwolenie KNF na zaliczenie do kapitału Tier II kwoty 750 000 tys. zł, stanowiącej zobowiązanie podporządkowane z tytułu przeprowadzonej w dniu 17 grudnia 2014 roku przez mBank emisji obligacji podporządkowanych na warunkach spełniających wymagania wynikające z postanowień Rozporządzenia CRR o łącznej wartości nominalnej 750 000 tys. zł z terminem wykupu 17 stycznia 2025 roku.

W 2021 roku i w 2020 roku Bank nie odnotował żadnych opóźnień w płatnościach rat odsetkowych ani nie naruszył żadnych innych postanowień umownych wynikających ze swoich zobowiązań podporządkowanych.

30. Inne zobowiązania

	31.12.2021	31.12.2020
Inne zobowiązania		
Zobowiązania z tytułu podatków	286 202	209 674
Rozrachunki międzybankowe	1 042 600	935 581
Wierzyciele, w tym:	748 452	1 019 740
- rozliczenia z tytułu kart płatniczych	47 543	219 201
- zobowiązania do zapłaty wobec BFG	251 044	249 181
Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów	259 277	182 689
Przychody przyszłych okresów	273 081	248 896
Rezerwa na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia	24 131	31 797
Rezerwa na niewykorzystane urlopy	22 003	17 367
Rezerwy na pozostałe zobowiązania wobec pracowników	139 668	95 489
Pozostałe	6 198	5 943
Inne zobowiązania, razem	2 801 612	2 747 176

Na dzień 31 grudnia 2021 roku powyższa nota zawiera zobowiązania finansowe w kwocie 2 050 329 tys. zł (31 grudnia 2020 roku: 2 138 010 tys. zł), których wymagalność została zaprezentowana w Nocie 3.8.1. Pozostałe składniki omawianych zobowiązań, za wyjątkiem części rezerw na odprawy emerytalne wyliczanych aktuarialnie, mają, co do zasady, charakter krótkoterminowy.

Zmiana stanu rezerw na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia

Okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2021 roku	Rezerwa emerytalno-rentowa	Rezerwa pośmiertna	Rezerwa na świadczenia ZFŚS	Razem
Rezerwa na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia				
Stan rezerw na początek okresu	14 080	5 563	12 154	31 797
Zmiana w okresie, z tytułu:	(1 023)	(2 686)	(3 957)	(7 666)
Odpis na rezerwę	835	152	626	1 613
Koszt odsetkowy	177	75	164	416
Zyski i straty aktuarialne ujmowane w pozostałych dochodach całkowitych (Nota 17), w tym:	(1 283)	(2 913)	(4 086)	(8 282)
- zmiana założeń finansowych	(2 750)	(571)	(5 359)	(8 680)
- zmiana założeń demograficznych	387	(2 369)	516	(1 466)
- pozostałe zmiany	1 080	27	757	1 864
Świadczenia wypłacone	(752)	-	(661)	(1 413)
Stan rezerw na koniec okresu	13 057	2 877	8 197	24 131
Krótkoterminowe (do 1 roku)	1 740	202	111	2 053
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	11 317	2 675	8 086	22 078
Okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2020 roku	Rezerwa emerytalno-rentowa	Rezerwa pośmiertna	Rezerwa na świadczenia ZFŚS	Razem
Rezerwa na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia				
Stan rezerw na początek okresu	11 463	4 671	7 567	23 701
Zmiana w okresie, z tytułu:	2 617	892	4 587	8 096
Odpis na rezerwę	626	113	335	1 074
Koszt odsetkowy	215	93	151	459
Zyski i straty aktuarialne ujmowane w pozostałych dochodach całkowitych (Nota 17), w tym:	2 237	847	4 614	7 698
- zmiana założeń finansowych	662	266	1 803	2 731
- zmiana założeń demograficznych	181	(31)	166	316
- pozostałe zmiany	1 394	612	2 645	4 651
Świadczenia wypłacone	(461)	(161)	(513)	(1 135)
Stan rezerw na koniec okresu	14 080	5 563	12 154	31 797
Krótkoterminowe (do 1 roku)	1 948	313	102	2 363
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	12 132	5 250	12 052	29 434

Stopa dyskonta jest jednym z kluczowych założeń używanych w wycenie aktuarialnej rezerw na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia. W przypadku, gdyby stopa dyskonta użyta przy wyliczeniu tych rezerw na dzień 31 grudnia 2021 roku została obniżona o 0,5 p.p. to wartość rezerw wzrosłaby o 1 682 tys. zł, a w przypadku podwyższenia stopy dyskonta o 0,5 p.p. wartość rezerw spadłaby o 1 498 tys. zł (31 grudnia 2020 roku odpowiednio: 1 031 tys. zł oraz 950 tys. zł).

31. Rezerwy

	31.12.2021	31.12.2020
Rezerwy na sprawy sporne, w tym:	395 446	200 426
- rezerwy na indywidualne sprawy sądowe dotyczące klauzul indeksacyjnych w spłaconych kredytach hipotecznych i mieszkaniowych w CHF oraz na koszty prawne	261 851	161 886
- rezerwy na pozostałe sprawy sądowe związane z kredytami walutowymi	96 956	26 581
- pozostałe rezerwy na sprawy sporne	36 639	11 959
Rezerwy na pozabilansowe udzielone zobowiązania i gwarancje	351 834	222 191
Inne rezerwy	92 418	92 594
Rezerwy, razem	839 698	515 211

Szacunkowe terminy realizacji udzielonych zobowiązań warunkowych zostały zaprezentowane w Nocie 35.

Szacunkowe terminy ewentualnej realizacji przepływów dotyczących rezerw na sprawy sporne oraz pozostałych rezerw, co do zasady, wynoszą powyżej 1 roku.

Zagadnienia związane z rezerwami dotyczącymi kredytów hipotecznych i mieszkaniowych w CHF zostały przedstawione w Nocie 34.

Pozycja „Inne rezerwy” zawiera rezerwy ujęte w związku z wyrokiem TSUE z dnia 11 września 2019 roku dotyczącym zwrotów prowizji w przypadku wcześniejszych spłat kredytów konsumenckich oraz kredytów hipotecznych. Szczegółowe informacje dotyczące wpływu niniejszego wyroku zostały opisane w Nocie 4.

Zmiana stanu rezerw

Zmiana w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia	2021			
	Rezerwy na indywidualne sprawy sądowe dotyczące klauzul indeksacyjnych w spłaconych kredytach hipotecznych i mieszkaniowych w CHF oraz na koszty prawne	Rezerwy na pozostałe sprawy sądowe związane z kredytami walutowymi	Pozostałe rezerwy na sprawy sporne	Inne rezerwy
Stan rezerw na początek okresu	161 886	26 581	11 959	92 594
Zmiana w okresie, z tytułu:	99 965	70 375	24 680	(176)
- odpis w koszty	196 012	73 370	53 412	43 841
- rozwiązanie rezerw	-	(334)	(2 148)	(3 489)
- wykorzystanie	(87 560)	(2 661)	(26 608)	(39 931)
- przeniesienie z/do innych pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej	(8 487)	-	-	-
- różnice kursowe	-	-	24	(597)
Stan rezerw na koniec okresu	261 851	96 956	36 639	92 418

Zmiana w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia	2020			
	Rezerwy na indywidualne sprawy sądowe dotyczące klauzul indeksacyjnych w spłaconych kredytach hipotecznych i mieszkaniowych w CHF oraz na koszty prawne	Rezerwy na pozostałe sprawy sądowe związane z kredytami walutowymi	Pozostałe rezerwy na sprawy sporne	Inne rezerwy
Stan rezerw na początek okresu	50 098	61 103	5 916	100 631
Zmiana w okresie, z tytułu:	111 788	(34 522)	6 043	(8 037)
- odpis w koszty	136 515	8 782	7 742	36 905
- rozwiązanie rezerw	-	(20 705)	(453)	(8 000)
- wykorzystanie	(24 727)	(22 599)	(1 246)	(34 568)
- przeniesienie z/do innych pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej	-	-	-	(3 040)
- różnice kursowe	-	-	-	666
Stan rezerw na koniec okresu	161 886	26 581	11 959	92 594

Zmiana stanu rezerw na zobowiązania do udzielenia kredytu, gwarancje i inne produkty finansowe

Okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2021 roku	Bilans otwarcia	Transfer do Koszyka 1	Transfer do Koszyka 2	Transfer do Koszyka 3	Zwiększenia spowodowane udzieleniem oraz przejęciem	Zmniejszenia spowodowane usunięciem z bilansu	Zmiany spowodowane zmianą ryzyka kredytowego (netto)	Zmiana z tytułu wdrożenia nowej definicji niewykonania zobowiązania	Bilans zamknięcia
Zobowiązania do udzielenia kredytu	89 432	-	-	-	42 524	(33 267)	(13 578)	5 525	90 636
Koszyk 1	44 598	50 411	(7 237)	(107)	31 399	(16 586)	(48 909)	(3 230)	50 339
Koszyk 2	36 829	(48 420)	7 708	(2 628)	7 216	(11 027)	21 543	3 355	14 576
Koszyk 3	5 510	(1 991)	(471)	2 735	3 184	(6 416)	16 600	5 404	24 555
POCI	2 495	-	-	-	725	762	(2 812)	(4)	1 166
Gwarancje i inne produkty finansowe	132 759	-	-	-	104 949	(133 290)	156 756	24	261 198
Koszyk 1	20 630	1 444	(271)	-	35 466	(39 903)	18 291	35	35 692
Koszyk 2	6 134	(1 444)	271	(1 145)	1 016	(4 124)	456	(11)	1 153
Koszyk 3	80 055	-	-	1 145	68 333	(58 419)	134 746	-	225 860
POCI	25 940	-	-	-	134	(30 844)	3 263	-	(1 507)
Rezerwy dotyczące ekspozycji pozabilansowych	222 191	-	-	-	147 473	(166 557)	143 178	5 549	351 834

Okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2020 roku	Bilans otwarcia	Transfer do Koszyka 1	Transfer do Koszyka 2	Transfer do Koszyka 3	Zwiększenia spowodowane udzieleniem oraz przejęciem	Zmniejszenia spowodowane usunięciem z bilansu	Zmiany spowodowane zmianą ryzyka kredytowego (netto)	Bilans zamknięcia
Zobowiązania do udzielenia kredytu	62 296	-	-	-	48 176	(55 430)	34 390	89 432
Koszyk 1	34 290	38 907	(5 912)	(5)	23 299	(17 059)	(28 922)	44 598
Koszyk 2	23 489	(38 907)	5 953	(317)	12 956	(13 877)	47 532	36 829
Koszyk 3	2 136	-	(41)	322	10 835	(23 358)	15 616	5 510
POCI	2 381	-	-	-	1 086	(1 136)	164	2 495
Gwarancje i inne produkty finansowe	89 568	-	-	-	100 323	(77 788)	20 656	132 759
Koszyk 1	4 781	1 425	(764)	-	33 308	(17 124)	(996)	20 630
Koszyk 2	4 713	(1 425)	764	(278)	2 526	(3 719)	3 553	6 134
Koszyk 3	79 684	-	-	278	38 317	(56 229)	18 005	80 055
POCI	390	-	-	-	26 172	(716)	94	25 940
Rezerwy dotyczące ekspozycji pozabilansowych	151 864	-	-	-	148 499	(133 218)	55 046	222 191

32. Aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego obliczane są w stosunku do wszystkich różnic przejściowych zgodnie z metodą bilansową przy zastosowaniu stawki podatku dochodowego, która będzie obowiązywać w roku powstania obowiązku podatkowego (2021 rok i 2020 rok: 19%).

Aktywów i rezerw z tytułu odroczonego podatku dochodowego nie zalicza się do aktywów i zobowiązań krótkoterminowych.

Poniżej przedstawiono zmiany dotyczące aktywów i rezerw z tytułu odroczonego podatku dochodowego:

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	Stan na 01.01.2021	Przez rachunek zysków i strat	Przez inne całkowite dochody	Pozostałe zmiany	Stan na 31.12.2021
Odsetki naliczone	11 846	(1 251)	-	-	10 595
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	-	(18 852)	116 338	-	97 486
Wycena papierów wartościowych	110 750	20 652	162 938	-	294 340
Rezerwy na utratę wartości kredytów i pożyczek	503 705	(27 600)	-	-	476 105
Rezerwy na świadczenia pracownicze	23 519	10 968	(1 573)	-	32 914
Pozostałe rezerwy	11 408	26 510	-	-	37 918
Rozliczenia międzyokresowe kosztów	31 550	1 839	-	-	33 389
Różnica między wartością bilansową i podatkową rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	154 667	48 619	-	-	203 286
Pozostałe ujemne różnice przejściowe	44 274	(7 597)	-	141	36 818
Razem	891 719	53 288	277 703	141	1 222 851

Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	Stan na 01.01.2021	Przez rachunek zysków i strat	Przez inne całkowite dochody	Pozostałe zmiany	Stan na 31.12.2021
Odsetki naliczone	(46 778)	(4 960)	-	-	(51 738)
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	(174 835)	79 676	95 159	-	-
Wycena papierów wartościowych	(196 987)	30 712	38 347	-	(127 928)
Odsetki i prowizje pobrane z góry	(26 017)	(22 237)	-	-	(48 254)
Różnica między wartością bilansową i podatkową rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	(186 328)	(47 098)	-	-	(233 426)
Rozliczenia międzyokresowe dotyczące amortyzacji z tytułu zastosowanej ulgi inwestycyjnej	(18 657)	9 494	-	-	(9 163)
Pozostałe dodatnie różnice przejściowe	(35 282)	6 857	(2 682)	-	(31 107)
Razem	(684 884)	52 444	130 824	-	(501 616)

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	Stan na 01.01.2020	Przez rachunek zysków i strat	Przez inne całkowite dochody	Pozostałe zmiany	Stan na 31.12.2020
Odsetki naliczone	31 232	(19 386)	-	-	11 846
Wycena papierów wartościowych	50 214	61 708	(1 172)	-	110 750
Rezerwy na utratę wartości kredytów i pożyczek	415 642	88 063	-	-	503 705
Rezerwy na świadczenia pracownicze	39 245	(17 189)	1 463	-	23 519
Pozostałe rezerwy	21 822	(10 414)	-	-	11 408
Rozliczenia międzyokresowe kosztów	32 150	(600)	-	-	31 550
Różnica między wartością bilansową i podatkową rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	91 601	63 066	-	-	154 667
Pozostałe ujemne różnice przejściowe	41 902	2 271	-	101	44 274
Razem	723 808	167 519	291	101	891 719

Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	Stan na 01.01.2020	Przez rachunek zysków i strat	Przez inne całkowite dochody	Pozostałe zmiany	Stan na 31.12.2020
Odsetki naliczone	(56 332)	9 554	-	-	(46 778)
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	(65 091)	(43 237)	(66 507)	-	(174 835)
Wycena papierów wartościowych	(134 925)	(28 334)	(33 728)	-	(196 987)
Odsetki i prowizje pobrane z góry	(16 413)	(9 604)	-	-	(26 017)
Różnica między wartością bilansową i podatkową rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	(121 293)	(65 035)	-	-	(186 328)
Rozliczenia międzyokresowe dotyczące amortyzacji z tytułu zastosowanej ulgi inwestycyjnej	(18 657)	-	-	-	(18 657)
Pozostałe dodatnie różnice przejściowe	(37 922)	2 640	-	-	(35 282)
Razem	(450 633)	(134 016)	(100 235)	-	(684 884)

Pozycja „Różnica między wartością bilansową i podatkową rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych” zawiera wpływ MSSF 16 na podatek odroczony.

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2021	2020
Odsetki naliczone	(6 211)	(9 832)
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	60 824	(43 237)
Wycena papierów wartościowych	51 364	33 374
Rezerwy na utratę wartości kredytów i pożyczek	(27 600)	88 063
Rezerwy na świadczenia pracownicze	10 968	(17 189)
Pozostałe rezerwy	26 510	(10 414)
Rozliczenia międzyokresowe kosztów	1 839	(600)
Odsetki i prowizje pobrane z góry	(22 237)	(9 604)
Rozliczenia międzyokresowe dotyczące amortyzacji z tytułu zastosowanej ulgi inwestycyjnej	9 494	-
Różnica między wartością bilansową i podatkową rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	1 521	(1 969)
Pozostałe różnice przejściowe	(740)	4 911
Razem podatek odroczony ujęty w rachunku zysków i strat (Nota 15)	105 732	33 503

Pozycja „Pozostałe dodatnie różnice przejściowe” zawiera między innymi wpływ utworzenia rezerwy z tytułu podatku odroczonego w wysokości 11 265 tys. zł na koniec 2021 roku (15 019 tys. zł na koniec 2020 roku) wynikającej z wdrożenia MSSF 9 w odniesieniu do rozpoznanych w latach ubiegłych kosztów uzyskania przychodów z tytułu rezerwy na poniesione nieudokumentowane ryzyko kredytowe. Zgodnie z art. 12 ust. 4 ustawy z dnia 27 października 2017 roku o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne, w przypadku, gdy bank przed 1 stycznia 2018 roku zaliczył IBNR do kosztów uzyskania przychodów, po wejściu w życie nowelizacji ustawy zobowiązany jest do rozpoznania przychodu do wysokości rozpoznanej uprzednio jako koszt podatkowy. Bank rozpoznaje przychody z tego tytułu proporcjonalnie przez okres 7 kolejnych lat podatkowych.

Bank dokonał oceny odzyskiwalności aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Zgodnie z zasadami paragrafu 28 i 29 MSR 12 „Podatek dochodowy”, Bank rozpoznał aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego w zakresie, w jakim jest prawdopodobne, że Bank będzie miał wystarczający dochód do opodatkowania w przyszłych okresach lub ma możliwość planowania płatności podatkowych, które spowodują powstanie dochodu do opodatkowania w odpowiednich okresach.

Poziom aktywa z tytułu podatku odroczonego za rok 2021 i 2020 nie obejmuje strat podatkowych oddziału zagranicznego na Słowacji w wysokości odpowiednio: 933 tys. EUR (równowartość 4 290 tys. zł według kursu średniego NBP z dnia 31 grudnia 2021 roku) i 1 997 tys. EUR (równowartość 9 216 tys. zł według kursu średniego NBP z dnia 31 grudnia 2020 roku). Ewentualne uwzględnienie, w latach kolejnych, w kalkulacji aktywów z tytułu podatku odroczonego strat Oddziału poniesionych w latach ubiegłych, będzie zależało od oceny kształtowania się podstawy opodatkowania w podatku dochodowym w przyszłości (z uwzględnieniem okresów przewidzianych na rozliczenie strat podatkowych). Prawo do rozliczenia strat podatkowych wygasa w okresie między 2022 rokiem a 2023 rokiem.

Bank ujmuje w kalkulacji podatku odroczonego zobowiązania lub aktywa z tytułu różnic przejściowych powstających w związku z inwestycjami w jednostki zależne i stowarzyszone, chyba że realizacja różnic przejściowych jest kontrolowana przez Bank i prawdopodobne jest, że w możliwej do przewidzenia przyszłości różnice te nie ulegną odwróceniu. Na koniec 2021 Bank nie ujął w kalkulacji podatku odroczonego rozliczeń z tytułu różnic przejściowych w łącznej kwocie 1 607 289 tys. zł powstających w związku z inwestycjami w jednostki zależne i stowarzyszone (na koniec 2020 roku: 1 490 835 tys. zł).

33. Postępowania toczące się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej

Bank monitoruje status wszystkich spraw sądowych wniesionych przeciwko niemu, w tym stan orzecznictwa sądowego w sprawach dotyczących kredytów w walucie obcej pod kątem kształtowania się i ewentualnych zmian linii orzeczniczych, jak również poziom wymaganych rezerw na sprawy sporne.

Bank tworzy rezerwy na sprawy sporne, które w wyniku przeprowadzonej oceny ryzyka wiążą się z prawdopodobnym wpływem środków z tytułu wypełnienia zobowiązania oraz gdy można dokonać wiarygodnego szacunku kwoty tego zobowiązania. Wysokość rezerw ustala się biorąc pod uwagę między innymi kwoty wpływu środków wyliczone na podstawie scenariuszy potencjalnych rozstrzygnięć spraw spornych oraz ich prawdopodobieństwo oszacowane przez Bank na podstawie dotychczasowego orzecznictwa sądów w podobnych sprawach oraz doświadczeń Banku.

Wartość rezerw na sprawy sporne na dzień 31 grudnia 2021 roku wynosiła 395 446 tys. zł (200 426 tys. zł na dzień 31 grudnia 2020 roku). Ewentualny wpływ środków z tytułu wypełnienia zobowiązania następuje w momencie prawomocnego rozstrzygnięcia spraw przez sądy, co pozostaje poza kontrolą Banku.

Informacje na temat największych postępowań dotyczących zobowiązań warunkowych emitenta

1. Roszczenia klientów Interbrok

Od 2008 roku do Banku wpłynęło 9 pozwów o odszkodowania w związku działalnością spółki Interbrok Investment E. Dróżdź i Spółka Spółka jawna (dalej zwana Interbrok). Osiem z dziewięciu pozwów zostało złożonych przez byłych klientów Interbrok na łączną kwotę 800 tys. zł, z zastrzeżeniem, iż roszczenia mogą ulec rozszerzeniu do łącznej kwoty 5 950 tys. zł. Powodowie zarzucili Bankowi pomocnictwo w sprzecznym z prawem działaniu Interbrok, które wyrządziło Powodom szkodę. W siedmiu z wymienionych spraw powództwa przeciwko Bankowi zostały oddalone i sprawy zostały prawomocnie zakończone. W ósmej sprawie powód cofnął pozew ze zrzeczeniem się roszczenia i Sąd Okręgowy umorzył postępowanie. W dziewiątej sprawie wartość przedmiotu sporu wynosi 276 499 tys. zł wraz z odsetkami ustawowymi i kosztami procesu. Suma ta według żądania pozwu ma obejmować nabyte przez Powoda w drodze cesji wierzytelności przysługujące poszkodowanym w stosunku do Interbrok z tytułu pomniejszenia (wskutek upadłości Interbrok) wierzytelności o zwrot wpłaconych przez poszkodowanych depozytów przeznaczonych na inwestowanie na rynku forex. Powód odpowiedzialność Banku opiera między innymi na pomocnictwie Banku do czynu niedozwolonego Interbrok, polegającego na prowadzeniu działalności maklerskiej bez zezwolenia. W dniu 7 listopada 2017 roku Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił powództwo w całości. Powód wniósł apelację. Wyrokiem z dnia 25 stycznia 2021 roku Sąd Apelacyjny w Warszawie oddalił apelację Powoda. Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie oraz wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie są prawomocne. Powód wniósł skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego.

2. Pozew firmy LPP S.A.

W dniu 17 maja 2018 roku do mBanku S.A. wpłynął pozew firmy LPP S.A. z siedzibą w Gdańsku w sprawie roszczenia odszkodowawczego w kwocie 96 307 tys. zł z tytułu opłaty interchange. Firma LPP S.A. wnosi o zasądzenie kwoty odszkodowania solidarnie od mBanku S.A. i od innego banku krajowego.

Powód zarzuca obydwu pozwanym bankom oraz innym bankom działającym w Polsce udział w bezprawnym porozumieniu naruszającym przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, tj. w porozumieniu ograniczającym konkurencję na rynku usług acquiringowych związanych z regulowaniem zobowiązań klientów wobec Powoda z tytułu płatności za nabywane przez nich towary za pomocą kart płatniczych na terytorium Polski.

W dniu 16 sierpnia 2018 roku mBank S.A. złożył odpowiedź na pozew i wniósł o oddalenie powództwa. Sąd uwzględnił wnioski Pozwanych o wezwanie szesnastu banków do udziału w sprawie oraz zarządził doręczenie bankom pism z wnioskami o wezwanie. Dwa banki przystąpiły do sprawy w charakterze interwenientów ubocznych.

3. Pozew firmy Polski Koncern Naftowy ORLEN S.A.

W dniu 7 lutego 2020 roku do mBanku S.A. wpłynął pozew firmy Polski Koncern Naftowy ORLEN S.A. (Orlen S.A.) z siedzibą w Płocku w sprawie roszczenia odszkodowawczego w kwocie 635 681 tys. zł z tytułu opłaty interchange. Firma Orlen S.A. wnosi o zasądzenie kwoty odszkodowania solidarnie od mBanku S.A. i od innego banku krajowego oraz od Master Card Europe i VISA Europe Management Services.

Powód zarzuca obydwu pozwanym bankom oraz innym bankom działającym w Polsce udział w bezprawnym porozumieniu naruszającym przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

oraz Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, tj. w porozumieniu ograniczającym konkurencję na rynku usług acquiringowych związanych z regulowaniem zobowiązań klientów wobec Powoda z tytułu płatności za nabywane przez nich towary i usługi za pomocą kart płatniczych na terytorium Polski. W dniu 28 maja 2020 roku mBank S.A. złożył odpowiedź na pozew i wniósł o oddalenie powództwa. Sąd uwzględnił wnioski Pozwanych o wezwanie szesnastu banków do udziału w sprawie oraz zarządził doręczenie bankom pism z wnioskiem o wezwanie. Dwa banki przystąpiły do sprawy w charakterze interwenientów ubocznych.

4. Pozew zbiorowy przeciwko mBankowi S.A. dotyczący klauzul waloryzacyjnych

Szczegółowe informacje dotyczące pozwu zbiorowego przeciwko Bankowi znajdują się w Nocie 34.

5. Indywidualne sprawy sądowe przeciwko Bankowi dotyczące kredytów indeksowanych do CHF

Szczegółowe informacje na temat indywidualnych spraw sądowych przeciwko Bankowi dotyczących kredytów indeksowanych do CHF znajdują się w Nocie 34.

Informacje o przeprowadzonych kontrolach podatkowych

W dniu 11 maja 2021 roku w mBanku S.A. została wszczęta przez Naczelnika Urzędu Celno-Skarbowego w Opolu kontrola celno-skarbowa w zakresie prawidłowości i rzetelności wywiązywania się z obowiązków płatnika w zakresie zryczałtowanego podatku dochodowego od osób prawnych z tytułu wypłat należności wymienionych w Art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 15 lutego 1992 roku o podatku dochodowym od osób prawnych za lata 2018 i 2019. Kontrola jest w toku.

Organy podatkowe mogą przeprowadzać kontrole i weryfikować zapisy operacji gospodarczych ujętych w księgach rachunkowych w ciągu 5 lat od zakończenia roku podatkowego, w którym złożono deklaracje podatkowe, dokonać ustalenia dodatkowego zobowiązania podatkowego i nałożyć związane z tym kary. W opinii Zarządu nie istnieją okoliczności wskazujące na prawdopodobieństwo powstania istotnych zobowiązań podatkowych w tym zakresie.

Kontrola Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego (UKNF)

W okresie od października do grudnia 2018 roku pracownicy UKNF przeprowadzili w Banku kontrolę w celu sprawdzenia czy działalność mBanku S.A. w zakresie wykonywania obowiązków depozytariusza jest zgodna z prawem oraz umową o wykonywaniu funkcji depozytariusza, a w szczególności z ustawą z dnia 27 maja 2004 roku o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (Dz. U. z 2018 roku poz. 1355, z późniejszymi zmianami).

Szczegółowe ustalenia kontroli zostały przedstawione w protokole przekazanym Bankowi w dniu 11 lutego 2019 roku. W dniu 25 lutego 2019 roku Bank przekazał UKNF zastrzeżenia do protokołu oraz dodatkowe wyjaśnienia w kwestiach podlegających kontroli.

W dniu 1 kwietnia 2019 roku Bank otrzymał odpowiedź UKNF na zastrzeżenia do protokołu kontroli oraz zalecenia UKNF w zakresie dostosowania działalności jako depozytariusz funduszy inwestycyjnych do przepisów prawa. Wszystkie zastrzeżenia Banku zostały odrzucone przez regulatora.

W dniu 25 kwietnia 2019 roku Bank przekazał UKNF deklarację działań w ramach realizacji zaleceń pokontrolnych. Urząd pismem z dnia 4 września 2019 roku wniósł zastrzeżenia do realizacji wybranych zaleceń. W dniu 11 października 2019 roku Bank przekazał UKNF odpowiedź na zastrzeżenia, w której doprecyzował opis podejmowanych działań, jak również przedstawił nowe rozwiązania zmierzające do realizacji zaleceń. W dniu 5 grudnia 2019 roku UKNF przekazał Bankowi odpowiedź na pismo zawierające akceptację części działań Banku mających na celu realizację zaleceń pokontrolnych oraz doprecyzowanie innych oczekiwań, które są realizowane. W dniu 14 maja 2020 roku Bank formalnie potwierdził realizację wszystkich zaleceń KNF.

W dniu 27 lutego 2020 roku Bank otrzymał postanowienie UKNF z dnia 25 lutego 2020 roku o wszczęciu postępowania administracyjnego w sprawie nałożenia na Bank kary administracyjnej na podstawie przepisów Ustawy z dnia 27 maja 2004 roku o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi. W dniu 23 kwietnia 2021 roku Bank otrzymał decyzję KNF z dnia 16 kwietnia 2021 roku dotyczącą tego postępowania, nakładającą na Bank karę pieniężną w łącznej wysokości 4 300 tys. zł. Na powyższą karę Bank utworzył rezerwę w wysokości 4 300 tys. zł. W dniu 7 maja 2021 roku Bank złożył wniosek do UKNF o ponowne rozpatrzenie sprawy. W dniu 17 grudnia 2021 roku, UKNF podtrzymał decyzję z dnia 16 kwietnia 2021 roku. W dniu 21 stycznia 2022 roku Bank złożył skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego na decyzję KNF. Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego w sprawie toczy się postępowanie przed sądem administracyjnym.

Postępowania wszczęte przez Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK)

- W dniu 12 kwietnia 2019 roku UOKiK wszczął postępowanie z urzędu w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone. Postępowanie dotyczy klauzul modyfikacyjnych wskazujących okoliczności, w których Bank jest uprawniony do zmiany warunków umownych, w tym wysokości opłat i prowizji. W ocenie Prezesa UOKiK stosowane przez Bank klauzule modyfikacyjne umożliwiają Bankowi jednostronną, nieograniczoną i dowolną możliwość zmiany sposobu wykonywania umowy. W konsekwencji Prezes UOKiK stoi na stanowisku, że klauzule stosowane przez Bank kształtują prawa i obowiązki konsumentów w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając ich interesy. Uzasadnia to zarzut abuzywności tych klauzul. mBank nie zgadza się z tym stanowiskiem. Bank odpowiedział na postanowienie wszczynające postępowanie w pismach z dnia 28 maja 2019 roku oraz z dnia 10 stycznia 2020 roku. Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego Prezes Urzędu nie podjął dalszych czynności w sprawie, nie zajął stanowiska ani nie udzielił odpowiedzi na pisma mBanku. Postępowanie zostało przedłużone do 31 marca 2022 roku.
- Wyrokiem z dnia 2 lutego 2021 roku Sąd Apelacyjny w Warszawie oddalił apelację Banku w sprawie dotyczącej postępowania UOKiK wszczętego w 2015 roku odnośnie stosowania przez mBank S.A. praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, poprzez niestosowanie przez mBank ujemnego oprocentowania kredytu na skutek ujemnej stawki bazowej LIBOR oraz zmienił wyrok SOKiK w części uchylającej decyzję o nałożeniu kary pieniężnej. Bank wykonał wyrok i zapłacił karę w wysokości 6 585 tys. zł. W dniu 14 czerwca 2021 roku Bank złożył skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego.
- W dniu 21 lipca 2017 roku UOKiK wszczął postępowanie przeciwko mBankowi w sprawie naruszenia zbiorowych interesów konsumentów uznając, iż Bank nienależycie informuje klientów o ryzyku zmiany kursów walut, przerzuceniu ryzyka walutowego na konsumenta oraz nieprawidłowym ustalaniu wysokości rat w ten sposób, że Bank je zawyżał. W odpowiedzi Bank pismem z dnia 18 sierpnia 2017 roku ustosunkował się do zarzutów organu. Pismem z dnia 18 lutego 2019 roku Prezes UOKiK zażądał szczegółowych informacji w zakresie obsługi kredytów hipotecznych waloryzowanych kursem waluty obcej, na które Bank udzielił odpowiedzi. Pismem z dnia 14 października 2021 roku Prezes UOKiK zawiadomił Bank, że postępowanie dowodowe zostało zakończone, wyznaczył termin do zapoznania się z aktami postępowania oraz termin do wypowiedzenia się w sprawie zebranych dowodów. Bank wypowiedział się w sprawie zebranych dowodów w wyznaczonym terminie. Prezes UOKiK przedłużył zakończenie postępowania do 30 kwietnia 2022 roku.

34. Ryzyko prawne związane z kredytami hipotecznymi i mieszkaniowymi udzielonymi klientom indywidualnym w CHF**Wprowadzenie**

W ostatnich latach istotna liczba klientów indywidualnych, którzy zaciągnęli kredyty hipoteczne i mieszkaniowe w CHF, zakwestionowała na drodze sądowej część zapisów lub całość umów, na podstawie których Bank udzielił tych kredytów. Dotychczas nie ma jednolitej linii orzeczeń wydawanych przez sądy w takich sprawach.

Wartość bilansowa kredytów hipotecznych i mieszkaniowych udzielonych klientom indywidualnym w CHF na dzień 31 grudnia 2021 roku wyniosła 9,1 mld zł (tj. 2,0 mld CHF), w porównaniu do 12,3 mld zł (tj. 2,9 mld CHF) na koniec 2020 roku. Ponadto wartość portfela pożyczek udzielonych w CHF, które zostały już całkowicie spłacone na dzień 31 grudnia 2021 roku, wyniosła 7,3 mld zł (31 grudnia 2020 roku: 6,8 mld zł).

Ze względu na istotność kwestii prawnych związanych z portfelem kredytów w CHF dla sytuacji finansowej Banku na dzień 31 grudnia 2021 roku poniżej przedstawiono szczegółowe informacje dotyczące tych pozwów sądowych, istotnych wyroków, które w opinii Banku mogą mieć wpływ na przyszłą linię orzecznictwa dotyczącą kredytów indeksowanych do CHF, propozycji potencjalnych ugód z klientami, zasad rachunkowości dotyczących ujęcia ryzyka prawnego związanego z tymi sprawami sądowymi oraz programem dobrowolnych ugód, a także informacje dotyczące wpływu ryzyka prawnego związanego z tymi sprawami sądowymi na bilans i rachunek zysków i strat Banku oraz metodologii zastosowanej do określenia tego wpływu.

Indywidualne sprawy sądowe przeciwko Bankowi dotyczące kredytów indeksowanych do CHF

Na dzień 31 grudnia 2021 roku toczyły się 13 373 indywidualne postępowania sądowe (31 grudnia 2020 roku: 7 508 postępowań) wszczęte przeciwko Bankowi przez jego klientów w związku z umowami kredytowymi w CHF, o łącznej wartości roszczeń wynoszącej 3 506,5 mln zł (31 grudnia 2020 roku: 1 454,2 mln zł).

W ramach pozwów indywidualnych 13 036 postępowań (31 grudnia 2020 roku: 6 870 postępowań) o łącznej wartości roszczeń wynoszącej 3 499,9 mln zł (31 grudnia 2020 roku: 1 442,2 mln zł) dotyczyło klauzul waloryzacyjnych i zawierało roszczenia dotyczące orzeczenia częściowej bezskuteczności lub

częściowej nieważności umów kredytowych, tj. pod względem postanowień dotyczących waloryzacji, lub orzeczenia, że umowy te są nieważne w całości.

Na dzień 31 grudnia 2021 roku mBank otrzymał 473 prawomocne orzeczenia w sprawach indywidualnych (31 grudnia 2020 roku: 173 prawomocne orzeczenia), z tego 82 rozstrzygnięcia były korzystne dla Banku, a 391 rozstrzygnięć było niekorzystnych (31 grudnia 2020 roku: 70 rozstrzygnięć korzystnych oraz 103 niekorzystne).

Jednocześnie na dzień 31 grudnia 2021 roku 227 postępowań przed sądami drugiej instancji pozostawało zawieszone z uwagi na zagadnienia prawne skierowane do Sądu Najwyższego i Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE). Od niekorzystnych dla Banku prawomocnych wyroków Bank wnosi skargi kasacyjne do Sądu Najwyższego. Niekorzystne wyroki zostały wydane w oparciu o te same sytuacje faktyczne, które w przeszłości skutkowały odmiennymi orzeczeniami. Około 70% niekorzystnych wyroków doprowadziło do unieważnienia umowy kredytowej, pozostałe do konwersji umowy na PLN + LIBOR / WIBOR.

W IV kwartale 2021 roku w części spraw gdzie zapadły prawomocne orzeczenia stwierdzające nieważność umowy kredytowej, a także w części spraw w toku gdzie zostało zgłoszone żądanie unieważnienia umowy kredytowej, Bank złożył 2 471 kontrapozwów przeciwko kredytobiorcom. Kontrapozwy zawierają roszczenia Banku wobec konsumentów o zapłatę kapitału oraz kosztu korzystania z niego, zaś jako miernik wartości świadczenia Banku zastosowano publikowane przez Narodowy Bank Polski oprocentowanie złotych kredytów mieszkaniowych zabezpieczonych hipotecznie. Kontrapozwy dotyczą spraw, w których kredytobiorcy złożyli do sądu pozwy do końca 2018 roku.

Pozew zbiorowy przeciwko mBankowi S.A. dotyczący klauzul waloryzacyjnych

Przeciwko Bankowi toczy się również pozew zbiorowy dotyczący klauzul waloryzacyjnych. Pozew ten został złożony w Sądzie Okręgowym w Łodzi 4 kwietnia 2016 roku przez Miejskiego Rzecznika Konsumentów reprezentujący grupę 390 osób – klientów bankowości detalicznej, którzy zawarli umowy kredytów hipotecznych waloryzowane kursem CHF.

Pozew zawiera alternatywne roszczenia dotyczące orzeczenia częściowej nieważności umów kredytowych, tj. pod względem postanowień dotyczących waloryzacji, lub orzeczenia, że umowy te są nieważne w całości, lub orzeczenia, że postanowienia umowy dotyczące waloryzacji są nieważne ze względu na fakt, że dopuszczają waloryzację kredytu powyżej 20% i poniżej 20% według kursu CHF z tabeli kursów walut mBanku S.A. obowiązującej w dniu zawarcia każdej z tych umów kredytowych.

Postanowieniem z dnia 13 marca 2018 roku Sąd ustalił skład grupy na 1 731 osób. W dniu 19 października 2018 roku Sąd wydał wyrok, w którym oddalił wszystkie roszczenia Powoda. W ustnym uzasadnieniu Sąd podniósł, że Powód nie wykazał, że przysługuje mu interes prawny w wytaczaniu przedmiotowego powództwa a także odniósł się do kwestii ważności umów kredytowych waloryzowanych kursem CHF podkreślając, że zarówno same umowy, jak i klauzula waloryzacyjna są zgodne zarówno z obowiązującymi przepisami jak i z zasadami współżycia społecznego. W dniu 11 stycznia 2019 roku do Banku została doręczona apelacja Powoda, na którą Bank złożył odpowiedź. W dniu 27 lutego 2020 roku odbyła się rozprawa w Sądzie Apelacyjnym w Łodzi. W dniu 9 marca 2020 roku zapadł wyrok w sprawie, w którym Sąd Apelacyjny zwrócił sprawę do ponownego rozpoznania Sądu Okręgowego. W dniu 9 czerwca 2020 roku Sąd Apelacyjny wydał na wniosek Powoda postanowienie, którym udzielił zabezpieczenia jego roszczeń poprzez zawieszenie obowiązku spłaty rat kapitałowo – odsetkowych oraz zakazanie Bankowi składania oświadczeń wzywających do zapłaty i wypowiadających umowę kredytową.

W dniu 12 stycznia 2022 roku odbyła się rozprawa przed Sądem Okręgowym w Łodzi, zaś w dniu 9 lutego 2022 roku zapadł wyrok, mocą którego sąd oddalił powództwo w całości. Od przedmiotowego wyroku strona powodowa może wnieść apelację. Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego Bank nie zmienił swojej oceny ryzyka związanego tym postępowaniem, którą opisano poniżej w sekcji dotyczącej metodologii kalkulacji wpływu ryzyka prawnego związanego z pozewem zbiorowym. Na dzień 31 grudnia 2021 roku wartość przedmiotu sporu w ramach tego pozwu zbiorowego wyniosła 377 mln zł.

Informacje o najważniejszych postępowaniach sądowych dotyczących kwestii kredytów indeksowanych do CHF

Orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawach dotyczących kredytów w CHF

W dniu 3 października 2019 roku TSUE wydał orzeczenie w trybie prejudycjalnym w sprawie kredytu indeksowanego we frankach szwajcarskich udzielonego przez jeden z krajowych banków. Celem pytań prejudycjalnych było ustalenie między innymi, czy można zastosować obowiązujący zwyczaj w sytuacji, gdy w prawie krajowym nie ma przepisu, który mógłby zastąpić klauzulę dotyczącą kursu walutowego uznaną za abuzywną. Zgodnie z orzeczeniem TSUE kwestię abuzywności będą rozstrzygać polskie sądy. TSUE nie odniósł się do tej kwestii. TSUE nie zdecydował też ostatecznie w sprawie konsekwencji uznania

klauzuli dotyczącej kursu walutowego za abuzywną przez sąd krajowy, wskazując jednak, że możliwość dalszego wykonywania umowy kredytu w PLN oprocentowanego stawką LIBOR wydaje się wątpliwa. W przypadku uznania klauzuli kursowej za abuzywną krajowy sąd ma zdecydować, czy umowa może być nadal wykonywana, czy też należy stwierdzić nieważność umowy, biorąc pod uwagę wolę klienta, jak i skutki nieważności dla klienta. TSUE zgodził się na stosowanie normy dyspozytywnej (w ocenie Banku art. 358 polskiego kodeksu cywilnego odnoszący się do średniego kursu NBP może być uznany za normę dyspozytywną), jeśli uznanie umowy za nieważną miało by niekorzystny skutek dla klienta. Nie zgodził się natomiast na stosowanie przepisów o charakterze ogólnym, odwołujących się do zwyczaju czy zasad słuszności.

W październiku 2020 roku w dwóch indywidualnych sprawach toczących się przeciwko mBankowi zostały skierowane pytania prejudycjalne do TSUE. Pytanie prejudycjalne w pierwszej sprawie ma na celu określenie momentu rozpoczęcia biegu terminu przedawnienia w przypadku roszczeń konsumentów z tytułu nienależnego świadczenia. Pytanie prejudycjalne w drugiej sprawie zmierza do ustalenia, czy w przypadku uznania klauzuli walutowej za abuzywną możliwe jest zastosowanie w jej miejsce przepisu kodeksu cywilnego odwołującego się do średniego kursu NBP. Bank spodziewa się decyzji w obu tych sprawach w 2022 roku.

W dniu 29 kwietnia 2021 roku Trybunał Sprawiedliwości UE wydał wyrok w sprawie C-19/20. Zgodnie z tym wyrokiem, jeżeli nieuczciwy (abuzywny) charakter postanowienia umownego prowadzi do unieważnienia umowy, Sąd nie powinien stwierdzić nieważności umowy dopóki nie poinformuje konsumenta w sposób obiektywny i wyczerpujący o skutkach prawnych, jakie może spowodować unieważnienie takiej umowy (niezależnie od tego, czy konsument jest reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika) oraz dopóki nie umożliwi konsumentowi wyrażenia swobodnej i świadomej zgody na kwestionowane postanowienie i dalsze trwanie umowy.

Postanowieniem z dnia 12 sierpnia 2021 roku zostało skierowane kolejne pytanie do TSUE, przedmiotem którego jest ustalenie, czy w przypadku unieważnienia umowy kredytowej strony, oprócz zwrotu pieniędzy zapłaconych w wykonaniu tej umowy oraz odsetek ustawowych za opóźnienie od chwili wezwania do zapłaty, mogą domagać się także jakichkolwiek innych świadczeń, w szczególności wynagrodzenia, odszkodowania, zwrotu kosztów lub waloryzacji świadczenia. Sprawie jeszcze nie został nadany w TSUE bieg.

W dniu 18 listopada 2021 roku Trybunał Sprawiedliwości UE wydał wyrok w sprawie C-212/20, w treści którego ocenił, że zgodnie z przepisami Dyrektywy 93/13 treść tzw. klauzuli spreadowej powinna (na podstawie jasnych i zrozumiałych kryteriów) umożliwić właściwie poinformowanemu, dostatecznie uważnemu i racjonalnemu konsumentowi zrozumienie sposobu ustalania kursu wymiany waluty, w taki sposób, by konsument miał możliwość w każdej chwili samodzielnie ustalić kurs stosowany przez przedsiębiorcę. Ponadto TSUE ocenił, że przepisy Dyrektywy 93/13 stoją na przeszkodzie dokonania wykładni niedozwolonego warunku umownego w celu złagodzenia jego nieuczciwego charakteru.

Uchwały Sądu Najwyższego dotyczące kredytów w CHF

W dniu 29 stycznia 2021 roku został złożony do Sądu Najwyższego przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego wniosek o podjęcie uchwały. Pełna Izba Cywilna Sądu Najwyższego miała rozstrzygnąć, czy postanowienia abuzywne mogą zostać zastąpione przepisami prawa cywilnego lub zwyczajem, czy możliwe jest utrzymanie kredytu indeksowanego/denominowanego jako kredytu złotowego z oprocentowaniem opartym na stawce LIBOR, czy w przypadku nieważności kredytu w CHF zastosowanie znajdzie teoria salda czy teoria dwóch kondykcji, od jakiego momentu rozpoczyna się bieg przedawnienia w przypadku roszczenia banku o zwrot kwot wypłaconych z tytułu kredytu oraz czy banki i konsumenci mogą otrzymać wynagrodzenie za korzystanie z ich środków przez drugą stronę. Nie bez znaczenia dla kształtu rezerwy pozostaje także brak linii orzeczniczej zarówno krajowej jak i TSUE w zakresie wynagrodzenia za korzystanie z kapitału. Stanowisko prezentowane przez banki zostało wzmocnione opiniami UKNF i ZBP złożonymi do sprawy III CZP 11/21, opowiadającymi się za przyznaniem bankom prawa do takiego wynagrodzenia. Tym samym roszczenia banków w tym zakresie należy uznać za co najmniej uprawdopodobnione.

W tej sprawie odbyło się jedno posiedzenie, podczas którego Sąd Najwyższy zdecydował o wystąpieniu do Rzecznika Praw Obywatelskich, Rzecznika Finansowego, Rzecznika Praw Dziecka, NBP i KNF o zajęcie stanowiska. Stanowiska tych organów zostały złożone.

Na posiedzeniu niejawnym w dniu 2 września 2021 roku Sąd Najwyższy na podstawie artykułu 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej postanowił zwrócić się do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z trzema pytaniami prejudycjalnymi dotyczącymi problematyki powoływania sędziów w Rzeczypospolitej Polskiej. Orzeczenie w sprawie odpowiedzi na pytania zadane przez I Prezesa Sądu Najwyższego nie zapadło.

W dniu 16 lutego 2021 roku w sprawie o sygn. akt III CZP 11/20 zapadła uchwała, w której SN opowiedział się za teorią dwóch kondykcji w razie uznania umowy kredytowej za nieważną. Jednocześnie SN wskazał

w pisemnym uzasadnieniu, że zagrożeniom związanym z niewypłacalnością jednego z obustronnie wzbożonych zapobiega w znacznej mierze prawo zatrzymania otrzymanego świadczenia, dopóki druga strona nie zaoferuje zwrotu otrzymanego świadczenia albo nie zabezpieczy roszczenia o zwrot.

W dniu 7 maja 2021 roku (III CZP 6/21) została wydana uchwała 7 Sędziów SN, o mocy zasady prawnej, w której przesądzone, że:

- niedozwolone postanowienie umowne (art. 3851 § 1 Kodeksu Cywilnego) jest od początku, z mocy samego prawa, dotknięte bezskutecznością na korzyść konsumenta, który może udzielić następnie świadomej i wolnej zgody na to postanowienie i w ten sposób przywrócić mu skuteczność z mocą wsteczną;
- jeżeli bez bezskutecznego postanowienia umowa kredytu nie może wiązać, konsumentowi i kredytodawcy przysługują odrębne roszczenia o zwrot świadczeń pieniężnych spełnionych w wykonaniu tej umowy (art. 410 § 1 w związku z art. 405 Kodeksu Cywilnego). Kredytodawca może żądać zwrotu świadczenia od chwili, w której umowa kredytu stała się trwale bezskuteczna.

W pisemnym uzasadnieniu SN potwierdził swoje wcześniejsze stanowiska co do stosowania teorii dwóch kondycji oraz kwestii liczenia biegu terminu przedawnienia roszczeń kredytodawcy w przypadku niemożności utrzymania umowy w mocy po wyeliminowaniu z niej postanowień abuzywnych. Sąd Najwyższy wyjaśnił, że ze względu na przyznaną konsumentowi możliwość podjęcia wiążącej decyzji co do sanowania niedozwolonej klauzuli i co do zaakceptowania konsekwencji całkowitej nieważności umowy, należy uznać, iż co do zasady termin przedawnienia tych roszczeń może rozpocząć bieg dopiero po podjęciu przez konsumenta wiążącej decyzji w tym względzie. Dopiero wtedy zdaniem SN można uznać, że brak podstawy prawnej świadczenia stał się definitywny (podobnie jak w przypadku *condictio causa finita*), a strony mogły zażądać skutecznie zwrotu nienależnego świadczenia. Oznacza to w szczególności, że konsument nie może zakładać, iż roszczenie banku uległo przedawnieniu w terminie liczonym tak, jakby wezwanie do zwrotu udostępnionego kredytu było możliwe już w dniu jego udostępnienia. Uzasadniając uchwałę, SN potwierdził ponadto, że w celu uniknięcia zagrożeń związanych z niewypłacalnością kredytobiorcy, kredytodawca może skorzystać z przewidzianego w art. 497 w zw. z art. 496 Kodeksu Cywilnego prawa zatrzymania, chroniąc w ten sposób swoje roszczenie o zwrot wykorzystanego kapitału, gdyż obowiązek jego zwrotu jest - w relacji do obowiązku oddania środków pieniężnych do dyspozycji kredytobiorcy - czymś więcej niż zobowiązaniem do świadczenia wzajemnego.

W dniu 6 lipca 2021 roku Izba Cywilna Sądu Najwyższego odmówiła podjęcia uchwały dotyczącej kredytów indeksowanych we frankach szwajcarskich. Sąd Najwyższy wskazał, że kwestia, czy należy stosować teorię salda, czy teorię dwóch kondycji, została już rozstrzygnięta w orzecznictwie Sądu Najwyższego, m.in. uchwałą 7 sędziów z dnia 7 maja 2021 roku (III CZP 6/21), a wcześniej w uchwale z dnia 16 lutego 2021 roku (III CZP 11/20).

W dniu 29 lipca 2021 roku Sąd Najwyższy w składzie 3 sędziów przedstawił zagadnienie prawne do rozstrzygnięcia składowi 7 sędziów Sądu Najwyższego, sprowadzające się do odpowiedzi na pytanie czy w przypadku uznania za nieważną umowy kredytu udzielonego w walucie polskiej, indeksowanego do waluty obcej, spłaconego przez kredytobiorców, kwotę ewentualnego wzbogacenia kredytodawcy należy wyliczyć uwzględniając wyłącznie nominalną wysokość rat kredytu, czy też należy uwzględnić oprocentowanie rat według stopy referencyjnej właściwej dla kredytów indeksowanych do waluty obcej albo właściwej dla kredytów złotych. Termin rozpoznania zagadnienia początkowo wyznaczony na 8 listopada 2021 roku, został zdjęty z wokandy, zmieniony został także sędzia sprawozdawca.

Propozycja Przewodniczącego KNF

Ogólne założenia propozycji Przewodniczącego KNF dotyczącej przewalutowania kredytów walutowych na PLN zostały ogłoszone w grudniu 2020 roku. Propozycja Przewodniczącego zakłada, że kredyt indeksowany/denominowany do waluty obcej (CHF/EUR/USD) zostałby zmieniony tak, jakby od początku był kredytem w PLN oprocentowanym stawką WIBOR 3M powiększoną o marżę stosowaną historycznie dla tego typu kredytów.

Bank dokonał analizy kosztów, jakie musiałby ponieść we wskazanym scenariuszu, jako suma różnic pomiędzy aktualnymi saldami kredytów indeksowanych/denominowanych do waluty obcej (CHF/EUR/USD) a odpowiadającymi im hipotetycznymi saldami kredytów w PLN opartymi o stawkę WIBOR 3M powiększoną o marżę kredytów w PLN udzielanych w tym samym czasie i na ten sam okres co kredyt indeksowany/denominowany do walut obcych (CHF/EUR/USD).

Hipotetyczne salda kredytów w PLN uwzględniają w swoim harmonogramie różnice względem rzeczywistych spłat kredytów indeksowanych/denominowanych do walut obcych (CHF/EUR/USD) korygując wartość kapitału pozostałego do spłaty według schematu przekazanego przez KNF.

Szacowany potencjalny wpływ realizacji planu konwersji na mBank, obliczony na dzień 31 grudnia 2021 roku, wyniósłby 5,6 mld zł w przypadku konwersji tylko portfela aktywnego (dane nieaudytowane).

Szczegółowe założenia do oszacowania tego wpływu zostały przyjęte na podstawie ankiety KNF z dnia 27 stycznia 2021 roku. Propozycja Przewodniczącego KNF zakłada, że tylko aktywny portfel będzie podlegał konwersji.

Na dzień publikacji niniejszego sprawozdania finansowego mBank nie podjął decyzji o zaproponowaniu klientom porozumień według propozycji Przewodniczącego KNF, ani nie podjął żadnych kroków w celu uzyskania jakichkolwiek zgód korporacyjnych w tej sprawie.

Pilotaż programu ugód

W dniu 6 grudnia 2021 roku Bank rozpoczął pilotaż programu ugód dla kredytobiorców, którzy posiadają aktywny kredyt indeksowany do CHF. Zakończenie pilotażu planowane jest na koniec I kwartału 2022 roku. Przedstawiona w programie oferta polega na zamianie kredytu indeksowanego do CHF na kredyt złotowy z jednoczesnym umorzeniem części salda kredytu. Podobnie jak w propozycji Przewodniczącego KNF, część ta stanowi różnicę pomiędzy aktualnym saldem kredytu indeksowanego wyrażonym w PLN według średniego kursu NBP a hipotetycznym saldem, jakie istniałoby, gdyby kredyt był pierwotnie zaciągnięty w PLN. W pilocie Banku różnica ta jest dzielona po równo między strony umowy, a Bank oferuje umorzenie salda kredytu w wysokości równej przypadającej na niego części tej różnicy. Taki sposób przewalutowania kredytu gwarantuje równy podział zmaterializowanych kosztów ryzyka kursowego, których skali żadna ze stron umowy kredytowej nie mogła przewidzieć w momencie jej zawierania. Stanowić to będzie połowę korzyści, które wynikałyby dla klientów z propozycji Przewodniczącego KNF.

Oferta została skierowana do posiadaczy 1 278 aktywnych umów, co stanowi w ocenie Banku reprezentatywną próbę całego portfela aktywnych kredytów indeksowanych do CHF.

Celem pilotażu jest weryfikacja atrakcyjności oferty i zaproponowanego przez Bank procesu oraz zebranie informacji zwrotnej w tym zakresie od klientów objętych pilotażem.

Maksymalny, hipotetyczny koszt programu wyniosłby 2,97 mld zł, przy założeniu, że program zostałby zaoferowany wszystkim klientom z aktywnymi kredytami i wszyscy ci klienci zaakceptowaliby warunki opisane powyżej.

Zasady rachunkowości dotyczące ujęcia wpływu ryzyka prawnego związanego ze sprawami sądowymi dotyczącymi kredytów hipotecznych i mieszkaniowych udzielonych klientom indywidualnym w CHF oraz programu dobrowolnych ugód

Bank ujmuje wpływ ryzyka prawnego związanego ze sprawami sądowymi dotyczącymi klauzul indeksacyjnych w kredytach hipotecznych i mieszkaniowych w CHF oraz programu dobrowolnych ugód oferowanych kredytobiorcom w CHF zgodnie z:

- MSSF 9 "Instrumenty finansowe" w odniesieniu do kredytów aktywnych, w tym kredytów aktywnych objętych pozwem zbiorowym, oraz programu dobrowolnych ugód, i
- MSR 37 "Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe" w odniesieniu do spłaconych kredytów.

Kredyty hipoteczne i mieszkaniowe dla klientów, które są przedmiotem postępowań sądowych, objęte są zakresem MSSF 9. Zgodnie z MSSF 9 kredyty te wyceniane są w zamortyzowanym koszcie z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej.

Roszczenia prawne zgłaszane przez kredytobiorców, w tym roszczenia z tytułu nieważności umów, mają wpływ na oszacowanie przez Bank oczekiwanego okresu kredytowania oraz oczekiwanych przez Bank przepływów pieniężnych. W szczególności Bank bierze pod uwagę ryzyko, że pozostały okres kredytowania może być krótszy niż wynikający z umowy lub Bank może nie otrzymać części przepływów umownych, a w przypadku orzeczenia przez sąd nieważności umowy Bank może być zmuszony do zwrotu kredytobiorcom otrzymanych nienależnych świadczeń. Dodatkowo, ewentualne dobrowolne ugody oferowane przez Bank kredytobiorcom (także tym, którzy dotychczas nie występowali z roszczeniami prawnymi) również mogą mieć wpływ na wysokość i terminy oczekiwanych przepływów pieniężnych wynikających z tych kredytów.

W związku z tym w opinii Banku właściwym sposobem ujęcia wpływu ryzyka prawnego w odniesieniu do kredytów aktywnych oraz oczekiwanego wpływu programu dobrowolnych ugód oferowanych kredytobiorcom jest aktualizacja szacunków przepływów pieniężnych związanych z kredytami i zmniejszenie wartości bilansowej brutto tych kredytów zgodnie z MSSF 9 paragraf B5.4.6.

W odniesieniu do spłaconych kredytów oraz kredytów, dla których wyliczona korekta przepływów pieniężnych jest wyższa niż wartość bilansowa, Bank rozpoznaje rezerwy na sprawy sądowe zgodnie z MSR 37 "Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe".

Zgodnie z MSR 37 kwota stanowiąca rezerwę powinna odzwierciedlać najbardziej właściwy szacunek nakładów niezbędnych do wypełnienia obecnego obowiązku na dzień bilansowy. Najbardziej właściwym

szacunkiem nakładów niezbędnych do wypełnienia obecnego obowiązku jest kwota, jaką zgodnie z racjonalnymi oczekiwaniami Bank zapłaciłby w ramach wypełnienia obowiązku na dzień bilansowy lub w celu przeniesienia go na stronę trzecią na ten sam dzień. Kwota ta jest dyskontowana na dzień bilansowy.

W przypadku kredytów spłaconych nie istnieją aktywa, które mogłyby zostać skorygowane, dlatego też wszelkie potencjalne zobowiązania wynikające z ryzyka prawnego muszą być ujmowane zgodnie z MSR 37. W przypadku kredytów spłaconych rezerwa odnosi się do zbioru wielu pozycji, a przy szacunkowym określaniu kwoty obowiązku Bank stosuje metodę „wartości oczekiwanej”, która uwzględnia wszystkie możliwe wyniki oraz odpowiadające im prawdopodobieństwa.

Powyższe szacunki są dokonywane na drodze osądu, biorąc pod uwagę dotychczasowe doświadczenia dotyczące podobnych spraw oraz opinie niezależnych ekspertów. Bank bierze pod uwagę wszelkie dodatkowe dowody powstałe w wyniku zdarzeń następujących po dniu bilansowym.

Metodologia kalkulacji wpływu ryzyka prawnego związanego z kredytami w CHF oraz programu dobrowolnych ugód została opisana w dalszej części noty.

Wpływ ryzyka prawnego związanego ze sprawami sądowymi dotyczącymi klauzul indeksacyjnych w kredytach hipotecznych i mieszkaniowych we frankach szwajcarskich oraz programem dobrowolnych ugód

Metodologia zastosowana do obliczenia wpływu ryzyka prawnego związanego ze sprawami sądowymi dotyczącymi klauzul indeksacyjnych w kredytach hipotecznych i mieszkaniowych we frankach szwajcarskich oraz programem dobrowolnych ugód oparta jest na parametrach, które są wysoce subiektywne i mają szeroki zakres możliwych wartości. Możliwe jest, że w przyszłości wpływ ten będzie musiał zostać istotnie korygowany, szczególnie że ważne parametry wykorzystywane w obliczeniach są współzależne.

Łączny wpływ ryzyka prawnego związanego ze sprawami sądowymi (pozwami indywidualnymi oraz pozwem zbiorowym) dotyczącymi klauzul indeksacyjnych w kredytach hipotecznych i mieszkaniowych we frankach szwajcarskich oraz programem dobrowolnych ugód uwzględniony w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Banku przedstawia poniższa tabela.

tys. zł	31.12.2021	31.12.2020
Wpływ ryzyka prawnego wynikającego z pozwów indywidualnych związanego z kredytami aktywnymi ujęty jako pomniejszenie wartości bilansowej brutto kredytów	2 484 852	1 264 677
Wpływ ryzyka prawnego wynikającego z pozwu zbiorowego związanego z kredytami aktywnymi ujęty jako pomniejszenie wartości bilansowej brutto kredytów	290 445	-
Wpływ ryzyka prawnego wynikającego z pozwów indywidualnych oraz pozwu zbiorowego związanego z kredytami spłaconymi oraz kredytami aktywnymi o niskiej wartości ujęty jako rezerwy na sprawy sporne	348 476	175 911
Potencjalne koszty programu dobrowolnych ugód ujęte jako pomniejszenie wartości bilansowej brutto kredytów	1 009 800	-
Łączny wpływ ryzyka prawnego związanego z indywidualnymi sprawami sądowymi dotyczącymi klauzul indeksacyjnych w kredytach hipotecznych i mieszkaniowych we frankach szwajcarskich	4 133 573	1 440 588

Łączne koszty ryzyka prawnego związanego z kredytami walutowymi ujęte w rachunku zysków i strat w 2021 roku wyniosły 2 758,1 mln zł (w 2020 roku: 1 021,7 mln zł). Najistotniejszym elementem tych kosztów w roku 2021 był wzrost wpływu ryzyka prawnego związanego z pozwami indywidualnymi w wysokości 1 298,7 mln zł, który głównie wynikał z (i) większego niż zakładano napływu nowych spraw oraz (ii) zmiany poziomu straty na ekspozycji kredytowej w przypadku przegrania sprawy przez Bank, w tym ze wzrostu prawdopodobieństwa wystąpienia negatywnego dla Banku scenariusza unieważnienia umów kredytu bez możliwości skutecznego dochodzenia roszczeń o zapłatę kosztu korzystania z kapitału udostępnionego kredytobiorcy.

Ponadto istotne składowe kwoty ujętej w rachunku zysków i strat w 2021 roku to koszty potencjalnego programu ugód w wysokości 1 009,8 mln zł, koszty pozwu zbiorowego dotyczącego klauzul waloryzacyjnych zawartych w umowach kredytów hipotecznych i mieszkaniowych w CHF w kwocie 363,0 mln zł oraz koszty kontrpозwów związanych z zabezpieczeniem roszczeń Banku w sprawach waloryzacyjnych w wysokości 86,1 mln zł.

Metodologia kalkulacji wpływu ryzyka prawnego związanego z indywidualnymi sprawami sądowymi

Metodologia kalkulacji wpływu ryzyka prawnego związanego z indywidualnymi sprawami sądowymi dotyczącymi zarówno aktywnych jak i spłaconych kredytów stosowana przez Bank jest uzależniona od wielu założeń, które uwzględniają dane historyczne skorygowane o oczekiwania Banku co do przyszłości i wiążą się ze znacznym stopniem eksperckiej oceny. Najważniejszymi założeniami są: oczekiwana populacja kredytobiorców, którzy wniosą pozew przeciwko Bankowi, prawdopodobieństwo przegrania sprawy z prawomocnym wyrokiem, rozkład oczekiwanych wyroków sądowych oraz strata, jaką poniesie Bank w przypadku przegrania sprawy w sądzie.

Oczekiwana populacja kredytobiorców

Populacja kredytobiorców, którzy złożą pozew przeciwko Bankowi została zaprognozowana w okresie całego pozostałego życia portfela w oparciu o historię spraw sądowych Banku w przeszłości i zakłada dalszy napływ nowych spraw. Bank zakłada, że zjawisko napływu pozwów będzie istotne do końca 2025 roku. Ponadto Bank zakłada, że zdecydowana większość prognozowanych spraw zostanie wniesiona do końca 2023 roku, a następnie ich liczba spadnie w związku z oczekiwanym uporządkowaniem otoczenia prawnego.

Dla celów wyliczenia wpływu ryzyka prawnego mBank zakłada, że około 27% kredytobiorców walutowych (tj. 23 tys. kredytobiorców posiadających zarówno kredyty aktywne: 41%, jak i spłacone: 9,4%) złożyło lub złoży pozew przeciwko Bankowi (31 grudnia 2020 roku: 18%, tj. 15,4 tys.). Bank zauważa, że w pierwszej kolejności z roszczeniami występowali klienci o wyższych kwotach kredytu (27% klientów stanowi 35% całego wolumenu portfela kredytów w CHF, tj. portfela aktywnego i spłaconego), a zatem średnie saldo w populacji pozywających będzie się z czasem zmniejszało. Założenie to, że względu na znaczną niepewność prawną dotyczącą spraw związanych z CHF, jak również inne czynniki zewnętrzne, które mogą wpływać na preferencje klientów co do składania pozwów, jest wysoce subiektywne i może podlegać korekcie w przyszłości. W 2021 roku Bank zwiększył zakładaną liczbę spraw sądowych o 47% w porównaniu do założeń na koniec 2020 roku. Było to spowodowane zwiększeniem prognozy pozwów, które Bank szacuje, że zostaną złożone do sądu w przyszłości oraz większą niż przewidywana liczbą pozwów, które napłynęły do Banku. Gdyby dodatkowy 1% kredytobiorców (zarówno posiadających aktywny kredyt w CHF, jak i kredytobiorców, którzy już spłacili kredyt w CHF) wystąpił z pozwem przeciwko Bankowi, to łączna kwota wpływu ryzyka prawnego wzrosłaby o około 68,4 mln zł (przy pozostałych istotnych założeniach niezmiennych) w porównaniu do kwoty wykazanej na dzień 31 grudnia 2021 roku, z czego 51,9 mln zł pomniejszyłoby wartość bilansową brutto kredytów, a 16,5 mln zł powiększyłoby rezerwę na sprawy sporne.

Bank szacuje, że część kredytobiorców posiadających kredyty indeksowane do CHF nie zdecyduje się w przyszłości na wystąpienie przeciwko Bankowi na drogę sądową oraz nie zawrze z Bankiem ugody. W ocenie Banku wpływ na to będą miały następujące czynniki: oczekiwania klientów co do przyszłych zmian kursu CHF/PLN, oczekiwania klientów co do przyszłych kosztów kredytów w PLN, zmiany w orzecznictwie w sprawach kredytów w CHF, rozwiązania podatkowe dotyczące ugód, koszty oraz czas trwania postępowań sądowych, czynniki indywidualne (w szczególności okres spłaty kredytu i aktualna wysokość zadłużenia).

Prawdopodobieństwo przegranej

W ocenie Banku, z uwagi na niespójność dotychczasowej linii orzeczniczej w sprawach CHF, prawdopodobieństwo przegranej spraw sądowych musi w dużej mierze opierać się na popartej zewnętrzną ekspertyzą prawną ocenie eksperckiej Banku do czasu wyjaśnienia przez polski Sąd Najwyższy i TSUE wszystkich wątpliwości prawnych (w szczególności: czy postanowienia abuzywne mogą być zastąpione innym sposobem określenia kursu waluty obcej wynikającym z przepisów prawa, czy w razie braku możliwości zastąpienia klauzuli abuzywnej przepisem prawa umowa może wiązać strony w pozostałym zakresie oraz czy banki mogą otrzymać wynagrodzenie za korzystanie z udzielonego kapitału).

Ponieważ w opinii Banku liczba prawomocnych wyroków nie jest statystycznie reprezentatywna (zbyt mało prawomocnych wyroków zostało wydanych przez sądy w sprawach dotyczących mBanku), założenie prawdopodobieństwa przegranej w sądzie uwzględnia również oceny eksperckie Banku poparte zewnętrznymi opiniami prawnymi na temat przyszłych tendencji w zakresie orzecznictwa sądowego oraz oczekiwanych wyroków Sądu Najwyższego i TSUE. Na dzień 31 grudnia 2021 roku Bank przyjmuje prawdopodobieństwo przegranej sprawy w sądzie na poziomie 50% (na dzień 31 grudnia 2020 roku: 50%). Poziom ten wynika z własnej oceny wspartej zewnętrzną opinią prawną. Gdyby zakładane prawdopodobieństwo przegranej w sądzie zmieniło się o +/- 1 punkt procentowy, a wszystkie inne istotne założenia pozostałyby niezmiennione, łączna kwota wpływu ryzyka prawnego zmieniłaby się o +/- 54,7 mln zł, z czego 50,3 mln zł zmieniłoby wartość bilansową brutto kredytów, a 4,4 mln zł rezerwę na sprawy sporne.

Prognozowany wskaźnik strat

Prognozowany wskaźnik strat obliczono na podstawie prawdopodobieństwa wydania różnych wyroków. Ponieważ obecnie nadal nie ma jednolitej linii orzeczeń wydawanych przez sądy w takich przypadkach, Bank wziął pod uwagę trzy możliwe scenariusze przegranej w postępowaniach sądowych: (i) umowa pozostaje ważna, ale wyeliminowany zostaje mechanizm indeksacji, który przekształca kredyt indeksowany do CHF w kredyt złotowy oprocentowany według stopy procentowej dla kredytu indeksowanego do CHF, (ii) umowa jest nieważna w całości, gdyż usunięcie klauzuli kursowej byłoby zbyt daleką idącą zmianą (przy założeniu, że klauzula ta określa główny przedmiot umowy), oraz (iii) umowa pozostaje kredytem hipotecznym indeksowanym do CHF, ale klauzula kursowa zostaje zastąpiona średnim kursem NBP. W scenariuszu (ii) Bank bierze pod uwagę dwie wersje unieważnienia, przy założeniu, że strony rozliczają się w formule zbliżonej do rozliczenia na bazie netto. Pierwsza wersja zakłada, że konsument jest zobowiązany do zwrotu wypłaconego kapitału wraz z wynagrodzeniem za korzystanie z niego, a druga

zakłada, że konsument jest zobowiązany do zwrotu kapitału bez wynagrodzenia. Prawdopodobieństwo każdego z tych scenariuszy Bank przyjął na takim samym poziomie.

Każdy z tych scenariuszy jest związany z innym poziomem przewidywanych strat dla Banku. Bank obliczył średni poziom strat ważony prawdopodobieństwem wystąpienia danego scenariusza w przypadku negatywnego ostatecznego i wiążącego wyroku, przy założeniu, że scenariusz nieważności jest najbardziej prawdopodobny. Prawdopodobieństwo wystąpienia tych scenariuszy przyjęte przez Bank opierało się na ocenie Banku skonsultowanej z doradcą prawnym. Na dzień 31 grudnia 2021 roku średni wskaźnik straty dla kredytów aktywnych wyniósł 76,5% wartości bilansowej brutto, natomiast dla kredytów spłaconych 33,7% kwoty udzielonej pożyczki (na dzień 31 grudnia 2020 roku odpowiednio 62,8% oraz 21,8%).

W przypadku zmiany zakładanej średniej ważonej straty o +/- 1 punkt procentowy, przy pozostałych istotnych założeniach niezmiennych, łączna kwota wpływu ryzyka prawnego zmieniłaby się o +/- 37,1 mln zł, z czego 32,9 mln zł zmieniłoby wartość bilansową brutto kredytów, a 4,2 mln zł rezerwę na sprawy sporne.

Metodologia kalkulacji wpływu ryzyka prawnego związanego z pozwem zbiorowym

W drugiej połowie 2021 roku Bank ujął w kosztach wpływ ryzyka prawnego związanego z pozwem zbiorowym w łącznej wysokości 363,0 mln zł. Ujęcie dodatkowych kosztów na pozew zbiorowy poprzedzone zostało analizą szans procesowych w świetle aktualnego orzecznictwa oraz wytycznych Sądu Apelacyjnego dla Sądu Rejonowego ponownie rozpoznającego sprawę, popartych opinią kancelarii prawnej prowadzącej przedmiotową sprawę. Wzrost prawdopodobieństwa wydania wyroku niekorzystnego, w szczególności unieważniającego umowy kredytowe objęte postępowaniem, uzasadnił zawiązanie rezerwy do wysokości kwoty roszczenia.

Metodologia kalkulacji kosztu ugód

Na dzień 31 grudnia 2021 roku Bank ujął wpływ ryzyka prawnego w wysokości 1 009,8 mln zł na pokrycie kosztów przyszłych ugód. Kwota ta odpowiada 34% maksymalnego kosztu zawarcia ugód w formule przyjętej w pilotażu opisanym powyżej. Stanowi ona szacunek Zarządu, który odzwierciedla intencje w odniesieniu do przyszłych, dobrowolnych ugód lub, w przypadku gdy nie zostanie ona w pełni wykorzystana na ten cel, na pokrycie nieprzewidzianych obecnie kosztów związanych z ryzykiem prawnym portfela CHF.

W ocenie Banku, przyszły poziom akceptacji ugód zależy od szeregu czynników, z których najważniejsze to:

- warunki finansowe oferty,
- dalszy rozwój orzecznictwa sądowego w sprawach CHF, w szczególności rozstrzygnięcie kwestii stosowania przepisów dyspozytywnych w miejsce klauzul abuzywnych, prawo Banku do zwrotu kosztów korzystania z kapitału udostępnionego klientowi w przypadku uznania umowy za nieważną, dopuszczalność uznania umowy kredytu za nieważną,
- czas trwania postępowania sądowego w sprawach CHF,
- zmiany oprocentowania kredytów w PLN,
- zmiany kursu wymiany walut CHF/PLN,
- rozwiązania podatkowe w zakresie ugód.

Ze względu na brak historycznych danych rynkowych dotyczących programów ugodowych, trwający program pilotażowy oraz znaczny poziom niepewności co do ostatecznego kształtu orzecznictwa w sprawach o kredyty w CHF, dokładny wpływ powyższych czynników na dzień 31 grudnia 2021 roku jest trudny do oszacowania.

Na potrzeby ustalenia wartości rezerwy na dzień 31 grudnia 2021 roku Bank przyjął, że maksymalny poziom akceptacji ofert nie przekroczy 34% aktywnych umów. W przypadku zmiany zakładanego poziomu akceptacji ofert o +/- 1 punkt procentowy, przy pozostałych istotnych założeniach niezmiennych, łączna kwota wpływu ryzyka prawnego zmieniłaby się o +/- 29,7 mln zł. Kwota ta zmieniłaby wartość bilansową brutto kredytów.

35. Zobowiązania pozabilansowe

Zobowiązania pozabilansowe Banku obejmują zobowiązania do udzielenia kredytu, gwarancje i inne produkty finansowe oraz pozostałe zobowiązania.

Kwoty oraz odpowiadające im terminy, w których Bank zobowiązany będzie do zrealizowania pozabilansowych zobowiązań finansowych poprzez udzielenie kredytów lub innych świadczeń pieniężnych, zostały zaprezentowane w tabeli poniżej.

Zobowiązania do udzielenia kredytu, gwarancje i inne produkty finansowe oraz pozostałe zobowiązania

31.12.2021	Kwota nominalna pozabilansowych zobowiązań do udzielenia kredytu, gwarancji i innych produktów finansowych oraz pozostałych zobowiązań podlegających utracie wartości zgodnie z MSSF 9				Rezerwy z tytułu pozabilansowych zobowiązań do udzielenia kredytu, gwarancji i innych produktów finansowych oraz pozostałych zobowiązań podlegających utracie wartości zgodnie z MSSF 9			
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI
Zobowiązania do udzielenia kredytu	30 580 113	424 899	50 803	8 910	50 339	14 576	24 555	1 166
Gwarancje i inne produkty finansowe	6 998 437	245 546	309 900	2 523	35 692	1 153	225 860	(1 507)
Pozostałe zobowiązania	2 541	-	-	-	-	-	-	-

31.12.2020	Kwota nominalna pozabilansowych zobowiązań do udzielenia kredytu, gwarancji i innych produktów finansowych oraz pozostałych zobowiązań podlegających utracie wartości zgodnie z MSSF 9				Rezerwy z tytułu pozabilansowych zobowiązań do udzielenia kredytu, gwarancji i innych produktów finansowych oraz pozostałych zobowiązań podlegających utracie wartości zgodnie z MSSF 9			
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI
Zobowiązania do udzielenia kredytu	29 733 554	1 278 390	23 064	5 523	44 598	36 829	5 510	2 495
Gwarancje i inne produkty finansowe	6 996 852	918 829	121 128	36 166	20 630	6 134	80 055	25 940
Pozostałe zobowiązania	22 789	-	-	-	-	-	-	-

Poniższa tabela przedstawia zobowiązania pozabilansowe udzielone i otrzymane przez Bank oraz wartość nominalną otwartych transakcji pochodnych Bank na dzień 31 grudnia 2021 roku i 31 grudnia 2020 roku.

Gwarancje zostały przedstawione w poniższej tabeli na podstawie najwcześniejszej umownej daty zapadalności.

31.12.2021	Do 1 roku	Od 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Zobowiązania warunkowe udzielone i otrzymane	27 864 414	13 716 685	5 170 155	46 751 254
Zobowiązania udzielone	23 440 287	10 398 850	4 784 535	38 623 672
Finansowe	20 182 907	7 525 067	3 356 751	31 064 725
- zobowiązania do udzielenia kredytu	20 182 907	7 525 067	3 356 751	31 064 725
Gwarancje i inne produkty finansowe	3 254 839	2 873 783	1 427 784	7 556 406
- gwarancje i akredytywy stand by	3 254 839	2 873 783	1 427 784	7 556 406
Pozostałe zobowiązania	2 541	-	-	2 541
Zobowiązania otrzymane	4 424 127	3 317 835	385 620	8 127 582
Finansowe	464 840	-	-	464 840
Gwarancyjne	3 959 287	3 317 835	385 620	7 662 742
Pochodne instrumenty finansowe (wartość nominalna kontraktów)	313 428 962	452 048 970	49 824 400	815 302 332
Instrumenty pochodne na stopę procentową	199 338 323	429 996 786	48 872 035	678 207 144
Walutowe instrumenty pochodne	107 205 767	21 934 729	917 185	130 057 681
Instrumenty pochodne na ryzyko rynkowe	6 884 872	117 455	35 180	7 037 507
Pozycje pozabilansowe razem	341 293 376	465 765 655	54 994 555	862 053 586

31.12.2020	Do 1 roku	Od 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Zobowiązania warunkowe udzielone i otrzymane	27 310 390	12 374 467	6 067 654	45 752 511
Zobowiązania udzielone	24 230 279	9 242 902	5 663 114	39 136 295
Finansowe	21 087 057	6 723 710	3 229 764	31 040 531
- zobowiązania do udzielenia kredytu	21 087 057	6 723 710	3 229 764	31 040 531
Gwarancje i inne produkty finansowe	3 120 433	2 519 192	2 433 350	8 072 975
- gwarancje i akredytywy stand by	3 120 433	2 519 192	2 433 350	8 072 975
Pozostałe zobowiązania	22 789	-	-	22 789
Zobowiązania otrzymane	3 080 111	3 131 565	404 540	6 616 216
Finansowe	33 019	426 410	-	459 429
Gwarancyjne	3 047 092	2 705 155	404 540	6 156 787
Pochodne instrumenty finansowe (wartość nominalna kontraktów)	210 863 420	405 382 233	41 776 440	658 022 093
Instrumenty pochodne na stopę procentową	107 207 677	379 885 595	40 212 220	527 305 492
Walutowe instrumenty pochodne	100 016 459	25 451 079	919 765	126 387 303
Instrumenty pochodne na ryzyko rynkowe	3 639 284	45 559	644 455	4 329 298
Pozycje pozabilansowe razem	238 173 810	417 756 700	47 844 094	703 774 604

Wartości nominalne instrumentów pochodnych zaprezentowane są w Nocie 19.

Na dzień 31 grudnia 2021 roku zobowiązania otrzymane przez Bank wyniosły 8 127 582 tys. zł i dotyczyły głównie otrzymanych gwarancji stanowiących zabezpieczenie udzielonych kredytów i pożyczek (31 grudnia 2020 roku: 6 616 216 tys. zł).

36. Aktywa zastawione

Na aktywach ustanawia się zabezpieczenia w związku z umowami odkupu papierów wartościowych oraz transakcji pochodnych zawartymi z innymi bankami oraz ustanawia się depozyty zabezpieczające w związku z zawarciem kontraktów giełdowych typu futures, opcjami i członkostwem w giełdach.

Zabezpieczenie może być również złożone w różnej formie (gotówka, papiery wartościowe, zastaw na aktywach itp.).

Analogicznie, na rzecz Banku kontrahenci ustanawiają zabezpieczenia transakcji na swoich aktywach. Jeśli przedmiotem takiego zabezpieczenia są papiery wartościowe (w transakcji buy/sell back), mogą one zostać ponownie użyte jako zabezpieczenie w transakcji przeciwstawnej (sell/buy back).

Ponadto Bank przyjmuje zabezpieczenia o charakterze rzeczowym (w formie zastawu bądź hipoteki) związane z transakcjami o charakterze kredytowym, takimi jak udzielone kredyty, linie kredytowe, gwarancje bankowe.

W tabeli poniżej zaprezentowano zestawienie środków możliwych do zastawienia w rozbiciu na główne pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej Banku. Głównym składnikiem stanowiącym zabezpieczenie płynności Banku z tytułu możliwych do ustanowienia zabezpieczeń są skarbowe papiery wartościowe.

31.12.2021	Aktywa			Wartość godziwa zabezpieczenia przyjętego w formie papierów wartościowych związanych z transakcjami buy/sell back			Środki możliwe do zastawienia (3+6)
	Aktywa ogółem	Aktywa zastawione	Aktywa możliwe do zastawienia	Przyjęte	Ponownie zastawione	Możliwe do zastawienia	
	1	2	3	4	5	6	7
Dłużne papiery wartościowe (Nota 19, 20, 21 i 22), w tym:	53 359 531	2 649 157	48 199 334	5 941 696	128 964	5 812 732	54 012 066
- Bony pieniężne NBP	8 495 243	-	8 495 243	-	-	-	8 495 243
- Papiery skarbowe	36 234 523	2 079 126	34 155 397	5 941 696	128 964	5 812 732	39 968 129
- Listy zastawne	1 055 151	-	-	-	-	-	-
- Pozostałe papiery nieskarbowe	7 574 614	570 031	5 548 694	-	-	-	5 548 694
Zabezpieczenie gotówkowe (pod transakcje pochodne) (Nota 22)	974 889	974 889	-	-	-	-	-
Pozostałe aktywa	137 539 399	-	-	-	-	-	-
Razem	191 873 819	3 624 046	48 199 334	5 941 696	128 964	5 812 732	54 012 066

31.12.2020	Aktywa			Wartość godziwa zabezpieczenia przyjętego w formie papierów wartościowych związanych z transakcjami buy/sell back			Środki możliwe do zastawienia (3+6)
	Aktywa ogółem	Aktywa zastawione	Aktywa możliwe do zastawienia	Przyjęte	Ponownie zastawione	Możliwe do zastawienia	
	1	2	3	4	5	6	7
Dłużne papiery wartościowe (Nota 19, 20, 21 i 22), w tym:	51 944 836	3 967 830	46 094 707	6 357 913	474 210	5 883 703	51 978 410
- Bony pieniężne NBP	149 997	-	149 997	-	-	-	149 997
- Papiery skarbowe	44 082 273	3 967 830	40 114 443	6 357 913	474 210	5 883 703	45 998 146
- Listy zastawne	550 331	-	-	-	-	-	-
- Pozostałe papiery nieskarbowe	7 162 235	-	5 830 267	-	-	-	5 830 267
Zabezpieczenie gotówkowe (pod transakcje pochodne) (Nota 22)	785 131	785 131	-	-	-	-	-
Pozostałe aktywa	118 015 040	-	-	-	-	-	-
Razem	170 745 007	4 752 961	46 094 707	6 357 913	474 210	5 883 703	51 978 410

Wartość papierów skarbowych wykazanych jako aktywa zastawione, poza zabezpieczeniem transakcji sell/buy back, obejmuje zabezpieczenie zobowiązań Banku z tytułu kredytów otrzymanych z EBI, zabezpieczenie z tytułu depozytu przyjętego od klienta oraz zabezpieczenie funduszu ochrony środków gwarantowanych BFG i zabezpieczenie zobowiązania do zapłaty na rzecz funduszu gwarancyjnego i funduszu przymusowej restrukturyzacji BFG.

37. Zarejestrowany kapitał akcyjny

Łączna liczba akcji zwykłych na dzień 31 grudnia 2021 roku wyniosła 42 384 884 sztuk (31 grudnia 2020 roku: 42 367 040 sztuk) o wartości nominalnej 4 zł na akcję. Wszystkie wyemitowane akcje są w pełni opłacone.

ZAREJESTROWANY KAPITAŁ AKCYJNY (STRUKTURA) NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2021 ROKU						
Rodzaj akcji	Rodzaj uprzywilejowania akcji	Rodzaj ograniczenia praw do akcji	Liczba akcji	Wartość serii / emisji wg wartości nominalnej (w zł)	Sposób pokrycia kapitału	Rok rejestracji
zwykłe na okaziciela*	-	-	9 989 000	39 956 000	w całości opłacone gotówką	1986
imienne zwykłe*	-	-	11 000	44 000	w całości opłacone gotówką	1986
zwykłe na okaziciela	-	-	2 500 000	10 000 000	w całości opłacone gotówką	1994
zwykłe na okaziciela	-	-	2 000 000	8 000 000	w całości opłacone gotówką	1995
zwykłe na okaziciela	-	-	4 500 000	18 000 000	w całości opłacone gotówką	1997
zwykłe na okaziciela	-	-	3 800 000	15 200 000	w całości opłacone gotówką	1998
zwykłe na okaziciela	-	-	170 500	682 000	w całości opłacone gotówką	2000
zwykłe na okaziciela	-	-	5 742 625	22 970 500	w całości opłacone gotówką	2004
zwykłe na okaziciela	-	-	270 847	1 083 388	w całości opłacone gotówką	2005
zwykłe na okaziciela	-	-	532 063	2 128 252	w całości opłacone gotówką	2006
zwykłe na okaziciela	-	-	144 633	578 532	w całości opłacone gotówką	2007
zwykłe na okaziciela	-	-	30 214	120 856	w całości opłacone gotówką	2008
zwykłe na okaziciela	-	-	12 395 792	49 583 168	w całości opłacone gotówką	2010
zwykłe na okaziciela	-	-	16 072	64 288	w całości opłacone gotówką	2011
zwykłe na okaziciela	-	-	36 230	144 920	w całości opłacone gotówką	2012
zwykłe na okaziciela	-	-	35 037	140 148	w całości opłacone gotówką	2013
zwykłe na okaziciela	-	-	36 044	144 176	w całości opłacone gotówką	2014
zwykłe na okaziciela	-	-	28 867	115 468	w całości opłacone gotówką	2015
zwykłe na okaziciela	-	-	41 203	164 812	w całości opłacone gotówką	2016
zwykłe na okaziciela	-	-	31 995	127 980	w całości opłacone gotówką	2017
zwykłe na okaziciela	-	-	24 860	99 440	w całości opłacone gotówką	2018
zwykłe na okaziciela	-	-	13 385	53 540	w całości opłacone gotówką	2019
zwykłe na okaziciela	-	-	16 673	66 692	w całości opłacone gotówką	2020
zwykłe na okaziciela	-	-	17 844	71 376	w całości opłacone gotówką	2021
Liczba akcji, razem			42 384 884			
Zarejestrowany kapitał akcyjny, razem				169 539 536		
Wartość nominalna jednej akcji (w zł)		4				

* Stan akcji na dzień bilansowy

W 2021 roku Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych (KDPW) dokonał rejestracji 17 844 akcji mBanku wyemitowanych w ramach warunkowego podwyższenia kapitału zakładowego Banku w drodze emisji akcji z wyłączeniem prawa poboru dotychczasowych akcjonariuszy, w celu umożliwienia objęcia akcji mBanku osobom biorącym udział w programach motywacyjnych. W wyniku rejestracji akcji Banku kapitał zakładowy mBanku wzrósł w 2021 roku o kwotę 71 376 zł.

Akcjonariuszem posiadającym powyżej 5% kapitału zakładowego i ogółu głosów na walnym zgromadzeniu jest Commerzbank AG, który na dzień 31 grudnia 2021 roku posiadał 69,25% kapitału zakładowego i głosów na walnym zgromadzeniu mBanku S.A.

Zmiany w strukturze własności znaczących pakietów akcji Banku.

W dniu 25 listopada 2021 roku Bank otrzymał od Nationale-Nederlanden Powszechnie Towarzystwo Emerytalne S.A. (Nationale-Nederlanden PTE) zawiadomienie o zmniejszeniu udziału funduszy zarządzanych przez Nationale-Nederlanden PTE w liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu mBanku S.A. poniżej 5% w wyniku zbycia akcji mBanku S.A. w transakcjach na Giełdzie Papierów Wartościowych (GPW) w Warszawie, rozliczonych w dniu 23 listopada 2021 roku. W wyniku tej transakcji fundusze zarządzane przez Nationale-Nederlanden PTE posiadały łącznie 2 110 771 akcji mBanku S.A., co stanowiło 4,981% kapitału zakładowego mBanku S.A. i uprawniało do 2 110 771 głosów na walnym zgromadzeniu mBanku S.A.

Przed transakcją fundusze zarządzane przez Nationale-Nederlanden PTE posiadały łącznie 2 138 948 akcji mBanku S.A., co stanowiło 5,047% kapitału zakładowego mBanku S.A. i uprawniało do 2 138 948 głosów na walnym zgromadzeniu mBanku S.A.

38. Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej

Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej tworzony jest z nadwyżki osiągniętej przy emisji akcji powyżej wartości nominalnej pozostałej po pokryciu kosztów emisji, z przeznaczeniem na pokrycie strat bilansowych, jakie mogą wyniknąć w związku z działalnością Banku.

Zwiększenie kapitału zapasowego w 2021 roku i w 2020 roku wynika z emisji akcji w ramach realizacji programów motywacyjnych, opisanych w Nocie 43.

39. Zyski zatrzymane

Zyski zatrzymane obejmują pozostały kapitał zapasowy, pozostałe kapitały rezerwowe, fundusz ogólnego ryzyka, niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych oraz wynik roku bieżącego.

Pozostały kapitał zapasowy, pozostały kapitał rezerwowy i fundusz ogólnego ryzyka tworzone są z odpisów z zysku i są przeznaczone na cele określone w statucie lub innych przepisach prawa.

	31.12.2021	31.12.2020
Pozostały kapitał zapasowy	9 216 652	9 216 652
Pozostałe kapitały rezerwowe	33 979	30 329
Fundusz ogólnego ryzyka	1 115 143	1 115 143
Niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych	2 098 482	2 005 435
Wynik roku bieżącego	(1 215 353)	93 047
Zyski zatrzymane, razem	11 248 903	12 460 606

Zgodnie z polskimi przepisami prawa 8% zysku netto Banku przenosi się na niepodlegający podziałowi kapitał zapasowy tworzony ustawowo, aż do czasu, gdy osiągnie on poziom jednej trzeciej kapitału akcyjnego Banku.

Dodatkowo Bank przenosi część zysku netto na fundusz ogólnego ryzyka na pokrycie nieprzewidzianych ryzyk oraz przyszłych strat. Fundusz ogólnego ryzyka podlega podziałowi wyłącznie za zgodą akcjonariuszy wyrażoną w trakcie walnego zgromadzenia.

40. Inne pozycje kapitału własnego

	31.12.2021	31.12.2020
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	2 506	(2 297)
Niezrealizowane zyski (dodatnie różnice kursowe)	34 267	30 841
Niezrealizowane straty (ujemne różnice kursowe)	(31 761)	(33 138)
Zabezpieczenia przepływów pieniężnych	(495 965)	405 680
Niezrealizowane zyski	-	500 839
Niezrealizowane straty	(612 303)	-
Podatek odroczony	116 338	(95 159)
Wycena dłużnych papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	(956 540)	17 728
Niezrealizowane zyski na instrumentach dłużnych	11 503	254 555
Niezrealizowane straty na instrumentach dłużnych	(1 099 039)	(166 538)
Podatek odroczony	130 996	(70 289)
Zyski i straty aktuarialne dotyczące świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia	(10 619)	(17 328)
Zyski aktuarialne	1 024	-
Straty aktuarialne	(14 134)	(21 393)
Podatek odroczony	2 491	4 065
Udział w pozostałych dochodach całkowitych jednostek wycenianych metodą praw własności	(11 842)	16 268
Udział w pozostałych dochodach całkowitych jednostek zależnych i stowarzyszonych	(11 842)	16 268
Przeklasyfikowanie do nieruchomości inwestycyjnych	11 436	-
Zyski z przeklasyfikowania do nieruchomości inwestycyjnych	14 118	-
Podatek odroczony	(2 682)	-
Inne pozycje kapitału własnego razem	(1 461 024)	420 051

41. Dywidenda na akcję

W dniu 24 marca 2021 roku XXXIV Zwyczajne Walne Zgromadzenie mBanku S.A. podjęło uchwałę w sprawie podziału zysku netto za rok 2020. Uzyskany w 2020 roku zysk netto mBanku S.A. w kwocie 93 047 tys. zł pozostawiono niepodzielonym.

42. Noty objaśniające do sprawozdania z przepływów pieniężnych**Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych**

Dla potrzeb rachunku przepływów pieniężnych saldo środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych zawiera następujące salda o terminie zapadalności krótszym niż trzy miesiące.

	31.12.2021	31.12.2020
Kasa i operacje z bankiem centralnym (Nota 18)	12 087 608	3 939 298
Należności od banków (Nota 22)	335 348	265 834
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych, razem	12 422 956	4 205 132

Informacje uzupełniające do sprawozdania z przepływów pieniężnych

Wyjaśnienie różnic pomiędzy zmianą stanu wynikającą z sald bilansowych a zmianą stanu wykazaną w przepływach środków pieniężnych z działalności operacyjnej

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2021	2020
Należności od banków - zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	(349 072)	(3 508 141)
Wyłączenie zmiany stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	69 514	(76 620)
Zmiana stanu należności od banków, razem	(279 558)	(3 584 761)
Aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu oraz pochodne instrumenty zabezpieczające - zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	(462 481)	914 143
Różnica pomiędzy odsetkami naliczonymi a zrealizowanymi kasowo w okresie sprawozdawczym	2 849	61 817
Wycena ujęta w pozostałych dochodach całkowitych	(1 113 142)	350 037
Aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu oraz pochodne instrumenty zabezpieczające, razem	(1 572 774)	1 325 997
Kredyty i pożyczki udzielone klientom - zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	(9 065 354)	(4 010 845)
Różnica pomiędzy odsetkami naliczonymi a zrealizowanymi kasowo w okresie sprawozdawczym	37 109	(241 856)
Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych klientom, razem	(9 028 245)	(4 252 701)
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody - zmiana wynikająca z sald bilansowych	(754 804)	(13 339 642)
Wycena ujęta w pozostałych dochodach całkowitych	(1 175 553)	(5 735)
Różnica pomiędzy odsetkami naliczonymi a zrealizowanymi kasowo w okresie sprawozdawczym	(214 265)	(587 030)
Zmiana stanu aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, razem	(2 144 622)	(13 932 407)
Dłużne papiery wartościowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie - zmiana wynikająca z sald bilansowych	(680 414)	(4 717 628)
Różnica pomiędzy odsetkami naliczonymi a zrealizowanymi kasowo w okresie sprawozdawczym	(73 131)	-
Zmiana stanu dłużnych papierów wartościowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie, razem	(753 545)	(4 717 628)
Inne aktywa (w tym przeznaczone do sprzedaży) - zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	(115 471)	(282 201)
Niezrealizowane kasowo rozrachunki ujęte w rachunku zysków i strat	-	3 042
Wyłączenie zmiany stanu środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej	160 633	(91 047)
Zmiana stanu innych aktywów, razem	45 162	(370 206)
Zobowiązania wobec innych banków - zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	795 715	1 443 504
Różnica pomiędzy odsetkami naliczonymi a zrealizowanymi kasowo w okresie sprawozdawczym	31 482	14 358
Wyłączenie zmiany stanu środków pieniężnych z działalności finansowej	-	193 144
Zmiana stanu zobowiązań wobec innych banków, razem	827 197	1 651 006
Zobowiązania wobec klientów - zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	22 127 957	15 841 047
Różnica pomiędzy odsetkami naliczonymi a zrealizowanymi kasowo w okresie sprawozdawczym	9 203	(375 510)
Wyłączenie zmiany stanu środków pieniężnych z działalności finansowej	1 448 151	591 117
Różnice kursowe	(52 516)	-
Wyłączenie zwiększenia zobowiązań z tytułu leasingu	(320 745)	-
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów, razem	23 212 050	16 056 654
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych - zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	348 458	2 973 168
Różnica pomiędzy odsetkami naliczonymi a zrealizowanymi kasowo w okresie sprawozdawczym	(7 699)	(343 746)
Różnice kursowe	(114 185)	-
Wyłączenie zmiany stanu środków pieniężnych z działalności finansowej	(289 289)	143 042
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych, razem	(62 715)	2 772 464
Zmiana stanu innych zobowiązań (w tym przeznaczonych do sprzedaży) i rezerw - zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	386 348	635 669
Wycena programów motywacyjnych ujęta w wyniku (Nota 12)	10 487	10 159
Wyłączenie zobowiązań z tytułu podatku od niektórych instytucji finansowych	-	(10 943)
Wycena aktuarialna rezerw na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia ujęta w pozostałych dochodach całkowitych (Nota 17)	8 282	(7 698)
Wyłączenie zmiany stanu środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej	39 219	-
Wyłączenie zobowiązań przeznaczonych do sprzedaży	(7 425)	-
Zmiana stanu innych zobowiązań (w tym przeznaczonych do sprzedaży) i rezerw razem	436 911	627 187

Odsetki otrzymane i zapłacone wykazane w działalności operacyjnej

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2021	2020
Odsetki otrzymane z tytułu:		
Należności od banków	105 139	120 540
Kredytów i pożyczek udzielonych klientom	2 828 652	3 222 396
Dłużnych papierów wartościowych	770 080	973 437
Instrumentów pochodnych zaklasyfikowanych do księgi bankowej	103 776	61 011
Instrumentów pochodnych w ramach rachunkowości zabezpieczeń	296 857	216 971
Pozostałe odsetki otrzymane	18 014	275 355
Przychody z tytułu odsetek otrzymanych, razem	4 122 518	4 869 710
Odsetki zapłacone z tytułu:		
Rozliczeń z bankami z tytułu przyjętych depozytów	(31 482)	(17 596)
Rozliczeń z klientami z tytułu przyjętych depozytów	(71 868)	(547 535)
Kaucji przyjętej w związku z udzieloną gwarancją emisji papierów dłużnych	-	(59 417)
Z tytułu emisji papierów wartościowych	(80 189)	(16 157)
Pozostałe odsetki zapłacone	(42 461)	(32 029)
Koszty z tytułu odsetek zapłaconych, razem	(226 000)	(672 734)

Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej

W 2021 oraz 2020 roku przepływy środków z działalności inwestycyjnej związane były z nabyciem i sprzedażą oraz podwyższeniem udziałów w spółkach zależnych oraz otrzymanymi przez Bank dywidendami. W 2020 roku w przepływach środków z działalności inwestycyjnej wykazano również wpływ związany z obniżeniem kapitału zakładowego BDH Development Sp. z o.o. (BDH), związanego z umorzeniem udziałów oraz wpływ ze sprzedaży udziałów w spółce BDH. Pozostałe przepływy środków z tej działalności dotyczą rozliczeń z tytułu nabycia wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych.

Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej

Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej dotyczą głównie rozliczeń z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych oraz rozliczeń długoterminowych kredytów otrzymanych od innych banków (Nota 29) i z Europejskiego Banku Inwestycyjnego (Nota 29). Ponadto przepływy z działalności finansowej obejmują rozliczenia z tytułu zobowiązań podporządkowanych.

Poniższa tabela prezentuje zmianę stanu zobowiązań w ramach działalności finansowej.

	Stan na 01.01.2021	Przepływy środków pieniężnych	Zmiana stanu nie związana z przepływami środków pieniężnych	Stan na 31.12.2021
Kredyty i pożyczki otrzymane od innych podmiotów (Nota 29)	3 254 591	(1 363 406)	15 436	1 906 621
Zobowiązania z tytułu leasingu (Nota 29)	748 497	(89 901)	295 400	953 996
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych (Nota 29)	6 335 165	289 289	59 169	6 683 623
Zobowiązania podporządkowane (Nota 29)	2 578 327	(54 535)	100 664	2 624 456
Zobowiązania w ramach działalności finansowej, razem	12 916 580	(1 218 553)	470 669	12 168 696

	Stan na 01.01.2020	Przepływy środków pieniężnych	Zmiana stanu nie związana z przepływami środków pieniężnych	Stan na 31.12.2020
Kredyty i pożyczki otrzymane od banków (Nota 29)	189 900	(199 137)	9 237	-
Kredyty i pożyczki otrzymane od innych podmiotów (Nota 29)	2 980 294	(5 591)	279 888	3 254 591
Zobowiązania z tytułu leasingu (Nota 29)	465 790	(111 846)	394 553	748 497
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych (Nota 29)	3 361 997	(143 042)	3 116 210	6 335 165
Zobowiązania podporządkowane (Nota 29)	2 500 217	(76 145)	154 255	2 578 327
Zobowiązania z tytułu kaucji w związku z gwarancją emisji euroobligacji (Nota 29)	5 097 329	(479 271)	(4 618 058)	-
Zobowiązania w ramach działalności finansowej, razem	14 595 527	(1 015 032)	(663 915)	12 916 580

W zmianie stanu nie związanej z przepływami środków pieniężnych ujęte zostały różnice kursowe oraz odsetki naliczone.

Całkowity wypływ środków pieniężnych z tytułu leasingów (w tym przepływ związany z krótkoterminowymi umowami leasingowymi, z umowami leasingowymi aktywów o niskiej wartości, które nie są umowami krótkoterminowymi oraz związany ze zmiennymi elementami zobowiązań leasingowych, które są wykazywane w przepływach z działalności operacyjnej) wyniósł 92 383 tys. zł (w 2020 roku: 114 519 tys. zł).

43. Programy motywacyjne oparte na akcjach

Program motywacyjny dla Członków Zarządu Banku z 2014 roku

W dniu 31 marca 2014 roku Rada Nadzorcza zgodnie z rekomendacją Komisji ds. Wynagrodzeń Rady Nadzorczej uchwaliła Regulamin Programu Motywacyjnego w spółce mBank S.A., który zastąpił postanowienia Regulaminu Programu Motywacyjnego w Spółce mBank S.A. z 7 grudnia 2012 roku.

W dniu 2 marca 2015 roku Rada Nadzorcza wydłużyła czas trwania programu z 31 grudnia 2018 roku do 31 grudnia 2021 roku. W ramach tego programu Członkowie Zarządu Banku mają prawo do premii, w tym do premii bezgotówkowej wypłacanej w akcjach Banku.

Za podstawę nabycia prawa do premii oraz wyliczenia jej wysokości za dany rok obrotowy przyjmuje się wartość netto współczynnika zwrotu z kapitału ROE netto Grupy mBanku i miesięczne wynagrodzenie Członka Zarządu należne mu na dzień 31 grudnia roku obrotowego, za który premia jest przyznawana. Równowartość 50% wysokości wyliczonej na podstawie wskaźnika ROE kwoty bazowej stanowi tzw. pierwszą część premii bazowej. W ramach pozostałej pięćdziesięcioprocentowej kwoty bazowej Komisja ds. Wynagrodzeń Rady Nadzorczej jeżeli uzna, że Członek Zarządu wykonał ustalony roczny/wieloletni cel biznesowo-rozwojowy, może przyznać drugą część premii. Decyzja o przyznaniu drugiej części premii leży w wyłącznej gestii Komisji ds. Wynagrodzeń Rady Nadzorczej, która według własnej oceny i decyzji potwierdza osiągnięcie MBO, biorąc pod uwagę sytuację na rynkach finansowych w ostatnim/poprzednich okresach finansowych.

Suma pierwszej i drugiej części premii bazowej stanowi premię bazową dla Członka Zarządu za dany rok obrotowy. 40% kwoty premii bazowej stanowi premię nieodroczoną i zostaje wypłacone w roku ustalenia premii bazowej w następujący sposób: 50% w formie wypłaty gotówkowej i 50% w akcjach Banku lub obligacjach z prawem pierwszeństwa do objęcia akcji. 60% kwoty premii bazowej stanowi premię odroczoną i zostaje wypłacone w trzech równych transzach w kolejnych trzech latach następujących po roku ustalenia wysokości premii bazowej w następujący sposób: 50% z każdej z odroczonej transz w formie wypłaty gotówkowej i 50% z każdej z odroczonej transz w formie wypłaty bezgotówkowej w akcjach Banku lub obligacjach z prawem pierwszeństwa do objęcia akcji.

Rada Nadzorcza na podstawie Rekomendacji Komisji ds. Wynagrodzeń Rady Nadzorczej może podjąć decyzję o wstrzymaniu w całości bądź zmniejszeniu kwoty odroczonej transzy z uwagi na późniejszą ocenę pracy Członka Zarządu w dłuższym horyzoncie czasowym niż 1 rok finansowy/obrotowy, tj. za okres co najmniej 3 lat, który bierze pod uwagę cykl biznesowy Banku, jak również ryzyko związane z prowadzeniem działalności przez Bank, ale tylko gdy działania bądź zaniechania Członka Zarządu miały bezpośredni i negatywny wpływ na wynik finansowy i pozycję rynkową Banku w okresie oceny oraz w przypadku gdy co najmniej jeden z elementów zawartych w karcie wyników nie został spełniony.

Komisja ds. Wynagrodzeń Rady Nadzorczej może podjąć decyzję o wstrzymaniu w całości bądź zmniejszeniu kwoty premii nieodroczonej i odroczonej za dany rok finansowy/obrotowy, w tym również w zakresie odroczonej transzy jeszcze niewypłaconych, w sytuacji, gdy wystąpi jedna z przesłanek z art. 142 ust. 1 ustawy Prawo Bankowe, w szczególności z ust. 2. Wstrzymanie w całości bądź zmniejszenie premii nieodroczonej i odroczonej, jak również jakiegokolwiek odroczonej transzy przez Komisję ds. Wynagrodzeń Rady Nadzorczej dotyczyć może również premii odroczonej i nieodroczonej, w tym odroczonej transzy niewypłaconej Członkowi Zarządu po wygaśnięciu bądź rozwiązaniu umowy zarządzania.

W ramach wyżej opisanego programu po raz ostatni została przyznana premia za 2017 rok. Ostatnie rozliczenia z tego tytułu zostały zrealizowane w 2021 roku.

Część gotówkowa premii

Premia w równowartości 50% kwoty bazowej stanowi płatność rozliczaną w gotówce. Ujmowana jest w rachunku zysków i strat w korespondencji z zobowiązaniami wobec pracowników.

Płatności oparte na akcjach - rozliczane w akcjach mBanku S.A.

Premia w równowartości 50% kwoty bazowej stanowi płatność rozliczaną w akcjach mBanku S.A. Koszty programu w tej części obciążają rachunek zysków i strat i ujmowane są w korespondencji z pozostałymi kapitałami rezerwowymi.

Program oparty jest na bazie akcji rozliczanych w instrumentach kapitałowych.

Poniższa tabela przedstawia liczbę opcji na akcje w odniesieniu do programu motywacyjnego dla Członków Zarządu Banku z 2014 roku.

	31.12.2021		31.12.2020	
	Liczba opcji	Średnia ważona cena wykonania (w zł)	Liczba opcji	Średnia ważona cena wykonania (w zł)
Występujące na początek okresu	1 602	-	6 210	-
Przyznane w danym okresie	-	-	-	-
Umorzone w danym okresie	-	-	-	-
Wykonane w danym okresie*	1 602	4	4 608	4
Wygasłe w danym okresie	-	-	-	-
Występujące na koniec okresu	-	-	1 602	-
Możliwe do wykonania na koniec okresu	-	-	-	-

*Średnia ważona cena akcji w roku 2021 wyniosła 345,14 zł (w 2020 roku: 190,77 zł).

Program pracowniczy dla kluczowej kadry Grupy mBanku z 2014 roku

W dniu 31 marca 2014 Rada Nadzorcza mBanku podjęła na podstawie rekomendacji Komisji ds. Wynagrodzeń uchwałę zmieniającą regulamin programu pracowniczego, który zastąpił pracowniczy program motywacyjny dla kluczowej kadry Grupy mBanku z 2013 roku.

Celem programu jest zapewnienie wzrostu wartości akcji Spółki poprzez związanie interesu kluczowej kadry Grupy mBanku z interesem Spółki i jej akcjonariuszy oraz wdrożenie w Grupie mBanku polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Grupie mBanku S.A.

W dniu 2 marca 2015 roku Rada Nadzorcza zgodnie z rekomendacją Komisji ds. Wynagrodzeń wydłużyła czas trwania programu z 31 grudnia 2019 roku do 31 grudnia 2022 roku.

W ramach programu zostały przyznane i nabyte przez osoby uprawnione obligacje w ramach III, IV, V i VI transzy. Ostatnie rozliczenia w/w transz zostały zrealizowane w 2017 roku.

Począwszy od VII Transzy przyznane osobie uprawnionej prawo do nabycia obligacji zostało podzielone na cztery części, które są realizowane odpowiednio: I część - obligacje nieodroczone, stanowiąca 50% z 60% kwoty premii uznaniowej przyznanej za dany rok obrotowy w roku ustalenia tego prawa, a następnie kolejne trzy równe części - obligacje odroczone, stanowiące 50% z 40% kwoty premii uznaniowej przyznanej za dany rok obrotowy po upływie 12, 24 i 36 miesięcy od dnia przyznania tego prawa. Na powyższych zasadach przyznano premie za lata 2014-2017. Ostatnie rozliczenia zostały zrealizowane w 2021 roku.

Część gotówkowa premii

Premia w równowartości 50% kwoty premii przyznanej za dany rok stanowi płatność rozliczaną w gotówce i odnoszona jest do rachunku zysków i strat w korespondencji z zobowiązaniami wobec pracowników.

Płatności oparte na akcjach - rozliczane w akcjach mBanku S.A.

Premia w równowartości 50% kwoty premii przyznanej za dany rok stanowi płatność rozliczaną w akcjach mBanku S.A. Koszty programu w tej części obciążają rachunek zysków i strat i ujmowane są w korespondencji z pozostałymi kapitałami rezerwowymi. Program oparty jest na bazie akcji rozliczanych w instrumentach kapitałowych.

Poniższa tabela przedstawia zmiany w liczbie opcji na akcje oraz średnie ważone ceny wykonania opcji w odniesieniu do programu motywacyjnego dla kluczowej kadry Grupy mBanku z 2014 roku.

	31.12.2021		31.12.2020	
	Liczba opcji	Średnia ważona cena wykonania (w zł)	Liczba opcji	Średnia ważona cena wykonania (w zł)
Występujące na początek okresu	1 518	-	5 585	-
Przyznane w danym okresie	-	-	-	-
Umorzone w danym okresie	107	-	-	-
Wykonane w danym okresie*	1 411	4	4 067	4
Wygasłe w danym okresie	-	-	-	-
Występujące na koniec okresu	-	-	1 518	-
Możliwe do wykonania na koniec okresu	-	-	-	-

*Średnia ważona cena akcji w roku 2021 wyniosła 345,14 zł (w 2020 roku: 190,77 zł).

Program motywacyjny z 2018 roku dla Członków Zarządu i kluczowej kadry Grupy mBanku – pracowników mających wpływ na profil ryzyka mBanku

W dniu 7 czerwca 2018 roku Rada Nadzorcza, zgodnie z rekomendacją Komisji ds. Wynagrodzeń Rady Nadzorczej i decyzją Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia mBanku S.A. z dnia 9 maja 2018 roku, uchwaliła Regulamin Programu Motywacyjnego w spółce mBank S.A.

Program motywacyjny zastąpił istniejące programy, tj. program pracowniczy wprowadzony na podstawie uchwały Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia mBanku S.A. z dnia 27 października 2008 roku, z uwzględnieniem późniejszych zmian, oraz program dla Członków Zarządu wprowadzony na podstawie uchwały Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia mBanku S.A. z dnia 14 marca 2008 roku, z późniejszymi zmianami. Przy czym prawa z obligacji nabytych w ramach istniejących programów są realizowane na zasadach określonych w tych programach.

Nowy program będzie realizowany od 1 stycznia 2018 roku do 31 grudnia 2028 roku. Osobami uprawnionymi do udziału w programie są osoby zajmujące stanowiska zidentyfikowane jako mające istotny wpływ na profil ryzyka Banku zgodnie z polityką identyfikacji Risk Taker, określone jako Risk Taker I lub Risk Taker II, z wyłączeniem Risk Takers II – Członków Zarządu spółki mBank Hipoteczny S.A., w której realizowany jest inny program motywacyjny.

Risk Taker I oznacza Członka Zarządu Banku. Risk Taker II oznacza pracownika zajmującego stanowisko zidentyfikowane jako mające istotny wpływ na profil ryzyka Banku zgodnie z polityką identyfikacji Risk Takers, w tym również osobę sprawującą funkcję Członka Zarządu w podmiocie z Grupy mBanku.

Na warunkach określonych w Regulaminie i Polityce Wynagradzania Risk Takers, Risk Takers będą mogli objąć nieodpłatnie warranty, a w wykonaniu praw z warrantów – akcje.

Bonus dla Risk Taker I

Rada Nadzorcza ustala wysokość bonusu za dany rok kalendarzowy każdemu Członkowi Zarządu indywidualnie w oparciu o ocenę realizacji wyznaczonych celów w odniesieniu do okresu co najmniej 3 lat, przy czym jego wysokość zależy od wysokości puli bonusów. Pula bonusów stanowi sumę kwot bazowych obliczonych dla każdego Członka Zarządu. Kwota bazowa wyliczana jest jako krotność wynagrodzenia zasadniczego, która uzależniona jest od poziomu wyniku Economic Profit (EP), przy czym EP liczony jest za okres 3 lat zgodnie z zasadami określonymi w Polityce Wynagradzania Risk Takers.

Bonus składa się z części nieodroczonej stanowiącej 40% bonusu i części odroczonej stanowiącej 60% bonusu.

Część odroczonej i nieodroczonej dzieli się po połowie na część gotówkową (50%) i część wypłacaną w postaci warrantów subskrypcyjnych (50%). Część nieodroczonej gotówkowej podlega wypłacie w roku przyznania premii. Druga połowa części nieodroczonej (50%) jest wypłacana w postaci warrantów subskrypcyjnych, nie wcześniej niż po upływie 12 miesięcy od daty zatwierdzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy mBanku za dany rok kalendarzowy.

Część odroczonej, zarówno gotówkowa jak i część wypłacana w postaci warrantów subskrypcyjnych, podlega wypłacie w 5 równych rocznych transzach. W każdej z transz część gotówkowa jest wypłacana po zatwierdzeniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy mBanku za poprzedni rok kalendarzowy, a część wypłacana w postaci warrantów subskrypcyjnych nie wcześniej niż po upływie 12 miesięcy od daty zatwierdzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy mBanku.

Bonus dla Risk Taker II

Wysokość bonusu za dany rok kalendarzowy ustala Zarząd Banku w odniesieniu do Risk Taker II będącego pracownikiem Banku lub Rada Nadzorcza spółki w odniesieniu do Risk Taker II będącego Członkiem Zarządu spółki z Grupy mBanku w oparciu o ocenę realizacji wyznaczonych celów z trzech ostatnich lat kalendarzowych, wynik Economic Profit Grupy mBanku oraz odpowiednio wynik linii biznesowej/spółki/jednostki organizacyjnej.

Bonus składa się z części nieodroczonej stanowiącej 60% bonusu i części odroczonej stanowiącej 40% bonusu. Część odroczonej i nieodroczonej dzieli się po połowie na część gotówkową (50%) i część wypłacaną w postaci warrantów subskrypcyjnych (50%). Część nieodroczonej gotówkowej podlega wypłacie w roku przyznania premii. Druga połowa części nieodroczonej (50%) jest wypłacana w postaci warrantów subskrypcyjnych, nie wcześniej niż po upływie 12 miesięcy od daty zatwierdzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy mBanku za dany rok kalendarzowy.

Część odroczonej, zarówno gotówkowa jak i część wypłacana w postaci warrantów subskrypcyjnych, podlega wypłacie w 3 równych rocznych transzach. W każdej z transz część gotówkowa wypłacana jest po zatwierdzeniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy mBanku za poprzedni rok kalendarzowy, a część wypłacana w postaci warrantów subskrypcyjnych, nie wcześniej niż po upływie 12 miesięcy od daty zatwierdzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy mBanku za dany rok kalendarzowy.

W przypadku gdy wysokość bonusu ustalona dla Risk Taker II za dany rok kalendarzowy nie przekracza jednej trzeciej całkowitego wynagrodzenia rocznego lub 200 tys. zł, bonus może zostać wypłacony w całości w postaci pieniężnej w formie nieodroczonej, na podstawie decyzji podjętej przez Zarząd Banku w odniesieniu do pracownika Banku lub Radę Nadzorczą spółki w odniesieniu do Członka Zarządu spółki z Grupy mBanku.

Część odroczonej bonusu Risk Taker I oraz Risk Taker II podlega ocenie w zakresie ustalenia oraz wypłaty. Odpowiednio, Rada Nadzorcza mBanku w stosunku do Zarządu Banku, Zarząd Banku w odniesieniu do pracownika Banku lub Rada Nadzorcza spółki w odniesieniu do Członka Zarządu spółki z Grupy mBanku, może podjąć decyzję o wstrzymaniu w całości bądź zmniejszeniu kwoty odroczonej transzy w przypadku gdy stwierdzi, że w dłuższym horyzoncie czasowym niż 1 rok finansowy/obrotowy, tj. za okres co najmniej 3 lat, Risk Taker miał bezpośredni i negatywny wpływ na wynik finansowy lub pozycję rynkową Banku/Spółki/Grupy, naruszył przyjęte w Grupie zasady i normy, bezpośrednio doprowadził do znaczących strat finansowych, gdy co najmniej jeden z elementów zawartych w karcie wyników nie został spełniony lub zaistniała którakolwiek z przesłanek, o których mowa w art. 142, w szczególności ust. 2, ustawy Prawo Bankowe.

W przypadku zaistnienia zdarzeń o których mowa powyżej na etapie ustalania wysokości bonusu dla Risk Takers odpowiednio Rada Nadzorcza mBanku, Rada Nadzorcza spółki lub Zarząd mBanku może podjąć decyzję o nieprzyznaniu za dany rok kalendarzowy bonusu w całości lub jego redukcji.

Ponadto Risk Taker I oraz Risk Taker II może zostać zobowiązany na zasadach i w terminie określonym decyzją odpowiednio Rady Nadzorczej mBanku, Rady Nadzorczej spółki z Grupy lub Zarządu mBanku, do zwrotu bonusu przyznanego i wypłaconego za dany rok kalendarzowy (tj.: części nieodroczonej i wszystkich części odroczonej), w przypadku gdy naruszył przyjęte w Grupie mBanku zasady i normy, dopuścił się istotnego naruszenia powszechnie obowiązujących przepisów prawa lub bezpośrednio doprowadził do znaczących strat finansowych wynikających ze świadomego, negatywnego działania na szkodę Grupy mBanku lub Spółki lub doprowadził do nałożenia przez organy nadzorcze na Bank lub Spółkę sankcji finansowych na podstawie prawomocnej decyzji.

Decyzja o zaistnieniu wyżej opisanych zdarzeń może zostać podjęta do końca roku kalendarzowego, w którym nastąpi wypłata ostatniej transzy części odroczonej bonusu przyznanego za rok, w którym nastąpiło zdarzenie.

W przypadku uchwały Walnego Zgromadzenia mBanku S.A. o wypłacie za dany rok dywidendy Risk Taker I oraz Risk Taker II, któremu został przyznany bonus w ramach części nieodroczonej lub odroczonej, jest uprawniony do otrzymania niezależnie od bonusu ekwiwalentu pieniężnego na zasadach określonych w Polityce Wynagradzania Risk Takers w związku z odroczeniem części bonusu wypłacanej w warrantach subskrypcyjnych.

Premia w ramach wyżej opisanego Programu została przyznana dla Risk Takers I oraz Risk Takers II za 2018 i 2019 rok.

W dniu 17 grudnia 2020 roku Rada Nadzorcza zgodnie z rekomendacją Komisji ds. Wynagrodzeń Rady Nadzorczej podjęła decyzję o zmianie Polityki Wynagradzania Risk Takers mając na uwadze dostosowanie zapisów Polityki do nowej Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/878 z dnia 20 maja 2019 roku zmieniającej dyrektywę 2013/36/UE oraz rekomendację Urzędu Komisji Nadzoru

Finansowego w sprawie zmiennych składników wynagrodzenia w bankach zawartej w piśmie z dnia 17 kwietnia 2020 roku, dotyczącą oczekiwanych działań banków w odpowiedzi na wybuch pandemii COVID-19. W szczególnie uzasadnionych przypadkach związanych ze zminimalizowaniem ryzyka związanego z utrzymaniem solidnej bazy kapitałowej Banku w celu zapewnienia możliwości skutecznego reagowania na sytuację gospodarczą kraju, np. związaną z pandemią COVID-19, począwszy od bonusu przyznawanego za 2020 rok Rada Nadzorcza w odniesieniu do Risk Taker I oraz Zarząd Banku w odniesieniu do Risk Taker II może podjąć uchwałę o wypłacie części lub całości transz gotówkowych (zarówno transzy nieodroczonej jak i transz odroczonej), w formie warrantów subskrypcyjnych. W 2021 roku bonus za 2020 rok dla Risk Takers II przyznano w całości w warrantach subskrypcyjnych. Ponadto zgodnie z uchwałą Rady Nadzorczej w formie warrantów subskrypcyjnych przyznano wynagrodzenie zmienne dla Risk Takers I. Wpłaty realizowane będą zgodnie z postanowieniami Polityki Wynagradzania Risk Takers. Realizacja pierwszej transzy przypada na 2022 rok.

Począwszy od bonusu, który będzie przyznawany za 2021 rok, zostaje wydłużony okres odraczania części gotówkowej jak i części wypłacanej w postaci warrantów subskrypcyjnych. Dla Risk Takers II, których stanowiska zostały zidentyfikowane jako stanowiska kadry kierowniczej wyższego szczebla (dotyczy Dyrektorów Zarządzających oraz członków Zarządu spółek Grupy mBanku), okres odraczania wydłużono z trzech do pięciu lat, dla pozostałych Risk Takers z trzech do czterech lat.

W przypadku gdy wysokość bonusu ustalona dla Risk Taker II (nie dotyczy stanowisk Risk Takers II zidentyfikowanych jako stanowiska kadry kierowniczej wyższego szczebla) za dany rok kalendarzowy nie przekracza jednej trzeciej rocznego łącznego wynagrodzenia, lub równowartości 50 tys. euro w złotych polskich, bonus może zostać wypłacony w całości w postaci pieniężnej w formie nieodroczonej na podstawie decyzji Zarządu Banku.

Poniższa tabela przedstawia zmiany w liczbie warrantów na akcje w odniesieniu do programu motywacyjnego dla Członków Zarządu i kluczowej kadry Grupy mBanku – pracowników mających wpływ na profil ryzyka mBanku – z 2018 roku.

	31.12.2021		31.12.2020	
	Liczba warrantów	Średnia ważona cena wykonania (w zł)	Liczba warrantów	Średnia ważona cena wykonania (w zł)
Występujące na początek okresu	33 264	-	17 067	-
Przyznane w danym okresie	79 297	-	24 195	-
Umorzone w danym okresie	220	-	-	-
Wykonane w danym okresie*	14 831	4	7 998	4
Wygasłe w danym okresie	-	-	-	-
Występujące na koniec okresu	97 510	-	33 264	-
Możliwe do wykonania na koniec okresu	-	-	-	-

*Średnia ważona cena akcji w roku 2021 wyniosła 345,14 zł (w 2020 roku: 190,77 zł).

Podsumowanie wpływu opisanych programów na sprawozdanie z sytuacji finansowej i rachunek zysków i strat Banku

Płatności oparte na akcjach – rozliczane w akcjach

Poniższa tabela przedstawia zmiany stanu pozostałych kapitałów rezerwowych powstałych w związku z opisanymi powyżej programami motywacyjnymi dla płatności opartych na akcjach i rozliczanych w akcjach mBanku S.A.

	31.12.2021	31.12.2020
Programy motywacyjne		
Stan na początek okresu	30 329	27 320
- wartość usług świadczonych przez pracowników	10 487	10 159
- rozliczenie zrealizowanych opcji	(6 837)	(7 150)
Stan na koniec okresu	33 979	30 329

Płatności gotówkowe

Koszty z tytułu części gotówkowej omawianych programów są zaprezentowane w Nocie 12.

44. Transakcje z podmiotami powiązanymi

mBank S.A. jest jednostką dominującą Grupy mBanku S.A., a Commerzbank AG jest jednostką dominującą najwyższego szczebla i jednocześnie bezpośrednią jednostką dominującą wobec mBanku S.A.

Wszystkie transakcje pomiędzy Bankiem a podmiotami powiązanymi były transakcjami typowymi i rutynowymi, zawartymi na warunkach nie odbiegających od warunków rynkowych, a ich charakter i warunki wynikały z bieżącej działalności operacyjnej, prowadzonej przez Bank. Transakcje z podmiotami powiązanymi przeprowadzone w ramach zwykłej działalności operacyjnej obejmują kredyty, depozyty oraz transakcje w walutach obcych.

Bank świadczy na rzecz kluczowego personelu kierowniczego Banku, członków Rady Nadzorczej Banku oraz bliskich członków rodzin tych osób standardowe usługi finansowe obejmujące, między innymi, prowadzenie rachunków bankowych, przyjmowanie depozytów, udzielanie kredytów i inne usługi finansowe. Zdaniem Banku transakcje te są zawierane na warunkach rynkowych.

Zgodnie z ustawą Prawo bankowe udzielenie kredytu, pożyczki pieniężnej, gwarancji bankowej lub polecenia Członkom Zarządu i Rady Nadzorczej Banku, osobom zajmującym kierownicze stanowiska w Banku jak również podmiotom powiązanym z nimi kapitałowo lub organizacyjnie, następuje na podstawie Regulaminów uchwalonych przez Radę Nadzorczą mBanku S.A.

Regulaminy określają szczegółowe zasady oraz limity zadłużenia z tytułu udzielonych kredytów, pożyczek pieniężnych, gwarancji bankowych i poleceń w stosunku do wyżej wymienionych osób i podmiotów, które są zgodne z przepisami wewnętrznymi Banku, określającymi kompetencje do podejmowania decyzji kredytowych, obowiązującymi dla klientów detalicznych i korporacyjnych Banku. Udzielenie kredytu, pożyczki pieniężnej, gwarancji bankowej lub polecenia Członkowi Zarządu i Rady Nadzorczej Banku, osobie zajmującej kierownicze stanowiska w Banku jak również podmiotowi powiązanemu z nimi kapitałowo lub organizacyjnie w kwocie przekraczającej limity ustanowione przez Prawo Bankowe powoduje, że decyzja o udzieleniu takiego produktu jest podejmowana w formie uchwały Zarządu i uchwały Rady Nadzorczej.

Warunki takich kredytów, pożyczek pieniężnych, gwarancji bankowych i poleceń, w tym zwłaszcza w odniesieniu do oprocentowania oraz prowizji i opłat, nie mogą być korzystniejsze od warunków stosowanych przez Bank odpowiednio dla klientów detalicznych lub korporacyjnych.

Poniższa tabela przedstawia wartości transakcji Banku z Członkami Rady Nadzorczej i Zarządu mBanku, kluczowym personelem kierowniczym mBanku, Członkami Rady Nadzorczej i Zarządu Commerzbanku oraz innymi osobami i podmiotami powiązanymi, a także ze spółkami Grupy Commerzbank AG. Wartość transakcji obejmuje salda aktywów i zobowiązań oraz związane z nimi koszty i przychody według stanu na dzień 31 grudnia 2021 roku i 31 grudnia 2020 roku.

	Członkowie Rady Nadzorczej i Zarządu mBanku, kluczowy personel kierowniczy mBanku, Członkowie Rady Nadzorczej i Zarządu Commerzbanku		Inne osoby i podmioty powiązane*		Spółki zależne mBanku		Commerzbank AG		Pozostałe spółki Grupy Commerzbank AG	
	31.12.2021	31.12.2020	31.12.2021	31.12.2020	31.12.2021	31.12.2020	31.12.2021	31.12.2020	31.12.2021	31.12.2020
Stan na koniec okresu										
Sprawozdanie z sytuacji finansowej										
Aktywa	3 669	2 104	1 833	748	20 331 269	17 964 178	1 204 403	773 702	37	2 806
Zobowiązania	18 585	10 214	4 156	5 829	556 352	801 682	2 884 929	2 590 735	73 658	69 810
Rachunek zysków i strat										
Przychody z tytułu odsetek	52	42	41	32	189 072	232 490	33 504	49 832	138	400
Koszty z tytułu odsetek	(2)	(89)	-	(1)	(320)	(70 986)	(21 547)	(36 916)	(20)	(197)
Przychody z tytułu prowizji	56	38	9	10	20 784	17 382	6 101	6 025	258	49
Koszty z tytułu prowizji	-	-	-	-	(217 814)	(177 850)	-	-	-	-
Pozostałe przychody operacyjne	-	-	15	-	12 804	7 798	3 522	1 578	-	-
Ogólne koszty administracyjne amortyzacja i pozostałe koszty operacyjne	-	(22)	-	-	(4 522)	(6 304)	(5 192)	(6 488)	-	-
Zobowiązania warunkowe udzielone i otrzymane										
Zobowiązania udzielone	669	743	145	234	2 763 259	2 791 357	1 564 733	1 721 547	3 514	7 409
Zobowiązania otrzymane	-	-	-	-	-	-	1 895 575	1 911 651	-	-

* Inne osoby i podmioty powiązane obejmują: bliskich członków rodzin Członków Rady Nadzorczej i Zarządu mBanku, kluczowego personelu kierowniczego mBanku, Członków Rady Nadzorczej i Zarządu Commerzbanku oraz podmioty kontrolowane lub współkontrolowane przez wyżej wymienione osoby.

Pozycja Zobowiązania warunkowe udzielone obejmuje gwarancję udzieloną spółce zależnej mBank Hipoteczny S.A. w kwocie 565 211 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2020 roku: 609 909 tys. zł) zabezpieczającą ryzyko spłaty portfela kredytów udzielonych przez spółkę klientom sektora nieruchomości komercyjnych. Dodatkowo w aktywach wykazano również kaucję złożoną w związku z udzieloną gwarancją w tej samej kwocie.

Zarząd mBanku S.A.

Na koniec 2021 roku Zarząd mBanku S.A. pełnił funkcje w następującym składzie:

1. Cezary Stypułkowski – Prezes Zarządu,
2. Andreas Böger – Wiceprezes Zarządu ds. Finansów,
3. Krzysztof Dąbrowski – Wiceprezes Zarządu ds. Operacji i Informatyki,
4. Cezary Kocik – Wiceprezes Zarządu ds. Bankowości Detalicznej,
5. Marek Lusztyn – Wiceprezes Zarządu ds. Zarządzania Ryzykiem,
6. Adam Pers – Wiceprezes Zarządu ds. Bankowości Korporacyjnej i Inwestycyjnej.

W 2021 roku nie nastąpiły żadne zmiany dotyczące składu Zarządu mBanku S.A.

Rada Nadzorcza mBanku S.A.

Na dzień 31 grudnia 2021 roku skład Rady Nadzorczej mBanku S.A. przedstawia się następująco:

1. Agnieszka Słomka-Gołębiowska – Przewodnicząca
2. Bettina Orlopp – Wiceprzewodnicząca
3. Armin Barthel
4. Tomasz Bieske
5. Marcus Chromik
6. Mirosław Godlewski
7. Aleksandra Gren
8. Arno Walter

W trakcie 2021 roku nastąpiły przedstawione poniżej zmiany w składzie Rady Nadzorczej mBanku.

W dniu 15 marca 2021 roku Pani Sabine Schmittroth złożyła rezygnację z członkostwa w Radzie Nadzorczej ze skutkiem od 25 marca 2021 roku.

Z dniem 25 marca 2021 roku do Rady Nadzorczej został powołany Pan Fred Arno Walter.

W dniu 27 sierpnia 2021 roku Pan Jörg Hessenmüller złożył rezygnację z członkostwa w Radzie Nadzorczej ze skutkiem od 30 września 2021 roku.

W dniu 24 września 2021 roku na stanowisko Wiceprzewodniczącej Rady Nadzorczej została powołana Pani Bettina Orlopp ze skutkiem od 1 października 2021 roku.

Z dniem 25 października 2021 roku do Rady Nadzorczej został powołany Pan Armin Barthel.

Wynagrodzenie Członków Zarządu Banku oraz Rady Nadzorczej

Poniżej przedstawiono informacje o wartości wynagrodzeń, nagród lub korzyści wypłaconych i należnych Członkom Zarządu Banku, którzy pełnili swoje funkcje na koniec 2021 roku i 2020 roku, wynagrodzeń byłych Członków Zarządu oraz wynagrodzeń Członków Rady Nadzorczej mBanku S.A.

Wynagrodzenie wypłacone w zł	2021	2020
Zarząd Banku		
Wynagrodzenie zasadnicze	11 892 665	12 291 821
Pozostałe korzyści	1 423 271	1 561 942
Bonus na poprzedni rok	-	1 560 000
Bonus odroczoney	1 278 316	1 380 230
Wynagrodzenia byłych Członków Zarządu Banku		
Wynagrodzenie zasadnicze	-	1 359 355
Pozostałe korzyści	3 210	185 897
Bonus na poprzedni rok	-	200 000
Bonus odroczoney	491 000	774 834
Odszkodowanie (zakaz konkurencji)	2 228 000	309 951
Rada Nadzorcza		
Wynagrodzenie zasadnicze	1 466 378	1 381 624

Łączne kwoty wynagrodzeń Członków Zarządu Banku obejmują: wynagrodzenia zasadnicze, nagrody, odprawy z tytułu rozwiązania umowy o zarządzanie, odszkodowania z tytułu zakazu konkurencji, koszty polis oraz koszty mieszkań.

Wymienione wyżej świadczenia mają charakter krótkoterminowy.

Łączna kwota wynagrodzeń otrzymanych przez Członków Zarządu Banku pełniących funkcje w 2021 roku wyniosła 14 594 tys. zł (w 2020 roku: 19 101 tys. zł).

Zgodnie z obowiązującym w Banku systemem wynagrodzeń, Członkom Zarządu Banku może przysługiwać wynagrodzenie zmienne za rok 2021, które byłoby wypłacone w roku 2022. W związku z tym została utworzona rezerwa na wypłatę gotówkową za rok 2021 dla Członków Zarządu, która wynosiła 2 313 tys. zł na dzień 31 grudnia 2021 roku (na koniec 2020 roku: 1 714 tys. zł). Ostateczną decyzję na temat wysokości wynagrodzenia zmiennego podejmie Komisja ds. Wynagrodzeń Rady Nadzorczej Banku do dnia 3 marca 2022 roku.

W 2021 roku i w 2020 roku Członkowie Zarządu mBanku S.A. nie uzyskali wynagrodzenia z tytułu zasiadania w zarządach i radach nadzorczych spółek powiązanych.

Łączna kwota wynagrodzeń otrzymanych przez Członków Rady Nadzorczej Banku, Członków Zarządu Banku oraz pozostałych członków kluczowego personelu kierowniczego Banku pełniących funkcje w 2021 roku wyniosła 21 796 tys. zł (w 2020 roku: 26 888 tys. zł).

Szczegółowe informacje dotyczące wynagrodzeń poszczególnych Członków Zarządu i Rady Nadzorczej, jak również skład Rady Nadzorczej oraz informacje o byłych Członkach Zarządu zostały przedstawione w Sprawozdaniu Zarządu z działalności Grupy mBanku S.A. w Rozdziale 13.7. „Zarząd i Rada Nadzorcza – skład, kompetencje i zasady działania”.

Informacje o stanie posiadania akcji Banku przez osoby zarządzające i nadzorujące

Na dzień 31 grudnia 2021 roku akcje Banku posiadało czterech Członków Zarządu Banku: Pan Cezary Stypułkowski – 25 230 sztuk, Pan Andreas Böger – 1 646 sztuk, Pan Krzysztof Dąbrowski – 892 sztuki i Pan Cezary Kocik – 256 sztuk.

Na dzień 31 grudnia 2020 roku akcje Banku posiadało sześciu Członków Zarządu Banku: Pan Cezary Stypułkowski – 23 250 sztuk, Pan Andreas Böger – 819 sztuk, Pan Frank Bock – 766 sztuk, Pan Krzysztof Dąbrowski – 1 682 sztuki, Pan Cezary Kocik – 2 161 sztuk i Pan Adam Pers – 158 sztuk.

45. Przejęcie i zbycie

Sprzedaż spółki Tele-Tech Investment sp. z o.o.

W dniu 15 lipca 2021 roku mBank S.A. podpisał warunkową umowę sprzedaży udziałów w spółce zależnej Tele-Tech Investment Sp. z o.o. oraz obligacji wyemitowanych przez tę spółkę. Po spełnieniu warunków zawieszających, w dniu 19 lipca 2021 roku Bank sprzedał 100% udziałów w tej spółce oraz wszystkie posiadane przez Bank obligacje wyemitowane przez tę spółkę.

Likwidacja spółki mFinance France S.A.

W związku z substytucją zobowiązań z mFinance France S.A. (mFF) do mBanku, opisaną szczegółowo w Nocie 29, począwszy od grudnia 2020 roku zaprzestano konsolidacji tej spółki. Proces substytucji zakończył się w październiku 2020 roku. W dniu 4 listopada 2020 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie mFF podjęło uchwałę w sprawie rozpoczęcia procesu przedterminowego rozwiązania spółki i powołania likwidatora. Spółka została prawomocnie wykreślona z francuskiego rejestru przedsiębiorców w dniu 4 czerwca 2021 roku.

Sprzedaż BDH Development Sp. z o.o.

W dniu 16 grudnia 2020 roku mBank S.A. i Archicom Polska S.A. podpisały umowę sprzedaży udziałów, na podstawie której mBank zbył 100% udziałów w kapitale zakładowym BDH Development Sp. z o.o.

46. Adekwatność kapitałowa

Jedno z głównych zadań Banku polega na zapewnieniu odpowiedniego poziomu kapitału. W ramach polityki zarządzania kapitałem Bank tworzy ramy i wytyczne dla jak najbardziej efektywnego planowania i wykorzystania bazy kapitałowej, które:

- są zgodne z obowiązującymi przepisami zewnętrznymi oraz regulacjami wewnętrznymi,
- zabezpieczają kontynuację realizacji celów finansowych zapewniających odpowiedni poziom zwrotu dla akcjonariuszy,
- zapewniają utrzymanie silnej bazy kapitałowej będącej podstawą wsparcia dla rozwoju biznesu.

Polityka zarządzania kapitałem w Banku opiera się o dwa podstawowe filary:

- utrzymanie optymalnego poziomu i struktury funduszy własnych, zapewniających utrzymanie współczynników kapitałowych na poziomie wyższym niż założone minimum (przy uwzględnieniu poziomu akceptowanego apetytu na ryzyko) przy jednoczesnym zabezpieczeniu pokrycia kapitałem wszystkich istotnych rodzajów ryzyka zidentyfikowanych w działalności mBanku,
- efektywne wykorzystanie bazy kapitałowej gwarantujące osiągnięcie oczekiwanych stóp zwrotu, w tym zwrotu z kapitału regulacyjnego i kapitału własnego.

Efektywne wykorzystanie kapitału jest integralną częścią polityki zarządzania kapitałem zorientowanej na osiągnięcie optymalnej stopy zwrotu z kapitału i dzięki temu stworzenia stabilnych podstaw zasilania bazy kapitałowej w przyszłych okresach. Pozwala to na utrzymanie współczynnika kapitału podstawowego Tier I (wyliczanego jako iloraz kapitału podstawowego Tier I oraz łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko), współczynnika kapitału Tier I (wyliczonego jako iloraz kapitału Tier I oraz łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko), łącznego współczynnika kapitałowego (wyliczanego jako iloraz funduszy własnych i łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko) oraz wskaźnika dźwigni (wyliczonego jako iloraz kapitału Tier 1 i miary całkowitej ekspozycji instytucji) na poziomie odpowiednio wyższym od wymaganego przez instytucję nadzorującą.

Kapitałowe cele strategiczne mBanku zorientowane są na utrzymanie zarówno łącznego współczynnika kapitałowego, współczynnika kapitału Tier I, jak i współczynnika kapitału podstawowego Tier I oraz wskaźnika dźwigni na poziomie odpowiednio wyższym niż poziom wymagany przez nadzór bankowy. Pozwala to na rozwój biznesu przy jednoczesnym spełnieniu norm nadzorczych w dłuższej perspektywie.

Współczynniki kapitałowe

Pomiar adekwatności funduszy własnych, w tym m.in. kalkulacja współczynników kapitałowych i wskaźnika dźwigni finansowej, funduszy własnych oraz całkowitego wymogu kapitałowego mBanku, odbywała się w oparciu o przepisy:

- Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012, z późniejszymi zmianami (Rozporządzenie CRR),
- Rozporządzenia Wykonawczego Komisji (UE) NR 680/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 roku ustanawiającego wykonawcze standardy techniczne dotyczące sprawozdawczości nadzorczej instytucji zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013, z późniejszymi zmianami (Rozporządzenie ITS),
- Ustawy Prawo bankowe z dnia 29 sierpnia 1997 roku (Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665) z późniejszymi zmianami,
- Ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 roku (Dz. U. 2015 poz. 1513) o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym,
- Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 25 maja 2017 roku w sprawie wyższej wagi ryzyka dla ekspozycji zabezpieczonych hipotekami na nieruchomościach,
- Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 1 września 2017 roku w sprawie bufora ryzyka systemowego.

W związku z wejściem w życie w 2015 roku Ustawy o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym (Ustawa), która transponuje przepisy Dyrektywy CRD IV do polskiego porządku prawnego, na dzień 31 grudnia 2021 roku Bank zobowiązany jest dodatkowo utrzymywać fundusze własne na poziomie, który pozwoli pokryć wyznaczony na mocy przepisów ustawy bufor zabezpieczający (conservation buffer) w wysokości 2,5% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko (31 grudnia 2020 roku: 2,5%).

Wskaźnik bufora antycyklicznego dla ekspozycji kredytowych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, który miał zastosowanie na koniec 2021 roku, zgodnie z artykułem 83 Ustawy, wyniósł 0% (na koniec 2020 roku: 0%). Wskaźnik bufora antycyklicznego specyficznego dla Banku, wyznaczany zgodnie z przepisami Ustawy jako średnia ważona wskaźników bufora antycyklicznego mających zastosowanie w jurysdykcjach, w których odnośne ekspozycje kredytowe Banku się znajdują, wyniósł na dzień 31 grudnia 2021 roku 5 p.b. (31 grudnia 2020 roku: 4 p.b.). Na wartość wskaźnika wpływ miały przede wszystkim ekspozycje oddziałów zagranicznych mBanku w Czechach i na Słowacji, gdzie wskaźniki bufora antycyklicznego wynosiły na koniec 2021 roku odpowiednio: 0,5% i 1,0% (na koniec 2020 roku odpowiednio: 0,5% i 1,0%).

W 2016 roku Bank otrzymał decyzję administracyjną KNF, zgodnie z którą Bank został uznany za inną instytucję o znaczeniu systemowym (O-SII). Na Bank został nałożony bufor innej instytucji o znaczeniu systemowym, który zgodnie z decyzją KNF z dnia 29 października 2020 roku wyniósł 0,5% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko, obliczonej zgodnie z art. 92 ust. 3 Rozporządzenia CRR. Bufor ten powinien być utrzymywany zarówno na poziomie indywidualnym, jak i skonsolidowanym. Określona w decyzji administracyjnej wartość bufora ma zastosowanie na dzień 31 grudnia 2021 roku.

Z dniem 1 stycznia 2018 roku weszło w życie Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie bufora ryzyka systemowego. Rozporządzenie określa bufor ryzyka systemowego w wysokości 3% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko z zastosowaniem do wszystkich ekspozycji na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. W związku z wyjątkową sytuacją społeczno-gospodarczą, jaka powstała po pojawieniu się ogólnoświatowej pandemii COVID-19, wymóg ten został zniesiony poprzez uchylające Rozporządzenie Ministra Finansów, które obowiązuje od 19 marca 2020 roku i miało zastosowanie na dzień 31 grudnia 2021 roku.

Ostatecznie wymóg połączonego bufora wyznaczony dla Banku na koniec 2021 roku wyniósł 3,05% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko (na koniec 2020 roku: 3,04%).

Dodatkowo w wyniku przeprowadzonej przez Urząd KNF w 2021 roku oceny ryzyka w ramach procesu badania i oceny nadzorczej (BION), w szczególności oceny ryzyka związanego z portfelem walutowych kredytów hipotecznych dla gospodarstw domowych, Bank otrzymał indywidualne zalecenie, aby utrzymywać fundusze własne na pokrycie dodatkowego wymogu kapitałowego na poziomie jednostkowym w wysokości 2,45% na poziomie łącznego współczynnika kapitałowego oraz 1,83% na poziomie współczynnika kapitału Tier I (w 2020 roku odpowiednio: 3,24% oraz 2,43%). Dodatkowy wymóg kapitałowy wyznaczony przez KNF w 2021 roku obejmował także dodatkowe czynniki ryzyka związane z walutowymi kredytami mieszkaniowymi w obszarze ryzyka operacyjnego, ryzyka rynkowego oraz ryzyka zbiorowego niewykonania zobowiązania przez kredytobiorców.

Współczynniki kapitałowe znajdowały się w 2021 roku oraz w 2020 roku powyżej wymaganych wartości uwzględniających opisanej wyżej składowe.

mBank	31.12.2021		31.12.2020	
Współczynnik kapitałowy	Poziom wymagany	Poziom zaraportowany	Poziom wymagany	Poziom zaraportowany
Łączny współczynnik kapitałowy (TCR)	13,50%	19,01%	14,28%	22,95%
Współczynnik kapitału Tier 1 (Tier 1 ratio)	10,88%	16,23%	11,47%	19,59%

Jednostkowy wskaźnik dźwigni finansowej, liczony według przepisów Rozporządzenia CRR oraz Rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2015/62 z dnia 10 października 2014 roku zmieniającego Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do wskaźnika dźwigni, z uwzględnieniem przejściowej definicji kapitału Tier I, na koniec 2021 roku wyniósł 6,53% (na koniec 2020 roku: 8,20%).

Fundusze własne

Zgodnie z Rozporządzeniem CRR, na fundusze własne składa się kapitał podstawowy Tier I, kapitał dodatkowy Tier I oraz kapitał Tier II, przy czym w Banku nie identyfikuje się pozycji, które kwalifikowałyby się jako dodatkowy kapitał Tier I.

Kapitał podstawowy Tier I mBanku obejmuje:

- opłacone instrumenty kapitałowe i powiązane ažio emisyjne,
- zyski zatrzymane w poprzednich latach,
- niezależnie zweryfikowane zyski z bieżącego okresu,
- inne skumulowane całkowite dochody,
- pozostałe kapitały rezerwowe,
- fundusze ogólne ryzyka bankowego,
- pozycje pomniejszające kapitał podstawowy Tier I (zyski i straty wycenione według wartości godziwej wynikające z własnego ryzyka kredytowego instytucji związanego z instrumentami pochodnymi będącymi zobowiązaniami, korekty wartości z tytułu wymogów w zakresie ostrożnej wyceny, wartości niematerialne, niedobór korekt ryzyka kredytowego wobec oczekiwanych strat, instrumenty własne w kapitale podstawowym Tier I, korekty regulacyjne dotyczące innych skumulowanych całkowitych dochodów i wartości niematerialnych oraz odpisy netto).

Kapitał Tier II mBanku obejmuje instrumenty kapitałowe i powiązane ažio emisyjne (zobowiązania podporządkowane o określonym terminie wymagalności oraz nadwyżka rezerw ponad oczekiwane uznane straty według metody AIRB w przypadku jej wystąpienia).

Fundusze własne mBanku na dzień 31 grudnia 2021 roku wyniosły 15 849 040 tys. zł, natomiast kapitał podstawowy Tier I Banku wyniósł 13 529 356 tys. zł (31 grudnia 2020 roku odpowiednio: 17 633 169 tys. zł oraz 15 049 829 tys. zł).

Łączna kwota ekspozycji na ryzyko

Łączna kwota ekspozycji na ryzyko Banku obejmuje:

- kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem w odniesieniu do ryzyka kredytowego, ryzyka kredytowego kontrahenta, ryzyka rozmycia oraz dostaw z późniejszym terminem rozliczenia,
- kwotę ekspozycji na ryzyko rynkowe, obejmującą ryzyko pozycji, ryzyko walutowe i ryzyko cen towarów,
- kwotę ekspozycji na ryzyko operacyjne,
- kwotę ekspozycji na ryzyko korekty wyceny kredytowej,
- kwoty innych ekspozycji na ryzyko, obejmujące kwoty wynikające z zastosowania floora nadzorczego.

Na dzień 31 grudnia 2021 roku metoda AIRB stosowana była do wyliczania wymogów w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego i kredytowego kontrahenta dla:

- ekspozycji korporacyjnych mBanku,
- portfela detalicznych kredytów mBanku zabezpieczonych hipotecznie,
- ekspozycji mBanku z tytułu kredytowania specjalistycznego dla nieruchomości przychodowych (metoda IRB „slotting approach”),
- ekspozycji detalicznych mBanku niezabezpieczonych hipotecznie,
- ekspozycji detalicznych mBanku wobec mikrofirm zabezpieczonych hipotecznie (zgoda warunkowa),
- ekspozycji wobec banków komercyjnych (zgoda warunkowa).

W przypadku portfeli objętych warunkową zgodą na stosowanie metody AIRB Bank zobowiązany jest stosować tzw. floor nadzorczy, który oznacza konieczność uzupełnienia kwoty wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego do wartości wymogu obliczonej według metody standardowej w sytuacji, gdy wymóg w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego obliczony z wykorzystaniem metody AIRB byłby niższy niż wyliczony z wykorzystaniem metody standardowej.

W przypadku ekspozycji detalicznych mBanku zabezpieczonych hipotecznie (mikrofirmy) oraz ekspozycji wobec banków komercyjnych, określone przez nadzór warunki o istotności wysokiej zostały zrealizowane i Bank aktualnie oczekuje na potwierdzenie ich realizacji ze strony nadzoru.

W procesie kalkulacji łącznego współczynnika kapitałowego w trakcie 2021 roku mBank wdrożył ograniczenia nadzorcze KNF (mnożniki) związane z zaleceniem po wdrożeniu Nowej Definicji Defaultu oraz nowego modelu LGD w zakresie portfela kredytów detalicznych. Ograniczenia te zostały uwzględnione w procesie kalkulacji łącznej kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem na koniec 2021 roku i będą miały one zastosowanie aż do odwołania. Dodatkowo zgodnie z nowymi wymaganiami CRR Bank wdrożył w ciągu 2021 roku metodę standardową kalkulacji ekspozycji dla ryzyka kredytowego kontrahenta.

Łączna kwota ekspozycji na ryzyko Banku na dzień 31 grudnia 2021 roku wyniosła 83 376 287 tys. zł, w tym kwota ekspozycji na ryzyko z tytułu ryzyka kredytowego, kredytowego kontrahenta oraz floora nadzorczego stanowiła 73 238 780 tys. zł (31 grudnia 2020 roku odpowiednio: 76 829 190 tys. zł oraz 67 650 959 tys. zł).

Proces ICAAP i kapitał wewnętrzny

Wdrożony w Banku proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) ma na celu utrzymanie zasobów kapitałowych na poziomie adekwatnym do profilu i poziomu ryzyka wynikającego z działalności Banku.

Zasoby te są utrzymywane na bezpiecznym poziomie. Wartość funduszy własnych Banku w podejściu regulacyjnym kształtuje się znacznie powyżej wartości wymaganej w celu pokrycia całkowitego wymogu kapitałowego Banku wyznaczonego zgodnie z Rozporządzeniem CRR. Podobnie w podejściu ekonomicznym zasoby kapitałowe w postaci potencjału pokrycia ryzyka, kształtują się znacznie powyżej wartości kapitału wewnętrznego oszacowanego dla Banku zgodnie z przepisami Rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 27 lipca 2021 roku w sprawie szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego oraz dokonywania przez bank przeglądów strategii i procedur szacowania i stałego utrzymywania kapitału wewnętrznego.

Kapitał wewnętrzny Banku na dzień 31 grudnia 2021 roku wyniósł 6 206 163 tys. zł (31 grudnia 2020 roku: 6 331 147 tys. zł).

ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA	31.12.2021	31.12.2020
Kapitał podstawowy Tier I	13 529 356	15 049 829
Fundusze własne	15 849 040	17 633 169
Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem na ryzyko kredytowe, kredytowe kontrahenta, rozmycia oraz dostaw z późniejszym terminem rozliczenia:	73 238 780	67 615 425
- w tym przy zastosowaniu metody standardowej	20 084 295	17 460 813
- w tym przy zastosowaniu metody AIRB	53 149 683	50 146 497
- w tym kwota ekspozycji na ryzyko z tytułu wkładu do funduszu kontrahenta centralnego na wypadek niewykonania zobowiązania	4 803	8 115
łączna kwota ekspozycji na ryzyko pozycji, ryzyko walutowe i ryzyko cen towarów	1 111 589	881 925
łączna kwota ekspozycji na ryzyko operacyjne	8 656 577	8 052 824
łączna kwota ekspozycji na ryzyko korekty wyceny kredytowej	369 340	243 482
Kwoty innych ekspozycji na ryzyko	-	35 534
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko	83 376 287	76 829 190
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I	16,23%	19,59%
Łączny współczynnik kapitałowy	19,01%	22,95%
Kapitał wewnętrzny	6 206 163	6 331 147

mBank S.A.**Sprawozdanie Finansowe**

według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej za 2021 rok

(w tys. zł)

FUNDUSZE WŁASNE	31.12.2021	31.12.2020
Fundusze własne	15 849 040	17 633 169
KAPITAŁ TIER I	13 529 356	15 049 829
Kapitał podstawowy Tier I	13 529 356	15 049 829
Instrumenty kapitałowe kwalifikujące się jako kapitał podstawowy Tier I	3 593 878	3 586 897
Opłacone instrumenty kapitałowe	169 474	169 330
Ażio	3 424 404	3 417 567
Zyski zatrzymane	883 128	2 051 957
Zyski zatrzymane w poprzednich latach	2 098 481	2 005 433
Uznany zysk lub uznana strata	(1 215 353)	46 524
Inne skumulowane całkowite dochody	(1 461 025)	420 050
Pozostałe kapitały rezerwowe	9 250 632	9 246 982
Fundusze ogólne ryzyka bankowego	1 115 143	1 115 143
Korekty w kapitale podstawowym Tier I z tytułu filtrów ostrożnościowych	(71 317)	(57 062)
Zyski i straty wycenione według wartości godziwej, wynikające z własnego ryzyka kredytowego instytucji związanego z instrumentami pochodnymi będącymi zobowiązaniami	(5 472)	(2 496)
(-) Korekty wartości z tytułu wymogów w zakresie ostrożnej wyceny	(65 845)	(54 566)
(-) Wartości niematerialne	(683 698)	(481 264)
(-) Kwota brutto innych wartości niematerialnych	(720 387)	(503 931)
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego związane z innymi aktywami niematerialnymi	36 689	22 667
(-) Niedobór korekt ryzyka kredytowego wobec oczekiwanych strat według metody IRB	(60 879)	-
Korekty z tytułu instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	495 965	(405 680)
Elementy kapitału podstawowego Tier I lub odliczenia od kapitału podstawowego Tier I – inne	467 529	(427 194)
Kapitał dodatkowy Tier I	-	-
KAPITAŁ TIER II	2 319 684	2 583 340
Instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane kwalifikujące się jako kapitał Tier II	2 319 684	2 422 757
Nadwyżka rezerw ponad oczekiwane uznane straty według metody AIRB	-	160 583
RYZYKO KREDYTOWE	31.12.2021	31.12.2020
Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem w odniesieniu do ryzyka kredytowego, ryzyka kredytowego kontrahenta, ryzyka rozmycia oraz dostaw z późniejszym terminem rozliczenia	73 238 781	67 615 425
Metoda standardowa	20 084 295	17 460 813
Kategorie ekspozycji według metody standardowej z wyłączeniem pozycji sekurytyzacyjnych	20 084 295	17 460 813
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	1 529 441	573 464
Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	15 495	25 942
Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	6 320	9 280
Ekspozycje wobec instytucji	262 190	196 323
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	6 648 536	5 950 546
Ekspozycje detaliczne	2 706 126	2 924 798
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	2 187 885	1 214 778
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	207 841	375 174
Pozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	103 368	71 129
Ekspozycje kapitałowe	6 401 663	6 052 244
Inne pozycje	15 430	67 135
Metoda AIRB	53 149 683	50 146 497
Metody IRB w przypadku gdy stosowane są oszacowania własne LGD lub współczynniki konwersji	50 246 503	47 329 005
Ekspozycje wobec instytucji	1 218 320	887 040
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw – MŚP	4 542 716	5 965 598
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw – kredytowanie specjalistyczne	3 868 520	5 668 264
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw – inne	14 034 271	16 841 422
Ekspozycje detaliczne – wobec MŚP zabezpieczone nieruchomością	1 415 787	1 104 980
Ekspozycje detaliczne – wobec przedsiębiorstw niebędących MŚP zabezpieczone nieruchomością	6 786 934	5 186 155
Ekspozycje detaliczne – inne ekspozycje wobec MŚP	5 593 470	3 131 975
Ekspozycje detaliczne – inne ekspozycje wobec przedsiębiorstw niebędących MŚP	12 786 485	8 543 571
Inne aktywa niegenerujące zobowiązania kredytowego	2 903 180	2 817 492
Kwota ekspozycji na ryzyko z tytułu wkładu do funduszu kontrahenta centralnego na wypadek niewykonania zobowiązania	4 803	8 115

Na dzień 31 grudnia 2021 roku mBank po raz pierwszy uwzględnił w kalkulacji funduszy własnych, współczynników kapitałowych oraz wskaźnika dźwigni przepisy przejściowe dotyczące tymczasowego traktowania niezrealizowanych zysków i strat wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody w związku z pandemią COVID-19, zawarte w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/873 z dnia 24 czerwca 2020 roku zmieniającym rozporządzenia (UE) nr 575/2013 i (UE) 2019/876 w odniesieniu do niektórych dostosowań w odpowiedzi na pandemię COVID-19 („przepisy przejściowe”).

Zaraportowane miary na dzień 31 grudnia 2021 roku wyliczone z uwzględnieniem przepisów przejściowych oraz miary na dzień 31 grudnia 2021 roku wyliczone bez uwzględnienia przepisów przejściowych przedstawiono w poniższej tabeli.

31 grudnia 2021 roku	Miary zaraportowane	Miary wyliczone bez uwzględnienia przepisów przejściowych
Kapitał podstawowy Tier I (tys. zł)	13 529 356	13 061 828
Kapitał Tier I (tys. zł)	13 529 356	13 061 828
Fundusze własne (tys. zł)	15 849 040	15 381 512
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I (w %)	16,23	15,67
Współczynnik kapitału Tier I (w %)	16,23	15,67
Łączny współczynnik kapitałowy (w %)	19,01	18,45
Wskaźnik dźwigni (w %)	6,53	6,32

47. Zdarzenia po dniu bilansowym

W dniu 24 lutego 2022 roku Rosja zaatakowała Ukrainę, czym zapoczątkowała zakrojone na szeroką skalę działania wojenne na Ukrainie. Społeczność międzynarodowa zareagowała wprowadzeniem sankcji przeciwko Rosji. Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie można przewidzieć, jak dalek będzie się rozwijał konflikt zbrojny i międzynarodowa reakcja na ten konflikt.

Grupa mBanku nie prowadzi bezpośredniej działalności na Ukrainie ani w Rosji. Ekspozycja kredytowa Grupy wobec ukraińskich i rosyjskich instytucji, firm i osób fizycznych nie jest znacząca i na dzień 31 grudnia 2021 roku stanowiła 0,031% całkowitej ekspozycji kredytowej Grupy mBanku.

Niniejsze sprawozdanie finansowe mBanku za rok 2021 nie wymaga korekt z uwagi na powyższe zdarzenia.

Bank uważnie śledzi rozwój sytuacji związanej z konfliktem zbrojnym na Ukrainie, a także analizuje jej potencjalne negatywne konsekwencje dla wszystkich klientów Banku. Na tę chwilę nie jest jeszcze możliwa wiarygodna ocena ich wpływu na działalność Banku w przyszłości ani oszacowanie wpływu na przyszłe sprawozdania finansowe mBanku, ponieważ jest to w dużym stopniu uzależnione od dalszego rozwoju wojny na Ukrainie, reakcji społeczności międzynarodowej oraz ich wpływu na polską gospodarkę i klientów mBanku.

PODPISY CZŁONKÓW ZARZĄDU MBANKU S.A.

Data	Imię i nazwisko	Stanowisko	Podpis
01.03.2022	Cezary Stypułkowski	Prezes Zarządu	<i>(podpisano elektronicznie)</i>
01.03.2022	Andreas Böger	Wiceprezes Zarządu ds. Finansów	<i>(podpisano elektronicznie)</i>
01.03.2022	Krzysztof Dąbrowski	Wiceprezes Zarządu ds. Operacji i Informatyki	<i>(podpisano elektronicznie)</i>
01.03.2022	Cezary Kocik	Wiceprezes Zarządu ds. Bankowości Detalicznej	<i>(podpisano elektronicznie)</i>
01.03.2022	Marek Lusztyn	Wiceprezes Zarządu ds. Zarządzania Ryzykiem	<i>(podpisano elektronicznie)</i>
01.03.2022	Adam Pers	Wiceprezes Zarządu ds. Bankowości Korporacyjnej i Inwestycyjnej	<i>(podpisano elektronicznie)</i>